ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

zpracovaný podle RVP ZV

ZÁKLADNÍ ŠKOLY ČÁSLAV, MASARYKOVA 357, OKRES KUTNÁ HORA

ZŠ ČÁSLAV MASARYKOVA

Škola - základ života

V Čáslavi dne 1. 9. 2022

podpis ŘŠ, razítko školy

Mgr. Jaroslav Vostrovský
ředitel školy

OBSAH

1 Identifikační údaje 4
2 Charakteristika školy 5
2.1 Výchozí stav, velikost a úplnost školy 5
2.2 Podmínky školy 6
2.2.1 Materiální a prostorové 6
2.2.2 Technické 6
2.2.3 Hygienické 7
2.3 Charakteristika pedagogického sboru 7
2.4 Charakteristika žáků 7
2.5 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce 7
2.6 Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery 8
3 Charakteristika školního vzdělávacího programu 9
3.1 Zaměření školy 9
3.2 Společné výchovné a vzdělávací strategie 11
3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných 16
3.4 Začlenění průřezových témat 24
4 Učební plán 32
4.1 Poznámky k učebnímu plánu 32
4.2 Nabídka povinně-volitelných předmětů 39
5 Učební osnovy 41
5.1 Jazyk a jazyková komunikace 42
5.1.1 Český jazyk a literatura 42
5.1.2 Anglický jazyk 87
5.1.3 Ruský jazyk 110
5.1.4 Německý jazyk 118
5.2 Matematika a její aplikace 126
5.2.1. Matematika 126
5.3 Informační a komunikační technologie 162
5.3.1 Informatika 162
5.4 Člověk a jeho svět 162
5.4.1 Prvouka 184
5.4.2 Přírodověda 195
5.4.3 Vlastivěda 212
5.5 Člověk a společnost 220
5.5.1 Dějepis 220
5.5.2 Občanská výchova 232
5.6 Člověk a příroda 246
5.6.1 Fyzika 247
5.6.2 Chemie ..... **Chyba! Záložka není definována.**
5.6.3 Přírodopis 260
5.6.4 Zeměpis 275
5.7 Umění a kultura 306
5.7.1 Hudební výchova 306
5.7.2 Výtvarná výchova 309

5.8 Člověk a zdraví 357
5.8.1 Výchova ke zdraví 357
5.8.2 Tělesná výchova 361
5.9 Člověk a svět práce 410
5.9.1 Praktické činnosti 414
5.10 Povinně-volitelné předměty 440
5.10.1 Konverzace v angličtině 440
5.10.2 Informatika volitelná 447
5.10.3 Základy administrativy 456
5.10.4 Přírodovědné praktikum 459
5.10.5 Seminář ze společenskovědních předmětů 464
5.10.6 Seminář z přírodovědných předmětů 471
5.10.7 Praktikum ze zeměpisu 478
5.10.8 Sborový zpěv 485
5.10.9 Výtvarná výchova volitelná 490
5.10.10 Užité výtvarné činnosti 496
5.10.11 Tělesná výchova volitelná 502
5.10.12 Sportovní výchova 506
5.11 Nepovinné vyučovací předměty 512
5.11.1 Cvičení z matematiky 512
5.11.2 Cvičení z českého jazyka 515
5.11.3. Angličtina 518
5.12 Ochrana člověka za mimořádných událostí 522
5.13 Předmět speciálně pedagogické péče 523
6 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků 527
6.1 Pravidla pro hodnocení žáků 527
6.1.1 Způsoby hodnocení 527
6.1.2 Kritéria hodnocení 528
6.1.3 Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 532
7 Přílohy 533
7.1 Materiálně-technické zabezpečení pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními 533
7.2 Školní vzdělávací program pro školní družinu ZŠ Čáslav, Masarykova 357, okres Kutná Hora 535
7.3 Použité zkratky 547

1 Identifikační údaje

školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Škola - základ života Základní školy Čáslav, Masarykova 357, okres Kutná Hora

Název školního vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola - základ života“

Název školy : Základní škola Čáslav, Masarykova 357, okres Kutná Hora

Adresa školy : Masarykova ul. 357, 286 01 Čáslav

Ředitel školy: Mgr. Jaroslav Vostrovský

Koordinátor ŠVP: Ing. Mgr. Jana Vítková

Kontakty na školu: Tel.: 327 313 770, 739 455 075
327 312 856
Fax: 327 312 856
e-mail: vostrovsky@1zscaslav.cz
e-mail: vitkova@1zscaslav.cz
web: www.1zscaslav.cz
datová schránka: j2xyd8e

IZO : 102226521
REDIZO: 600046362
IČO : 75034824

Zřizovatel školy : Město Čáslav, Žižkovo nám. 1
Žižkovo nám. 1, 286 16 Čáslav
IČO: 236021
Tel.: 327 300 200
web: www.meucaslav.cz
e-mail vedoucího odboru vnějších vztahů: kozena@meucaslav.cz

Evidován pod čj.: 629/2022
Školská rada se souhlasně vyjádřila dne: 1. 9. 2022
Projednán v pedagogické radě dne: 29. 8. 2022
Platnost dokumentu od 1. 9. 2022
Účinnost dokumentu od 1. 9. 2022
Datum zveřejnění: 1. 9. 2022

Dnem 31. srpna 2022 pozbývá paltnosti ŠVP Škola základ života Základní školy Čáslav, Masarykova 357, čj. 260/16.

2 Charakteristika školy

2.1 Výchozí stav, velikost a úplnost školy

Historie naší školy začala v roce 1892, kdy místní školní rada v Čáslavi vypsala konkurz na zhotovení plánu stavby nové dívčí školy. Stavba byla svěřena staviteli Fr. Skřivánkovi. Práce byly započaty na jaře roku 1894. V měsíci září byla školní budova v takovém stavu, že některé místnosti již byly dokončeny, a proto 23. září 1894 mohlo podle rozhodnutí obce dojít k slavnostnímu vysvěcení. První školní rok 1895/1896 začal 18. září 1895 s počtem 648 žákyň a s učitelským sborem vedeným ředitelem Josefem Kuthanem. 23. září 1897 byl zvolen do jejich čela nový ředitel Kliment Čermák, který je znám nejen svou pedagogickou činností, ale působil i jako archeolog, numismatik a spisovatel.

V roce 1914, kdy začala I. světová válka, muselo vzdělávání žákyň ustoupit zájmům armády. Prostory školy obsadili vojáci a později zde byla zřízena nemocnice pro raněné. Žákyně se mezitím učily v chlapecké škole. Po válce opět škola ožila dětskými hlasy. Protože děti mají rády změnu, probíhaly některé hodiny v jarních měsících na školní zahradě.

Také II. světová válka zasáhla do chodu školy. Budova byla opět vyklizena pro vojenské účely. Stalo se tak v lednu 1941. Dívky se učily polodenně v chlapecké škole. Koncem srpna 1944 byla celá škola zabrána pro německou mládež. Válka skončila. Vše se pomalu vracelo do původních kolejí, a tak mohl 10. září začít školní rok 1945/1946. Ve škole se začaly provádět úpravy i opravy. Bylo upraveno průčelí budovy (1946), zřízena školní družina (1950), byly přiděleny nové místnosti v části bývalého soudu (1966), přebudováno ústřední topení, sociální zařízení, zakoupen nový nábytek (70. léta), obnovena fasáda školy (80. léta).

70. léta a 80. léta byla i ve školství poznamenána normalizačním procesem. Přesto škola zůstala místem, které poskytovalo žákům solidní základy pro budoucí život.

Zásadní změny, ke kterým došlo po listopadu 1989 v celé naší společnosti, se dotkly i systému školství. Školy se staly opět apolitickými, učitelé dostali větší volnost a důvěru, ale zároveň větší odpovědnost za výchovu a vzdělávání našich dětí. Ředitelem školy se stal od ledna 1990 Mgr. Zdeněk Havelka. Po něm od roku 1992/1993 nastoupila ředitelka Mgr. Eva Srnská. Ve škole začalo období stavebních změn. O prázdninách roku 1993 byla provedena úplná rekonstrukce elektrického vedení. V roce začala dlouho očekávaná stavba tělocvičny, s jejíž neexistencí se potýkaly celé generace. Náklady na její výstavbu činily 14 000 000 Kč. Dnes tělocvičnu využívají nejen žáci naší školy, ale v hojném počtu i další organizace. V roce 2000 byla provedena plynofikace celé školy. Ta odstranila namáhavou práci školníka při skládání uhlí a umožnila ekologické vytápění školní budovy. V roce 2000 byla modernizována učebna výpočetní techniky. Škola byla připojena na internet. Pokračovalo se v úpravách budovy školy - v roce 2002 byla vyměněna střecha a v roce následujícím okna, byla zateplena fasáda.

Ve školním roce 2003/2004 se stal ředitelem Mgr. Jaroslav Vostrovský. Důraz klade především na modernizaci vnitřních prostor školy. V roce 2005 byla vybudována multimediální učebna za 500 tisíc Kč. V roce 2006 proběhla modernizace učebny přírodopisu a chemie. V roce 2009 byla vybudována druhá počítačová učebna. 1. 9. 2015 byla otevřena nová školní družina v Husova ulici č. 526. V roce 2018 byla provedena generální rekonstrukce kotelny v přístavbě školy.

Základní škola Čáslav, Masarykova 357 je **úplná škola s devíti postupnými ročníky** a poskytuje základní vzdělání. Škola se profiluje rozšířenou výukou matematiky a

přírodopisných předmětů od 6. ročníku.[1] Na prvním i druhém stupni je zpravidla po dvou paralelních třídách v ročníku. **Kapacita školy je 480 žáků**. Škola je situována v centru městské zástavby s dobrou dostupností vlakové a autobusové dopravy.

2.2 Podmínky školy

2.2.1 Materiální a prostorové

V posledních letech se investovalo do úprav exteriéru školy – nová střecha, fasáda se zateplením, nová okna. Poté se přešlo k investicím do interiéru školy (rekonstrukce učebny fyziky na multimediální, rekonstrukce učebny přírodopisu na učebnu chemie a přírodopisu, vybudování druhé počítačové učebny, nákup školního nábytku a tabulí, obložení zdí, rekonstrukce hygienických zařízení, nová školní družina v Husově ulici, rekonstrukce kotelny v přístavbě školy…).

Pro výuku tělesné výchovy byla v červnu 1997 vybudována nová prostorná tělocvična. Tělocvična je využívána i pro hromadná setkávání žáků celé školy. Přiléhají k ní prostory pro převlékání žáků na tělesnou výchovu a prostory pro osobní hygienu žáků (WC a umývárny).

Škola disponuje multimediální učebnou s interaktivní tabulí, dvěma počítačovými učebnami, odbornými učebnami matematiky, chemie a přírodopisu, zeměpisu, výtvarné výchovy, poloodbornou učebnou hudební výchovy. Ke školní budově přiléhá školní pozemek, na kterém je pergola pro výuku venku a přírodní učebna.

Školní družina je umístěna na adrese Čáslav, Husova ulice č. 526. V roce 2015 zde vznikly zcela nově rekonstruované prostory vybavené novým nábytkem, účastníci ŠD mají k dispozici počítače s připojením k intenetu, knihy, hračky a didaktické pomůcky. Byly zakoupeny nové hry a další didaktické pomůcky.

Ve většině učeben mají žáci a vyučující k dispozici počítač s připojením ke školní síti a k internetu. Průběžně jsou doplňovány učební pomůcky a učebnice do školních kabinetů. Je obnovován a rozšiřován hartware a software školy. Ve všech učebnách jsou pro učitele k dispozici dataprojektory, některé učebny jsou vybaveny interaktivními tabulemi.

Prostory pro další pedagogické a nepedagogické pracovníky školy (ředitel, zástupce ředitele, ekonomka, provozní zaměstnanci) jsou vybavené účelným zařízením, komunikační a počítačovou technikou. Všichni vyučující se scházejí ve sborovně, kde je umístěna i učitelská knihovna. Ve sborovně jsou počítače s připojením k internetu a kopírky. Vyučující mohou vstupovat do počítačové sítě školy na základě svých uživatelských práv.

Žáci a zaměstnanci naší školy se stravují ve školní jídelně ZŠ Čáslav, Náměstí společně se žáky této školy a studenty gymnázia. Vyučující uskutečňují část hodin tělesné výchovy v moderním sportovním areálu ve Vodrantech.

Částečným omezením jsou prostorové podmínky školy, projevující se např. stísněnými prostorami v šatnách a využíváním některých odborných učeben jako kmenových. Tuto situaci řešíme ve spolupráci se zřizovatelem školy. Byl vypracován projekt na půdní vestavbu, realizace závisí na finančních možnostech zřizovatele. Záměrem školy je neustálá modernizace prostředí a maximální využití stávajících prostor.

2.2.2 Technické

Jednou z priorit školy ve výuce i v běžném chodu školy je využití informačních a komunikačních technologií. Pro výuku nejen ICT, ale i dalších předmětů jsou určeny učebny výpočetní techniky a multimediální učebna. Učitelé mají ve sborovně k dispozici

[1] Ve školním roce 2013/2014 se v devátém ročníku vyučuje předchozí zaměření, tj. rozšířená výuka matematiky.

počítače připojené na internet. V učebnách je dostupná audiovizuální technika, počítače a dataprojektory, ke kterým je k dispozici široký výběr softwaru. Škola vlastní interaktivní tabule. V učebnách je školní LAN počítačová síť a Wi-Fi připojení. Rodiče mají možnost komunikovat s učiteli prostřednictvím e-mailů, škola komunikuje s rodiči mimo jiné i prostřednictvím webových stránek. Ve škole je zřízeno prostředí a podmínky pro distanční výuku v případě nutnosti její realizace. Online výukové prostředí využívají učitelé i v době, kdy výuka probíhá prezenčně, např. zadávání úkolů, vkládání materiálů pro výuku atp. Škola z programů MŠMT nakoupila hardware a software, který může zapůjčit žákům.

2.2.3 Hygienické

Škola má čisté a estetické prostory. Na úpravě vnitřních interiérů školy se prostřednictvím výzdoby podílejí ve velké míře také žáci a učitelé. Samozřejmostí je kvalitní sociální zázemí u tělocvičny školy, které je pro účely školy odděleno od sociálního zázemí pro veřejnost. Tělocvična je po skončení výuky pronajímána veřejnosti v rámci doplňkové činnosti. Pro dodržování pitného režimu a občerstvení žáků je k dispozici prodej školního mléka. Škola je zapojena do projektu Ovoce do škol.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor (cca 40 pedagogických zaměstnanců) tvoří ředitel, zástupce ředitele, učitelé, vychovatelky školní družiny, asistenti pedagogů. Někteří z těchto pedagogů zastávají funkce koordinátora ŠVP, ICT koordinátora, koordinátora EVVO, výchovného poradce, školního metodika prevence, vedoucího metodického sdružení a předsedů předmětových týmů. Pedagogický sbor je stabilizovaný. Naprostá většina pedagogů splňuje odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka stanovenou zákonem[2]. Ředitel školy a jeho zástupkyně získali manažerské vzdělání na PedF UK Praha, výchovná poradkyně absolvovala na Vysoké škole Newton College, a.s. specializační studium výchovného poradenství, školní metodik prevence vystudoval na PedF UK specializační studium pro školní metodiky prevence, koordinátor EVVO, ŠVP a ICT splnili studium k výkonu specializovaných činností. Řada učitelů je proškolena v činnostním učení v modulu Tvořivá škola. Někteří vyučující mají vystudovánu speciální pedagogiku pro učitele. Pedagogický sbor se průběžně účastní akcí DVPP. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je jednou z priorit školy. Ve škole působí školní psycholog.

2.4 Charakteristika žáků

Do školy přicházejí žáci ze spádové oblasti této školy. Dalšími žáky jsou děti z okolních obcí, popřípadě z jiných spádových oblastí, které přicházejí na žádost rodičů. Vzhledem k zaměření školy do ní přicházejí také žáci se zájmem o matematiku a přírodovědné předměty. Školu navštěvují také žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními.

2.5 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Škola se zapojila do projektů SIPVZ – Snadná cesta k nesnadnému vnímání hudby – využití interaktivní tabule ve výuce, UNESCO očima dětí – vytváření kompetencí u žáků s využitím ICT, a do projektu financovaného ze státního rozpočtu a EU peníze do škol a

[2] Zákon 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících v platném znění

Výzva 56. Dále do projektů Šablony III a dalších projektů financovaných z grantů EU a MŠMT. Škola je zapojena do projektu Místní akční plán mikroregionu Čáslavsko.

Pedagogové vzájemně spolupracují na školních projektech. Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu. Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivitu vyučovacího procesu, motivaci žáků, podporují spolupráci všech pedagogů i žáků. Témata projektů volí vyučující přiměřeně věku žáků, vycházejí především ze zajímavého učiva, regionálních souvislostí nebo reagují na aktuální dění ve společnosti. Některé projekty jsou třídní, jiné celoškolní.

Tradiční projekty a miniprojekty školy

- Projekty zaměřené na EVVO (prolínají všemi vzdělávacími oblastmi, pomoc ostatním lidem, výlety, exkurze, sběr druhotných surovin), Např.: Zdraví 21, Zdravé zuby, Tonda obal na cestách, Recyklohraní
- Kurz ochrany člověka za mimořádných situací (zaměřeno na první pomoc, topografii, mimořádné situace, požární ochranu)
- Lyžařský výcvik
- Škola v přírodě (osobnostní a sociální výchova, miniprojekty…)
- Projekty ve školní družině (např. Karneval, Roční doby…)
- Tradice Vánoc (literární a hudební pásmo, esteticko-výchovná činnost …)
- Dárky k zápisu (rozvoj tvořivosti, rukodělné práce, pracovních kompetencí …)
- Dopravní výchova (jízdy zručnosti, BESIP …)
- Turnaj O pohár ředitele školy ve florbalu
- Projekty v rámci konkrétních vyučovacích předmětů
- Celoškolní projektový den zaměřený na aktuální téma
- Zahraniční zájezdy do anglicky a německy mluvících zemí

Škola může realizovat výjezdy do zahraničí. Prostřednictvím nich poznávají žáci život v jiných zemích, upevňují si jazykové znalosti a navazují nové kontakty. Škola může pořádat školu v přírodě.

2.6 Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery

Zákonní zástupci dostávají informace o výsledcích vzdělávání prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, v rámci konzultačních hodin, případně po dohodě s vyučujícím v jiném termínu. Mají možnost komunikovat se školou osobně, telefonicky i prostřednictvím e-mailů. Rodiče využívají i možnosti porady s ředitelem školy, školním metodikem prevence, výchovnou poradkyní a dalšími pedagogickými pracovníky ve výchovných a vzdělávacích otázkách. Pro úspěšný start malých školáčků do vyučovacího procesu se koná schůzka rodičů budoucích prvňáčků a další motivační akce.

Výchovné a prospěchové problémy jsou řešeny společným setkáním všech zúčastněných stran: zákonní zástupci – žák – třídní učitel – výchovný poradce – metodik školní prevence – vedení školy. Cílem setkání je stanovení pravidel spolupráce, hledání cesty, jak do budoucna problémům předcházet, vytváření vztahů vzájemné důvěry a partnerství mezi zúčastněnými stranami.

Škola spolupracuje se **školským poradenským zařízením** za účelem posuzování vzdělávacích potřeb žáka, plánování, realizace a vyhodnocování podpůrných opatření. V rámci řešení výukových a výchovných problémů spolupracuje škola se školským

poradenským zařízením, Odborem vnějších vztahů a Oddělením sociálních věcí a zdravotnictví **MěÚ Čáslav**, **Městskou policií Čáslav a Policií ČR.**

Pro zákonné zástupce vyučující pořádají různé akce, týkající se ukázek výsledků práce jejich dětí (vystoupení flétny, den otevřených dveří apod.).

O dění ve škole mají zákonní zástupci možnost se informovat na **webových stránkách** školy. Odkaz „Aktuality" jim navíc po zaregistrování umožňuje dostávat nejaktuálnější informace přímo na jejich e-mailovou adresu nebo mobilní telefon.

Komunikaci školy se zákonnými zástupci pomáhá rozvíjet **Rada rodičů.** Rada se schází obvykle dvakrát za školní rok, popř. dle potřeby častěji. Rada je ředitelem školy informována o činnosti školy, záměrech a dalším rozvoji školy. Zákonní zástupci se též vyjadřují k aktuálním obecným problémům vzdělávání a výchovy dětí. Podílí se i na darech pro školu (např. spotřební materiál, kancelářský papír, tonery …). Rada rodičů každoročně odměňuje nejúspěšnější žáky školy pěknými cenami, žákům přispívá na dopravu na lyžařský výcvikový zájezd a na školu v přírodě.

Při škole zřizovatel školy zřídil **školskou radu**, která má devět členů. Školská rada se schází nejméně dvakrát za školní rok. Její členové se vyjadřují k aktuálním školním otázkám a plní povinnosti, které vyplývají ze zákona 561/2004 Sb. v platném znění. Ředitelem školy je informována o činnosti školy, o výsledcích vzdělávání, záměrech a dalším rozvoji.

Velmi dobrá je tradičně spolupráce s **mateřskými školami ve městě**. Tradicí se staly návštěvy předškoláků z mateřských škol v 1. třídách naší ZŠ a návštěvy učitelek 1. tříd v mateřských školách. Škola poskytuje dětem z mateřské škol tělocvičnu pro jejich zájmovou činnost. Mateřské škole Ostrý roh smluvně zajišťuje škola prostory pro evakuaci v případě ohrožení za mimořádných událostí. Na naší škole probíhají praxe studentů vysokých škol.

Především v oblasti společensko-vědních oborů využívá škola nabídky **městské knihovny, muzea a informačního střediska**. Využíváme nabídku kulturních akcí a besed místního **divadla**, která vhodně doplňuje výuku. V průběhu školního roku navštěvují žáci **Hasičský záchranný sbor České republiky** a Policii ČR, zapojují se do jejich výtvarných soutěží.

V rámci výchovy k volbě povolání spolupracuje škola s **Úřadem práce** Kutná Hora a **středními školami a učilišti** v regionu.

Vnější informační systém velmi dobře funguje i na úrovni ředitelství školy a **zřizovatele Města Čáslav**. Škola se prezentuje na veřejnosti **příspěvky do Čáslavských novin a regionálního tisku.**

Žáci naší školy spolu s pedagogy přicházejí pravidelně mezi **seniory** v domově důchodců s přáním příjemného prožití nadcházejícího roku.

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

ŠVP vychází z platné legislativy, RVP ZV a ze strategických cílů školy, které byly zformulovány na základě analýzy vlastních možností školy, potřeb žáků a požadavků zákonných zástupců.

3.1 Zaměření školy

Cílem výchovně-vzdělávací práce naší školy je přibližovat školní vyučování skutečnému praktickému životu, z toho vychází i motivační název ŠVP **Škola základ života**.

Naším cílem je vytvářet u žáků klíčové kompetence, které budou dál rozvíjet v průběhu navazujícího vzdělávání a celoživotního učení a které se pro ně stanou prostředkem k úspěšnému uplatnění se ve společnosti a na trhu práce. Naší prioritou je budovat školu, která bude u žáků utvářet pozitivní vztah ke vzdělávání, vytvářet přátelské a spolupracující klima, takové klima, které přispěje k formování jejich osobnosti.

Škola je zaměřena na

- **rozšířenou výuku matematiky a přírodovědných předmětů**
- **všeobecné zaměření (kde není specifické zaměření)**
- **ochranu životního prostředí**

Co chceme a kam směřujeme

- chceme posilovat systematickou a vyváženou strukturu základních pojmů a vztahů, které umožní žákům zařazovat informace do smysluplného kontextu vědění i životní praxe
- chceme předávat žákům takové znalosti a vytvářet takové dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě, tzn. méně encyklopedických poznatků a více se zaměřit na činnostní učení se zaměřením na praxi
- chceme ve vyučovacím procesu využívat variabilní a efektivní učební metody a formy práce (skupinové vyučování, projektové vyučování, problémové vyučování…), kdy nejsou předávány hotové poznatky, ale žáci jsou vedeni k jejich hledání a nalézání
- chceme vést žáky k vyhledávání, kritickému zhodnocení a využívání informací
- chceme rozvíjet informační gramotnost žáků, podporovat zavádění a využívání výpočetní techniky do všech předmětů, podporovat výuku na počítačích a jejich využívání
- chceme pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií
- chceme klást důraz na výuku cizích jazyků pro budoucí uplatnění našich žáků na trhu práce
- chceme zařazovat aktuální témata do výuky, např. v oblastech environmentální výchovy, zdravého životního stylu, ochrany člověka při mimořádných událostech
- chceme vytvářet příznivou sociální, emocionální a pracovní atmosféru, vést žáky k týmové práci, k vzájemné pomoci, sounáležitosti a vzájemnému respektu, vést žáky k dodržování stanovených pravidel vyplývajících ze školního řádu
- pozitivně motivovat žáky, využívat pochvaly žáků
- chceme podporovat žáky s intelektuálním nadáním i žáky s jiným druhem nadání, jako je hudební, pohybové, manuální, estetické apod.; chceme jim vytvořit podmínky pro jejich rozvoj, z metod práce chceme u těchto žáků preferovat samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování apod.
- chceme se zúčastňovat různých soutěží a olympiád, ve kterých žáci mohou uplatnit a rozvíjet své nadání
- chceme provádět v závislosti na našich podmínkách a možnostech integraci dětí zaostávajících či jinak postižených přímo ve třídách základní školy s ostatními dětmi
- chceme dál rozvíjet silné stránky školy a eliminovat a napravovat to, co považujeme za nedostatky
- chceme navázat na dobrou tradici školy

Realizací **rozšířeného vyučování matematiky a přírodovědných předmětů** (RVMPP) zkvalitňuje vzdělávání na 2. stupni ZŠ a vyrovnávají se vzdělávací příležitosti žáků základních škol a žáků nižších ročníků víceletých gymnázií. Jde o jednu z forem realizace péče o rozvoj nadaných a mimořádně žáků. Cílem naší základní školy je dát žákům prostřednictvím kvalitní úrovně výchovy a vzdělávání možnost dalšího rozvoje jejich individuálních schopností a tím i budoucího uplatnění na trhu práce. K dobré úrovni výuky přispívá i odborná a pedagogická způsobilost učitelů a jejich neustálé vzdělávání v oboru.

Zaměření je posíleno o hodiny z disponibilní časové dotace. V šestém ročníku je posílen o jednu hodinu z disponibilní dotace přírodopis, v sedmém zeměpis, v osmém fyzika a v devátém matematika. Realizace probíhá formou skupin s rozšířenou výukou.

Ve skupinách bez rozšířené výuky mají žáci výběr z volitelných předmětů, prostřednictvím kterých mohou rozšiřovat a prohlubovat své zájmy.

3.2 Společné výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí a připravit je na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, které podporují rozvoj osobnosti žáka jako celku a vedou k rozvoji všech klíčových kompetencí.

Naplňování jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno izolovaně popsat následujícím způsobem. První sloupec je věnován klíčovým kompetencím uvedeným v RVP ZV. Ve druhém sloupci jsou uvedeny postupy uplatňované všemi pedagogy naší školy. Kompetence jsou postupně utvářeny a rozvíjeny s ohledem na věkové zvláštnosti žáků.

Klíčové kompetence (vymezení v RVP ZV)	**Co to například znamená na ZŠ Čáslav, Masarykova 357 ve školním vzdělávacím programu Škola - základ života**
KOMPETENCE K UČENÍ Na konci základního vzdělávání žák: vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě operuje s obecně užívanými termíny,	• učitel klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem • žáci pracují s různými zdroji informací a využívají je v praktickém životě • žáci vyhledávají informace, třídí, analyzují a kriticky je zpracovávají • různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení • celistvost procesu učení podporujeme realizací projektového vyučování, pro realizaci a prezentaci projektů je využívána didaktická technika (počítače, interaktivní tabule, dataprojektory, digitální fotoaparáty …) • žáci operují s obecně užívanými termíny, znaky a

znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy

samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti

poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

symboly

- vlivem mezipředmětových vztahů a projektového vyučování žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- učitel při výuce využívá názor, metodu pozorování a experimentování
- žáci se účastní různých soutěží a olympiád
- v návaznosti na reálné situace vidí žáci smysl a cíl učení
- vytváříme optimální podmínky pro osvojování učiva žákům nadaným a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z učení všem žákům
- učitelé postupně vytváří systém výuky, ve kterém se snaží smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů tak, aby nově nabyté vědomosti v jedné oblasti pomáhaly k nabytí nových vědomostí v jiné oblasti
- žáky vedeme k sebehodnocení, posuzují vlastní pokroky, určují příčiny neúspěchu, plánují si cesty k dosažení lepších výsledků
- ve výuce respektujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Na konci základního vzdělávání žák:

vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností

vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému

samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával a pochopil problém, hledal různá řešení problémů, vyslovoval své úsudky a obhájil je
- žáci vyhledávají informace k řešení problémů v různých zdrojích (internet, encyklopedie…)
- žák samostatně řeší problémy, využívá získané vědomosti, dovednosti, logiku, matematické postupy, analogii a zkušenost, ověřuje prakticky správnost řešení problému, je schopen vyrovnat se s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- učitel i žákovský kolektiv podporují různé způsoby řešení problému, společně vybírají ten nejvhodnější v závislosti na podmínkách
- žák sleduje vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá rozhodnutí
- učitel vede žáky k vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i mimo ni, využívá aktualizace učiva
- žáci se zapojují do soutěží a olympiád

ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

- žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy (žákovská rada, třídnické hodiny, PEER program …)
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu

naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje

rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění

využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

- učitel klade důraz na adekvátní verbální i neverbální komunikaci - se spolužákem, s dospělým ve škole i mimo školu a zdůrazňuje význam naslouchání
- učitel rozvíjí komunikační dovednosti žáků v mateřském jazyce i v cizím jazyce
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu
- žáci si osvojují vhodnou komunikaci formami verbálními (ústní, písemná), neverbálními, ke komunikaci využívají výpočetní techniku
- netolerujeme agresivní a hrubé projevy chování všech účastníků komunikace
- jsme otevření ke konstruktivní kritice a sebekritice, která je hybnou silou pokroku
- využíváme sebekritiku a posilujeme zdravé sebevědomí
- žáci publikují své názory a myšlenky (školní rozhlas, slohové práce apod.)
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- v modelových situacích ukazujeme a objasňujeme žákům způsob asertivního chování
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami
- podporujeme komunikaci s jinými školami a institucemi

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně

- učitel se orientuje na skupinovou práci, spolupráci ve třídě, vzájemnou pomoc při učení
- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- žák se podílí na vytváření pravidel soužití ve škole a pravidel práce v týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vzájemnou ohleduplnost a úctu při jednání s ostatními

ovlivňuje kvalitu společné práce

podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

- žáci vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních členů týmu
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině, včas přijímáme opatření ke zlepšení stavu
- učitelé vedou žáky k respektování individuálních rozdílů, kulturních a náboženských odlišností ostatních lidí
- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků, aby dosáhli pocitu sebeúcty
- organizujeme akce, při kterých se žáci učí vhodnému chování a vzájemnému respektu (např. adaptační kurz, školu v přírodě, LVVZ, školní výlety a exkurze)

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Na konci základního vzdělávání žák:

respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu

rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

chápe základní ekologické souvislosti

- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu a jakoukoliv jejich podporu
- při projevech sociálně patologických jevů postupujeme v souladu s odbornými doporučeními a řídíme se metodickými pokyny MŠMT a pokyny zpracovanými na úrovni školy
- využíváme pomoci výchovného poradce, metodika školní prevence, třídního učitele, PEER aktivistů
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka
- využíváme pomoci odborníků a státních institucí (školské poradenské zařízení, orgány péče o dítě, Policie ČR)
- netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, zaměstnanců školy i zákonných zástupců
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy
- využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně
- umožňujeme žákům podílet se na sestavování pravidel obsažených ve školním řádu
- objasňujeme žákům v konkrétních situacích jejich práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- v rámci svých předmětů a své působnosti seznamujeme žáky s obsahem některých oblastí právních norem a jejich aplikací v životě

a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti	• žáci jsou seznamováni se základními právy a povinnostmi dítěte • žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry, …) • jsme připraveni komukoli z žáků pomoci • žáci znají důležitá telefonní čísla, jsou seznamováni s chováním a jednáním při mimořádných událostech • učitel klade důraz na pozitivní prožitek žáků • vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí, přírodě a národním tradicím, kultuře jiných národů (EVVO - třídění odpadů, pomoc postiženým oblastem, zodpovědné chování při akcích mimo školu …) • nabízíme žákům aktivity pro smysluplné využití volného času (volitelné, nepovinné a zájmové útvary, akce kulturní, sportovní apod.) • žáci jsou obklopeni esteticky podnětným a zdravým prostředím, na jehož tvorbě se podílejí
KOMPETENCE PRACOVNÍ Na konci základního vzdělávání žák: používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení	• žáci jsou vedeni k používání materiálů, nástrojů a pracovních pomůcek při dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci • učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků • je zdůrazňován pořádek na pracovním místě, schopnost dovést započatou práci do konce • motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci • vytváříme takové situace, ve kterých žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jiných vyučovacích předmětech a získané mimo školu • nabídkou v rámci disponibilních hodin umožňujeme žákům realizovat jejich zájmy, které mohou mít vliv na jejich další profesní orientaci • žáci chrání životní prostředí, kulturní a společenské hodnoty • žáci se připravují na budoucí volbu povolání resp. volbu dalšího studia, poznávají různé oblasti lidské činnosti, snaží se o sebepoznání svých silných a slabých stránek • třídní učitel a žák spolupracuje při volbě povolání žáka se zákonnými zástupci, výchovným poradcem a ostatními vyučujícími žáka • žáci poznávají oblast podnikatelských aktivit (exkurze…)

KOMPETENCE
DiGITÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít

získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků

využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi,

kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání

předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů
- učitel vede žáka k samaostatnému rozhodování o postupu práce při práci s technologiemi
- je zdůrazňováno vyhledávání informací pomocí vhodných klíčových slov, posouzení informací a jejich vhodný výběr pro řešení problému
- motivujeme žáky k vyjádření se za pomoci digitálních technologií
- chválíme za kvalitně odvedenou práci
- vytváříme takové situace, ve kterých žáci mají možnost vytvářet svoje postupy , vedeme je k hledání postupů. které jim zefektivní práci
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je žáci mohli zautomatizovat
- seznamujeme žáky s novými technologiemi a vysvětlujemem jim jejich význam
- vedeme žáky k bezppečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizikům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Škola je otevřena žákům se speciálními vzdělávacími potřebami i žákům nadaným a mimořádně nadaným. Ve škole lze vzdělávat ty žáky, pro které škola je schopna zajistit podmínky materiální, technické a personální. Těmto žákům jsou poskytována podpůrná

opatření zařazená do pěti stupňů. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016[3] Sb., v platném znění.

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování Plánu pedagogické podpory

Průběh tvorby:

U podpůrných opatření prvního stupně sestavuje, pokud je to nezbytné, třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci zástupce ředitele a výchovného poradce Plán pedagogické podpory. Plán pedagogické podpory má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími a se zákonným zástupcem žáka i s žákem, s cílem stanovit nejvhodnější opatření v zájmu konkrétního žáka, např. metody práce s žákem, způsoby kontroly osvojení znalostí a dovedností apod. S plánem pedagogické podpory jsou seznámeny příslušné osoby (viz vhláška 27/2016 Sb., v platném znění)

Pravidla:

Vyučující sestavující Plán pedagogické podpory se řídí především pravidly, která jsou zahrnuta v příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb., v platném znění. Např. zohlednění sociálního statusu, vztahové sítě žáka, sociálního a rodinného prostředí. K tvorbě využívá formulář, který je přílohou této vyhlášky. Obsah Plánu pedagogické podpory je stanoven touto vyhláškou.

Realizace:

V průběhu realizace učitel vyhodnocuje průběžně dosažené úspěchy a neúspěchy a vyhledává jejich příčinné souvislosti, jejichž poznání využívá k další práci s žákem. V případě potřeby aktualizuje Plán. Dále realizuje neformální diskuse s ostatními pedagogy a v případě potřeby komunikuje se zákonnými zástupci žáka. Taktéž používá materiální podporu dle podmínek školy.

Vyhodnocování:

Vyhodnocení plánu pedagogické podpory se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., v platném znění. .

Pravidla, průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP

Pokud nepostačují podpůrná opatření prvního stupně, která poskytuje škola, pak při **diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb** a posuzování možností těchto žáků a při jejich vzdělávání poskytují pomoc školská poradenská zařízení, postupy jsou realizovány dle platných právních předpisů (zákon 561/2004 Sb. a vyhláška 27/2016 Sb. v platném znění).

Pravidla IVP:

[3] Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Vyučující sestavující Individuální vzdělávací plán se řídí doporučeními školského poradenského zařízení a tímto školním vzdělávacím programem. Dále se řídí pravidly, která jsou zahrnuta ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., v platném znění a jejich přílohách. K tvorbě využívá formulář, který je přílohou této vyhlášky. Obsah IVP je stanoven touto vyhláškou.

Průběh tvorby:

IVP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci vedení školy a výchovného poradce. IVP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s příslušným pracovníkem školského poradenského zařízení a se zákonným zástupcem žáka s cílem promítnout doporučení školského poradenského zařízení co nejlépe do IVP tak, aby bylo dosaženo osobního maxima každého žáka. S plánem pedagogické podpory jsou seznámeny příslušné osoby (viz vyhláška 27/2016 Sb., v platném znění)

Realizace:

V průběhu realizace učitel vyhodnocuje průběžně dosažené úspěchy a neúspěchy a vyhledává jejich příčinné souvislosti, jejichž poznání využívá k další práci s žákem. V případě potřeby aktualizuje IVP. Dále realizuje neformální diskuse s ostatními pedagogy a v případě potřeby komunikuje se zákonnými zástupci žáka nebo pracovníkem školského poradenského zařízení. Taktéž používá materiální podporu dle podmínek školy.

Vyhodnocování:

Vyhodnocení IVP se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., v platném znění. Toto vyhodnocení má písemnou podobu a je součástí školní matriky žáka, stejně jako IVP.

Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování Plánu pedagogické podpory

Průběh tvorby:

U podpůrných opatření prvního stupně sestavuje, pokud je to nezbytné, třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci zástupce ředitele a výchovného poradce Plán pedagogické podpory. Plán pedagogické podpory má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími a se zákonným zástupcem žáka i s žákem, s cílem stanovit nejvhodnější opatření v zájmu konkrétního žáka, např. metody práce s žákem, způsoby kontroly osvojení znalostí a dovedností, řada organizačních možností je uvedena v tomto ŠVP, viz tato kapitola níže. Výchovný poradce organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. S plánem pedagogické podpory jsou seznámeny příslušné osoby (viz vyhláška 27/2016 Sb., v platném znění)

Pravidla:

Vyučující setavující Plán pedagogické podpory se řídí především pravidly, která jsou zahrnuta v příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb., v platném znění. K tvorbě využívá formulář, který je přílohou této vyhlášky. Obsah Plánu pedagogické podpory je stanoven touto vyhláškou.

Realizace:

V průběhu realizace učitel vyhodnocuje průběžně dosažené úspěchy a neúspěchy a vyhledává jejich příčinné souvislosti, jejichž poznání využívá k další práci s žákem. V případě potřeby aktualizuje Plán. Dále realizuje neformální diskuse s ostatními pedagogy a v případě potřeby komunikuje se zákonnými zástupci žáka. Taktéž používá materiální podporu dle podmínek školy.

Vyhodnocování:

Vyhodnocení plánu pedagogické podpory se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., v platném znění. Vyučující ho v písemné podobě provede po třech měsících. Toto vyhodnocení je součástí školní matriky žáka, stejně jako Plán pedagogické podpory.

Pravidla, průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP

Pokud nepostačují podpůrná opatření prvního stupně, která poskytuje škola na základě Plánu pedagogické podpory, pak při **diagnostikování mimořádného nadání** a posuzování možností těchto žáků a při jejich vzdělávání poskytují pomoc školská poradenská zařízení, postupy jsou realizovány dle platných právních předpisů (zákon 561/2004 Sb. a vyhláška 27/2016 Sb. v platném znění).

Pravidla IVP:

Vyučující sestavující Individuální vzdělávací plán se řídí doporučeními školského poradenského zařízení a tímto školním vzdělávacím programem. Dále se řídí pravidly, která jsou zahrnuta ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., v platném znění a jejich přílohách. K tvorbě využívá formulář, který je přílohou této vyhlášky. Obsah IVP je stanoven touto vyhláškou.

Průběh tvorby:

IVP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci vedení školy a výchovného poradce. IVP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s příslušným pracovníkem školského poradenského zařízení a se zákonným zástupcem žáka s cílem promítnout doporučení školského poradenského zařízení co nejlépe do IVP tak, aby bylo dosaženo osobního maxima každého žáka. Ředitel školy stanoví termín přípravy a odevzdání Individuálního vzdělávacího plánu. S IVP jsou seznámeny příslušné osoby (viz vyhláška 27/2016 Sb., v platném znění)

Realizace:

V průběhu realizace učitel vyhodnocuje průběžně dosažené úspěchy a neúspěchy a vyhledává jejich příčinné souvislosti, jejichž poznání využívá k další práci s žákem. V případě potřeby aktualizuje IVP. Dále realizuje neformální diskuse s ostatními pedagogy a v případě potřeby komunikuje se zákonnými zástupci žáka nebo pracovníkem školského poradenského zařízení. Taktéž používá materiální podporu dle podmínek školy.

Vyhodnocování:

Vyhodnocení IVP se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., v platném znění. Toto vyhodnocení má písemnou podobu a je součástí školní matriky žáka, stejně jako IVP.

Další podrobnosti s přímým dopadem do pravidel, průběhu tvorby, realizace a vyhodnocování Plánu pedagogické podpory a IVP

V případě doporučení školského poradenského zařízení **k úpravě výstupů vzdělávání** a vytvoření Individuálního vzdělávacího plánu u žáka s lehkým mentálním postižením (od 3. stupně podpory) vychází naše škola, která nemá rozpracované minimální ročníkové výstupy v ŠVP, při tvorbě Individuálního vzdělávacího plánu z **doporučené minimální úrovně výstupů v upraveném RVP ZV s přihlédnutím ke speciálním vzdělávacím potřebám žáka** a využívá přitom metodického průvodce www.rvp.cz/pruvodce s vypracovanou metodickou podporou pro stanovení obsahů očekávaných výstupů pro každý ročník. Očekávané výstupy, pro které není uvedený v RVP ZV výstup v minimální doporučené úrovni, mohou být při případných úpravách výstupů v IVP bez náhrady vypuštěny. Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV je na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v individuálním vzdělávacím plánu žáka s tímto přiznaným podpůrným opatřením. Rozpracování provádí vyučující příslušného předmětu s využitím metodické podpory koordinátora školního vzdělávacího programu.

Stejný postup je použit v případě **podpůrných opatření obsahujících požadavek upravit vzdělávací obsah** tak, aby vyhovoval možnostem žáka a směřoval k dosažení jeho maxima. To znamená, že části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy, nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem těchto žáků, viz také poznámky v učebním plánu. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů).

U žáků s potřebou podpůrného opatření asistence ve výuce škola žádá o zajištění **pedagogického asistenta**, který spolupracuje s třídním učitelem a případně s dalšími vyučujícími dle své náplně práce.

Je možno poskytovat na doporučení školského poradenského zařízení v rámci přiznaných podpůrných opatření předmět speciálně pedagogické péče. Počet vyučovacích hodin **předmětů speciálně pedagogické péče** (PSPP) je v závislosti na stupni podpory stanoven vyhláškou 27/2016 Sb., v platném znění. Zajištění PSPP je formou náprav. **Bližší popis PSPP v kapitole 5.12**. Dále je možné žákům poskytovat pedagogickou intervenci nebo příležitostné doučování.

Školní vzdělávací program obsahuje volitelné předměty, prostřednictvím kterých se mohou odreagovat žáci s projevy hyperaktivity, např. sportovní výchova nebo volitelná výtvarná výchova. Při realizaci osobnostní a sociální výchovy upevňujeme sociálních dovednosti u těchto žáků. Pro žáky se zdravotními problémy v oblasti držení těla škola zařazuje prvky zdravotní tělesné výchovy do vyučovacího předmětu Tělesná výchova nebo organizuje **Zdravotní tělesnou výchovu.** Na obou stupních základní školy lze využít v případě potřeby **doučování**. Je určeno pro žáky dočasně zaostávající v učení. **Kompenzační a didaktické pomůcky, speciální učebnice, výukové programy**, které jsou využívány, jsou uvedeny v příloze ŠVP (viz příloha č. 1).

Podmínky, které škola zabezpečuje pro úspěšné vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

- uplatňování zdravotních hledisek a respektování individuality a potřeb žáka
- využívání všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání žáků[4]
- v odůvodněných případech odlišná délka vyučovacích hodin nebo dělení a spojování vyučovacích hodin
- uplatňování principu diferenciace a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností, při stanovování obsahu, forem i metod výuky
- vzdělávání učitelů v oblasti výchovného poradenství, školní prevence a specifických poruch učení a chování
- zohledňování při hodnocení výsledků vzdělávání podle doporučení školského poradenského zařízení, preferování formativního hodnocení
- vytváření podmínek pro adaptaci žáků z cizojazyčného prostředí (zvládnutí českého jazyka, seznámení s českým prostředím, jeho kulturními zvyklostmi a tradicemi, doučování, prodloužený výklad…)
- provádění potřebných změn, případně úprav školního prostředí
- spolupráce se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními
- vytváření vhodného komunikačního prostředí - u závažnějších postižení je třeba žáky na přítomnost postiženého spolužáka předem připravit, stanovit pravidla chování a způsob komunikace
- spolupráce s odborníky z jiných resortů - zejména při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů
- spolupráce s ostatními školami, které vzdělávají žáky se specifickými vzdělávacími potřebami
- podpora nadání a talentu žáků vytvářením vhodné vzdělávací nabídky
- úprava a formulace očekávaných výstupů vzdělávacích oborů v jednotlivých obdobích tak, aby byly pro tyto žáky z hlediska jejich možností reálné a splnitelné, a těmto výstupům přizpůsobit i výběr učiva
- využití asistenta pedagoga ve třídě

V souladu s právními předpisy škola podporuje přítomnost **osobního asistenta**, který bude pomáhat žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí, bude pomáhat učitelům při komunikaci s tímto dítětem, pomáhat při komunikaci dítěte s ostatními žáky a také při komunikaci školy se zákonnými zástupci žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními.

[4] vyhláška č. 27/2016 Sb., v platném znění

Škola rozvíjí nadané a mimořádně nadané žáky. Při zjišťování mimořádného nadání žáků spolupracuje se školským poradenským zařízením, které toto mimořádné nadání zjišťuje. Na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje vyučující daného předmětu ve spolupráci s vedením školy, výchovným poradcem a třídním učitelem případný individuální vzdělávací plán se strukturou dle platné právní úpravy. Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP mimořádně nadaného žáka se řídí vyhláškou 27/2016 Sb., v platném znění a jejími přílohami. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky. Dále viz vyhláška č. 27/2016 Sb., v platném znění.

V rámci výuky je zařazována práce v diferencovaných skupinách podle nadání žáka. Pro vzdělávání nadaných žáků učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jejich dovedností v oblasti jejich nadání. Pokud to lze organizačně zajistit, navštěvují nadaní žáci individuálně nebo skupinově vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku, případně jsou vytvářeny skupiny žáků, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků školy v některých předmětech. Výuka **anglického jazyka** probíhá v diferencovaných skupinách podle úrovně jazykových dovedností žáka s možností přestupu mezi skupinami.

Dále se poskytuje péče v oblasti vzdělávání žáků v souladu s vyhláškou - stáže a rozšíření obsahu vzdělávání nad rámec ŠVP, pokud jsou k tomu vhodné především organizační podmínky.

Vzdělávání nadaných žáků vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k **rozšiřování a prohlubování základního učiva** především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte. V rámci vyučování matematiky projevují tito žáci kvalitní koncentraci, dobrou paměť, zálibu v řešení problémových úloh a svými znalostmi přesahují stanovené požadavky. Umožňujeme jim pracovat na počítači (výukové programy), individuálně pracovat s naučnou literaturou (hlavolamy, kvízy, záhady, problémové úlohy), pokud to lze navštěvovat vyučovací hodiny ve vyšších ročnících. Na druhém stupni ZŠ mají možnost navštěvovat skupinu **s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů**. Ve vyučovacích předmětech jim jsou zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti ze světa techniky…), jsou pověřováni vedením a řízením skupin.

Na žáky s **hudebním nadáním** klade učitel vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem. Vhodným způsobem je zapojuje do činností v hodině – mohou doprovázet na hudební nástroj, předzpívávat píseň… Žákům **výtvarně nadaným** jsou zadávány náročnější práce – volí různé techniky, jsou podporováni v mimoškolních aktivitách. Žáci nadaní spíše **technicky**, manuálně zruční jsou směřováni k zapojení do akcí zaměřených na zhotovování propagačních předmětů školy, dárků pro budoucí prvňáčky apod. Při samotné výuce bývají pověřováni náročnějšími částmi při plnění zadaných úkolů. **Pohybově nadaní** žáci jsou podporováni v pohybových aktivitách, např. zařazením volitelných předmětů Tělesná výchova volitelná a Sportovní výchova.

Škola nabízí **povinně-volitelné předměty**, z nichž si žáci vybírají podle svého zájmu na základě nabídky stanovené ředitelem školy. Žáci jsou zapojováni do řady **soutěží a olympiád**. Mají možnost se realizovat i v rámci volnočasových aktivit, které škola pořádá.

Základní vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními vyžaduje odbornou připravenost pedagogických pracovníků, vzdělávání v této oblasti je součástí **plánu vzdělávání pedagogických pracovníků** školy.

Poradenské služby ve škole zabezpečuje ředitel školy prostřednictvím výchovného poradce a školního metodika prevence, kteří spolupracují s vedením školy, třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky. Výchovný poradce a metodik školní prevence mají stanoveny konzultační hodiny pro zákonné zástupce a žáky. Komunikace je možná po dohodě i mimo konzultační hodiny. Ve škole působí **školní psycholog**, konzultace jsou možné v jeho konzultačních hodinách nebo po dohodě.

Výchovný poradce a metodik školní prevence poskytují **poradenství** v těchto oblastech:

- poradenství žákům v oblasti učebních postupů, stylů a strategií, poradenství zákonným zástupcům žáka ve výchově a vzdělávání
- poradenství při školní neúspěšnosti, postupy řešení neprospěchu a podpora žáků ve zlepšení, prevence neúspěchu
- poradenství při řešení a prevenci sociálně patologických jevů – zákonným zástupcům a žákovi
- poradenství v obtížných životních situacích žákům, zákonným zástupcům v souvislosti s výchovou dětí
- kariérové poradenství, volba školy
- poradenství při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami
- poradenství ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků
- metodická podpora učitelů v psychologických a speciálně pedagogických dovednostech při pedagogické práci s žáky
- poskytování informací o dalších službách poradenských zařízení a spolupráce s dalšími odbornými institucemi.

Výchovný poradce poskytuje **kariérové poradenství** žákům a zákonným zástupcům žáků ve spolupráci s třídním učitelem a vedením školy. Ve spolupráci s poradenskými zařízeními je možno diagnostikovat zaměření žáka vzhledem k dalšímu vzdělávání a povolání, žákům jsou k dispozici informační materiály o středním školství a trhu práce. Ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, Člověk a společnost, Člověk a zdraví probíhá rozvoj žáků vzhledem k jejich profesnímu zaměření, sebepoznání, orientaci ve světě práce. Oblast **Výchova k volbě povolání** je na naší škole začleněna do vyučovacích předmětů Občanská výchova, Výchova ke zdraví a Praktické činnosti. Hlavním cílem je zprostředkovat žákům důležité znalosti a vybavit je kompetencemi potřebnými pro jejich rozhodování o další profesní orientaci. Žáci jsou vedeni k uvědomění si podstatného podílu vlastní zodpovědnosti při rozhodování o výběru vhodného povolání.

Školní metodik prevence vytváří **„Minimální preventivní program**“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Pracuje s PEER aktivisty. Součástí prevence je otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace se zákonnými zástupci atd. Prevence probíhá v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí, při realizaci průřezových témat i při akcích neformálního kurikula.

Pedagogičtí pracovníci **monitorují rizika rizikových jevů a rizikového chování** a při varovných signálech iniciují setkání se zákonnými zástupci, konzultace s žáky a nabízejí podporu a poradenství. Žáci se na ně mohou ve škole kdykoli obrátit a požádat je o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Řeší konflikty mezi žáky, podporují optimální komunikaci mezi zákonnými zástupci, učiteli a žáky. Podporují rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy. Prostřednictvím individuálních pohovorů se zákonnými zástupci v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi zákonným zástupcem a dítětem napomáhají k řešení obtížných situací

v mezilidské komunikaci. Vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence a školní psycholog poskytují konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, ve vztahu k druhým lidem. Podávají informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči. Jsou v kontaktu s oddělením péče o dítě městského úřadu a sdruženími poskytujícími služby v této oblasti.

Škola spolupracuje s dalšími organizacemi v oblasti prevence sociálně patologických jevů, využívá vybrané programy.

Do oblasti prevence jsou zapojeni žáci prostřednictvím **žákovské rady a peer aktivistů**.

3.4 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů.

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vyučovacího předmětu. Konkrétní činnosti a náměty jsou uvedeny v tabulkách učebních osnov vyučovacích předmětů.

Konkrétní výčet všech průřezových témat a tematických okruhů včetně začlenění do ročníku a vyučovacího předmětu je uveden v **tabulkách**. **Formou realizace** tematických okruhů průřezových témat je **ve všech případech integrace**.

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Název tematického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Občanská společnost a škola			Pr			Ov			
Občan, občanská společnost a stát								Ov, D	
Formy participace občanů v politickém životě				Vl				Ov	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování						D		Ov	Z

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Název tematického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Evropa a svět nás zajímá				Aj	Aj, Vl	Aj, Hv, Vv	Aj, Hv, Vv	Aj, Hv, RJ, NJ	Aj, Hv, RJ, NJ
Objevujeme Evropu a svět					Vl		Z	Aj	Aj
Jsme Evropané					Vl		Z, D		Ov

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Název tematického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Kulturní diference							D	Z, Př	Z
Lidské vztahy		Pr	Pr				Ov, Vkz		Ov
Etnický původ		Pr	Pr					D, Z, Př	D, Z
Multikulturalita			Aj	Aj	Aj	Aj	Aj	Aj, Vv, RJ, NJ	Aj, Vv, RJ,NJ
Princip sociálního smíru a solidarity								Ov	

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Název tematického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Ekosystémy	Pr			Přv	Přv	Z, Př	D, Př	Vv	Z, Př, Ch
Základní podmínky života			Pr	Přv		D, Z, Př, Vv	Př	F, Ch	Ch, Př, F
Lidské aktivity a životní prostředí				Přv, Vl	Přv	Př	Př, Pč	D, Ch	D, Z, Ch, Př
Vztah člověka k prostředí	Pr	Pr	Pr		Přv	Ov	Pč	Pč, Z, Př, Ch	Př, Ch

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Název tematického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení					Čj			Čj	Čj
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality									Čj
Stavba mediálních sdělení						Čj			
Vnímání autora mediálních sdělení									Čj
Fungování a vliv médií ve společnosti							Ov, Vkz		D
Tvorba mediálních sdělení					Čj				Čj
Práce v realizačním týmu					Čj				Čj

OBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Název tematického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Rozvoj schopností poznávání	Čj, M, Hv	M, Hv	M, Hv, Vv	M, I, Přv, Hv,Vv	Čj, M, Vl, Hv, Vv	M, Hv, Vv	M, Hv, Vv	M, Hv, Vv	M, Vv, Hv
Sebepoznání a sebepojetí	Pr	Pr	Pr		Tv	Tv	Tv	Tv, Pč	Tv, Pč, Ov
Seberegulace a sebeorganizace	Pr			Tv	Přv, Tv	Tv	Vkz, Tv	Tv	Tv
Psychohygiena					Přv	Vkz		Př	
Kreativita	Vv	Vv	Vv, Aj	Čj, Aj, Vv	Aj, M, Čj, Vv	M, Aj, I, Vv	M, Aj, Vv	M, Aj, Vv	M, Aj, Vv
Poznávání lidí	Pr		Pr				Ov		
Mezilidské vztahy	Pr	Pr	Pr,Tv	Tv	Tv	Vkz, Tv	Tv	Tv	Tv

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Název tematického okruhu	1.stupeň					2.stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
Komunikace		Čj	Čj	Čj	Čj	Čj, Hv	Čj, Vkz	Čj	Čj
Kooperace a kompetice	Tv	Tv	Pč, Tv	Tv	Čj, Pč, Tv	Tv	Tv, Vkz	Tv	
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti					Čj		Vkz		
Hodnoty, postoje, praktická etika						Ov	Vkz		

Vysvětlení: např.: Př = daný tematický okruh je součástí přírodopisu, a to formou integrace, jak je uvedeno v úvodní části kapitoly

4 Učební plán

4.1 Poznámky k učebnímu plánu

V tabulaci je uveden přehled vzdělávacích oblastí z RVP ZV a názvy vyučovacích předmětů, které byly z jednotlivých vzdělávacích oblastí a jejich oborů vytvořeny. U vzdělávacích oblastí/oborů jsou uvedeny minimální časové dotace (MČD) stanovené v RVP ZV, aby bylo možné posoudit, zda byla tato časová dotace plně využita v jednotlivých vyučovacích předmětech (poslední dva sloupce tabulky). Zároveň jsou uvedeny součty týdenního počtu hodin a z toho disponibilní časové dotace využité v jednotlivých ročnících (předposlední a poslední řádek tabulky). Případné posílení časové dotace vyučovacích předmětů z disponibilní časové dotace je v tabulaci graficky vyjádřeno přičítanými hodinami (např. +1).

Přičítané hodiny jsou z disponibilní dotace. Z tabulky je tedy vidět, jak byla disponibilní dotace využita na obou stuoních ZŠ,

Využití disponibilních hodin je v souladu se zaměřením školy. Na druhém stupni je ve skupinách s rozšířenou výukou preferováno posílení matematiky a předmětů z oblasti přírodních věd. Zaměření je posíleno o hodiny z disponibilní časové dotace. V šestém ročníku je posílen o jednu hodinu z disponibilní dotace přírodopis, v sedmém zeměpis, v osmém fyzika a v devátém matematika. V tabulaci učebního plánu je učební plán pro žáky ve skupinách s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů totožný s učebním plánem pro třídy „A“ na druhém stupni ZŠ. Učební plán pro žáky ve skupinách bez rozšířené výuky matematiky a přírodovědných předmětů, tzv. běžné skupiny, je totožný s učebním plánem pro třídy bez rozšířené výuky předmětů, tj. tzv. třídy „B, C“ na druhém stupni ZŠ. Škola může otevírat třídy „C“.

Na základě zákona 561/2004 Sb., je dodržena maximální hodinová dotace pro 1.-2. roč. nejvýše 22 hod., 3. – 5. roč. nejvýše 26 hod., 6. – 7. roč. nejvýše 30 hod., 8.-9. roč. nejvýše 32 hod. a minimální hodinové dotace z RVP ZV.

Český jazyk a literatura

V 1. ročníku má předmět komplexní charakter, od 2. do 9. ročníku je členěn na Komunikační a slohovou výchovu, Jazykovou výchovu a Literární výchovu. Psaní je součástí Komunikační a slohové výchovy a realizuje se zpravidla v menších časových celcích, než je celá vyučovací hodina (o časové dotaci jednotlivých složek rozhodne vyučující). Předmět je posílen o vyučovací hodiny z disponibilní časové dotace, viz tabulace učebního plánu.

Matematika

Předmět je posílen o hodiny z disponibilní časové dotace.

Anglický jazyk

Škola nabízí v rámci vzdělávacího oboru Cizí jazyk **Anglický jazyk** od 3. ročníku ZŠ. Vzdělávací obsah předmětu je možné nahradit v nejlepším zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) zákona 561/2004 Sb., v platném znění, jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP.

Německý jazyk

Škola nabízí v rámci vzdělávacího oboru **Další cizí jazyk** Německý jazyk a Ruský jazyk. Vyučovací předmět Německý jazyk/ Ruský jazyk je realizován v 8. a 9. ročníku, jako povinný vyučovací předmět. Časová dotace viz učební plán. Časová dotace může být upravena, popřípadě může být celý vzdělávací obsah nahrazen jiným v souvislosti s podpůrným opatřením dle § 16, odst. 2 písm. b). Vzdělávací obsah tohoto vyučovacího předmětu je možné nahradit v nejlepším zájmu žáka cizince vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru Cizí jazyk, tj. anglickým jazykem.

Ruský jazyk

Škola nabízí v rámci vzdělávacího oboru **Další cizí jazyk** Německý jazyk a Ruský jazyk. Vyučovací předmět Ruský jazyk/německý jazyk je realizován v 8. a 9. ročníku, jako povinný vyučovací předmět. Časová dotace je 3 hodiny týdně. Časová dotace může být upravena, popřípadě může být celý vzdělávací obsah nahrazen jiným v souvislosti s podpůrným opatřením dle § 16, odst. 2 písm. b). Vzdělávací obsah tohoto vyučovacího předmětu je možné nahradit v nejlepším zájmu žáka cizince vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru Cizí jazyk, tj. anglickým jazykem.

Informatika

Od 4. ročníku je jednohodinová časová dotace až do 9. ročníků. Aplikace dovedností z předmětu využívají žáci téměř ve všech vyučovacích předmětech po celou školní docházku.

Tělesná výchova

Ve 2. a 3. ročníku probíhá výuka plavání (v rozsahu 20 vyučovacích hodin v každém ročníku). Od 1. do 9. ročníku jsou do Tv zařazovány prvky zdravotní tělesné výchovy. V případě zájmu žáků a podmínek školy je možno realizovat Zdravotní tělesnou výchovu.

Občanská výchova

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Výchova k občanství je realizován ve vyučovacím předmětu **Občanská výchova.**

Volitelné předměty

Volitelné předměty jsou dotovány z disponibilní časové dotace. Zařazení **volitelných předmětů** do učebního plánu školy sleduje individuální rozvoj žáka podle jeho zájmu. Nabídka předmětů vychází z jednotlivých vzdělávacích oblastí. Počet volitelných předmětů realizovaných v daném školním roce je závislý na počtu žáků v daných ročnících, při uplatňování zásady nabídky předmětů z co největšího počtu oblastí.

Konkrétní volitelný předmět je možno zařadit i pouze pro jedno pololetí, v tom případě si v dalším pololetí žáci vybírají jiný volitelný předmět.

V případě potřeby mohou být jednohodinové předměty výchovnoho charakteru a volitelné předměty zařazovnány v časové dotaci dvou hodin jednou za čtrnáct dnů, potřeba jejich **dvouhodinového zařazení** plyne především z pedagogických a organizačně – provozních důvodů.

Nepovinné předměty

Zařazují se nad rámec týdenní časové dotace povinných předmětů. Výběr a počet nepovinných předmětů není pro žáka omezen.

Průřezová témata

Průřezová témata se realizují v jednotlivých předmětech formou integrace (viz tabulka v Charakteristice ŠVP). Výuka je realizována převážně **formou** vyučovacích hodin, některá témata lze realizovat formou projektů a miniprojektů nebo exkurzí, vycházek, výletů, kurzů apod.

Předměty speciálně pedagogické péče

Viz kapitola 3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

1. stupeň ZŠ 1. – 5. ročník

Celkem povinně hodin			**20**	**18+4**	**21+3**	**22+4**	**23+3**	**118**
Vzdělávací oblasti	**MČD**	**Vyučovací předměty**	**1. roč.**	**2. roč.**	**3. roč.**	**4. roč.**	**5. roč.**	**součet**
Jazyk a jazyková komunikace	38 9	Český jazyk a literatura	9	7+3	6+2	6+1	5+2	**33+8**
		Anglický jazyk	-	-	3	3	3	**9**
Matematika a její aplikace	22	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	**20+4**
Informatika	1	Informatika	-	-	-	1	1	2
Člověk a jeho svět	12	Prvouka	2	2	2	-	-	**6**
		Vlastivěda	-	-	-	1+1	2	**3+1**
		Přírodověda	-	-	-	1	1+1	**2+1**
Umění a kultura	12	Hudební výchova	1	1	1	1	1	**5**
		Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	**7**
Člověk a zdraví	10	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	**10**
Člověk a svět práce	5	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	**5**
		Volitelné předměty	-	-	+1	+1		**+2**
Týdenní počet hodin		-	20	22	24	26	26	**118**
Z toho disponibilní časová dotace	**14**	-	-	4	4	4	4	**16**

2. stupeň ZŠ 6. – 9. ročník

Celkem povinně hodin			**27+2**	**27+2**	**23+6**	**23+6**	**24+8**	**24+8**	**24+8**	**24+8**		
Vzdělávací oblasti	**MČD**	**Vyučovací předměty**	**6.A***	**6.B,C□**	**7.A***	**7. B,C□**	**8.A***	**8.B,C□**	**9.A***	**9.B,C□**	**Součet A***	**Součet B,C□**
Jazyk a jazyková komunikace	16	Český jazyk a literatura	4	4	3+1	3+1	4	4	4+1	4+1	**15+2**	**15+2**
	12	Anglický jazyk	3	3	3	3	3	3	3	3	**12**	**12**
	6	Další cizí jazyk (Německý jazyk resp. Ruský jazyk)	-	-	-	-	3	3	3	3	**6**	**6**
Matematika a její aplikace	16	Matematika	4	4	4	4	3+2	3+2	4+1+1	4+1	**15+4**	**15+3**
Informatika	1	Informatika	1	1	1	1	1	1	1	1	**4**	**4**
Člověk a společnost	12	Dějepis	2	2	2	2	1+1	1+1	1+1	1+1	**6+2**	**6+2**
		Občanská výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	**4**	**4**
Člověk a příroda	22	Fyzika	2	2	1+1	1+1	1+1	1	1+1	1+1	**5+3**	**5+2**
		Chemie	-	-	-	-	2	2	2	2	**4**	**4**
		Přírodopis	2+1	2	1+1	1+1	2	2	1	1	**6+2**	**6+1**
		Zeměpis	2	2	1+1	1	1+1	1+1	1	1	**5+2**	**5+1**
Umění a kultura	10	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	**4**	**4**
		Výtvarná výchova	2	2	1+1	1+1	1	1	1	1	**5+1**	**5+1**
Člověk a zdraví	11	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	**8**	**8**
		Výchova ke zdraví	1	1	1	1	-	-	-	-	**2**	**2**
Člověk a svět práce	4	Praktické činnosti	-	-	1	1	1	1	1	1	**3**	**3**
		Volitelné předměty	+1	+2	+1	+2	0	+1	0	+1	**+2**	**+6**
Týdenní počet hodin		-	29	29	29	29	32	32	32	32	**122**	**122**
Z toho disponibilní časová dotace	+18	-	2	2	6	6	5	5	5	5	**18**	**18**

* skupina s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů, □ běžné skupiny bez rozšířené výuky těchto předmětů, červně vyznačena hodinová dotace rozšířené výuky

	1. stupeň		2. stupeň			
			Skupiny s RVMPP		Běžné skupiny	
Využití disponibilní časové dotace	Český jazyk a literatura	8	Český jazyk a literatura	2	Český jazyk a literatura	2
	Matematika	4	Matematika	4	Matematika	3
	Vlastivěda	1	Dějepis	2	Dějepis	2
	Přírodověda	1	Fyzika	3	Fyzika	2
	Volitelné předměty	2	Přírodopis	2	Přírodopis	1
			Zeměpis	2	Zeměpis	1
			Výtvarná výchova	1	Výtvarná výchova	1
			Volitelné předměty	2	Volitelné předměty	6

V případě žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je možné využít disponibilní časovou dotaci k realizaci předmětů speciálně pedagogické péče, jsou – li tato podpůrná opatření žákovi doporučena školským poradenským zařízením a zákonný zástupce žáka souhlasil s jejich poskytováním.

4.2 Nabídka povinně-volitelných předmětů

Povinně-volitelné předměty	Ročník	Týdenní časová dotace
Přírodovědné praktikum	3., 4.	1
Sborový zpěv	3., 4.	1
Tělesná výchova volitelná	3., 4.	1
Informatika volitelná	3., 6.- 9.	1
Konverzace v angličtině	6. - 9.	1 až 2
Sportovní výchova	6.- 9.	1 až 2
Užité výtvarné činnosti	6. - 9.	1 až 2
Výtvarná výchova volitelná	6. - 9.	1 až 2
Základy administrativy	7.	1 až 2
Seminář z přírodovědných předmětů	6.- 9.	1 až 2
Praktikum ze zeměpisu	6.- 9.	1 až 2
Seminář ze společenskovědních předmětů	6. - 9.	1 až 2

Zařazení volitelných předmětů do učebního plánu školy sleduje individuální rozvoj žáka podle jeho zájmu. Nabídka povinně-volitelných předmětů navazuje na příslušné vzdělávací oblasti RVP ZV. Je uplatňována zásada nabídky předmětů z co největšího počtu vzdělávacích oblastí.

Nepovinné předměty:

Nepovinné předměty	Ročník	Týdenní časová dotace
Angličtina	1.,2.	1
Cvičení z českého jazyka	9.	1
Cvičení z matematiky	9.	1

Zařazování žáků do skupin

Počet žáků ve skupinách a jejich zařazování do skupin se řídí platnými právními předpisy a směrnicí ŘŠ. Pro výuku volitelných předmětů lze vytvářet mezitřídní a meziročníkové skupiny žáků.

Na konci školního roku ředitel školy zajistí zjištění zájmu o povinně-volitelné předměty, které ŘŠ vybral pro daný ročník ze ŠVP pro následující školní rok. Povinně-volitelné předměty, o které je největší zájem, jsou zařazeny do výuky. Pokud je počet zájemců vyšší než stanovený počet žáků ve skupině, rozhoduje se na základě dalších kritérií. Těmito kritérii může být prospěch žáka, jeho zájmy, jeho cíle pro další studium apod.

5 Učební osnovy

Poznámky ke sloupci Očekávané výstupy

- Výstupy z RVP ZV a tematické okruhy průřezových témat jsou v závorkách **číslovány** podle interního dokumentu školy pro účely snadného vyhledávání a kontroly.

- U některých OVO z RVP ZV se kromě čísla vyskytuje v závorce i slovo **„část“** - jde o část výstupu, jeho další část je uvedena u jiného učiva.

- U některých OVO z RVP ZV se kromě čísla vyskytuje v závorce i slovo **„dílčí“**, tento výstup nebude naplněn úplně, zcela bude naplněn ve vyšších ročnících, kde je také uveden, tentokrát už bez slova „dílčí“.

- **Školní výstupy jsou psány bez odrážek od kraje sloupce.** Školní výstup, který rozklíčovává daný očekávaný výstup z RVP ZV, je uveden **nad** tímto výstupem z RVP ZV.

- Na konci dokumentu je uveden **seznam zkratek** použitých v textu.

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně-vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Cílem jazykové výuky je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí. Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vyučovacích předmětech **Český jazyk a literatura, Anglický jazyk, Ruský jazyk a Německý jazyk,** které jsou povinné pro všechny žáky[5]. Ruský jazyk a Německý jazyk jsou realizovány v rámci vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí. Mezi volitelné předměty je zařazen vyučovací předmět **Konverzace v angličtině.** Žáci mají možnost navštěvovat i nepovinný předmět **Cvičení z českého jazyka** a **Angličtina**, pokud jsou v daném školním roce realizovány.

5.1.1 Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura zaujímá stěžejní postavení ve výchovně-vzdělávacím procesu. Provází žáka celou dobu školní docházky. Žák prostřednictvím tohoto vyučovacího předmětu získává znalosti a dovednosti, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, adekvátně a přiměřeně reagovat na obsah sdělení a účinně uplatňovat výsledky svého poznání.
Český jazyk a literatura se vyučuje **ve všech ročnících základní školy**. **Časovou dotaci** vymezuje tabulka:

ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
dotace	9	7+3	7+1	6+1	6+1	4	3+1	4	4+1

Přičítané hodiny jsou z disponibilní dotace.

Výuka probíhá v kmenových třídách nebo ji lze uskutečnit v počítačové nebo multimediální učebně s interaktivní tabulí. Stěžejní **formou realizace** je vyučovací hodina.Využívány jsou i návštěvy divadelních či filmových představení, knihovny. Podle potřeby mohou být třídy na 2. stupni děleny na skupiny. V 9. ročníku lze realizovat nepovinný předmět Cvičení z českého jazyka.

V prvním období v 1. – 3. ročníku se ve výuce vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná a žáci by si měli v každé hodině českého jazyka a literatury uvědomit propojenost jazyka, stylistických prvků i literárních prvků. Konkrétní postup ve vyučování (pořadí

[5] Vzdělávací obor Další cizí jazyk není povinný pro žáky, kteří ve školním roce 2013/2014 navštěvují devátý ročník.

témat, výběr textů, děl, autorů) si vytváří učitel; ten stanovuje, s přihlédnutím k zájmům žáků, i tituly souvislé četby. Je-li k tomu vhodná příležitost, lze složky českého jazyka zpestřit prvky dramatické výchovy.

V **Komunikační a slohové výchově** se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni. **Při výuce psaní** v tomto období získávají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech. Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti receptivní, tj. čtení a naslouchání, a produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka.

V **Jazykové výchově** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. V 1. období základního vzdělávání se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem s využitím slovní zásoby odpovídající jejich věku a zároveň poznávají elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy. Dbá se na rozvoj jejich slovní zásoby a postupně se vytváří návyky správné spisovné výslovnosti.

V **Literární výchově** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, seznamují se s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací. Při výuce čtení v tomto období se snažíme naučit všechny žáky, i průměrně nadané, číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textů se obohacuje slovní zásoba žáků a rozvíjí se i jejich ústní vyjadřování.

V druhém období ve 4. a 5. ročníku jsou některá témata realizována formou krátkodobých projektů. Dalším způsobem naplňování cílů vyučovacího předmětu jsou návštěvy knihovny, práce s knihou a s texty na internetu. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech, hře. Výukou výrazně prostupují hudební, pohybové, výtvarné a dramatické prvky – hraní rolí, dramatické improvizace. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností a tomu je podřízena výuka. **Komunikační a slohová výchova** napomáhá žákům souvisle a plynule se vyjadřovat, používat správně a kultivovaně mateřský jazyk. Umožňuje získávat komunikační dovednosti spojené s běžným životem, prosazovat vlastní názor ústními i písemnými způsoby vyjadřování. Součástí komunikační a slohové výchovy **je psaní. V Jazykové výchově** žáci poznávají bohatost českého jazyka, osvojují si a využívají český pravopis v praxi. **Literární výchova** učí žáky číst s porozuměním, interpretovat texty naučné i umělecké, které jsou přiměřené věku žáka. Vytváří základní čtenářské dovednosti a návyky.

Ve třetím období v 6. – 9. ročníku je v **Komunikační a slohové výchově** hlavním cílem rozvíjení komunikačních schopností žáků, jejich tvořivosti a fantazie. V **Jazykové výchově** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Cílem je naučit žáky jasně, přehledně a srozumitelně se vyjadřovat ústně i písemně, komunikovat s ostatním světem. V **Literární výchově** žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Literární výchova má za cíl humanizaci žákovy osobnosti, rozvíjení jeho citů, pochopení mezilidských vztahů, rozpoznání dobra a zla, rozvoj estetického cítění, rozlišení literárních hodnot od braků, podněcování žáků k četbě.

Žáci mají možnost navštěvovat i nepovinný předmět **Cvičení z českého jazyka**, pokud je v daném školním roce realizován. Zde se především připravují k přijímacím zkouškám na SŠ.

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu **Český jazyk a literatura** s dalšími oblastmi vzdělávání. Na 1. stupni ZŠ jde především o oblasti Člověk a jeho svět (Pr, Přv,Vl), Informační a komunikační technologie (Inf), Umění a kultura (Vv, Hv) apod. Na druhém stupni ZŠ k tomu přistupuje oblast Člověk a společnost (Ov, D), Umění a kultura (Vv, Hv), Informační a komunikační technologie (Inf) atd. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých mezipředmětových vztahů učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky.

Na 1. stupni jsou do předmětu **Český jazyk a literatura** integrována tato **průřezová témata:** Osobnostní a sociální výchova (tematické okruhy Komunikace, Rozvoj schopností poznávání, Kreativita, Kooperace a kompetice, Řešení problému a rozhodovací dovednosti), Mediální výchova (tematické okruhy Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Tvorba mediálních sdělení, Práce v realizačním týmu). Na 2. stupni jsou do vyučovacího předmětu **Český jazyk a literatura** integrována **průřezová témata:** Osobnostní a sociální výchova (tematický okruh Komunikace), Mediální výchova (tematické okruhy Stavba mediálních sdělení, Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálních sdělení, Práce v realizačním týmu).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura

Kompetence k učení

- klademe důraz na čtení s porozuměním a práci s textem
- žáci vyhledávají informace z textu a kriticky je hodnotí
- žáci pracují s různými zdroji informací a využívají je v praktickém životě
- vedeme žáky k systematickému vedení a ukládání informací
- žáci vidí smysl a cíl učení při tvorbě různých textů, které jsou využívány v reálných situacích
- vedeme žáky k aplikaci osvojených pravidel pravopisu při praktických činnostech a jejich vzájemného propojování s ostatními oblastmi vzdělávání
- předkládáme žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech
- vedeme žáky k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- seznamujeme žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probraným učivem
- vytváříme situace umožňující pozitivní prožitek z učení všem žákům
- vytváříme optimální podmínky pro osvojování učiva žákům nadaným a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- podněcujeme žáky k účasti v literárních a jazykových soutěžích
- vedeme žáky k sebehodnocení, určování příčin neúspěchu, plánování cest k dosažení lepších výsledků v učení

- ve výuce respektujeme základní učivo a učivo rozšiřující
- vedeme žáky k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa
- vedeme žáky k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

Kompetence k řešení problémů

- žáci řeší jednoduché problémové situace na základě dostupných informací a materiálů
- žáci domýšlejí obsah myšlenky neúplného sdělení, doplňují závěr, nadpis, osnovu
- vedeme žáky k tomu, aby samostatně nalézali pravidla k řešení problémů, třídili a vybírali vhodná mluvnická pravidla
- vedeme žáky k nalézání chyb v textu a odůvodnění správného řešení
- povzbuzujeme žáky k vytrvalé práci a schopnosti vyrovnat se s nezdarem
- motivujeme žáky k sebehodnocení a sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k adekvátní verbální i neverbální komunikaci, zdůrazňujeme význam naslouchání
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu
- vedeme žáky k pochopení nutnosti komunikace jako prostředku dorozumívání pro další praktický život
- rozvíjíme komunikační dovednosti žáků v českém jazyce
- žáci publikují své názory a myšlenky (slohové práce)
- uplatňujeme metody kooperativního učení a skupinové práce
- podporujeme komunikaci s jinými školami
- pomocí literárního a mluvnického učiva si žáci rozšiřují slovní zásobu

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc
- vytváříme příležitost k vzájemné spolupráci mezi žáky ve skupinách nebo ve dvojicích
- vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů ostatních
- podporujeme vzájemnou pomoc při řešení problémových situací a úkolů
- žáci respektují základní pravidla slušného chování a vystupování
- orientujeme se na skupinovou práci, spolupráci ve třídě, vzájemnou pomoc při učení

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s naším slovesným dědictvím a vysvětlujeme jim jeho význam
- podporujeme v žácích potřebu literárního projevu, recitace a četby
- žáci získávají představu o zvycích, svátcích a významných dnech naší historie
- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, přírodě a národním tradicím, kultuře jiných národů
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry, …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci samostatně pracují se slovníky a přehledy pravidel
- vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní
- vedeme žáky k udržování pořádku jejich pracovního místa
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci, za schopnost dovést započatou práci do konce
- vyžadujeme plnění pracovních povinností a závazků

Kompetence digitální

- žáci samostatně pracují digitální technikou, elektronickými slovníky, přehledy pravidel, výukovými programy
- žáci vyhledávají a kriticky posoudí vyhledaná data, informace a digitální obsah a používají je pro další učení
- žáci vytvářejí digitální obsah (např. prezentace, referáty, pozvánky, plakáty…), pracují v jednoduchých dostupných aplikacích, využívají k tomu své znalosti a dovednosti získané v předmětu Informatika i získané vlastní prací s digitální technikou
- žáci se samostatně rozhodují, kterou z dostupných technologií využijí k řešení problému
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: skládá a čte slabiky, slova, čte s porozuměním jednoduché krátké věty, udrží pozornost vzhledem ke svému věku, soustředí se • plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti (ČJL-3-1-01) provádí jednoduché úkoly na základě porozumění písemným či mluveným pokynům, reaguje na otázky • porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti (ČJL-3-1-02) používá v rozhovoru základní komunikační pravidla, požádá, poděkuje, omluví se, popřeje, pozdraví, osloví • respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru (dílčí ČJL-3-1-03) dodržuje správnou intonaci, správnou délku samohlásek, rozpozná nesprávnou výslovnost, správně vyslovuje podle svých možností • pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost (dílčí ČJL-3-1-04) používá správnou techniku dýchání a tempa řeči • v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči (ČJL-3-1-05) v běžných situacích používá spisovné vyjadřování • volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích (dílčí ČJL-3-1-06)	**Komunikační a slohová výchova** – výcvik čtení – přípravná cvičení sluchová a zraková, správné skládání a čtení slabik, slov a uvědomělé čtení snadných slov a krátkých vět – porozumění textu, praktické i věcné naslouchání, reakce na otázky – prosba, poděkování, omluva, blahopřání, pozdrav, oslovení – čtení se správnou intonací, správnou délkou samohlásek, interpunkční znaménka, náprava vadné výslovnosti nápodobou – rozvíjení znělého hlasu, nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání – spisovné vyjadřování z hlediska slovní zásoby, gramatické správnosti a kultury mluveného projevu odpovídající možnostem žáka 1. ročníku	OSV - Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění) (1)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vytváří na základě vlastních zážitků krátký mluvený projev • na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev (ČJL-3-1-07) při psaní aplikuje základní hygienické návyky • zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním (ČJL-3-1-08) při psaní užívá správné tvary písmen a číslic, provádí kontrolu vlastního písemného projevu • píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev (dílčí ČJL-3-1-09) rozpozná hlásku, slabiku, slovo, větu, plynule čte slova v jednoduchých větách, správně řadí slova, slabiky, hlásky • rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, používá dlouhé a krátké samohlásky (dílčí ČJL-3-2-01)	– krátké zprávy a mluvené projevy, srozumitelné vyjádření své zkušenosti a zážitků – správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem – činnosti a přípravné cviky pro uvolňování ruky k psaní a kresebné cviky velkých tvarů, písmo psací i tiskací, čitelnost, úhlednost a přehlednost písemného projevu – opis, přepis, diktát **Jazyková výchova** – plynulé čtení slov ve větách - rozlišování zrakem i sluchem, první i poslední hláska ve slově, správné řazení slov ve větě, slabik ve slově a hlásek ve slabice		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá při čtení i recitaci vhodné frázování a tempo, orientuje se v textu, zapamatuje si přiměřený text • čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku (ČJL-3-3-01) zhodnotí přečtený text, převypráví jej, aktivně se zapojí do dramatizace, vyjádří vlastními slovy své pocity z přečteného textu • vyjadřuje své pocity z přečteného textu (dílčí ČJL-3-3-02) rozpozná vyjadřování v próze a ve verších, užívá jednoduché pojmy • rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění (dílčí ČJL-3-3-03) vyhledává slova v textu, reprodukuje text, předvede dramatizaci, nakreslí obrázek k textu • pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností (dílčí ČJL-3-3-04)	**Literární výchova** – orientace v textu, nadpis, článek, řádek, odstavec, recitace básní – poslech literárních textů, zážitkové čtení a naslouchání, vypravování dle obrázkové osnovy, dramatizace – seznámení s pojmy: říkadlo, rozpočítadlo, hádanka, pohádka, báseň, spisovatel, kniha, časopis, ilustrace, ilustrátor – volná reprodukce textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod	OSV - Rozvoj schopností poznávání (cvičení dovedností zapamatování) (1)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: plynule čte s porozuměním jednoduché věty bez slabikování • plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti (ČJL-3-1-01) provádí úkoly na základě pochopení písemných či mluvených pokynů • porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti (ČJL-3-1-02) v rozhovoru užívá základní komunikační pravidla a základní formy společenského styku • respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru (dílčí ČJL-3-1-03) aplikuje znalost správné výslovnosti do mluveného i čteného projevu • pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost (dílčí ČJL-3-1-04) v mluvených projevech užívá správné dýchání a přiměřené tempo • v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči (ČJL-3-1-05)	**Komunikační a slohová výchova** – plynulé čtení jednoduchých vět bez slabikování, čtení textů délkou i obsahem přístupným věku žáků, hlasité i tiché čtení s porozuměním – důraz na porozumění čtenému, odpovědi na otázky, objasňování významu slov; věcné čtení - čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova – základní formy společenského styku - pozdrav, oslovení, omluva, prosba, poděkování, zahájení a ukončení dialogu – základy techniky mluveného projevu - dýchání, tvoření hlasu, výslovnost; slovní přízvuk, správné čtení slov s předložkou – vyjadřování závislé na komunikační situaci - přiměřené tempo, správné dýchání	OSV – Komunikace (dialog, komunikace v různých situacích - informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba) (8)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá ve školních i mimoškolních situacích zdvořilé vystupování a vhodné verbální a nonverbální prostředky • volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích (dílčí ČJL-3-1-06)	– zdvořilé vystupování, kultura mluveného projevu	OSV – Komunikace (řeč těla, řeč zvuků a slov) (8)	
srozumitelně mluví, vypravuje a popisuje vlastní zážitky v krátkých mluvených projevech, respektuje posloupnost děje • na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev (ČJL-3-1-07)	– srozumitelná mluva, jednoduché vypravování a popis, posloupnost děje		
dodržuje hygienické a pracovní návyky při psaní • zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním (ČJL-3-1-08)	– hygienické a pracovní návyky při psaní		
užívá správné tvary písmen a číslic, dodržuje sklon, čitelnost a úhlednost, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev • píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev (ČJL-3-1-09)	– tvary písmen a číslic, sklon, čitelnost a úhlednost; správné spojování písmen,slabik, rozestupy písmen, sebekontrola napsaného textu		
aplikuje svá poznání a pozorování do jednoduchých písemných sdělení • píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení (ČJL-3-1-10)	– psaní s porozuměním; první krátké písemné vyjadřování žákovských pozorování a zkušeností		
vypráví pohádky a příběhy, sestaví ilustrace podle dějové posloupnosti, vypráví podle obrázkové osnovy • vypráví podle ilustrací jednoduchý příběh (dílčí ČJL-3-1-11)	– vyprávění, spojování obsahu textu s ilustrací, vyprávění podle obrázkové osnovy		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: dělí slova na slabiky, rozliší hlásky (písmena), aplikuje znalost abecedy v praktických situacích, odlišuje krátké a dlouhé samohlásky • rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky (ČJL-3-2-01) vyhledává slova nadřazená, podřazená, souřadná; porovnává slova podle významu a třídí je • porovnává významy slov, slova významem souřadná, nadřazená a podřazená (dílčí ČJL-3-2-02) vybírá a třídí slova podle daných kritérií • porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost (dílčí ČJL-3-2-03) rozpozná některá podstatná jména, slovesa, předložky a některé spojky; vyjmenuje řadu slovních druhů • rozlišuje slovní druhy v základním tvaru (dílčí ČJL-3-2-04) provádí spojování jednoduchých vět do souvětí pomocí spojek a spojovacích výrazů, vyhledává a odděluje jednoduché věty v souvětí • spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy (dílčí ČJL-3-2-06)	**Jazyková výchova** – slovo, slabika, hláska, písmeno; abeceda; rozdělení hlásek - samohlásky, souhlásky, dvojhlásky; výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek; slabikotvorné r, l; souhlásky znělé, neznělé na konci i uprostřed slov; dělení slov na konci řádku – slovní význam - slova nadřazená, podřazená, souřadná – slovní zásoba - porovnávání a třídění slov podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost – seznámení s názvy slovních druhů, podstatná jména, slovesa, předložky, některé spojky – prvotní seznámení s pojmy jednoduchá věta - souvětí, spojování a oddělování vět, spojky		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná druhy vět a objasní pravopis věty • rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky (ČJL-3-2-07) aplikuje v praxi psaní i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; odůvodňuje a správně píše ú/ů v jednoduchých případech; vysvětlí použití velkých písmen, rozlišuje jména obecná a vlastní • odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování (dílčí ČJL-3-2-08) plynule čte s porozuměním, recituje básně, převypráví příběh • čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeného věku (ČJL-3-3-01) provádí jednoduchá hodnocení přečteného textu, vyjadřuje své pocity • vyjadřuje své pocity z přečteného textu (ČJL-3-3-02)	– věta oznamovací, rozkazovací, přací, tázací, tvoření vět, pořádek slov ve větě; pravopis věty (velké počáteční písmeno, interpunkční znaménko na konci věty) – výslovnost a psaní slov se skupinami - dě, tě, ně, bě,pě,vě,mě; jména obecná a vlastní; adresa, i/y po tvrdých a měkkých souhláskách; ú/ů v jednoduchých případech **Literární výchova** – plynulé čtení s porozuměním, recitace básně, převyprávění příběhu – zážitkové čtení a naslouchání; individuální četba - žák čte pohádky, knihy o přírodě, věcech - co jej zajímá a vypráví o nich (jednoduché referáty)		mimočítanková četba

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná vyjadřování v próze a ve verších, odliší pohádku od ostatních vyprávění, používá základní literární pojmy • rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění (dílčí ČJL-3-3-03)	– základní literární pojmy - literární druhy a žánry: hádanka, říkanka, báseň - verš, rým, pohádka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadelní představení, herec, režisér, divák		prožitek z četby
vyhledává věty, slova v textu, spojuje obsah textu s ilustrací, reprodukuje text, provádí dramatizaci, výtvarně text doprovodí • pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností (ČJL-3-3-04)	– dramatizace; volná reprodukce; spojování obsahu textu s ilustrací, vlastní výtvarný doprovod		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: plynule čte s porozuměním přiměřeně náročný text, zhodnotí písemné sdělení • plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti (ČJL-3-1-01)	**Komunikační a slohová výchova** – plynulé čtení jednoduchých vět, čtení textů délkou i obsahem přístupným věku žáků, hlasité i tiché čtení s porozuměním		
vyhledá z textu potřebné informace, odpovídá na otázky, reaguje na pokyny • porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti (ČJL-3-1-02)	– porozumění pokynům písemným nebo mluveným přiměřeně složitým, odpovědi na otázky, objasňování významu slov; věcné čtení - čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova		
používá základní formy společenského styku a základní komunikační pravidla • respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru (ČJL-3-1-03)	– základní formy společenského styku - požádání o informaci, podání stručné informace (i telefonicky), uvítání návštěvy, rozloučení se, sdělování přání, pozdravů (ústní i písemné), pohlednice, dopis	OSV – Komunikace (komunikace v různých situacích) (8)	
používá správnou techniku mluveného projevu • pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost (ČJL-3-1-04)	– základy techniky mluveného projevu - dýchání, tvoření hlasu, výslovnost; slovní přízvuk, správné čtení slov		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: při komunikaci používá přiměřené tempo a správné dýchání • v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči (ČJL-3-1-05)	– vyjadřování závislé na komunikační situaci - přiměřené tempo, správné dýchání		
používá vhodné prostředky při mluveném projevu • volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích (ČJL-3-1-06)	– zdvořilé vystupování, kultura mluveného projevu, výběr vhodných verbálních i neverbálních prostředků		
sestaví jednoduché vypravování a popis, používá jednoduchou osnovu • na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev (ČJL-3-1-07)	– srozumitelná mluva, vypravování a jednoduchý popis - pojmenovávání předmětů, dějů, vypravování podle obrázků, ústní i písemný popis jednotlivých předmětů a činností, využívání jednoduché osnovy		
používá správné tvary písmen a číslic při písemném projevu a vyplňování jednoduchých tiskopisů, aplikuje základní hygienické návyky při psaní, provádí kontrolu vlastního písemného projevu • zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním (ČJL-3-1-08) • píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev (ČJL-3-1-09)	– hygienické a pracovní návyky – upevňování správných tvarů písmen a číslic, odstraňování individuálních nedostatků v kvalitativních i kvantitativních znacích písma, kontrola vlastního písemného projevu, vyplňování tiskopisu		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví jednoduché sdělení • píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení (ČJL-3-1-10) používá ilustrace k sestavení jednoduchého vypravování • seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh (ČJL-3-1-11) rozezná zvukovou a grafickou podobu slova, rozezná slovo, slabiku, hlásku, písmeno, rozdělí hlásky, seřadí slova podle abecedy • rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky (ČJL-3-2-01) pojmenuje a vyznačí části slov • rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku (ČJL-5-2-02) rozliší a určí slova významem podobná, příbuzná a protikladná, vybere a zařadí slova do významového okruhu, používá mnohoznačná slova při tvorbě vět • porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a vyhledá v textu slova příbuzná (ČJL-3-2-02) rozlišuje slovní druhy • rozlišuje slovní druhy v základním tvaru (ČJL-3-2-04)	– důraz na psaní s porozuměním, procvičování slovosledu, krátký dopis, přání, pohlednice – ilustrace a dějová posloupnost, vypravování podle ilustrací, sestavení nadpisu, využívání jednoduché osnovy **Jazyková výchova** – slovo, slabika, hláska, písmeno – řazení slov podle abecedy – rozdělení hlásek – stavba slova, kořen, část předponová, příponová, koncovka – slovní význam - významový okruh, slova významem podobná, příbuzná a protikladná, mnohoznačná, jednoznačná (s využitím slovníku) – slovní druhy ohebné, neohebné – poznávání a rozlišování slovních druhů		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí gramatické kategorie podstatných jmen a sloves a používá je v mluveném projevu • užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen a sloves (dílčí ČJL-3-2-05) sestavuje jednoduché věty do souvětí, určí základní skladební dvojici • spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy (ČJL-3-2-06) aplikuje znalost vyjmenovaných slov v psaní i/y po obojetných souhláskách, • odůvodňuje a píše správně: i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech (dílčí ČJL-3-2-08) používá velká písmena v psaní vlastních jmen • velká písmena v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování (ČJL-3-2-08)	– pádové otázky, skloňování podstatných jmen – rozlišování čísla jednotného a množného, rodu mužského, ženského a středního – určování osoby, čísla a času u sloves – infinitiv sloves – věta jednoduchá a souvětí, spojování vět v souvětí – základní skladební dvojice (podmět, přísudek) – psaní i/y po obojetných souhláskách uvnitř slov – vlastní jména, psaní velkých písmen v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: plynule čte a recituje básně, převypráví příběh • čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeného věku (ČJL-3-3-01) zhodnotí přečtený text, charakterizuje jednoduše literární postavu • vyjadřuje své pocity z přečtené textu (ČJL-3-3-02) rozliší prózu od poezie, používá základní literární pojmy, rozpozná pohádku • rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění (ČJL-3-3-03)	**Literární výchova** – plynulé čtení s porozuměním, recituje básně, převyprávění příběhu – členění textu a větného přízvuku - intonace – zážitkové čtení a naslouchání; individuální četba - žák čte o věcech, které jej zajímají a vypráví o nich (jednoduché referáty) – jednoduchá charakteristika literární postavy – postoj ke knize, myšlenky, které se nám líbí – knihy do knihovničky – základní literární pojmy - literární druhy a žánry: próza x poezie, báseň - sloka, verš, rým, pohádka, povídka; spisovatel, básník, čtenář, divadelní představení, herec, režisér, ilustrace, ilustrátor, přirovnání		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá přečtený text k vyprávění, dialogizaci a volné reprodukci • pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností (ČJL-3-3-04)	– vyprávění pohádky nebo povídky, přednes básně nebo úryvku prózy – dialogizace (případně dramatizace) pohádky, povídky nebo básně s dějem – pověsti regionální, místní – volná reprodukce, podstata příběhu a smysl, rozvoj slovní zásoby, dialogizace textu		mimočítanková četba prožitek z četby

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: plynule čte s porozuměním přiměřeně náročný text potichu i nahlas, zhodnotí písemné sdělení • čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas (ČJL-5-1-01)	**Komunikační a slohová výchova** – správné a plynulé čtení – tiché čtení s porozuměním		
vyhledá, zapíše a zhodnotí podstatné informace • rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává (ČJL-5-1-02) zapíše klíčové informace z textu, dokončí neúplný text • posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení (ČJL-5-1-03)	– čtení jako zdroj informací – vyhledávání informací v učebnicích a dětských encyklopediích – porozumění přiměřeně náročnému textu		
reprodukuje obsah přiměřeně složitého textu, reprodukuje podstatná fakta • reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta (ČJL-5-1-04)	– reprodukce obsahu přiměřeně složitého textu – podstatná fakta z textu a jejich zapamatování – využití poznatků z četby k dalším školním činnostem		modelové situace
sestaví, navrhne a předvede dialog, výstižně a stručně telefonuje • vede správně dialog, telefonický rozhovor (dílčí ČJL-5-1-05)	– dialog - základní komunikační pravidla – výstižné a stručné telefonování	OSV - Komunikace (dialog) (8)	
aplikuje základní techniky komunikace při mluveném projevu • volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru (ČJL-5-1-07)	– základní techniky mluveného projevu – dýchání, tvoření hlasu, výslovnost		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá spisovný čj, rozliší nespisovné tvary čj • rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace (ČJL-5-1-08) zapíše správně údaje do tiskopisů, provádí zápisy do sešitů a vypisuje údaje ze slovníků, opíše a přepíše text, píše podle diktátu a autodiktátu, provede kontrolu napsaného textu • píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry (ČJL-5-1-09) sestaví osnovu vyprávění, používá ji k vyprávění, utvoří nadpis k textu, přečte odstavec, popíše objekt • sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti (ČJL-5-1-10)	**Komunikační a slohová výchova** – spisovný a nespisovný český jazyk – využívání vhodných jazykových prostředků – písemné formy úředního a společenského styku - vyplňování tiskopisů - složenka, adresa, dopis, pohlednice, blahopřání, korespondenční lístek – kultura písemného vyjadřování – zápisy do sešitů, poznámky – výpisy údajů ze slovníku – opis a přepis textu, diktát, autodiktát – kontrola napsaného textu – vypravování- dodržování následnosti dějových složek – sestavování osnovy, tvoření nadpisu, členění textu na odstavce – popis		využití obrazového materiálu

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák:	**Jazyková výchova**		
rozliší a určí významy slov v jednoduchých případech, vyhladává ve slovníku • porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová (ČJL-5-2-01) rozliší slova spisovná a nespisovná • rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary (ČJL-5-2-04)	– význam slova – slova citově zabarvená – slova jednoznačná a mnohoznačná – slova spisovná a nespisovná		
rozliší ve slově kořen, část příponovou, část předponovou, koncovku • rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku (ČJL-5-2-02)	– stavba slov		
určí slovní druhy v běžných případech, používá slova ve správných tvarech, zdůvodní pravopis v koncovkách podstatných jmen, časuje slovesa, určí gramatické kategorie • určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu (ČJL-5-2-03)	– slovní druhy – skloňování podstatných jmen, vzory podstatných jmen, pravopis v koncovkách podst. jmen – časování sloves – gramatické kategorie podstatných jmen (pád, číslo, rod, vzor) a sloves (osoba, číslo, čas)		
vyhledá základní skladební dvojici • vyhledává základní skladební dvojici (dílčí ČJL-5-2-05)	– určování ZSD ve větách s vyjádřeným podmětem		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět:Český jazyk a literatura
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák rozezná větu jednoduchou a souvětí • odlišuje větu jednoduchou a souvětí (dílčí ČJL-5-2-06) užívá spojovací výrazy, aplikuje je podle potřeby projevu • užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje (ČJL-5-2-07) aplikuje znalost vyjmenovaných slov v psaní i/y po obojetných souhláskách • píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách (ČJL-5-2-08) užívá a vysvětlí pravidla pravopisu ve shodě přísudku s podmětem • zvládá základní příklady syntaktického pravopisu (ČJL-5-2-09)	**Jazyková výchova** – věta jednoduchá a souvětí – spojování vět v souvětí spojovacími výrazy, obměny spojovacich výrazů podle potřeby projevu – vyjmenovaná slova - uvědomělé používání i/y po obojetných souhláskách – shoda přísudku s podmětem, pravopis ve shodě podmětu s přísudkem v jednoduchých případech		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vypravuje o svých dojmech z četby, zapíše klíčové pojmy z textu, navrhne ilustraci, objasní svá stanoviska na základě četby a zaznamená je, hodnotí postavy vystupující v textu • vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je (ČJL-5-3-01)	**Literární výchova** – zážitkové čtení a naslouchání – hodnocení postav, ilustrace – práce s textem - literatura pro děti		mimočítanková četba prožitek z četby
naučí se zpaměti přiměřený literární útvar a reprodukuje ho, navrhne a zapíše svůj literární pokus • volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma (ČJL-5-3-02)	– přednes, recitace, výrazné čtení – dramatizace – volná reprodukce přečteného, slyšeného textu	OSV – Kreativita (pružnost nápadů, vlastní tvorba – krátká báseň, literární útvar) (5)	
rozliší a rozpozná různé typy literárních textů • rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů (ČJL-5-3-03)	– literatura krásná a uměleckonaučná, naučná		
aplikuje znalost základních literárních pojmů na konkrétní literární texty • při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy (ČJL-5-3-04)	– základní literární pojmy - poezie, verš, rým, próza, pověst, povídka, bajka, přirovnání, hlavní a vedlejší postavy		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: dokončí příběh, rozhodne o možných koncích příběhu, zhodnotí písemné sdělení • čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas (ČJL-5-5-01) vyhledá, zapíše a zhodnotí podstatné informace • rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává (ČJL-5-1-02) zapíše klíčové informace z textu, doplní chybějící údaje do textu, ovládá sebe sama při práci a při soutěžení • posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení (ČJL-5-1-03) doloží a vysvětlí informace o hledaných faktech, vyjádří vlastními slovy obsah sdělení • reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta ČJL-5-5-04) sestaví, navrhne a předvede dialog, předvede telefonický rozhovor, zformuluje vzkaz pro záznamník, požádá o pomoc • vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku (ČJL-5-5-05) vysvětlí a vymezí podstatu sdělení, rozpozná manipulativní komunikaci v reklamě • rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě (ČJL-5-1-06)	**Komunikační a slohová výchova** – pozorné a plynulé čtení, technika čtení – tiché čtení s porozuměním – vhodný nadpis – pravdivost/nepravdivost tvrzení – odpověď na otázku v textu – informace vyplývá z textu – čtení jako zdroj informací – svátky - kulturní dědictví – nabídka slova k textu – vypíše požadovanou informaci – podstatné a nepodstatné – kultura písemného vyjadřování – orientace v textu – věcné naslouchání - zaznamenávat slyšené – vzkaz, zpráva, oznámení, pozvánka , jejich úplnost – reprodukce přiměřeně složitého textu – práce s informacemi naučných textů – vyjadřování závislé na komunikační situaci – dialog - základní komunikační pravidla – vzkaz – vyslechne nebo přečte vzkaz a předá ho ústně nebo písemně – dialog na základě obrazového materiálu – formulace vlastního názoru, manipulativní komunikaci v reklamě	OSV – Rozvoj schopností poznávání (řešení problémů a rozhodovací dovednosti) (1) OSV – Kooperace a kompetice (ovládání sama sebe, soutěže) (9) OSV – Komunikace (požádat o pomoc) (8) MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (podstata mediálního sdělení, reklama) (28)	soutěže OČZMU důležitá telefonní čísla, žádost o pomoc

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje základní techniky komunikace při mluveném projevu, zvládá sociální roli žáka a kamaráda při komunikaci • volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru (ČJL-5-1-07) užívá spisovný jazyk, rozliší nespisovné tvary jazyka, využívá mimojazykové prostředky komunikace při dramatizaci • rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodněji využívá podle komunikační situace (ČJL-5-1-08) sestaví složitější vypravování, popíše děj, pracovní postup, napíše přímou řeč podle vzoru z pravidel pravopisu, napíše článek pro školní časopis, zpracuje v realizačním týmu zadané téma • píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry (ČJL-5-1-09) vyplní objednávku, přihlášku, sestaví dopis a složitější osnovu, dbá časové posloupnosti • sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti (ČJL-5-1-10)	**Komunikační a slohová výchova** – základní techniky mluveného projevu – dýchání, tvoření hlasu, výslovnost - mluvní cvičení – vhodně se představí – spisovný a nespisovný český jazyk – využití mimojazykových prostředků komunikace – žánry písemného projevu - vypravování, popis – interpunkce u řeči přímé podle vzoru – dějová posloupnost – písemné formy úředního a společenského styku - jednoduchá objednávka, přihláška – dopis – osnova, časová posloupnost – vloží text na vhodné místo v ukázce	OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (sociální role) (10) MV – Tvorba mediálních sdělelní (článek pro školní časopis - vypravování, popis) (33) MV – Práce v realizačním týmu (realizace zadaného tématu) (34)	Pravidla českého pravopisu, Stručná mluvnice česká

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozezná, rozliší a určí významy slov, zařadí slova do daných kategorií • porovnává významy slov, zvláště slova stejného a podobného významu a slova vícevýznamová (ČJL-5-2-01) používá spisovné tvary, odliší od nich tvary nespisovné • rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary (ČJL-5-2-04) určí slovní druhy, aplikuje mluvnická pravidla v mluveném projevu • určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu (ČJL-5-2-03) určí části slova • rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku (ČJL-5-2-02) aplikuje daná pravidla v praxi, zdůvodní svá tvrzení • píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách (ČJL-5-2-08)	**Jazyková výchova** – slovní zásoba, nauka o slově, slovní zásoba v písemném a mluveném projevu – výslovnost – slovní druhy - využití v gramaticky správných tvarech v mluveném projevu – modulace souvislé řeči – mluvnické kategorie podstatných jmen (pád, číslo, rod, vzor), sloves (osoba, číslo, způsob, čas) – stavba slova, tvoření slov, určování kořene, předpon a části příponové, koncovky – výcvik v pravopise souvisejícím se stavbou slov - i/y ve slovech po obojetných souhláskách, i/y v koncovkách podstatných jmen – souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene, zdvojené souhlásky, předložky s, se, z, ze, předpony s- ,z-, vz- (jednoduché případy), skupiny bě/bje,pě, vě/vje, mě/mně tam, kde se setká předpona ob- a v- s kořenem na je – přídavná jména - tvrdá, měkká, přivlastňovací a jejich pravopis		Pravidla českého pravopisu – příručka výukové programy PC

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí a graficky znázorní podmět a přísudek, vyhledá a rozliší druhy podmětů, zdůvodní svá tvrzení • vyhledává základní skladební dvojice a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty (ČJL-5-2-05)	**Jazyková výchova** – označení základu věty v neúplné ZSD, podmět několikanásobný, vyjádřený, nevyjádřený – doplnění čárky do zadaného textu (několikanásobný větný člen, souvětí)		výukové programy PC vzorce souvětí
rozpozná větu jednoduchou od souvětí, sestaví různá souvětí, vyjmenuje druhy zájmen a jejich zástupce • odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí (ČJL-5-2-06)	– rozlišení věty jednoduché a souvětí – zájmena, seznámení s jejich druhy – přiřadí větný vzorec větnému celku		
používá spojovacích výrazů k vytvoření a přeměně souvětí • užívá vodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje (ČJL-5-2-07)	– změna věty jednoduché v souvětí – spojování vět v souvětí		
užívá a vysvětlí pravidla pravopisu ve shodě přísudku s podmětem • zvládá základní příklady syntaktického pravopisu (ČJL-5-2-09)	– pravopis ve shodě přísudku s podmětem		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zapíše klíčové pojmy z textu, rozvine příběh podle své fantazie, dokončí příběh, navrhne ilustraci, objasní svá stanoviska na základě četby • vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je (ČJL-5-3-01)	**Literární výchova** – zážitkové čtení a naslouchání – práce s textem - literatura pro děti – stručný záznam o knize – čtenářský deník, referát – sdělí dojmy o knize, ukázce	OSV – Kooperace a kompetice (rozvíjení vlastní linky myšlení, dokončení příběhu) (9)	mimočítanková četba prožitek z četby
naučí se zpaměti přiměřený literární útvar, volně reprodukuje text, navrhne a zapíše svůj literární pokus, zaznamená slyšený nebo přečtený text • volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma (ČJL-5-3-02)	– přednes, recitace, výrazné čtení – dramatizace – volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu – vlastní tvorba	OSV – Kreativita (pružnost nápadů, vlastní tvorba – můj literární pokus) (5)	
rozliší a rozpozná různé typy literárních textů, zhodnotí rozhlasový a televizní pořad • rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů (ČJL-5-3-03)	– literatura umělecká a neumělecký – rozhlasový a televizní pořad – divadlo		
aplikuje znalost základních literárních pojmů na konkrétních literárních textech, zjistí a doloží pravdivost informací o kulturním životě v regionu • při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy (ČJL-5-3-04)	– základní literární pojmy – kulturní život regionu		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá a spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova, zařazuje pauzy, důraz a dodržuje tempo řeči, vhodně komunikuje verbálně i neverbálně • spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova (ČJL-9-2-01) používá jazykové příručky, rozezná vrstvy národního jazyka • samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami (ČJL-9-2-03) rozpozná základní gramatické jednotky ve větě a souvětí, určí ohebné slovní druhy a užívá je ve správných tvarech • rozlišuje významové vztahy základních gramatických jednotek ve větě a souvětí (dílčí ČJL-9-2-06) aplikuje pravopisná pravidla, určuje větné členy, rozezná větu jednoduchou a souvětí, větu hlavní a vedlejší • v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché (dílčí ČJL-9-2-07)	**Jazyková výchova** – zvuková stránka jazyka (spisovná a nespisovná výslovnost), opakování o hláskách, používání pauzy, důrazů, tempa, přízvuků, prvky verbální a neverbální komunikace – obecné poučení o jazyce (jazykové příručky), rozvrstvení nár. jazyka, nářečí, obecná čeština – tvarosloví (ohebné slovní druhy - určování, ohýbání) – skladba (základní větné členy - upevňování vědomostí, rozvíjející větné členy - určování, věta jednoduchá a souvětí - určování věty hlavní a vedlejší - ne druhy)	OSV – Komunikace (verbální a neverbální sdělování) (8)	prvky verbální a neverbální komunikace na praktických příkladech pravopis v průběhu celého roku jazykový rozbor v průběhu celého roku

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozlišuje spisovný a nespisovný projev, do svého projevu vhodně zařazuje spisovné jazykové prostředky a vhodným způsobem verbálně sděluje • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru (ČJL-9-1-01) aplikuje zásady studijního čtení – najde klíčová slova, vymezí hlavní myšlenku, sestaví stručné poznámky a výpisky • využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří stručné poznámky, výpisky z přečteného textu (dílčí ČJL-9-1-08) najde a uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování (ČJL-9-1-09) aplikuje poznatky o jazyce a stylu v písemném projevu a v tvořivé práci s textem, vyhledává a hodnotí zprávy v mediích • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů (ČJL-9-1-10)	**Komunikační a slohová výchova** – čtení - praktické (pozorné, přiměřeně rychlé) – odlišení spisovného a nespisovného projevu, vhodné jazykové prostředky, technika řeči, výraz řeči – vyhledávání klíčových slov, formulace hlavních myšlenek, poznámky a výpisky – naslouchání - praktické (výchova k empatii, podnět k jednání) – mluvený projev - zásady dorozumívání, zásady kultivovaného projevu – písemný projev - vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: vypravování, popis, výpisky a výtah, zpráva, oznámení, pozvánka, objednávka, dopis soukromý a úřední, e-mail)	OSV – Komunikace (dovednosti pro verbální sdělování) (8) MV – Stavba mediálních sdělení (příklady stavby a uspořádání zpráv) (30)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: provádí ucelenou reprodukci přečteného textu, při komunikaci využívá správnou techniku a výraz řeči • uceleně reprodukuje přečtený text (dílčí ČJL-9-3-01) popíše dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení, zdůvodní své názory na umělecké dílo • formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo (ČJL-9-3-03) sestaví vlastní literární text podle svých schopností • tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie (ČJL-9-3-04) rozpozná základní literární druhy a žánry • rozlišuje základní literární druhy a žánry (dílčí ČJL-9-3-06) vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně a užívá další informační zdroje • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (ČJL-9-3-09)	**Literární výchova** – tvořivé činnosti s literárním textem (přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce textu, dramatizace) – způsoby interpretace literárních a jiných děl (besedy o četbě, o představení) – vytváření vlastních textů (vlastní výtvarný doprovod) – literární druhy a žánry (poezie, próza, drama, vybrané žánry lyrické a epické) – základy literární teorie (zvukové prostředky poezie, rým, literatura věcná a umělecká)	OSV – Komunikace (technika řeči, výraz řeči) (8)	průběžně besedy o četbě návštěva knihovny

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší a doloží způsoby obohacování slovní zásoby a tvoření slov, rozpozná přenesená pojmenování • rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování (ČJL-9-2-02) používá jazykové příručky, vysvětlí význam slov • samostatně pracuje se Slovníkem spis. češtiny a s dalšími slovníky (dílčí ČJL-9-2-03) rozpozná všechny slovní druhy, doloží je z textu, aplikuje pravidla o psaní velkých písmen, stanoví slovesný rod, stupňuje příslovce • správně třídí slovní druhy (dílčí ČJL-9-2-04) rozpozná druhy vět, věty jednočlenné a dvojčlenné, určí větné členy holé, rozvité a několikanásobné, rozliší druhy vedlejších vět a užívá vhodné spojovací výrazy • rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí (ČJL-9-2-05) aplikuje pravopisná pravidla • v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché a souvětí (ČJL-9-2-07)	**Jazyková výchova** – nauka o tvoření slov (způsoby obohacování sl. zásoby, různé způsoby tvoření slov) – nauka o významu slov (slovo a sousloví, rčení, sl. jednoznačná a mnohoznačná, odborné názvy, synonyma, homonyma, slova citově zabarvená), práce se Slovníkem spis. češtiny – tvarosloví (psaní velkých písmen, skloňování zájmen – jenž, slovesný rod, neohebné slovní druhy - rozlišování a vyhledávání v textu, stupňování příslovcí, příslovečné spřežky) – skladba (druhy vět, věty jednočlenné a dvojčlenné, zákl. větné členy holé, rozvité a několikanás., rozv. větné členy (nově různé typy přívlastků a přísl.určení, přístavek, doplněk), druhy vět vedlejších, spoj.výrazy		pravopis v průběhu celého roku jazykový rozbor v průběhu celého roku

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná komunikační záměr partnera v hovoru, odliší spisovný a nespisovný projev na základě výběru vhodných jazykových prostředků • rozlišuje komunikační záměr partnera v hovoru (dílčí ČJL-9-1-02) • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru (ČJL-9-1-05) aplikuje zásady studijního čtení – najde klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, sestaví poznámky, výpisky a výtah • využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří stručné poznámky, výpisky z přečteného textu (dílčí ČJL-9-1-08) vyhledá a uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří vlastní souvislý text, užívá vhodné jazykové prostředky v připraveném i nepřipraveném projevu • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování (ČJL-9-1-09)	**Komunikační a slohová výchova** – čtení - praktické, věcné (studijní, vyhledávací) – odlišení spisovného a nespisovného projevu, vhodné jazykové prostředky – vyhledávání klíčových slov, formulace hlavních myšlenek, poznámky, výpisky, výtah – naslouchání - praktické, věcné (soustředěné, aktivní) – mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry), zásady kultivovaného projevu, komunikační žánry: připravený a nepřipravený projev, referát, řečnická cvičení – písemný projev - vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: vypravování, popis, charakteristika, líčení, výtah, žádost, strukturovaný životopis), mluvený projev - dialog	OSV – Komunikace (dialog) (8)	odborné texty z různých předmětů modelové situace pro dialog

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá poznatky o jazyce a stylu k tvořivé práci s textem • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů (ČJL-9-1-10) reprodukuje přečtený text, při komunikaci využívá správnou techniku a výraz řeči, výtvarně ztvární text • uceleně reprodukuje přečtený text (dílčí ČJL-9-3-01) popíše vlastními slovy dojmy z četby a návštěvy kulturních akcí • formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo (ČJL-9-3-03) sestaví vlastní literární text • tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie (ČJL-9-3-04) rozliší základní literární druhy a žánry • rozlišuje základní literární druhy a žánry (dílčí ČJL-9-3-06) vyhledá informace v různých informačních zdrojích • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (ČJL-9-3-09)	**Literární výchova** – tvořivé činnosti s literárním textem (přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce textů, reprodukce hlavních myšlenek) – vlastní výtvarný doprovod k literárním textům – způsoby interpretace literárních a jiných děl (besedy o četbě, o představení), technika řeči – vytváření vlastních textů – literární druhy a žánry (poezie, próza, drama, vybrané žánry lyrické a epické) – základy literární teorie (struktura literárního díla, téma, literární hrdina, jazyk literárního díla, obrazná pojmenování, zvukové prostředky poezie, druhy rýmu) – katalogy v knihovně, práce se slovníky (autorů, pojmů, lit.teorie)	OSV – Komunikace (technika řeči a výraz řeči) (8)	průběžně besedy o četbě návštěva knihovny

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá, spisovně vyslovuje a píše česká a běžně užívaná cizí slova, doloží způsoby obohacování slovní zásoby a tvoření slov • spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova (ČJL-9-2-01) • rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby (dílčí ČJL-9-2-02) používá spisovné tvary slov domácích i přejatých s využitím jazykových příruček, určí slovesný vid • správně tvoří spisovné tvary slov (dílčí ČJL-9-2-04) rozpozná základní gramatické jednotky ve větě jednoduché a souvětí, stanoví významový poměr mezi souřadně spojenými větami, zdůvodní interpunkci v souvětí • rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí (ČJL-9-2-06) aplikuje pravopisná pravidla ve větě jednoduché a souvětí • v písemném projevu zvládá pravopis slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí (dílčí 1.63) rozliší vrstvy a útvary národního jazyka, vyjmenuje skupiny slovanských jazyků, vysvětlí pojem jazyková kultura • rozlišuje spis.jazyk, nářečí, obecnou češtinu, má přehled o slovanských jazycích (dílčí ČJL-9-2-08)	**Jazyková výchova** – slovní zásoba a tvoření slov (obohacování, slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis) – tvarosloví (slovesný vid, skloňování jmen přejatých a cizích jmen vlastních, využívání Pravidel čes. pravopisu a jazyk. příruček) – skladba (opakování o větě jednoduché a souvětí, procvičování druhů vedl.vět, význam. poměr mezi souřadně spojenými větami, interpunkce v souvětí, souvětí souřadné a podřadné, významový poměr mezi větnými členy) – rozvrstvení národního jazyka, skupiny jazyků (slovanské jazyky, útvary čes. jazyka - jejich rozlišování a jazyková kultura)		pravopis v průběhu celého roku jazykový rozbor v průběhu celého roku cizí jazyky, ukázky z české literatury (vývoj)

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší v textu fakta od názorů a hodnocení, subjektivní a objektivní sdělení, odhadne komunikační záměr partnera • odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení (dílčí ČJL-9-1-01) • rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru (ČJL-9-1-02) rozliší spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá přiměřené jazykové prostředky, vyjádří vlastními slovy komunikační záměr mediálního sdělení • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru (ČJL-9-1-05) zapojí se do diskuse s využitím zásad komunikace a dialogu • zapojuje se do diskuse, využívá zásad komunikace a pravidel dialogu (dílčí ČJL-9-1-07) užívá základy studijního čtení – najde klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky, vytvoří otázky, poznámky, výpisky, výtah z textu, připraví a přednese referát, vyžije některé vhodné verbál. i neverbál. prostředky komunikace • využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát (ČJL-9-1-08)	**Komunikační a slohová výchova** – čtení - praktické, věcné, prožitkové (orientace v textu) – rozvíjení komunikace v různých situacích – naslouchání – praktické, věcné, kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, zvukové prostředky projevu), zážitkové čtení – kritické čtení - podstata mediálního sdělení, komunikační záměr mediálního sdělení a jeho hodnocení – mluvený projev - zásady dorozumívání, zásady kultivovaného projevu; komunikační žánry: připravený a nepřipravený projev, referát, řečnická cvičení, diskuse, dialog	OSV – Komunikace (komunikace v různých situacích) (8) MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (chápání podstaty mediálních sdělení) (28) OSV – Komunikace (dovednosti pro sdělování verbální i neverbální)	vytváření situací pro komunikaci odborné texty z různých předmětů

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: najde a uspořádá informace v textu vzhledem k jeho účelu, vyjádří postoj ke sdělovanému obsahu ve vlastním tvořivém psaní • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování (ČJL-9-1-09) užívá získaných poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu, k vlastnímu tvořivému psaní s přihlédnutím k osobním zájmům • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů (ČJL-9-1-10)	**Komunikační a slohová výchova** – písemný projev – vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: jednoduchý výklad, výtah, charakteristika literárních postav, líčení, jednoduchá úvaha)		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: provede reprodukci přečteného textu a vlastními slovy objasní smysl díla, využije vhodnou techniku a výraz řeči • uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla (ČJL-9-3-01) rozpozná rysy stylu autora a popíše dojmy z uměl. děl • rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora (ČJL-9-3-02) • formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo (ČJL-9-3-03) sestaví vlastní literární text • tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie (ČJL-9-3-04) rozliší literaturu hodnotnou a konzumní, argumentuje • rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty (ČJL-9-3-05) uvede a rozliší lit. druhy, žánry a směry, doloží představitele • rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkce, uvede jejich významné představitele (ČJL-9-3-06) • uvádí vybrané literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře (dílčí ČJL-9-3-07)	**Literární výchova** – tvořivé činnosti s literárním textem (přednes vhodných literárních textů,volná reprodukce textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, dramatizace, vytváření vlastních textů) – způsoby interpretace literárních a jiných děl (besedy o četbě, o představeních) – základy literární teorie a historie (struktura literárního díla – kompozice literárního příběhu, jazyk literárního díla) – literární druhy a žánry (hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé)	OSV – Komunikace (technika řeči a výraz řeči) (8)	průběžně besedy o četbě

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: posoudí různá ztvárnění téhož námětu • porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování (ČJL-9-3-08) vyhledá informace v různých informačních zdrojích, v mediálním sdělení vyhledá základní orientační prvky • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (ČJL-9-3-09)	**Literární výchova** – vyhledávání informací v různých katalozích, na internetu – mediální sdělení - základní orientační prvky v textu	MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (identifikování základních orientačních prvků v textu) (28)	návštěva knihovny

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje zásady tvoření českých slov, rozlišuje jejich významy, rozpoznává přenesená pojmenování – využívá různých slovníků • zvládá zásady tvoření čes. slov a rozlišuje významy slov, rozpoznává přenes. pojmenování, zvláště ve frazémech (dílčí ČJL-9-2-02) rozliší v textu slovní druhy, tvoří a užívá spisovné tvary slov, rozpozná v textu přechodníky • správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci (ČJL-9-2-04) aplikuje ve svých projevech znalosti jazykových norem • využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace (ČJL-9-2-06) rozpozná základní gramatické jednotky ve větě jednoduché a souvětí, stanoví významový poměr mezi souřadně spojenými větami, zdůvodní interpunkci v souvětí • rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí (ČJL-9-2-06) používá komplexně pravopisná pravidla • v písemném projevu zvládá komplexně pravopis ve větě jednoduché i souvětí (ČJL-9-2-07) rozezná vrstvy národního jazyka, vymezí disciplíny jazykovědy, dbá na jazykovou kulturu své řeči • rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití (1.64)	**Jazyková výchova** – slovní zásoba a význam slov (slovo a sousloví, rozvoj sl. zásoby, jádro sl. zásoby, encykl. slovník, etymolog. slovník, slovník cizích slov, synonyma, antonyma, homonyma, slova domácí a mezinárodní), tvoření slov – tvarosloví - shrnutí sl. druhů ohebných i neohebných (viz předchozí ročníky), přechodníky přítomné vyskytující se v běžné řeči, mluvnické významy jmen a sloves – procvičování – skladba – shrnutí o větě jednoduché a souvětí (viz předchozí ročníky); mluvnický zápor; shoda, řízenost, přimykání; přívlastek volný a těsný; složité souvětí, řeč přímá a nepřímá, pořádek slov ve větě, větná stavba - nepravidelnosti – komunikační situace a jazykové prostředky – obecné výklady o jazyce – shrnutí (viz předchozí ročníky); vývoj jazyka (neologismy), disciplíny jazykovědy, jazyková kultura – prohřešky proti spis. jazyku	OSV – Komunikace (komunikace v různých situacích) (8)	pravopis v průběhu celého roku jazykový rozbor v průběhu celého roku

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší v textu fakta od názorů a hodnocení, využije dostupné informační zdroje k ověření faktů, vybere z možností názor pisatale textu • odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji (ČJL-9-1-01) rozpozná a zhodnotí manip. komunikaci, její důvody v masmédiích s využitím kritického čtení a naslouchání • rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj (ČJL-9-1-03) aplikuje zásady kultivovaného a výstižného jazykového projevu v různých komunikačních žánrech, v realizačním týmu vytvoří mediální sdělení pro školní časopis • dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci (ČJL-9-1-04) rozliší druhy projevu, efektivně užívá verbální, nonverbální a paralingvální prostředky řeči ve svém projevu vzhledem ke zvolené strategii • odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru (ČJL-9-1-05) • v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně využívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči (ČJL-9-1-06) • zapojuje se do diskuse, využívá zásad komun. a pravidel dialogu (dílčí ČJL-9-1-07)	**Komunikační a slohová výchova** – čtení – praktické, věcné, prožitkové, kritické (analytické, hodnotící) – naslouchání – praktické, věcné, kritické (manipulativní působení projevu), zážitkové – mediální sdělení - sdělení a realita, hodnocení zpravodajství a reklamy, výrazové prostředky pro uplatnění názoru a postoje – řazení slovních výpovědí podle vhodnosti – mluvený projev – zásady dorozumívání, zásady kultivovaného projevu – komunikační žánry: připravený a nepřipravený projev, referát, diskuse, řečnická cvičení – projev a jeho efektivní strategie, dialog	MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě) (28) MV – Interpretace vztahu med. sdělení a reality (vztah med. sdělení a sociální zkušenosti) (29) MV – Vnímání autora med. sdělení (výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření názoru a postoje) (31) MV – Tvorba med. sdělení (tvorba med. sdělení pro školní časopis) (33) MV - Práce v realizačním týmu (komunikace a spolupráce) (34) OSV – Komunikace (efektivní strategie) (8)	odborné texty z různých oblastí

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá základy studijního čtení • využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát (ČJL-9-1-08) vyhledá a uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, sestaví koherentní text • uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování (ČJL-9-1-09) užívá poznatky o jazyce a stylu k vytvoření vlastního textu • využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů (ČJL-9-1-10)	**Komunikační a slohová výchova** – vyhledávání klíčových slov, formulace hlavních myšlenek, vyhledávání odpovědí na zadané otázky – písemný projev – vlastní tvořivé psaní, druhy popisu, výklad, charakteristika, vypravování, úvaha, proslov, publicistické útvary, shrnutí o slohu, zopakování vybraných slohových útvarů dle zájmu žáků (například strukturovaný životopis, žádost, funkční styly) – vyhledávání stylistických a pravopisných chyb v textu		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: provádí reprodukci přečteného textu, popíše strukturu a jazyk díla, objasní jeho smysl, vyžije vhodně prostředky komunikace, objasní vhodnost použití základních orientačních prvků v textu v mediálním sdělení , identifikuje spol. významné hodnoty v textu • uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukt.a jazyk liter. díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla (ČJL-9-3-01) rozpozná rysy stylu autora, vlastními slovy popíše dojmy z uměleckého díla • rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora (ČJL-9-3-02) • formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy div. nebo film. představení a názory na umělecké dílo (ČJL-9-3-03) sestaví vlastní literární text • tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie (ČJL-9-3-04) rozpozná literaturu hodnotnou a konzumní • rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty (ČJL-9-3-05) rozliší základní lit. druhy, žánry a směry a doloží předst. • rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkce, uvede jejich významné představitele (ČJL-9-3-06) • uvádí zákl. lit.směry a jejich význ. představitele v české a světové literatuře (ČJL-9-3-07)	**Literární výchova** – tvořivé činnosti s literárním textem (přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, dramatizace, vytváření vlastních textů) – základní orientační prvky v textu mediálního sdělení – mediální sdělení a společensky významné hodnoty v textu – způsoby interpretace literárních a jiných děl (besedy o četbě, o představeních) – základy literární teorie a historie (struktura literárního díla, jazyk literárního díla, literatura umělecká a věcná, populárně naučná, literatura faktu, publicistické žánry) – řeč vypravěče a řeč postav – literární druhy a žánry (poezie, próza, drama, žánry lyrické a epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé)	OSV – Komunikace (dovednosti pro sdělování verbální i neverbální) (8) MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (identifikování základních orientačních prvků v textu) (28) MV – Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality (identifikace společensky významných hodnot v textu) (29)	průběžně besedy o četbě

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Český jazyk a literatura
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: posoudí různá ztvárnění téhož námětu • porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování (ČJL-9-3-08) vyhledá informace v různých informačních zdrojích • vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích (ČJL-9-3-09)	**Literární výchova** – práce s různými informatikami		návštěva knihovny

5.1.2 Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu Anglický jazyk (vzdělávací obor Cizí jazyk)

Charakteristika vyučovacího předmětu Anglický jazyk

Předmět Anglický jazyk se vyučuje od třetího do devátého ročníku. V každém z těchto ročníků je časová dotace tři vyučovací hodiny týdně. Výuka anglického jazyka je realizována především v kmenových třídách. Výchovně vzdělávací proces může probíhat v počítačové nebo multimediální učebně s interaktivní tabulí. Předmět se **realizuje formou** vyučovací hodiny.

Dělení na skupiny vychází z platných právních předpisů. Žákům je od 1. ročníku umožněno v případě jejich zájmu navštěvovat nepovinný předmět **Angličtina,** popřípadě kroužek angličtiny. Jsou rozděleni podle toho, zda mají již nějaké základy v tomto jazyce či ne. Od třetího ročníku jsou žáci dále zařazováni do skupin podle jejich dosažených znalostí v tomto jazyce. Pro žáky, kteří s jazykem ve třetím ročníku začínají, jsou organizovány podpůrné aktivity – zařazení do skupiny, která je vyučována názornějšími metodami, pomalejším tempem, podrobněji od základu, prodlouženým výkladem a déle trvajícím procvičováním, v případě potřeby jsou zařazovány doučovací aktivity a individuální konzultace. Také na druhém stupni jsou žáci rozděleni do skupin podle jejich jazykové úrovně. Skupiny jsou otevřené, pokud se žák v anglickém jazyce v průběhu vzdělávání zhorší nebo zlepší, může být přeřazen z jedné skupiny do druhé. Pokud organizace výuky neumožňuje dělení na skupiny, vyučující ve zvýšené míře používá diferenciaci vzdělávacího procesu tak, aby rozvíjel všechny žáky podle jejich možností. Vzhledem k rozdílné úrovni žáků (resp. skupin) je rozsah a hloubka učiva přizpůsobena jejich možnostem. Žákům s poruchami učení a žákům zaostávajícím je věnována zvláštní péče – věnují se základnímu učivu v pomalejším tempu. Ostatní žáci si osvojují postupně širší slovní zásobu, pracují s delšími a náročnějšími texty, zpracovávají autentické učební materiály. U nově příchozích žáků, kteří se učili jiný cizí jazyk než anglický, přijímáme opatření (individuální práce s žákem, konzultace, doučování) k dosažení srovnatelné úrovně s jejich spolužáky ve skupině.

Metody práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výukou prostupují hudební, pohybové, výtvarné a dramatické prvky (hraní rolí, dramatické improvizace). Využíváme audio a video nahrávek, říkanek, básniček, písniček, textů k interpretaci, autentických materiálů. Témata a slovní zásoba vycházejí z praktického života dětí – domov, rodina, škola, město, příroda, režim dne, sport, volný čas, zdraví, oblékání, kultura. Na konci 9. ročníku se u žáků předpokládá dosáhnutí úrovně **A2,** podle společného evropského referenčního rámce. Rozumí přiměřeným projevům našich i rodilých mluvčích, přímým i reprodukovaným projevům. Pohotově se vyjadřují v běžných každodenních situacích a vyžádají si informaci, stručně vyjádří ústně i písemně svůj vlastní názor. Využívají četby k získání nových poznatků, pracují se slovníky a příručkami, interpretují nejdůležitější informace o zemích studovaného jazyka. Zvládnou krátkou společenskou konverzaci.

Anglický jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností, zprostředkovaných mateřským jazykem. Velký důraz je kladen na komunikativní schopnosti žáků, těm je přizpůsobena i výuka gramatiky. Hlavním cílem je vybavit žáky dovednostmi a zkušenostmi, a tím otevřít cestu k dalšímu vzdělávání a osobnostnímu rozvoji. Výuka anglického jazyka vytváří předpoklady pro budoucí zapojení žáků do vzájemné komunikace mezi národy v rámci Evropy a světa. Pomáhá tedy snižovat jazykové bariéry a přispívá ke zvýšení mobility jednotlivce. Přispívá k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání, rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí, jejich zvyky, tradice a historické souvislosti.

Struktura anglického jazyka je především zaměřena na utváření těchto dovedností:

1. řečové dovednosti
2. poslech s porozuměním
3. mluvení
4. čtení s porozuměním
5. produktivní řečové dovednosti
6. psaní

Výuku anglického jazyka můžeme rozdělit do třech základních etap:

První etapa tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání, probouzí zájem o studium cizího jazyka a vytváří pozitivní vztah k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka, na zvládnutí vztahů mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka. Dále na prvotní seznámení s některými typickými rysy života a kultury anglicky mluvících zemí.

Druhá etapa věnuje pozornost osvojování anglického jazyka jako prostředku dorozumívání a prostředku získávání dalších poznatků. Důraz je kladen na rozvoj všech řečových dovedností, čtení a písemného vyjadřování. Žáci začínají vnímat odlišnost struktur cizího a mateřského jazyka.

Třetí etapa se zabývá komplexním rozvojem řečových dovedností, rozvojem čtení s porozuměním. Žáci pracují s autentickými materiály. Ve stále větším rozsahu se seznamují s reáliemi anglicky mluvících zemí. Upevňuje se gramatické a lexikální učivo.

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk s dalšími oblastmi vzdělávání. Na 1. stupni ZŠ jde především o vzdělávací oblasti Český jazyk a literatura, Člověk a jeho svět (Přv...), Informační a komunikační technologie (Inf), Umění a kultura (Vv, Hv), apod. Na druhém stupni ZŠ to jsou především oblasti Český jazyk a literatura, Člověk a zdraví (Vkz), Umění a kultura (Vv, Hv), Informační a komunikační technologie (Inf), Člověk a příroda (Z...), atd. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky anglického jazyka.

V předmětu **Anglický jazyk** se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují vybraná **průřezová témata.** Na 1. stupni Multikulturní výchova (tematický okruh Multikulturalita), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (tematický okruh Evropa a svět nás zajímá), Osobnostní a sociální výchova (tematický okruh Kreativita). Na 2. stupni Multikulturní výchova (tematický okruh Multikulturalita), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (tematické okruhy Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět), Osobnostní a sociální výchova (tematický okruh Kreativita).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Anglický jazyk

Kompetence k učení

- žákovi zdůrazňujeme důležitost a nutnost komunikace v anglickém jazyce nejen jako prostředku dorozumívání, ale i pro další praktický život a vzdělávání
- klademe důraz na čtení s porozuměním a práci s anglickým textem
- žák pracuje s různými zdroji informací, vyhledává informace z textu a využívá je v anglické komunikaci
- žáci operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení
- žáci propojují jazykové jevy s poznatky z různých vzdělávacích oblastí prostřednictvím mezipředmětových vztahů a projektového vyučování
- celistvost procesu učení podporujeme realizací projektového vyučování
- vytváříme pozitivní prožitek z učení všem žákům
- vytváříme optimální podmínky pro osvojování učiva žákům nadaným a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- vedeme žáky k účasti na olympiádách
- žák samostatně vyhledává způsoby odstraňování problémů při využívání jazyka v praktickém životě a situacích
- vedeme žáky k sebehodnocení, určování příčin neúspěchu, plánování cesty k dosažení lepších výsledků v osvojení anglického jazyka
- ve výuce respektujeme základní učivo a učivo rozšiřující

Kompetence k řešení problémů

- žák řeší jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- žák domýšlí obsah myšlenky v neúplném sdělení
- žák využívá všech dostupných prostředků k vyřešení překladových, gramatických a doplňovacích úkolů
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů

Kompetence komunikativní

- žák formuje jednoduché i složitější myšlenky v anglickém jazyce
- žák rozumí promluvě a přiměřeně složitému textu v anglickém jazyce
- žák využívá dovedností osvojených v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu
- žák se vyjadřuje v souladu s anglickou gramatikou
- žák využívá asertivity při komunikaci s příslušníkem cizího národa
- podporujeme komunikaci v angličtině se školami z jiných zemí

Kompetence sociální a personální

- žák si v jednoduchých situacích vyžádá v angličtině pomoc, radu, informaci
- žák dodržuje v anglicky mluvícím prostředí zásady slušného chování a společenského styku
- žák spolupracuje v anglicky hovořící skupině na společném jednoduchém úkolu
- žák naváže kontakt s anglicky mluvící osobou a podá o sobě základní informace
- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskuzi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima

Kompetence občanské

- žák získává představu o zvycích v anglicky mluvících zemích
- žák porovnává naše zvyklosti se zvyklostmi v cizích zemích
- žák se seznámí s druhy svátků a významných dnů v anglicky mluvících zemích
- žák srovnává ekologické a environmentální otázky týkající se anglicky mluvících zemí a České republiky
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni každému z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žák samostatně pracuje s dvojjazyčným slovníkem
- žák využívá anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí života
- vedeme žáky k dodržování hygienických a pracovních pravidel při čtení a psaní
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků

- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě, schopnost dovést započatou práci do konce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci samostatně pracují digitální technikou, elektronickými slovníky, přehledy pravidel, výukovými programy
- žáci vyhledávají a kriticky posoudí vyhledaná data, informace a digitální obsah a používají je pro další učení
- žáci vytvářejí digitální obsah (např. prezentace, referáty, pozvánky, plakáty…), pracují v jednoduchých dostupných aplikacích, využívají k tomu své znalosti a dovednosti získané v předmětu Informatika i získané vlastní prací s digitální technikou
- žáci se samostatně rozhodují, kterou z dostupných technologií využijí k řešení problému
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace (vzdělávací obor Cizí jazyk)
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá základní pravidla výslovnosti v konkrétním sdělení, používá základní fonetické znaky, rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele a reaguje na ně • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně (CJ-3-1-01)	**Řečové dovednosti** – základní pravidla výslovnosti, základní fonetické znaky, přízvuk, vázání, rytmus, větná melodie, pozdrav a rozloučení, představení sebe, kamaráda = otázka - odpověď	MKV – Multikulturalita (rozhovory, představování, rozloučení) (22)	
zopakuje a aktivně použije slovní zásobu daných celků, zapíše a přečte tel. číslo, vede jednoduchý rozhovor • zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal (CJ-3-1-02)	– poděkování, vyjádření vlastnictví, člen a/an, the, osobní zájmena – slovní zásoba z tematických celků – Já a můj svět, množné číslo, specifikace objektů, telefonní čísla, jídlo a potraviny, příroda, počasí – There is/there are, Is there …?, vysvětlení cesty – čísla 0 – 20, názvy barev, pokyny ve třídě, vyjádření souhlasu a nesouhlasu	OSV – Kreativita (fantazijní kresby s popisy) (5)	prožitek
reaguje na otázky k psanému textu s vizuální oporou • rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu (CJ-3-1-03)	– plakát, příkaz, říkanka, básnička a písnička		
navrhne řešení na slyšené sdělení, smysluplně odpovídá • rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu (CJ-3-1-04)	– identifikace osob a věcí, dotaz na jméno, věk, odpovědi (Is it …? Who ´s this?, What´s this?, How old are you?, How are you?, Have you got?, Can you see?, What coulour … ?, How many…?, What ´s the time?) – tel.číslo, jak se má, vyjádření libosti a nelibosti – to be, to have		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyhledává slova podle abecedy, hláskuje jednoduchá slova, zvládá základní slovní zásobu • přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení (CJ-3-1-05) rozliší psanou podobu slov, aplikuje základní dosavadní poznatky o psaní velkých písmen a interpunkci v písemném projevu, reaguje přiměřeně na daná sdělení, reaguje na daná sdělení fantazijní kresbou s popisem • píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy (CJ-3-1-06)	– abeceda, spelling, používání abecedního slovníku učebnice – pravopis produktivně osvojených slov a tvarů, základní poznatky o psaní velkých písmen, o dělení slov a interpunkci		abecední slovník učebnice

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aktivně používá slovní zásobu daných celků, reaguje na pokyny a sdělení učitele, vysvětlí pozice objektu, používá poznatky o slovosledu • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností (CJ-5-1-01) vybere klíčová slova z jednoduchých autentických materiálů, reaguje na jednoduché a zřetelné promluvy • rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu (CJ-5-1-02) rozumí jednoduchému poslechu, vybere základní informace z poslechu, odpoví na jednoduché otázky, použije gramatická pravidla • rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu (CJ-5-1-03) jednoduše konverzuje v běžných situacích, využívá gramatické struktury vět • zapojí se do jednoduchých rozhovorů (CJ-5-2-01)	**Poslech s porozuměním** – důležité zeměpisné údaje – jména zemí – popis pozice objektu, – osobní údaje – slovní zásoba z tematických okruhů – tvoření otázky – jednoduché pokyny a otázky – jednoduchý poslech **Mluvení** – telefonní čísla – poskytnutí informace o sobě a rodině – rozhovory	OSV – Kreativita (rozhovory) (5) EGS – Evropa a svět nás zajímá (místo kde žiji) (16) MKV – Multikulturalita (já a děti z anglicky mluvících zemí) (22)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vybere a použije vhodné výrazy ke komunikaci, sdělí základní informace o sobě, rodině a škole • sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy a dalších osvojovaných témat (dílčí CJ-5-2-02) sestaví jednoduchou otázku a odpověď, aplikuje a používá gramatická pravidla • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá (dílčí CJ-5-2-03)	– Where are you from? – How old are you? – školní rozvrh **Čtení s porozuměním** – pozvánka, pohlednice z prázdnin, leták – rozhlasové interview – intonace – přání k narozeninám – názvy povolání – to be, to have – tvoření otázky, záporu a odpovědi – slovosled anglické věty – přídavná jména, slovní přízvuk – cenové údaje, nákupy, oblékání – how much..? – spelling, odvození významu slova z kontextu – množné číslo podstatných jmen – používání abecedního slovníku učebnice		
zjistí klíčové informace v textu, používá slovník • vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům (CJ-5-3-01) vyhledá a využije klíčová slova v jednoduchém textu, sestaví jednoduché promluvy, používá gramatické konstrukce, používá poznatky o slovosledu a přízvuku v mluveném projevu • rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu (CJ-5-3-02)			

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: předvede jednoduchou promluvu, aplikuje své znalosti na daných tématech • rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu (CJ-5-3-02)	– reprodukce příběhu – informace o oblíbené a neoblíbené věci – věta jednoduchá – omluva ve škole – požádání o zboží v obchodě, – zjištění existence objektů ve třídě – předložky s místem a časem - dny v týdnu – there is, there are		
aktivně využívá slovní zásobu daných celků a napíše krátký text, používá poznatky o slovosledu a základních gramatických strukturách • napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života (CJ-5-4-01)	**Psaní** – adresa – oslovení a ukončení dopisu – krátký text a odpověď na sdělení – přivlastňovací a ukazovací zájmena, – přivlastňování – slovní zásoba k tematickým celkům o sobě, rodině a zájmech		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aktivně používá slovní zásobu daných celků, provede, odhadne a ukáže jednotlivé pokyny a sdělení učitele, používá poznatky o slovosledu • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností (CJ-5-1-01)	**Poslech s porozuměním** – mluvená a psaná podoba slov – odlišnost českého a anglického slovosledu – slovní zásoba k tematickým celkům	EGS – Evropa a svět Nás zajímá (život v Británii) (16)	
vybere klíčová slova z autentických materiálů, reaguje na jednoduché a zřetelné promluvy, rozumí poslechům o lidech a národech ESC • rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální podporu (CJ-5-1-02)	– vyhledávání klíčových slov v poslechu – poskytování základních časových a prostorových vztahů – popis místa there is, are – život v Británii, město x venkov – svátky, tradice a zvyky		
vybere základní informace z poslechu, odpoví na otázky, použije gramatická pravidla • rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální podporu (CJ-5-1-03)	– vyhledávání základních informací v poslechu – podmětná otázka (informativně) – krátká odpověď ano – ne – volný překlad jednoduchých sdělení	EGS – Evropa a svět nás zajímá (volný čas, zájmová činnost) (16)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: formuluje svoje potřeby, využije k tomu gramatické struktury vět • Se zapojí do jednoduchých rozhovorů (CJ-5-2-01) vybere a použije vhodné výrazy ke komunikaci, formuluje svoji žádost, používá zdvořilostní fráze • Sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (CJ-5-2-02) sestaví otázku a odpověď, aplikuje a používá gramatická pravidla • Odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá (CJ-5-2-03)	**Mluvení** – vyjádří vlastní potřeby – formulace žádosti, půjčení věci – can, can´t, must, let´s – rozkazovací způsob – wh otázky – popis domácího mazlíčka – omluvenka učiteli – vzkaz – návod a nápis, jízdní řád – radost, lítost – dialog o zážitcích, dialog na dané téma, nakupování – odlišení opakovaného děje od aktuálního – základní gramatické struktury a typy vět – přivlastňovací pád – zájmena – přítomný čas prostý a průběhový – nepravidelné množné číslo podst.jmen – reprodukce komiksového příběhu – reprodukce pamětně osvojeného dialogu, příběhu	MKV – Multikulturalit (lidé a národy, můj život) (22)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: přečte jednoduché věty z probraných tematických celků, aktivně používá slovní zásobu • vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům (CJ-5-3-01) užívá zvukovou podobu jazyka, aplikuje základní výslovnostní návyky v praxi • rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu (CJ-5-3-02)	**Čtení s porozuměním** – slovní zásoba k tematickým celkům ze života dětí – čtení jednoduchého autentického textu – volný překlad – práce se slovníkem – číslovky řadové - pasivně – názvy měsíců a ročních dob – pasivně – reprodukce čteného textu – vyhledávání základních inf.v textu – vyhledávání klíčových slov v textu – upevňování výslovnostních návyků – rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slov – vybavení domácnosti- nábytek – důležitá data a události v průběhu šk.roku – části těla – pohádka – time, předložky s místem a časem – trávení dovolené	OSV – Kreativita (rozhovory) (5)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aktivně využívá slovní zásobu daných celků a sestaví krátký text, používá poznatky o slovosledu a zákl.gramatických strukturách • napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině a činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života(CJ-5-4-01) vyplní formulář, sestaví a doplní tabulku s osobními údaji, sestaví psané sdělení • vyplní osobní údaje do formuláře (CJ-5-4-02)	**Psaní** – vztahy mezi zvukovou a grafickou podobou slov – fyzický popis osob a událostí – slovní zásoba k tematickým celkům ze života dětí – ovládá pravopis produktivně osvojených slov – základní poznatky o psaní velkých písmen – dělení slov, interpunkce – vyplnění přihlášky – formulář a tabulky – email, sms – písemná omluvenka		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aktivně používá slovní zásobu daných celků, odpovídá na otázky týkající se jednoduchých sdělení, porozumí textům o zvycích a tradicích v ESC • rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně (CJ-9-1-01) aktivně používá gramatické struktury • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat(CJ-9-1-02) obmění daný rozhovor, zjistí informace o sobě, ostatních, věci, vyjádří nutnost, potřebu, • zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích (CJ-9-2-01)	**Poslech s porozuměním** – slovní zásoba daných tématických celků – příroda a počasí – způsoby trávení volného času – dovolená – nemoci – nákupy, oblékání, – formy zábavy – přítomný čas prostý – přítomný čas průběhový – minulý čas – příslovce – logický odhad neznámých výrazů **Mluvení** – domluvení schůzky – rozhovor se známou a neznámou osobou – rozhovor a jeho obměny na daná témata (pozdrav, přivítání, rozloučení) – ankety – schůzka přátel – žádost o pomoc	EGS – Evropa a svět nás zajímá (zvyky a tradice v ESC a v Evropě, ČR) (16) MKV – multikulturalita (rozhovory o ESC) (22)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví sdělení o daných tématech, dbá na výslovnost, správně používá přídavná jména, zájmena a číslovky • mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech (CJ-9-2-02)	Mluvení – slovní přízvuk – rodokmen příbuzných – řadové číslovky, datum – přídavná jména (rozdíly a podobnosti) – přídavná jména – synonyma, antonyma – zájmena (předmětný tvar, ukazovací)		
vybere a použije vhodné výrazy ke komunikaci, formuluje svoji myšlenku • Vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života(CJ-9-2-03)	– vyprávění obsahu jednoduchého příběhu – sestavení jednoduchého příběhu na probírané téma – převyprávění příběhu v 1. a 3. osobě – příběh podpořený obrázkovou osnovou		
sestaví otázku a odpověď, aplikuje a používá gramatická pravidla, používá slovník • Vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech (CJ-9-3-01)	– čtení s porozuměním – sloveso must/have to – přítomný čas prostý a průběhový – minulý čas – práce se slovníkem	OSV – Kreativita (rozhovory k daným tématům) (5)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: přečte jednoduché věty z probraných tematických celků, aktivně používá slovní zásobu, zhodnotí pravdivost a nepravdivost • Rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované situace (CJ-9-3-02) aplikuje své znalosti k vyplnění formuláře • Vyplní základní údaje o sobě ve formuláři (CJ-9-4-01) aplikuje své znalosti o členech na daných tématech • Napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (CJ-9-4-02) sestaví jednoduché sdělelní o sobě a daných tématech jako reakci na písemné sdělení • Reaguje na jednoduché písemné sdělení (CJ-9-4-03)	**Čtení s porozuměním** – slovní zásoba k tematickým celkům – čtení jednoduchého autentického textu – volný překlad – upevňování výslovnostních návyků, průběžná korekce zjištěných nedostatků – rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slov – geografické a sociokulturní údaje zemí studovaného jazyka **Psaní** – vyplnění formuláře – vytvoření návrhu – osobní srovnání – přání a blahopřání – člen určitý a neurčitý, some+složeniny – slovní zásoba a tvoření slov – společenský program – seznam pro nakupování – email, dopis, pohled, sms		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Vyslovuje správně slova z daných tematických celků, čte tiše i nahlas autentický text, provede korekci výslovnosti, rozdělí do skupin slova podle výslovnosti, osvojí si potřebnou slovní zásobu, realizuje rozhovor • rozumí informacím v jednotlivých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně (CJ-9-1-01) • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat (CJ-9-1-02) vyhledá požadované informace, odpovídá na otázky, použije osvojenou slovní zásobu s využitím správných gramatických struktur, čte a porozumí textům o zábavě, nakupování, geografických charakteristikách a stravování, reprodukuje obsah textu, promluvy i konverzace na daná témata odhadne logicky neznámé výrazy, dá do souvislosti různé děje, tvoří slova, odhadne význam slov podle kontextu, vyhledá různé významy slov ve slovníku při konverzaci poskytne údaje o způsobu trávení volného času, objedná si jídlo v restauraci, sestaví seznam nákupu, sestaví jednoduchý recept, popíše přírodní charakteristiky státu	**Poslech s porozuměním** – pravidla výslovnosti, fonetická abeceda, upevňování správných výslovnostních návyků, průběžná korekce zjištěných nedostatků, autentický text **Čtení s porozuměním** – v restauraci, jídelní lístek, jídlo a pití, nakupování potravin a oděvů, recept – formy zábavy – divadlo, film, hudba – porovnávání geografických charakteristik zemí, kontinenty, oceány – směr a místo v neznámém prostředí – odhad neznámých výrazů, tvoření slov, poslechy textů a práce s nimi – slova z různých tematických okruhů spojených se životem žáka – slova z různých tematických okruhů – volný překlad textu, spojování slov a výrazů	OSV - Kreativita (rozhovory, vlastní tvorba) (5) EGS – Evropa a svět nás zajímá (doprava a cestování, volný čas) (16) MKV – Multikulturalita (dotazy na směr a místo v neznámém prostředí) (22)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
• vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech (CJ-9-3-01) • rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace (CJ-9-3-02) napíše gramaticky správně a obmění jednoduché a krátké věty z různých tematických okruhů, vyplní základní údaje o sobě • vyplní základní údaje o sobě ve formuláři (CJ-9-4-01) • reaguje na jednoduché písemné sdělení (CJ-9-4-03) konverzuje na daná témata • se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích (CJ-9-2-01) sestaví zdvořilostní komunikační sdělení • vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života (CJ-9-2-03)	– jednoduchá sdělení na daná témata **Psaní** – vyjádření budoucnosti s going to – počitatelná a nepočitatelná podstatná jména – a/an, some/any, the – a bit of, a few – 2. a 3. stupeň přídavných jmen, některá nepravidelná přídavná jména, more, most, as-as – příslovce četnosti – tvoření příslovcí, některá nepravidelná příslovce – have to – Why don´t we, let´s, shall we – další nepravidlená slovesa v minulém čase prostém – základní osobní údaje-vyplnění formuláře **Mluvení** – na nákupech – v restauraci – interview		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá správnou výslovnost, aplikuje pravidla při čtení textu • rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně (CJ-9-1-01)	**Poslech s porozuměním** – pravidla výslovnosti, upevňování správných výslovnostních návyků, průběžná korekce zjištěných nedostatků - čtení textů k daným tem. celkům		
najde potřebné informace v textu, domyslí obsah autentického textu, porozumí obsahu textu o kultuře a sportu v ESC a Evropě • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzaci, který se týká osvojovaných témat (CJ-9-1-02)	– získávání informací z textu, druhy filmu, příběh s obrázkovou osnovou, předpřítomný čas – trpný rod (informativně)	EGS – Objevujeme Evropu a svět (film, divadlo a kino v ESC + Evropa) (17)	
poslouchá s porozuměním souvislé projevy učitele a reaguje na ně, využívá gramatická pravidla, uvede do souvislostí slyšené pokyny • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzaci, který se týká osvojovaných témat (CJ-9-1-02)	– slovní spojení, rozhovory o osobních zkušenostech, (pravdivost, nepravdivost), poslech souvislého projevu učitele s porozuměním	EGS – Evropa a svět nás zajímá (sport, bydlení, životní styl) (16)	
odvodí psaní čísel 0 – 1 000 000 • rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace (CJ-9-3-02)	**Čtení s porozuměním** - čtení a psaní čísel přes 1000, čtení o rekordech a jejich autorech		
vyhledává nepravidelná slovesa ve slovníku • vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech (CJ-9-3-01)	– pasivum, tvary nepravidelných sloves, nová nepravidelná slovesa – slovník, nejběžnější frázová slovesa		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: navrhne pravidla chování ve škole, porovná pravidla chování ve škole u nás a v ESC, vyjádří příkazy a zákazy, používá modální slovesa, dramatizace textu, rozhovor, reakce na písemné sdělení • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat (CJ-9-4-02) • reaguje na jednoduché písemné sdělení (CJ-9-4-03) převypráví text z autentického materiálu a příběh podle obrázkové osnovy samostatně vede dialog, využívá cizího jazyka k dorozumění, vyplní základní údaje o sobě ve formuláři • vyplní základní údaje o sobě ve formuláři (CJ-9-4-01) popíše podrobně osobu, místo, věc, sestaví rozhovor o povolání, vypráví jednoduchý příběh či událost pozná významová slovesa a používá je v různých časech • zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje ve formálních i neformálních situacích (CJ-9-2-01) • mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech (CJ-9-2-02) • vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života (CJ-9-2-03)	**Psaní** – písemně zachytí hlavní myšlenky textu, vyjádří vlastní myšlenky, náš školní řád, pravidla chování ve škole, příkazy a zákazy, must, have to, should, formální dopis – never, ever – minulý čas průběhový – převyprávění obrázkového příběhu, reprodukce textu o reáliích, obsah filmu – poskytnutí rady, go and, zdvořilostní rozhovor, navázání kontaktu s neznámou osobou, základní údaje ve formuláři – would, should, could **Mluvení** - rozhovory o povolání, ideální zaměstnání, popis osoby, místa, věci - významová slovesa, návrh a odmítnutí - will x going to	OSV – Kreativita (dramatizace textu, rozhovory) (5) EGS – Objevujeme Evropu a svět (škola v ESC) (17) MKV – Multikulturalita (využití cizího jazyka k dorozumění) (22)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: použije slovesa smyslového vnímání při foneticky správném čtení vybere správné tvary modálních sloves v promluvách o minulosti a současnosti z autentických textů a používá je ve vlastním sdělení, porozumí obsahu o slavných lidech v ESC a o zvířatech v ESC, o počasí a podnebí ve světě • rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně (CJ-9-1-01) reaguje na otázky a společenské fráze, ovládá gramatické struktury modálních sloves v daných časech • rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat (CJ-9-1-02) odvodí snadno význam slov z kontextu • vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech CJ-9-3-01) zjistí význam slov ve výkladovém slovníku, rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledává v nich požadované informace • rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledává v nich požadované informace (CJ-9-3-02)	**Poslech s porozuměním** – plynulé a foneticky správné čtení – historické památky měst – použití členů – staré časy v kontrastu s dneškem, the passive, modální slovesa can, must – počasí, podnebí, země v Evropě a světě – čtení a porozumění, vyhledávání známých výrazů a frází, odpovědi na otázky - jednoduché texty, autentické materiály, vizuální opora – porozumění promluvě a konverzaci - blahopřání, vyjádření obavy, možnosti, souhlasu, promluvy o vlastní a cizí zkušenosti - had to, could – části těla, problémy a jejich řešení, souhrn modálních sloves **Čtení s porozuměním** – podstatná jména, podstatná jména slovesná, tvoření nových slov, frázová slovesa, slovní přízvuk – použití dvojjazyčného slovníku, výkladového slovníku, vyhledávání informací ve slovníku a v textu	EGS –Objevujeme Evropu a svět (slavní lidé, zvířata v ohrožení) (17) EGS –Evropa a svět nás zajímá (počasí, podnebí a země) (16)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Anglický jazyk
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví ústně i písemně zajímavý příběh, popíše místa, osoby a věci ze svého každodenního života, využívá cizí jazyk k dorozumívání, na příkladech uvede význam užívání cizího jazyka • vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života (CJ-9-2-03) • mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech (CJ-9-2-02) • zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích (CJ-9-2-01) rozpozná časové a prostorové vztahy, volí správná wh-slova při wh-otázkách zeptá se na základní informace, reaguje na jednoduché písemné sdělení, posoudí vhodnost zdvořilostních výrazů a používá je • reaguje na jednoduché písemné sdělení (CJ-9-4-03) vyjádří zájem o obsah promluvy • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (CJ-9-4-02) omluví se, požádá o pomoc, vyplní základní údaje ve formuláři, rozlišuje použití minulého a předpřítomného času • vyplní základní údaje o sobě ve formuláři (CJ-9-4-01)	**Mluvení** – diář, sestavení příběhu o překvapující události – if - clause, e- mail – základní vztahy existenciální, prostorové, časové, kvalitativní a kvantitativní, směry – vysvětlení cesty – žádost a odmítnutí, reakce na novou zprávu – zdůrazňovací a zvratná zájmena, one - ones – rozhovory a komunikace o vlastních zkušenostech, správně reaguje v dialogických situacích každodenního života **Psaní** - dotaz na zdraví, žádost o omluvu, svolení, pomoc, základní údaje ve formuláři, minulý čas x předpřítomný čas	OSV –Kreativita (zdravá strava - jídlo během dne) (5) MKV – Multikulturalita (využití cizího jazyka k dorozumění a význam využití cizího jazyka) (22)	

5.1.3 Ruský jazyk

Charakteristika předmětu Ruský jazyk (vzdělávací obor Další cizí jazyk)

Vzdělávací obsah předmětu Ruský jazyk je součástí **vzdělávací oblasti** Jazyk a jazyková komunikace a směřuje k tomu, aby žáci byli schopni dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech, aby byli schopni porozumět čtenému textu, který odpovídá jejich jazykové úrovni. Výuka seznamuje žáky s reáliemi zemí, které tímto jazykem hovoří. Znalost cizího jazyka vede žáky k pochopení jiných kultur, prohlubuje v nich toleranci k nim a poskytuje jazykový základ pro komunikaci v rámci Evropy a světa. **Tematické celky** se soustřeďují na *Poslech s porozuměním, Mluvení, Čtení s porozuměním, Psaní.*

Vyučovací předmět Ruský jazyk je realizován v **8. a 9. ročníku,** jako povinný vyučovací předmět. Místo něj si žáci mohou zvolit Německý jazyk. **Časová dotace** je 3 hodiny týdně v každém ročníku a je čerpána z disponibilní časové dotace. Na začátku osmého ročníku se žáci rozdělí do skupin, podle jejich zájmu o daný jazyk – pokud to umožňují organizační podmínky. Dělení na skupiny vychází z platných právních předpisů. Základní **organizační formou** je vyučovací hodina, lze využít vycházek, besed apod. Výuka probíhá ve třídách, někdy může probíhat v učebně informatiky nebo multimediální učebně. Vzdělávání předpokládá dosažení jazykové úrovně **A 1** podle společného evropského referenčního rámce.

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu **Ruský jazyk** s dalšími oblastmi vzdělávání. Jsou to především oblasti Český jazyk a literatura, Umění a kultura (Vv, Hv), Informační a komunikační technologie (Inf), Člověk a příroda (Z...) atd. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky ruského jazyka.

V předmětu Ruský jazyk se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují vybraná **průřezová témata.** Jsou to Multikulturní výchova (tematický okruh Multikulturalita) a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (tematické okruhy Evropa a svět nás zajímá).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Ruský jazyk

Kompetence k učení

- učitel různými metodami a formami práce umožňuje poznat různé způsoby a strategie učení
- žáci poznávají smysl a cíl učení, nutnost komunikace v ruském jazyce nejen jako prostředku dorozumívání, ale i pro další praktický život a vzdělávání
- učitel klade důraz na čtení s porozuměním, na práci s textem v ruštině, žáci vyhledávají informace
- učitel opírá výuku o názor

- vedeme žáky k posuzování vlastního pokroku
- učitel propojuje osvojená témata a jazykové jevy ruské gramatiky s poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- učitel vede žáky k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k pochopení problému v cizojazyčném prostředí
- učitel povzbuzuje žáky k vytrvalé práci, ke schopnosti vyrovnat se s nezdarem a k sebehodnocení
- žáci vyhledávají vhodné informace k řešení problému, pracují s různými druhy informací a využívají je podle svých potřeb (učebnice, pracovní sešity
- učitel i žákovský kolektiv podporují různé způsoby řešení problému, společně vybírají ten nejvhodnější v závislosti na podmínkách
- žáci sledují vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- učitel vytváří příležitosti ke komunikaci mezi žáky v ruském jazyce, žáci komunikují ve skupinách a ve dvojicích
- žáci komunikují na odpovídající úrovni v ruském jazyce
- vedeme žáky k tomu, aby naslouchali druhým a vhodně reagovali

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují v rusky hovořící skupině, vzájemně si pomáhají
- žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- učitel vede žáky k sebehodnocení i k hodnocení práce ostatních členů týmu
- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků, aby dosáhli pocitu sebeúcty
- žáci podají o sobě základní informace a navážou kontakt s rusky mluvící osobou
- vedeme žáky k asertivnosti při komunikaci s příslušníkem cizího národa
- rozvíjíme pozitivní vztah k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k vytváření citlivých vztahů k lidem, k národním tradicím, ke kultuře jiných národů
- žáci respektují názory ostatních, rozhodují se zodpovědně dle dané situace
- učitel motivuje žáky pochvalou a vytváří ovzduší důvěry
- učitel netoleruje u žáků projevy rasismu a xenofobie

- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování pořádku a ke schopnosti dovést započatou práci do konce
- učitel podporuje žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci
- vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní
- zohledňujeme rozdíly v pracovním tempu žáka
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků

Kompetence digitální

- žáci samostatně pracují s digitální technikou, elektronickými slovníky, přehledy pravidel, výukovými programy
- žáci vyhledávají a kriticky posoudí vyhledaná data, informace a digitální obsah a používají je pro další učení
- žáci vytváření digitální obsah (např. prezentace, referáty, pozvánky, plakáty), pracují v jednoduchých dostupných aplikacích, využívají k tomu své znalosti a dovednosti získané v předmětu informatika i získané vlastní prací s digitální technikou
- žáci samostatně rozhodují, kterou z dostupných technologií využijí k řešení problému
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostích pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace (vzdělávací obor Další cizí jazyk)
Předmět: Ruský jazyk
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Seznamuje se se zvukovou podobou jazyka, opakuje jednoduché texty se známou slovní zásobou • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně (DCJ-9-1-01) reaguje na jednoduché pokyny, odhadne význam slov v kontextu • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu (DCJ-9-1-02) rozumí obsahu jednoduchého textu, najde informaci a odpověď na otázku s využitím abecedního slovníku učebnice • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat (DCJ-9-1-03) vyjádří základní údaje z tematických okruhů ústní formou s využitím azbuky, a s využitím základních gramatických struktur a příslušných tematických okruhů • zapojí se do jednoduchých rozhovorů (DCJ-9-2-01) • sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (DCJ-9-2-02) • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá (DCJ-9-2-03)	**Poslech s porozuměním** – úvodní ústní kurs – zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov, přízvuk – základní pravidla komunikace v běžných každodenních situacích (pozdrav, poděkování, představování) – slovní zásoba (význam slov v kontextu), známé každodenní výrazy, základní fráze, jednoduché věty a pokyny a reakce na ně) **Mluvení** – seznámení s azbukou, používání slovníku – tematické okruhy: domov, rodina, škola, volný čas a další dle použité učebnice, informace o Rusku – základní gramatické struktury a typy vět (věta jednoduchá, tvorba otázky, základní fráze, pořádek slov ve větě, zápor, oslovení, číslovky, časování sloves v čísle jednotném a množném, 4. pád vybraných podstatných jmen, některá přivlastňovací zájmena, minulý čas, …převážně lexikálně),	MKV – Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění) (22) EGS – Evropa a svět nás zajímá (nejdůležitější informace o Rusku) (16)	Jazykové prostředky vyplývají z obsahu použité učebnice

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Ruský jazyk
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozumí obsahu jednoduchého textu, imformačním nápisům a pokynům, najde informaci a odpověď na otázku s využitím abecedního slovníku učebnice • rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům (DCJ-9-3-01) • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům (DCJ-9-3-02) • rozumí krátkému jednoduchému textu zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci (DCJ-9-3-03) rozliší psanou podobu slov, aplikuje poznatky o psaní v písemném projevu na probíraná témata, písemně raeguje na daná sdělení, vyplní základní údaje o sobě ve formuláři • vyplní základní údaje o sobě ve formuláři (DCJ-9-4-01) • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (DCJ-9-4-02) • stručně raeguje na jednoduché písemné sdělení (DCJ-9-4-03)	**Čtení s porozuměním** – slovní zásoba, základní výslovnostní návyky, osvojení slovní zásoby a používání v komunikačních situacích probíraných tématických okruhů, práce se slovníkem **Psaní** – základní gramatické struktury a typy vět – vyjádření základních údajů a příslušných tématických okruhů písemnou formou s využitím azbuky		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Ruský jazyk
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyslovuje foneticky správně a čte plynule jednoduché texty se známou slovní zásobou • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně (DCJ-9-1-01) používá výrazy a jednoduché věty běžné v každodenních situacích, reaguje na pokyny, odhadne význam slov v kontextu, vyhledá synonyma a antonyma • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu (DCJ-9-1-02) objasní smysl a obsah jednoduchého textu, doloží informací a odpovědí na otázku, užívá slovník učebnice i slovník dvojjazyčný • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat (DCJ-9-1-03)	**Poslech s porozuměním** – pravidla komunikace v běžných situacích – slovní zásoba a tvoření slov (antonyma, synonyma, význam slov v kontextu) – známé každodenní výrazy, základní fráze a jednoduché věty	MKV – Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění, rovnocennost jazyků) (22)	Jazykové prostředky vyplývají z obsahu použité učebnice

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Ruský jazyk
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjádří ústně základní údaje s využitím slovní zásoby z probíraných tematických okruhů, užívá základní gramatické struktury, typy vět a základy lexikálního pravopisu • zapojí se do jednoduchých rozhovorů (DCJ-9-2-01) • sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (DCJ-9-2-02) • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá (DCJ-9-2-03)	**Mluvení** – konverzace v daných tematických okruzích – jednoduchá sdělení (adresa, blahopřání, pozdrav a dopis z prázdnin, omluva, žádost) – základní gramatické struktury a typy vět, základy lexikálního principu pravopisu slov (tvorba otázky a záporu, minulý čas sloves, pravopis po g, k, ch; tázací zájmeno jaký, počítání do 100, počítaný předmět, časování sloves, řadové číslovky 1. - 10., zvratné sloveso, určování času, vykání, rozkazovací způsob, některé předložky, osobní zájmena, pádové otázky…převážně lexikální osvojení) – prohlubovat: domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie …	EGS – Evropa a svět nás zajímá (nejdůležitější informace o Rusku) (16)	
rozumí obsahu jednoduchého textu, imformačním nápisům a pokynům, najde potřebné informace v textu, odhadne obsah textu, rozpozná obsah textu, užívá slovník učebnice i slovník dvojjazyčný • rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům (DCJ-9-3-01) • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům (DCJ-9-3-02) • rozumí krátkému jednoduchému textu zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci (DCJ-9-3-03)	**Čtení s porozuměním** – osvojení slovní zásoby – používání osvojené slovní zásoby v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů – práce se slovníkem		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Ruský jazyk
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší psanou podobu slov, aplikuje poznatky o psaní v písemném projevu, písemně reaguje na daná sdělení, vyplňuje základní údaje o sobě ve formulářích • vyplní základní údaje o sobě ve formulářích (DCJ-9-4-01) • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (DCJ-9-4-02) • stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení (DCJ-9-4-03)	**Psaní** – písemně vyjádří hlavní myšlenky, základní údaje, základní gramatické struktury a typy vět, jednoduché texty týkající se osvojených témat		

5.1.4 Německý jazyk

Charakteristika předmětu Německý jazyk (vzdělávací obor Další cizí jazyk)

Vzdělávací obsah předmětu Německý jazyk je součástí **vzdělávací oblasti** Jazyk a jazyková komunikace a směřuje k tomu, aby žáci byli schopni dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech, aby byli schopni porozumět čtenému textu, který odpovídá jejich jazykové úrovni. Výuka seznamuje žáky s reáliemi zemí, které tímto jazykem hovoří. Znalost cizího jazyka vede žáky k pochopení jiných kultur, prohlubuje v nich toleranci k nim a poskytuje jazykový základ pro komunikaci v rámci Evropy a světa. **Tematické celky** se soustřeďují na *Poslech s porozuměním, Mluvení, Čtení s porozuměním, Psaní.*

Vyučovací předmět Německý jazyk je realizován v **8. a 9. ročníku,** jako povinný vyučovací předmět. Místo něj si žáci mohou zvolit Ruský jazyk. Časová dotace je 3 hodiny týdně a je čerpána z disponibilní časové dotace. Na začátku osmého ročníku se žáci rozdělí do skupin, podle jejich zájmu o daný jazyk – pokud to umožňují organizační podmínky. Dělení na skupiny vychází z platných právních předpisů. Základní **organizační formou** je vyučovací hodina, lze využít vycházek, besed apod. Výuka probíhá ve třídách, někdy může probíhat v učebně informatiky nebo multimediální učebně. Vzdělávání předpokládá k dosažení jazykové úrovně **A 1.**

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Německý jazyk s dalšími oblastmi vzdělávání. Jsou to především oblasti Český jazyk a literatura, Umění a kultura (Vv, Hv), Informační a komunikační technologie (Inf), Člověk a příroda (Z...) atd. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky německého jazyka.

V předmětu Německý jazyk se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují vybraná **průřezová témata.** Jsou to Multikulturní výchova (tematický okruh Multikulturalita) a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (tematické okruhy Evropa a svět nás zajímá).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Německý jazyk

Kompetence k učení

- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení
- žáci poznávají smysl a cíl učení, nutnost komunikace v německém jazyce nejen jako prostředku dorozumívání, ale i pro další praktický život a vzdělávání
- učitel klade důraz na čtení s porozuměním, na práci s textem v němčině, žáci vyhledávají informace
- ucitel opírá výuku o názor
- vedeme žáky k posuzování vlastního pokroku

- učitel propojuje osvojená témata a jazykové jevy německé gramatiky s poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- učitel vede žáky k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů
- vedeme žáky k pochopení problému v cizojazyčném prostředí
- učitel povzbuzuje žáky k vytrvalé práci, ke schopnosti vyrovnat se s nezdarem a k sebehodnocení
- žáci vyhledávají vhodné informace k řešení problému, pracují s různými druhy informací a využívají je podle svých potřeb (učebnice, pracovní sešity, výukové programy aj.)
- učitel i žákovský kolektiv podporují různé způsoby řešení problému, společně vybírají ten nejvhodnější v závislosti na podmínkách
- žáci sledují vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní
- učitel vytváří příležitosti ke komunikaci mezi žáky v německém jazyce
- žáci komunikují na odpovídající úrovni v německém jazyce
- vedeme žáky k tomu, aby naslouchali druhým a vhodně reagovali

Kompetence sociální a personální
- žáci spolupracují v německy hovořící skupině, vzájemně si pomáhají
- žáci se podílejí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- učitel vede žáky k sebehodnocení i k hodnocení práce ostatních členů týmu
- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků, aby dosáhli pocitu sebeúcty
- žáci podají o sobě základní informace a navážou kontakt s německy mluvící osobou
- vedeme žáky k asertivnosti při komunikaci s příslušníkem cizího národa
- rozvíjíme pozitivní vztak k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

Kompetence občanské
- učitel vede žáky k vytváření citlivých vztahů k lidem, k národním tradicím, ke kultuře německy mluvících zemí
- žáci respektují názory ostatních, rozhodují se zodpovědně dle dané situace
- učitel netoleruje u žáků projevy rasismu a xenofobie
- učitel motivuje žáky pochvalou a vytváří ovzduší důvěry

- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry…), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování pořádku a ke schopnosti dovést započatou práci do konce
- učitel podporuje žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci
- vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní
- zohledňujeme rozdíly v pracovním tempu žáků
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků

Kompetence digitální

- žáci samostatně pracují s digitální technikou, elektronickými slovníky, přehledy pravidel, výukovými programy
- žáci vyhledávají a kriticky posoudí vyhledaná data, informace a digitální obsah a používají je pro další učení
- žáci vytváření digitální obsah (např. prezentace, referáty, pozvánky, plakáty), pracují v jednoduchých dostupných aplikacích, využívají k tomu své znalosti a dovednosti získané v předmětu informatika i získané vlastní prací s digitální technikou
- žáci samostatně rozhodují, kterou z dostupných technologií využijí k řešení problému
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostích pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace (vzdělávací obor Další cizí jazyk)
Předmět: Německý jazyk
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Rozumí jednoduchým pokynům a reaguje na ně • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně (DCJ-9-1-01)) Používá výrazy a jednoduché věty běžné v každodenních situacích, odhadne význam slov v kontextu • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu (DCJ-9-1-02) Porozumí obsahu jednoduchého textu, najde informaci, odpověď na otázku • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat (DCJ-9-1-03) Vyjádří základní údaje o sobě a své rodině, odpoví na jednoduché otázky, otázky pokládá, sdělí základní informace • zapojí se do jednoduchých rozhovorů (DCJ-9-2-01) • sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (DCJ-9-2-02) • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá (DCJ-9-2-03)	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** – zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov – jednoduché pokyny – jednoduchý text – porozumění, vyhledání informace, odpověď – slovní zásoba (význam slov v kontextu), známé každodenní výrazy, zcela základní fráze, jednoduché věty, jednoduché pokyny a reakce na ně **MLUVENÍ** – slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem – mluvnice – základní gram. struktury a typy vět (věta jednoduchá, tvorba otázky, pořádek slov ve větě, časování sloves , skloňování podst.jm.č.j. v 1., 3. a 4.pádu, číslo množné, číslovky 1-20, mein, dein, kein, rozkaz.zp. lexikálně – tematické okruhy - běžná témata ze života dětí (do TK se zapíší konkrétní vybraná témata)	MKV – Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění, rovnocennost jazyků) (22) EGS – Evropa a svět nás zajímá (nejdůležitější informace o německy mluvících zemích) (16)	Jazykové prostředky vyplývají z obsahu použité učebnice

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Německý jazyk
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Rozumí obsahu jednoduchého textu, najde informaci a odpověď na otázku, popř. použije slovník • rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům (DCJ-9-3-01) • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům (DCJ-9-3-02) • rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci (DCJ-9-3-03) Respektuje psanou podobu slov, aplikuje základní gramatické struktury a typy vět v jednoduchých vyjádřeních, vyplní základní údaje o sobě ve formuláři • vyplní základní údaje o sobě ve formuláři (DCJ-9-4-01) Napíše jednoduché věty k probíraným tematickým celkům • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (DCJ-9-4-02) Reaguje na jednoduché písemné sdělení • stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení (DCJ-9-4-03)	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** – slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem – jednoduché texty, porozumění, vyhledání informace, odpověď **PSANÍ** – písemné vyjádření základních údajů na příslušná témata – základní gramatické struktury a typy vět – formuláře s osobními údaji – psaní vět k tématu – písemné sdělení		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Německý jazyk
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Zodpoví otázku, reaguje na pokyn • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně (DCJ-9-1-01) Používá výrazy a jednoduché věty běžné v každodenních situacích, reaguje na pokyny, odhadne význam slov v kontextu, vyhledá synonyma a antonyma • rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu (DCJ-9-1-02) Objasní smysl a obsah jednoduchého textu, doloží informaci, odpoví na otázku, sdělí základní informaci • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat (DCJ-9-1-03)	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** – zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov – jednoduché pokyny – jednoduchý text – porozumění, vyhledání informace, odpověď – slovní zásoba (význam slov v kontextu), známé každodenní výrazy, zcela základní fráze, jednoduché věty, jednoduché pokyny a reakce na ně	MKV – Multikulturalita (význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění, rovnocennost jazyků) (22) EGS – Evropa a svět nás zajímá (nejdůležitější informace o německy mluvících zemích) (16)	Jazykové prostředky vyplývají z obsahu použité učebnice

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Německý jazyk
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Vyjádří ústně základní údaje o sobě, rodině a běžných situacích, užívá základní gramatické struktury a typy vět, realizuje jednoduchý rozhovor , tvoří otázky i odpovědi • zapojí se do jednoduchých rozhovorů (DCJ-9-2-01) • sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (DCJ-9-2-02) • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá (DCJ-9-2-03) Najde potřebné informace v textu, odhadne obsah textu, užívá slovník učebnice i slovník dvojjazyčný • rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům (DCJ-9-3-01) • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům (DCJ-9-3-02) • rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci (DCJ-9-4-01)	**MLUVENÍ** – slovní zásoba - v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem – mluvnice – základní gram. struktury a typy vět (věta jednoduchá, tvorba otázky, pořádek slov ve větě, časování sloves , předložky se 3. pádem, 4. pádem, se 3. a 4. pádem, min. čas sloves pravidelných preteritum a perfektum plus sein a haben, číslovky 1-100, zájmena - osobní, mein, dein, kein, wer, základní slovesa s odlučitelnou předponou, rozkaz.zp. lexikálně – jednoduchý text - porozumění, vyhledání informace, odpověď – vyhledávání ve slovníku učebnice a v dvojjazyčném slovníku – tematické okruhy: běžná témata ze života dětí (do TK se zapíší konkrétní vybraná témata)		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Německý jazyk
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Najde potřebné informace v textu, odhadne obsah textu, užívá slovník učebnice i slovník dvojjazyčný • rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům (DCJ-9-3-01) • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům (DCJ-9-3-02) • rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci (DCJ-9-3-03) Rozliší psanou podobu slov, aplikuje poznatky o psaní, napíše jednoduché sdělení, vyplní údaje o sobě ve formuláři • vyplní základní údaje o sobě ve formuláři (DCJ-9-4-01) Napíše jednoduché věty k probíraným tematickým celkům • napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat (DCJ-9-4-02) Reaguje na jednoduché písemné sdělení • stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení (DCJ-9-4-03)	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** – slovní zásoba – v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem – jednoduché texty – porozumění,, vyhledání informace, odpověď **PSANÍ** – písemné vyjádření základních údajů na příslušná témata – základní gramatické struktury a typy vět – formulář s osobními údaji – psaní vět k tématu – písemné sdělení		

5.2 Matematika a její aplikace

Tato vzdělávací oblast se realizuje na naší škole ve **vyučovacím předmětu Matematika.** Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

5.2.1. Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Matematika je vyučován **od prvního do devátého ročníku**. **Časovou dotaci** předmětu v prvním až devátém ročníku ukazuje tabulka.

1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč. skupina s RVMPP	9.roč.
4	4+1	4+1	4+1	4+1	4	4	3+2	4+1+1	4+1

Přičítané hodiny jsou z disponibilní dotace. RVMPP – rozšířené vyučování matematiky a přírodovědných předmětů, červeně označená hodina připadající na rozšířené vyučování.

Výuka je především realizována v kmenových učebnách na prvním stupni a odborných učebnách matematiky na druhém stupni. Část vyučování může být realizována i v přírodním prostředí. V rámci celé školní docházky využíváme počítačovou učebnu a multimediální učebnu s interaktivní tabulí, popřípadě interaktivní tabule v jiných třídách. Základní **formou realizace** tohoto vyučovacího předmětu je vyučovací hodina. V některých ročnících mohou být vyučovací hodiny půleny. Nabídkou pro talentované žáky je **rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů na 2. stupni ZŠ**. Pro skupinu žáků s rozšířenou výukou je matematika posílena o jednu vyučovací hodinu v 9. ročníku. V 9. ročníku mají žáci možnost v rámci přípravy na přijímací zkoušky navštěvovat nepovinný předmět **Cvičení z matematiky**, pokud je v daném školním roce realizován.

Vyučovací předmět matematika je členěn na čtyři tematické okruhy: *Čísla a početní operace* na 1. stupni, *Číslo a proměnná* na 2. stupni a na obou stupních - *Závislosti, vztahy a práce s daty*, *Geometrie v rovině a v prostoru*, *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*. V tematickém okruhu ***Čísla a početní operace*** na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh ***Číslo a proměnná***, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna

předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací. V dalším tematickém okruhu ***Závislosti, vztahy a práce s daty*** žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového softwaru nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce. V tematickém okruhu ***Geometrie v rovině a v prostoru*** žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací. Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou ***Nestandardní aplikační úlohy a problémy***, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy prolínají všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se snaží řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Rozvíjíme vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, analyticko-syntetické myšlení, logiku, tvořivost a schopnost řešit problém. Hlavním principem výuky jsou **aktivní činnosti**, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití. Trvalost poznatků je zajištěna opakováním učiva z nižších ročníků a jeho využíváním v souvislostech. Žáci jsou motivováni k rozšiřování svých schopností prostřednictvím účasti na školních a vyšších kolech matematických soutěží. Ve vyučovacím procesu využíváme skupinové, párové, individuální i frontální formy práce. Žáci používají prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, výukové programy) a některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách.

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu **Matematika** s dalšími oblastmi vzdělávání. Na 1. stupni ZŠ jde především o oblasti Český jazyk a literatura, Člověk a jeho svět (Prv, Přv ...), Informační a komunikační technologie (Inf) apod. Na 2. stupni ZŠ to jsou především oblasti Člověk a příroda (F, Ch ...), Informační a komunikační technologie (Inf) atd. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky matematiky.

Ve vyučovacím předmětu matematika se realizují části vzdělávacích obsahů **průřezového tématu** Osobnostní a sociální výchova (Rozvoj schopností poznávání a Kreativita), a to na 1. i 2. stupni ZŠ, na druhém stupni ZŠ v běžných třídách i v třídách matematických.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Matematika

Kompetence k učení

- při řešení matematických úloh učitel klade důraz na čtení s porozuměním a práci s textem - provádění rozborů a zápisů, zdokonalování grafického projevu
- žáci užívají matematických termínů včetně symboliky k přesnému a stručnému vyjadřování
- žáci pracují s různými zdroji informací (učebnice matematiky, pracovní sešity, výukové programy, …) potřebných pro řešení, třídí, analyzují a kriticky je zpracovávají, jsou vedeni k jejich využívání v praktickém životě
- žáci jsou vedeni k odhadům a k ověřování výsledků řešených příkladů a úloh
- při matematizaci reálných situací vidí žáci smysl a cíl učení
- postupně vytváříme systém výuky, ve kterém se snažíme smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení
- rozvíjíme abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci
- výuka se opírá o názor a prvky činnostního učení, je využíváno metody pozorování a manipulačních činností
- žáky vedeme k sebehodnocení, k posuzování vlastních pokroků, určování příčin neúspěchu, plánování cesty k dosažení lepších výsledků v jejich učení
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z učení všem žákům
- vytváříme optimální podmínky pro osvojování učiva žákům nadaným a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- žáci se účastní matematických soutěží a olympiád
- ve výuce respektujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)

Kompetence k řešení problémů

- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával a pochopil matematický problém, hledal různá řešení problémů, vyslovoval své úsudky a obhajoval je
- žák provádí rozbor matematického problému a stanoví plán řešení, využívá získané vědomosti, dovednosti, logiku, matematické postupy, analogii a zkušenost, odhaduje výsledek**,** ověřuje prakticky správnost řešení problému, žák je schopen se vyrovnat s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- učitel i žákovský kolektiv podporuje různé způsoby řešení problému, žáci jsou vedeni k přemýšlení nad volbou postupu při řešení slovních úloh a reálných problémů
- žáci se zapojují do soutěží a olympiád

- žák sleduje vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá rozhodnutí
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- učitel rozvíjí komunikační dovednosti žáků užíváním matematického jazyka
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu
- žáci si osvojují přesné a stručné vyjadřování, zdůvodňují matematické postupy, správnou komunikaci prostřednictvím matematické terminologie a symboliky, vytvářejí si dovednost vyslovovat a ověřovat hypotézy
- žáci si osvojují vhodnou komunikaci formami verbálními (ústní, písemná), neverbálními, ke komunikaci využívají výpočetní techniku

Kompetence sociální a personální

- učitel vede žáky ke spolupráci ve třídě a vzájemné pomoci
- žáci vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních členů týmu
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině, včas přijímáme opatření ke zlepšení stavu
- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků, aby dosáhli pocitu sebeúcty
- učitel se orientuje na skupinovou práci, spolupráci ve třídě, vzájemnou pomoc při učení

Kompetence občanské

- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry, …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k používání materiálů, nástrojů a matematických pomůcek při dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- žáci využívají matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- je zdůrazňován pořádek na pracovišti, čistota a úpravnost aritmetických i geometrických záznamů, schopnost dovést započatou práci do konce a ve stanoveném termínu
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci
- posílením hodin matematiky z disponibilní hodinové dotace umožňujeme žákům realizovat jejich zájmy, které mohou mít vliv na jejich další profesní orientaci, resp. volbu dalšího studia

Kompetence digitální

- žáci samostatně pracují digitální technikou, výukovými programy
- žáci vyhledávají a kriticky posoudí vyhledaná data, informace a digitální obsah a používají je pro další učení
- žáci vytvářejí digitální obsah (např. prezentace, grafy, tabulky …), pracují v jednoduchých dostupných aplikacích, využívají k tomu své znalosti a dovednosti získané v předmětu Informatika i získané vlastní prací s digitální technikou
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá přirozená čísla 0 - 20, přiřazuje je k danému souboru, spočítá prvky v souboru, vytváří soubory • používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků v číselném oboru 0 – 20 (dílčí M-3-1-01) čte a zapíše čísla 0 - 20, porovná přirozená čísla 0 - 20, zapíše jejich vztah pomocí symbolů rovnosti a nerovnosti • čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti (dílčí M-3-1-02) sestaví číselnou řadu 0 - 20, najde číslo na číselné ose • užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose v oboru 0 – 20 (dílčí M-3-1-03) zpaměti sčítá a odčítá přirozená čísla v oboru 0 - 20 bez přechodu, provede rozklad čísla • provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v oboru 0 – 20 (dílčí M-3-1-04)	**Číslo a početní operace** – přiřazování přirozeného čísla k danému souboru – počítání prvků 0 - 20 v souboru – vytváření souborů s počtem 0 – 20 prvků – čísla 0 - 20 – symboly = < > – porovnávání souborů, čísel – pojmy - před, za, hned před, hned za – číselná řada 0 - 20 – číselná osa 0 - 20 – symboly + - = – sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku – rozklad čísel – sčítaní více než dvou čísel, odčítání více než jednoho čísla bez přechodu přes desítku	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	na názoru cvičení smyslového vnímání, pozornosti, zapamatování 2 + 1 + 3 = 6 16 - 2 - 3 = 11

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá přirozená čísla 0 - 20, přiřazuje je k danému souboru, spočítá prvky v souboru, vytváří soubory • používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků v číselném oboru 0 – 20 (dílčí M-3-1-01) čte a zapíše čísla 0 - 20, porovná přirozená čísla 0 - 20, zapíše jejich vztah pomocí symbolů rovnosti a nerovnosti • čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti (dílčí M-3-1-02) sestaví číselnou řadu 0 - 20, najde číslo na číselné ose • užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose v oboru 0 – 20 (dílčí M-3-1-03) zpaměti sčítá a odčítá přirozená čísla v oboru 0 - 20 bez přechodu, provede rozklad čísla • provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v oboru 0 – 20 (dílčí M-3-1-04)	**Číslo a početní operace** – přiřazování přirozeného čísla k danému souboru – počítání prvků 0 - 20 v souboru – vytváření souborů s počtem 0 – 20 prvků – čísla 0 - 20 – symboly = < > – porovnávání souborů, čísel – pojmy - před, za, hned před, hned za – číselná řada 0 - 20 – číselná osa 0 - 20 – symboly + - = – sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku – rozklad čísel – sčítaní více než dvou čísel, odčítání více než jednoho čísla bez přechodu přes desítku	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	na názoru cvičení smyslového vnímání, pozornosti, zapamatování 2 + 1 + 3 = 6 16 - 2 - 3 = 11

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: v oboru 0 - 100 používá přirozená čísla, přiřazuje je k danému souboru, spočítá prvky souboru, vytváří soubory • používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků v číselném oboru 0 – 100 (dílčí M-3-1-01) čte a zapíše čísla 21 - 100, porovná přirozená čísla 20 - 100, zapíše vztah rovnosti a nerovnosti pomocí symbolů, zaokrouhluje na desítky • čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti (dílčí M-3-1-02) sestaví číselnou řadu 0 - 100, najde a zobrazí číslo na číselné ose • užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose (M-3-1-03) zpaměti sčítá a odčítá v oboru 0 - 100, provede rozklad čísel v oboru 0 - 100, užívá násobilku 0 - 5, 10 • provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly v číselném oboru 0 – 100 (dílčí M-3-1-04)	**Číslo a početní operace** – počítání prvků daného souboru 0 – 100 – vytváření souborů s daným počtem prvků 0 – 100 – přirozená čísla 21 – 100 – porovnávání čísel 0 – 100 – číselná osa 0 – 100 – číselná řada 0 - 100 – zápis dvojciferného čísla v desítkové soustavě – zaokrouhlování na desítky – sčítání a odčítání v oboru 0 – 20 s přechodem přes desítku – sčítání a odčítání v oboru 0 – 100 – pojmy – součet, rozdíl, součin, podíl – příklady se závorkami – násobilka 0 – 5, 10 – dělení v oboru těchto násobilek – pojmy - činitel, záměna činitelů	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	na názoru cvičení smyslového vnímání, pozornosti, zapamatování příklady bez typu 29 + 55, 32 - 17

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje početní operace při řešení slovních úloh • řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace (M-3-1-05) čte a znázorňuje časové údaje na hodinách • orientuje se v čase (dílčí M-3-2-01) vysvětlí jednoduché závislosti z praktického života • popisuje jednoduché závislosti z praktického života (M-3-2-02) provede sčítání a odčítání, násobení a dělení pro doplnění jednoduché tabulky, příkladů s rámečkem • doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel (dílčí M-3-2-03) rozpozná základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa a vyhledá jejich výskyt v praxi, narýsuje úsečku a lomenou čáru • rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci (dílčí M-3-3-01)	– slovní úlohy na sčítání a odčítání – slovní úlohy o n-více, o n-méně – slovní úlohy na násobení a dělení – slovní úlohy n-krát více, n-krát méně **Závislosti, vztahy a práce s daty** – čtení údajů na hodinách různého typu – den – hodina – minuta – sekunda – sledování závislostí na čase – jednoduché tabulky, posloupnosti čísel – příklady na sčítání a odčítání s rámečky **Geometrie v rovině a v prostoru** – koule, válec, krychle, kvádr, jehlan, kužel – rovná a křivá čára – úsečka, lomená čára		Pr – orientace v čase a časový řád

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: porovná délku úseček, změří a odhadne délku úsečky • porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky (M-3-3-02) analyzuje problém, aplikuje dosud získané poznatky, řeší problém • řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky (dílčí M-5-4-01)	– bod, úsečka, krajní body úsečky, rýsování úseček, označení bodů – měření délky úsečky na cm – porovnávání úseček, shodnost úseček – jednotky délky – cm, m – odhady měření na cm, m **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – číselné a obrázkové řady – prostorová představivost	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů) (1)	

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: čte a zapisuje trojciferná čísla, používá čísla 0 – 1000 k modelování reálných situací • používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků v číselném oboru 0 – 1 000 (dílčí M-3-1-01) používá přirozená čísla 0 – 1000 a porovnává je, zobrazí číslo na číselné ose, lineárně uspořádá čísla • čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti (M-3-1-02) používá názvy členů matematických operací, zaokrouhluje čísla, provádí početní operace s přirozenými čísly 0 – 1000, počítá se závorkami • užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose (M-3-1-03) provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly (M-3-1-04)	**Číslo a početní operace** Číselný obor 0 - 1 000 – vytváření konkrétního souboru s daným počtem prvků do 1 000 – čtení a zápisy trojciferných čísel, číselná řada, číselná osa, počítání po stovkách, desítkách a jednotkách – porovnávání čísel pomocí číselné osy, porovnávání čísel – znázornění trojciferných čísel na číselné ose – rozklad čísla v desítkové soustavě – zaokrouhlování na desítky a stovky – sčítání a odčítání násobků sta – sčítání a odčítání čísel bez přechodu násobků sta, sčítání a odčítání s přechodem násobků sta – násobilky 6, 7, 8, 9, dělení v oboru těchto násobilek, automatizace všech spojů násobení a dělení v oboru násobilek – násobení a dělení1 0, 100	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	podporujeme názorem a činnostním učením

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák:			
užívá jednotky času k jednoduchým převodům • orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času (M-3-2-01)	– pamětné násobení a dělení dvojciferných čísel jednociferným – dělení se zbytkem – užití závorek – pojem zbytek – orientace v čase, jednoduché převody jednotek času (den, hodina, minuta, sekunda)		Pr- jednotky času
aplikuje osvojené početní operace při řešení slovních úloh, tvoří slovní úlohy • řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace (M-3-1-05)	– řešení úloh na porovnání trojciferných čísel – řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání – slovní úlohy na vztahy o n-více (méně) – řešení slovních úloh na násobení a dělení – slovní úlohy na vztahy n-krát více (méně) – řešení a tvoření slovních úloh se dvěma různými početními výkony		
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel • provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel (dílčí M-5-1-02)	– písemné algoritmy sčítání a odčítání – písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledků záměnou sčítanců – písemné odčítání, kontrola výsledků sčítáním		

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozezná, pojmenuje základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, provádí modelování a popis základních rovinných útvarů a jednoduchých těles, narýsuje přímku, polopřímku, určí vzájemnou polohu přímek v rovině, nakreslí a narýsuje obrazce ve čtvercové síti, určí obvod obrazce • rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci (M-3-3-01) používá jednotky délky při porovnávání a měření, odhadne délku úsečky, provádí převody jednotek délky • porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky (M-3-3-02) rozliší kruh, kružnici, provádí rýsování kružnice • narýsuje a znázorní kružnici (dílčí M-5-3-01) analyzuje problém, aplikuje dosud získané poznatky, řeší problém • řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky (dílčí M-5-4-01)	**Geometrie v rovině a v prostoru** – přímka, polopřímka – vzájemná poloha dvou přímek v rovině, různoběžky, rovnoběžky, průsečík dvou různoběžek – trojúhelník, čtyřúhelník, čtverec, obdélník, strana rovinného obrazce - kreslení a rýsování obrazců ve čtvercové síti – určování obvodu jednoduchých obrazců (trojúhelník, čtverec, obdélník) sečtením délek jeho stran – kvádr, krychle, jehlan, kužel, koule – rozeznání, pojmenování, popis, vymodelování, jejich reprezentace v realitě – jednotky délky, milimetr, decimetr, kilometr, měření úseček s přesností na milimetry, – odhad délky úsečky a vzdálenosti, porovnávání velikosti útvarů – měření délek stran rovinných obrazců – převody jednotek délky s užitím měnitele 1000, 100, 10 – kružnice, kruh, střed a poloměr kružnice, kruhu, rýsování kružnice s daným středem a daným poloměrem **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – číselné a obrázkové řady – magické čtverce – prostorová představivost – úlohy na logiku	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů) (1)	pojem, poznávání, příklady z praxe Pr - jednotky užívání stavebnice a krabiček

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: čte, zapisuje, porovnává a zobrazuje na číselné ose čísla 0 – 1 000 000, používá čísla 0 – 1 000 000 k modelování reálných situací provádí pamětné početní operace s přirozenými čísly 0 – 1 000 000, při výpočtech, aplikuje pravidla pro pořadí početních výkonů • provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly do 1 000 000 • (dílčí M-3-1-04) provádí písemné početní operace s přirozenými čísly 0 – 1 000 000, odhaduje a kontroluje výsledky početních operací • provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel do 1 000 000 (dílčí M-5-1-02) • provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel do 1 000 000 (dílčí M-5-1-03)	**Číslo a početní operace** Číselný obor 0 - 1 000 000 – čtení a zápis čísel, číselná osa, počítání po statisících, desetitisících, tisících – porovnávání čísel do 1 000 000 – zobrazování čísel na číselné ose – rozklad čísla v desítkové soustavě – pamětné sčítání a odčítání čísel v daném oboru – (sčítání nebo odčítání čísel majících nejvýše dvě číslice různé od nuly) – vztahy mezi sčítáním a odčítáním, násobením a dělením – pořadí početních výkonů – pamětné násobení a dělení jednociferným číslem v jednoduchých případech – písemné sčítání a odčítání – písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem, kontrola výpočtu – písemné dělení jednociferným dělitelem, kontrola násobením – provádění odhadů a kontroly, práce s kalkulačkou	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	podporujeme názorem a činnostním učením Přv – jednoduché převody jednotek hmotnosti, objemu

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: provádí zaokrouhlování přirozených čísel do 1 000 000 • zaokrouhluje přirozená čísla do 1 000 000 (dílčí M-5-1-03) aplikuje osvojené početní operace při řešení slovních úloh, tvoří slovní úlohy • řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel do 1 000 000 (dílčí M-5-1-04) sestavuje jednoduché tabulky a diagramy a čte je • čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy (M-5-2-02) zapisuje arabská čísla pomocí římských číslic názorně vyznačí část celku, pojmenuje části zlomku, zapisuje zlomky, řeší jednoduché slovní úlohy na určení části z daného celku, • modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku (M-5-1-05)	**Číslo a početní operace** – zaokrouhlování čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky – – řešení slovních úloh vedoucích k porovnání čísel – řešení slovních úloh se vztahy o n-více, o n-méně, n-krát více, n-krát méně – řešení slovních úloh na 2 až 3 početní výkony **Závislosti, vztahy a práce s daty** – diagram, zjišťování údajů z diagramu, sestavení jednoduchého diagramu – seznámení s římskými číslicemi **Zlomky** – celek, část, zlomek, zápis ve formě zlomku – čitatel, jmenovatel, zlomková čára – názorné vyznačování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny celku – řešení a vytváření jednoduchých slovních úloh na určení poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny daného celku		využití názoru

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná a znázorní základní rovinné útvary, narýsuje čtverec, obdélník, trojúhelník • narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce (M-5-3-01) aplikuje poznatky o vzájemné poloze dvou přímek v rovině k sestrojování rovnoběžek a kolmic • sestrojí rovnoběžky a kolmice(M-5-3-03) používá jednotky obsahu, vypočítá obvod a obsah obrazce	**Geometrie v rovině a v prostoru** – rýsování a znázornění čtverce, obdélníku, trojúhelníku (rovnoramenný, rovnostranný, různostranný, pravoúhlý trojúhelník), a užití jednoduchých konstrukcí – vzájemná poloha dvou přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, průsečík - kreslení a rýsování rovnoběžek a různoběžek, vyznačování průsečíku – kolmice, kolmost, rýsování kolmice pomocí trojúhelníku s ryskou – rýsování rovnoběžek daným bodem – jednotky obsahu mm2, cm2 , dm2, m2, km2 (seznámení, bez převodů) – výpočet obvodu čtverce, obdélníku, trojúhelníku – výpočet obsahu čtverce a obdélníku		

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná a znázorní jednoduché osově souměrné útvary ve čtvercové síti, určí osy souměrnosti překládáním • rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru (M-5-3-05) • rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině (M-3-3-03) • analyzuje problém, aplikuje dosud získané poznatky, řeší problém • řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky (dílčí M-5-4-01)	**Geometrie v rovině a v prostoru** – osa souměrnosti, určování os souměrnosti překládáním papíru, rovinné útvary a jejich osy – souměrné útvary ve čtvercové síti **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – číselné a obrázkové řady – magické čtverce – prostorová představivost – úlohy na logiku	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů) (1)	

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti, modeluje reálné situace, počítá předměty, vytváří soubory s daným počtem prvků – vše v oboru přirozených čísel,uspořádá přirozená čísla podle velikosti, porovnává přírozená čísla, používá číselnou osu a zobrazuje na ní čísla • Zaokrouhluje přir.č., provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v celém oboru přirozených čísel (M-5-1-03)) aplikuje písemné algoritmy početních výkonů, počítá pamětně i písemně v oboru přirozených čísel, používá komutativnost a asociativnost při sčítání a násobení • Využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a odčítání (M-5-1-01) písemně počítá v oboru přirozených čísel • provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel (M-5-1-02))	**Čísla a početní operace** Přirozená čísla do 1 000 000 a přes milión – čtení a zápis čísel větších než milión – zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě – modelování reálných situací, počítání předmětů v daném souboru, vytváření souborů s daným počtem prvků – číselná osa, zobrazování přirozených čísel na číselné ose, posloupnost přirozených čísel – zaokrouhlování přirozených čísel na milióny, statisíce, tisíce, sta, desítky – porovnávání přirozených čísel – odhady, kontroly výsledků – početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti (komutativnost, asociativnost), užití vlastností početních výkonů – pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel (sčítaná nebo odčítaná čísla mají nejvýše dvě číslice různé od nuly) – pamětné násobení a dělení přirozených čísel v jednoduchých případech – písemné algoritmy početních výkonů a jejich užití (písemné sčítání tři až čtyř přirozených čísel, písemné násobení trojciferným činitelem, písemné dělení jedno a dvojciferným dělitelem		Přv - jednotky času, délky, hmotnosti, objemu

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
tvoří a řeší jedn. a složené slovní úlohy z praxe v „N“ • řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel (M-5-1-04) porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel • porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel (M-5-1-07) používá zlomky v relných situací, zobrazí, přečte a vypočítá část celku, graficky vyznačí modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku (M-5-1-05) čte, zapisuje desetinná čísla řádu desetin a setin, používá desetinná čísla v reálných situacích , zobrazí desetinné číslo řádu desetin na číselné ose, porovnává desetinná čísla s užitím vztahu rovnosti a nerovnosti, sčítá a odčítá desetinná čísla řádu desetin a setin, násobí a dělí desetinné číslo deseti a stem, vytváří a vyřeší jednoduché slovní úlohy na užití desetinných čísel • přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose deset.číslo dané hodnoty (M-5-1-07)	– tvorba a řešení jednoduchých a složených slovních úloh z praxe **Čísla a početní operace** Zlomky, desetinná čísla řádu desetin a setin – porovnávání, sčítání a odčítání zlomků se stejným základem v oboru kladných čísel – výpočet části celku, grafické označení části celku – zlomky se jmenovatelem 10, 100 a jejich zápis desetinným číslem – desetinná čárka, desetina, setina – psaní a čtení desetinných čísel – zobrazování desetinných čísel na číselné ose – porovnávání desetinných čísel – zaokrouhlování na desetiny a setiny – pamětné sčítání a odčítání desetinných čísel v jednoduchých případech – písemné sčítání a odčítání desetinných čísel – násobení a dělení desetinných čísel deseti a stem – násobení a dělení des. čísel přirozeným číslem menším než deset – řešení a vytváření jednoduchých slovních úloh vedoucích k užití desetinných čísel		

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: porozumí významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose • porozumí významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose (M-5-1-08) určí graficky znázorní součet a rozdíl úseček, určí délku lomené čáry a obvod mnohoúhelníku sečtením jeho stran • sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením jeho stran (M-5-3-02) provede konstrukci zákl. rovin. útvarů podle jedn. pokynů • narýsuje a znázorní zákl. rov. útvary(čtverec, obdélník, trojúhelník,kružnici), užívá jedn. konstrukce (M-5-3-01) vypočítá obvod trojúhelníku, obvod a obsah obdélníku a čtverce, určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě, používá jednotky obsahu, převádí jednotky obsahu, řeší úlohy z praxe na výpočty obvodů a obsahů obdélníku a čtverce • určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě, užívá základní jednotky obsahu (M-5-3-04) graficky znázorní rovnoběžky a kolmice, použije symbolů, rozpozná kolmice a rovnoběžky na přík. z prakt. života • sestrojí rovnoběžky a kolmice (M-5-3-03) rozpozná os.souměrné útvary ve čtver. síti, osu souměrnosti • rozpozná a znázorní ve čtver. síti jedn. osově soum. útvary a urči osu soum. překládáním papíru (M-5-3-05)	Celá čísla – význam znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla, vyznačení na číselné ose **Geometrie v rovině a v prostoru** – grafický součet a rozdíl úseček, délka lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením jeho stran – konstrukce základních rovinných útvarů – obvod trojúhelníka – obsah rovinných obrazců pomocí čtvercové sítě – obvod a obsah obdélníka a čtverce – jednotky obsahu (km^2, ha, a, m^2, dm^2, cm^2, mm^2) – užití a převody jednotek obsahu – jednoduché slovní úlohy z praxe na výpočty obvodu a obsahu obdélníku a čtverce – rovnoběžky, kolmice – osa souměrnosti ve čtvercové síti – osa souměrnosti překládáním papíru		

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: dosazuje za proměnnou, doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel • vyhledává, sbírá a třídí data (ČJL-5-2-01) popisuje, analyzuje a vysvětluje tabulky různých jednoduchých závislostí z praktického života, vytváří jednoduché tabulky a grafy na základě informací, které samostatně vyhledal, shromáždil a utřídil • čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy (ČJL-5-2-02) analyzuje problém, hledá souvislosti, aplikuje dosud získané poznatky, řeší problém • řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky (M-5-4-01)	**Závislosti, vztahy a práce s daty** – dosazování za proměnnou – doplňování tabulek, schémat, posloupnosti čísel – popis, čtení a sestavování tabulek různých jednoduchých závislostí z praktického života – sloupcový a kruhový diagram (bez použití %) – převody jednotek času při práci s daty v jízdních řádech – vyhledávání, sbírání a třídění dat, zakreslování jednoduchých grafů závislostí např. změna teploty během dne apod. – čtení a sestavování jednoduchých tabulek a diagramů **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – řešení jednoduchých praktických slovních úloh a problémů, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky – číselné a obrázkové řady – magické čtverce – prostorová představivost	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů) (1) OSV – Kreativita (pružnost nápadů, schopnost dotahovat nápady, schopnost vidět věci jinak) (5)	

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozlišuje druhy čar, používá technické písmo k popisu geom. útvarů	**Geometrie v rovině a prostoru** Základní pravidla rýsování – druhy čar, technické písmo		Aktivizace a rozšíření učiva z předešlých ročníků.
popíše úhel, graficky přenese úhel a narýsuje jeho osu, pojmenuje a rozlišuje druhy úhlů, provádí počet. operace s velikostmi úhlů, rýsuje pravidelné mnohoúhelníky a vypočítá jejich obvod • určuje velikost úhlu měřením a výpočtem (M-9-3-03)	Úhel a jeho velikost – pojem, rýsování a přenášení úhlu – osa úhlu – jednotky velikosti úhlů a měření velikosti úhlů – ostrý, pravý, tupý a přímý úhel – početní operace s velikostmi úhlů – vrcholové a vedlejší úhly – úhly souhlasné a střídavé – mnohoúhelníky – pravidelný šestiúhelník, osmiúhelník (konstrukce, obvod)		

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: čte a zapisuje desetinná čísla, porovnává a zaokrouhluje desetinná čísla, provádí početní operace s desetinnými čísly, vyhledá, zhodnotí a zpracuje data, převádí jednotky délky a obsahu ,vzužívá výukové programy • vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data (M-9-2-01) používá pojem násobek, dělitel, používá znaky dělitelnosti, rozliší prvočíslo a číslo složené, rozloží číslo na součin prvočísel, určí nejmenší společný násobek a největší společný dělitel • modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel (M-9-1-03) rozliší útvary shodné a osově souměrné, načrtne a narýsuje obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti • načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti (dílčí M-9-3-06)	**Číslo a proměnná** Zlomek. Desetinná čísla – čtení a zápis desetinných čísel v desítkové soustavě – porovnávání a zaokrouhlování – početní operace pamětné i písemné – převody jednotek Dělitelnost přirozených čísel – násobek a dělitel – znaky dělitelnosti – množina všech dělitelů daného čísla – prvočíslo, číslo složené – společný násobek, společný dělitel – čísla soudělná a nesoudělná **Geometrie v rovině a prostoru** Osová souměrnost – shodné útvary – osová souměrnost – osově souměrné útvary		Fy - jednotky a jejich převody

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: třídí a popíše trojúhelníky, využívá jejich vlastnosti, rozhodne, zda lze sestrojit trojúhelník, načrtne trojúhelník a provede konstrukci, správně užívá základní pojmy (vrchol, strana, úhel…), sestrojí těžnice, výšky, střední příčky vypočítá obsah složitějších obrazců s využitím znalostí obsahu čtverce a obdélníku, charakterizuje krychli a kvádr, načrtne a sestrojí síť a z ní vymodeluje těleso, načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádru, vypočítá povrch krychle, kvádru, užívá a vzájemně převádí jednotky objemu, vypočítá objem krychle a kvádru, řeší úlohy z praxe, provádí odhady • odhaduje a vypočítá objem a povrch krychle, kvádru (dílčí M-9-3-10) samostatně vyhledává, shromažďuje a třídí data z různých zdrojů, porovnává data, zapisuje je do tabulek, vypočítá aritmetický průměr • vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, vypočítá aritmetický průměr (M-9-2-01) • porovnává soubory dat (M-9-2-02)	Trojúhelník – dělení trojúhelníků – vnitřní a vnější úhly – těžnice, výšky, střední příčky – konstrukce trojúhelníku ze tří stran – trojúhelníková nerovnost Povrch a objem krychle a kvádru – obsah složitějších obrazců (s využitím znalostí obsahu čtverce a obdélníku) – krychle, kvádr, sítě těles – zobrazování těles – povrch krychle, kvádru – jednotky objemu – objem krychle, kvádru **Závislosti, vztahy a práce s daty** Základy statistiky – statistická šetření, statistický soubor – jednotka, znak, četnost – aritmetický průměr		Fy - jednotky a jejich převody

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák:			
zobrazí celá čísla na číselné ose, porovnává celá čísla, uspořádá celá čísla, provádí jednoduché početní operace	**Číslo a proměnná** Celá čísla – zobrazení na číselné ose – porovnávání – uspořádání – početní operace		výukové programy
analyzuje problém, hledá souvislosti, řeší problém, používá poznatky z různých oblastí, řeší úlohy na prostorovou představivost , řeší logické a netradiční úlohy • užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací (dílčí M-9-4-01) • řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí (M-9-4-02)	**Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – logické a netradiční úlohy v aritmetice a geometrii	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů) (1) OSV – Kreativita (pružnost nápadů, schopnost dotahovat nápady, schopnost vidět věci jinak) (5)	

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: převádí zlomky na desetinná čísla a naopak, převede zlomek na základní tvar, upraví smíšené číslo na zlomek, porovnává zlomky, provádí početní operace se zlomky, řeší jednoduché slovní úlohy se zlomky z praxe, využívá výukové programy zobrazí záporné zlomky na číselné ose, zapíše opačné číslo k danému číslu, určí absolutní hodnotu daného čísla, provádí početní operace s celými čísly a racionálními čísly, využívá celá a racionální čísla k modelování reálných situací, řeší úlohy z praxe, modeluje situace • provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel (dílčí M-9-1-01) • analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel (M-9-1-09) vysvětlí pojem shodnost rovinných útvarů, určí vlastnosti útvaru v osové a středové souměrnosti, načrtne a narýsuje obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti, rozpozná středově souměrné útvary • načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar (M-9-3-08)	**Číslo a proměnná** Zlomek – zobrazení na číselné ose – vztah mezi zlomky a desetinnými čísly – smíšené číslo – převrácený zlomek – početní operace – složený zlomek Celá čísla. Racionální čísla – zobrazení na číselné ose – opačné číslo – absolutní hodnota – početní operace s celými čísly – záporný zlomek – početní operace s racionálními čísly **Geometrie v rovině a prostoru** Shodnost. Shodná zobrazení – shodné útvary v rovině – středová souměrnost	OSV – Rozvoj schopností poznávání (pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování) (1)	výukový program

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá věty o shodnosti trojúhelníků, dodržuje zásady správného rýsování, sestrojí trojúhelník, dbá na kvalitu a přesnost rýsování řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem, vyjádří poměr mezi danými hodnotami, dělí celek na části v daném poměru, pracuje s měřítky plánů a map, rozliší přímou a nepřímou úměrnost a řeší úlohy z praxe, sestaví tabulku a narýsuje graf • určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti (M-9-2-03) • vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem (M-9-2-04) • řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem, pracuje s měřítky map a plánů (M-9-1-05) analyzuje problém, hledá souvislosti, navrhuje možné způsoby řešení, řeší problém, používá poznatky z různých oblastí, předkládá nápady, řeší úlohy na prostorovou představivost • užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací (M-9-4-01) • řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí (M-9-4-02)	Trojúhelník – shodnost trojúhelníků – konstrukce trojúhelníků (věty sus, usu) **Číslo a proměnná** **Závislosti, vztahy a práce s daty** Poměr. Pravoúhlá soustava souřadnic. Přímá a nepřímá úměrnost – poměr, postupný poměr – měřítko plánu a mapy – přímá a nepřímá úměrnost – trojčlenka – slovní úlohy **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – logické a netradiční úlohy	OSV – Kreativita (pružnost nápadů, schopnost dotahovat nápady, schopnost vidět věci jinak) (5)	

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: objasní pojem 1%, užívá základní pojmy procentového počtu, řeší slovní úlohy na procenta z praxe • užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) (M-9-1-04) • řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) (M-9-1-06) třídí a popíše čtyřúhelníky, využívá jejich vlastnosti, načrtne čtyřúhelníky a provede konstrukci, používá matematickou symboliku, vypočítá obvod a obsah čtyřúhelníků a obsah trojúhelníku, řeší úlohy z praxe, provádí odhady • charakterizuje a třídí základní rovinné útvary (M-9-3-02) • načrtne a sestrojí rovinné útvary (M-9-3-06) • odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů (M-9-3-04) • zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku (M-9-3-01) pozná a popíše kolmý hranol, načrtne a narýsuje síť hranolu, vypočítá povrch a objem hranolu, řeší slovní úlohy z praxe • načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině (M-9-3-12)	Procenta – procento – základ, procentová část, počet procent – slovní úlohy **Geometrie v rovině a prostoru** Čtyřúhelníky – rozdělení čtyřúhelníků – rovnoběžníky a jejich vlastnosti – konstrukce čtyřúhelníku – obsah a obvod rovnoběžníku – obsah trojúhelníku – lichoběžník a jeho vlastnosti – dělení lichoběžníků – konstrukce lichoběžníku – obvod a obsah lichoběžníku Objem a povrch kolmého hranolu – těleso hranol – povrch a objem hranolu		

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí význam druhé mocniny a odmocniny, určí druhou mocninu a odmocninu, vypočítá výraz s mocninami a odmocninami, určí jeho hodnotu • užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu (M-9-1-01) vysvětlí Pythagorovu větu, vypočítá třetí stranu trojúhelníku pomocí Pythagorovy věty, provádí odhady, modeluje situace, používá kalkulátor, řeší úlohy z praxe • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor (M-9-1-02) • analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace,v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel (M-9-1-09) vysvětlí pojem číselný výraz a výraz s proměnnou, vypočítá hodnotu výrazu a provádí početní operace s výrazy, využívá výukové programy • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných, určí hodnotu výrazu (dílčí M-9-1-07)	**Číslo a proměnná** **Geometrie v rovině a v prostoru** Druhá mocnina a odmocnina Pythagorova věta – druhá mocnina racionálního čísla – druhá odmocnina – reálná čísla – Pythagorova věta – výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku – užití Pythagorovy věty **Číslo a proměnná** Výrazy – číselné obory – číselný výraz a jeho hodnota – výraz s proměnnou – hodnota algebraického výrazu – početní operace s výrazy		

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí pojem rovnost dvou výrazů, řeší lineární rovnice, provede zkoušku řešení rovnice, vyjádří neznámou ze vzorce, formuluje a řeší slovní úlohy z praxe pomocí rovnic • formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic (dílčí M-9-1-08) • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnné (M-9-1-07) vypočítá n-tou mocninu čísla, provádí početní operace s přirozeným mocnitelem, zapíše dané číslo v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti vysvětlí pojem jednočlen, mnohočlen, provádí početní operace s mnohočleny, použije vzorce pro druhou mocninu součtu a rozdílu a pro rozdíl druhých mocnin, rozloží výraz v součin • provádí základní operace s mnohočleny, rozloží výraz do součinu pomocí vzorců a vytýkáním (M-9-1-07) analyzuje problém, hledá souvislosti, navrhuje možné způsoby řešení, řeší problém, používá poznatky z různých oblastí, předkládá nápady • užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací (M-9-4-01) • řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí (M-9-4-02)	Lineární rovnice. Slovní úlohy – matematická rovnost – rovnice – ekvivalentní úpravy rovnic – řešení rovnic se závorkami a zlomky – slovní úlohy řešené rovnicemi Mocniny s přirozeným mocnitelem – n-tá mocnina čísla – početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem – zápis čísel v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti Mnohočlen – jednočlen, mnohočlen – sčítání a odčítání mnohočlenů – násobení mnohočlenu jednočlenem, mnohočlenem – druhá mocnina dvojčlenu – rozdíl druhých mocnin – rozklad výrazu v součin **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – logické a netradiční úlohy	OSV – Kreativita (pružnost nápadů, schopnost dotahovat nápady, schopnost vidět věci jinak) (5)	

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí vzájemnou polohu přímky a kružnice, dvou kružnic určí a sestrojí tečnu, sečnu a tětivu, vypočítá obvod a obsah kruhu, řeší úlohy z praxe • odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů (M-9-3-04) popíše válec, načrtne a narýsuje jeho síť, odhaduje a vypočítá objem a povrch válce, řeší úlohy z praxe, využívá kalkulátor • určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti (M-9-3-09) • načrtne a sestrojí síť základních těles (M-9-3-11) • odhaduje a vypočítá objem a povrch těles (M-9-3-10) • analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu (M-9-3-13) • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor (M-9-1-02) provádí jednoduché konstrukce s užitím množin všech bodů dané vlastnosti, provádí konstrukci s užitím Thaletovy kružnice • využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh (M-9-3-05)	**Geometrie v rovině a v prostoru** Kruh, kružnice – vzájemná poloha přímky a kružnice, sečna, tečna – vzájemná poloha dvou kružnic – délka kružnice – obsah kruhu – části kružnice, kruhu Válec – válec a jeho síť – objem válce – povrch válce – slovní úlohy z praxe Konstrukční úlohy – jednoduché konstrukce – množiny všech bodů dané vlastnosti – Thaletova kružnice – konstrukční úlohy	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů) (1) OSV – Kreativita (pružnost nápadů, schopnost dotahovat nápady, schopnost vidět věci jinak) (5)	

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí hodnotu algebraického výrazu, provede početní operace s výrazy, , využívá výukové programy řeší rovnici se dvěma neznámými, řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou dosazovací a sčítací, řeší slovní úlohy z praxe • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných (M-9-1-07) řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli s využitím znalostí o lomených výrazech, řeší slovní úlohy z praxe • formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav (M-9-1-08)	**Číslo a proměnná** Výrazy – algebraický výraz – pojem lomený výraz – početní operace s lomenými výrazy Soustavy rovnic – lineární rovnice se dvěma neznámými – soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými – metoda dosazovací, sčítací – řešení slovních úloh Rovnice s neznámou ve jmenovateli – rovnice s neznámou ve jmenovateli – soustavy dvou lineárních rovnic s neznámou ve jmenovateli – slovní úlohy	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů) (1) OSV – Kreativita (pružnost nápadů, schopnost dotahovat nápady, schopnost vidět věci jinak) (5)	

Oblast: : Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší a popíše tělesa, načrtne sítě základních těles • určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti (M-9-3-09) • načrtne a sestrojí sítě základních těles (M-9-3-11) odhaduje a vypočítá objem a povrch těles, užívá poznatků při řešení úloh z praxe, účelně využívá kalkulátor • odhaduje a vypočítá povrch a objem těles (M-9-3-04) • analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu (M-9-3-13) • zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor (M-9-1-02) zdůvodní podobnost útvarů, při výpočtech používá věty o podobnosti trojúhelníků, řeší úlohy z praxe • užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků (M-9-3-07) definuje základní vztahy mezi stranami v trojúhelníku příslušných k danému úhlu, definuje goniometrickou funkci ostrého úhlu, řeší pravoúhlý trojúhelník, řeší úlohy z praxe, účelně užívá kalkulátor užívá a zapisuje vztah nerovnosti, řeší lineární nerovnice a jejich soustavy, znázorní řešení lineárních nerovnic na číselné ose a zapíše řešení intervalem	**Geometrie v rovině a v prostoru** Tělesa – kužel – jehlan – koule – povrch a objem těles – slovní úlohy Podobnost a její užití v praxi – podobnost útvarů – věty o podobnosti trojúhelníků – podobnost v praxi Goniometrické funkce ostrého úhlu – pravoúhlý trojúhelník a goniometrické funkce ostrých úhlů: sinα, cosα, tgα, cotgα – řešení pravoúhlého trojúhelníku – slovní úlohy **Číslo a proměnná** Nerovnice, soustavy nerovnic – interval – lineární nerovnice – nerovnost – soustava lineárních nerovnic		

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Matematika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozezná funkční vztah od jiných vztahů, vysvětlí pojem funkce, rozliší lineární a kvadratickou funkci, uvede praktické příklady na lineární funkci, sestaví tabulku, zapíše rovnici a sestrojí graf • vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem (M-9-2-04) • matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů (M-9-2-05) analyzuje problém, hledá souvislosti, navrhuje možné způsoby řešení, řeší problém, používá poznatky z různých oblastí, předkládá nápady • užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předpokládaných nebo zkoumaných situací (M-9-4-01) • řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí (M-9-4-02)	**Závislosti, vztahy a práce s daty** Funkce – definice funkce – lineární funkce (přímá úměrnost) a její vlastnosti – kvadratická funkce $y = ax^2$, vlastnosti funkce – praktické příklady na lineární funkci **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – logické a netradiční úlohy	OSV – Kreativita (pružnost nápadů, schopnost dotahovat nápady, schopnost vidět věci jinak) (5)	

Oblast: Matematika a její aplikace - rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů
Předmět: Matematika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí hodnotu číselného výrazu, algebraického výrazu, provede početní operace s výrazy, rozloží výraz na součin, provede početní operace s lomenými výrazy, , využívá výukové programy řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli s využitím znalostí o lomených výrazech, řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými, řeší slovní úlohy z praxe sestrojí sítě základních těles a tělesa vymodeluje odhaduje a vypočítá objem a povrch těles, užívá poznatků při řešení úloh z praxe, účelně využívá kalkulátor	**Číslo a proměnná** Výraz. Lomený výraz – pojem lomený výraz – početní operace s lomenými výrazy Rovnice a soustavy lineárních rovnic – rovnice s neznámou ve jmenovateli – lineární rovnice se dvěma neznámými – soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými – metoda dosazovací, sčítací – slovní úlohy **Geometrie v rovině a v prostoru** Tělesa – kužel – jehlan – koule – povrch a objem těles – slovní úlohy		

Oblast: Matematika a její aplikace - rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů
Předmět: Matematika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: definuje základní vztahy mezi stranami v trojúhelníku příslušných k danému úhlu, definuje goniometrickou funkci ostrého úhlu, řeší pravoúhlý trojúhelník, aplikuje výpočet v úlohách z planimetrie a stereometrie, řeší úlohy z praxe, účelně užívá kalkulátor	Goniometrické funkce ostrého úhlu – pravoúhlý trojúhelník a goniometrické funkce ostrých úhlů: sin α, cos α, tg α, cotg α – řešení pravoúhlého trojúhelníku – užití goniometrických funkcí v planimetrii a stereometrii – slovní úlohy		
sestaví tabulku, zapíše rovnici a sestrojí graf, řeší kvadratické rovnice	**Závislosti, vztahy a práce s daty** Funkce – kvadratická funkce, vlastnosti funkce – graf kvadratické funkce – kvadratická rovnice – funkce $y = \lvert x \rvert$		
analyzuje problém, hledá souvislosti, navrhuje možné způsoby řešení, aplikuje dosud získané poznatky a kombinuje je, řeší problém, používá poznatky z různých oblastí, předkládá nápady, dotahuje řešení do konce	**Nestandardní aplikační úlohy a problémy** – logické a netradiční úlohy		

5.3 Informatika

Tato vzdělávací oblast se realizuje v naší škole v povinném předmětu Informatika. Vzdělávací oblast Informatika umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti. Z této oblasti vychází i povinně volitelný předmět **Základy administrativy.**

5.3.1 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika

Informatika se realizuje na od 4. do 9. ročníku ZŠ.

Časovou dotaci vyjadřuje tabulka:

4.roč	5. roč	6.roč.	7.roč	8.roč	9.roč
1	1	1	1	1	1

Základní **organizační formou** je vyučovací hodina, lze využívat miniprojekty. Výuka je realizována v učebnách výpočetní techniky. Žáci jsou podle potřeby děleni na skupiny. Výuku lze organizovat jedenkrát za 14 dní ve dvouhodinovém bloku.

Předmět je členěn na tyto **tematické okruhy**: *Digitální technologie, Informační systémy, Data, informace a modelování, Algoritmizace a programování*. Žáci využívají svou informační gramotnost i v ostatních vyučovacích předmětech. Ve vyučovacím předmětu se realizují části vzdělávacího obsahu **průřezového tématu** Osobnostní a sociální výchova (Rozvoj schopností poznávání, Kreativita).

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu **Informatika** s dalšími oblastmi vzdělávání. Při výuce informatiky můžeme využít mezipředmětových vztahů ze všech vyučovacích předmětů. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky Informatiky.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Informatika

Kompetence k učení

- klademe důraz na čtení s porozuměním a práci s textem
- žáci pracují s informacemi z různých vyhledávacích portálů, vyhledávají je, třídí, analyzují, kriticky je zpracovávají
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení
- zadávanými úkoly navazujícími na reálné situace vidí žáci smysl a cíl učení a jsou vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, využívají zkušeností s jiným softwarem, nápovědu u jednotlivých programů
- celistvost procesu učení podporujeme realizací projektového vyučování, pro realizaci a prezentaci projektů je využíván dostupný hardware a software
- vlivem mezipředmětových vztahů a projektového vyučování žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí s využitím informačních technologií
- žáci operují s obecně užívanými běžnými termíny, znaky a symboly užívanými při práci s informačními technologiemi
- učitel při výuce využívá názor, metodu pozorování a experimentování
- žáky vedeme k sebehodnocení, posouzení vlastního pokroku, poznání příčiny neúspěchu
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z učení všem žákům
- učitelé postupně vytváří systém výuky, ve kterém se snaží smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů tak, aby nově nabyté vědomosti v informatice pomáhaly k nabytí nových vědomostí v jiné oblasti
- ve výuce respektujeme základní učivo a učivo rozšiřující

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu k jejich řešení
- při práci s informačními a komunikačními technologiemi se žáci setkávají s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale způsobů řešení je více
- vyučující je v roli konzultanta
- žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale i k jeho praktickému provedení a dokončení
- žáci vyhledávají informace k řešení problémů v různých zdrojích, nacházejí jejich shodné, podobné a odlišné znaky
- žáci využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechají se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- žák sleduje vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá rozhodnutí

- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva
- snaží se samostatně řešit problémy; volí k tomu vhodné způsoby řešení

Kompetence komunikativní
- žáci využívají informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- při komunikaci dodržují ustálené konvence a pravidla
- žáky vedeme k tomu, aby porozuměli různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální
- při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech účinně spolupracují ve skupině, rozdělí a naplánují si práci, hlídají časový harmonogram apod.
- žáci hodnotí svoji práci i práci ostatních, jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu, respektují, že každý člověk je jiný
- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků, aby dosáhli pocitu sebeúcty

Kompetence občanské
- žáci jsou seznamováni s vazbami informatiky na právní předpisy a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) a nutností dodržování těchto norem
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým dostávají prostřednictvím internetu i jinými cestami
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní
- žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou, řád učebny výpočetní techniky
- žáci využívají informační technologie pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst i své přípravy na budoucnost

Kompetence digitální
- žáci ovládají běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby

- využívají digitální zařízení, aplikace a služby při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; žáci dokážou samostatně rozhodnou, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- žáci při vyhledávání informací a dat kriticky posoudí, spravují a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- žáci dokážou vytvořit a upravit digitální obsah, kombinují různé formáty, vyjadřují se za pomoci digitálních prostředků
- žáci využívají digitální technologie, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce
- žáky vedeme k tomu, aby chápali význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- učitel klade důraz na to, aby žáci předcházeli situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na žákovo tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- vedeme žáky k bezpečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizikům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů
- učitel vede žáka k samostatnému rozhodování o postupu práce při práci s technologiemi
- je zdůrazňováno vyhledávání informací pomocí vhodných klíčových slov, posouzení informací a jejich vhodný výběr pro řešení problému
- motivujeme žáky k vyjádření se za pomoci digitálních technologií
- chválíme za kvalitně odvedenou práci
- vytváříme takové situace, ve kterých žáci mají možnost vytvářet svoje postupy , vedeme je k hledání postupů. které jim zefektivní práci
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je žáci mohli zautomatizovat
- seznamujeme žáky s novými technologiemi a vysvětlujemem jim jejich význam
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše a ukáže jednotlivé hardwarové části počítače i jeho periferie, posoudí zdravotní rizika spojená s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky, respektuje pravidla bezpečnosti práce s počítačem • dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi (I-5-4-03) najde aplikaci, spustí ji a pracuje v aplikaci s daty • najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu (I-5-4-01) propojí digitální zařízení, uvede rizika související s propojením • propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí (I-5-4-02) rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi, uvědomuje si shodné a odlišné vlastnosti objektů • v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi (I-5-3-01)	**Digitální technologie** Hardware a software – digitální zařízení a jejich účel – prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů Bezpečnost – pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením – uživatelské účty, hesla Jednoduchá práce v aplikaci a s daty v aplikaci Propojení digitáních zařízení a rizika propojení **Informační systémy** Systémy – skupiny objektů a vztahy mezi nimi – vzájemné působení – příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka – části systému a vztahy mezi nimi	OSV – Rozvoj schopností poznání (cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování , řešení problémů) (1)	Textový program

Oblast: Informační a komunikační technologie
Předmět: Informatika
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
žák: používá číslovaný a nečíslovaný seznam, roztřídí data do tabulky, zaznamenává do tabulky data • pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data (I-5-3-02) používá základní funkce textové aplikace, napíše správně jednoduchý text a upraví ho, uloží dokument, vytiskne dokument, vyhledá informaci na internetu	**Informační systémy** Práce se strukturovanými daty – shodné a odlišné vlastnosti objektů – řazení prvků do řad – číslovaný a nečíslovaný seznam – tabulka a její struktura – záznam – doplnění a úprava záznamu **Uživatelké dovednosti** – základní funkce textové aplikace – psaní jednoduchého textu a jeho úprava – uložení dokumentu – tisk dokumentu – vyhledávání informace na internetu		

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede příklady dat, odpovídá na základě dat, • uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat (I-5-1-01) popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji • popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji (I-5-1-02) vyčte informace z daného modelu • vyčte informace z daného modelu (I-5-1-03) řeší problémy pomocí krokování, provádí vstupy a výstupy, vyhodnotí správnost správnost algoritmu, sestaví postup řešící konkrétní problémou situaci • sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů (I-5-2-01) • popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení (I-5-2-02)	**Data, informace a modelování** Data, informace – sběr (jednoduchý dotazník nebo průzkum) a záznam dat – příklady dat a vyvozování odpovědí – kódování a přenos dat – využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace Modelování – model jako zjednodušené znázornění skutečnosti – využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka **Algoritmizace a programování** Řešení problému krokováním – symbolické zápisy – postup, jeho jednotlivé kroky – vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu – příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy – přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu – sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci		robůtky

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví program v blokově orientovaném programovacím jazyce; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy; • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy (I-5-2-03) ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu • ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu (I-5-2-04) používá hlavní funkce testové aplikace, napíše správně text a upraví ho, kopíruje a vkládá, používá klávesové zkratky, pracujes obrázkem a tabulkou v dokumentu, vymyslí klíčové slova a vyhledá informaci na internetu, elektronicky komunikuje	**Algoritmizace a programování při učivu v 6. ročníku** Programování – experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí – události, sekvence – opakování, podprogramy – sestavení programu Kontrola řešení – porovnání postupu s jiným a diskuse o nic – ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním – nalezení chyby a oprava kódu – nahrazení opakujícího se vzoru cyklem **Uživatelké dovednosti** – další funkce textové aplikace – psaní textu a jeho úprava – kopírování a vkládání – klávasové zkratky Crtl C, V, Z, X – obrázek v dokumentu – tabulka v dokumentu – odrážky – formulace klíčového slova pro vyhledávání informace na internetu – elektronická komunikace		

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: získává z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat • získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat (I-9-1-01) vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní • vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní (I-9-1-03) zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji • zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji(I-9-1-04)	**Data, informace a modelování** Data, informace – získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači – proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat Modelování – schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf – základní grafové úlohy **Tabulkový procesor** – tabulkový procesor – vytvoření a úprava jednoduché tabulky – definování jednoduchých vzorců – tvorba a úprava grafu s daty	OSV – Kreativita (pružnost nápadů, originalita) (5)	

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí na základě jednotlivých kroků algoritmu nebo programu celý postup, určí problém, který je daným algoritmem řešen • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen (I-9-2-01) rozdělí problém na části a navrhne kroky k řešení, určí co je daným algoritmem řešeno a popíše kroky k jejich řešení • rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení (I-9-2-02) porovná z více možností vhodný algoritmus pro řešený probléma svůj výběr zdůvodní, upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému (I-9-2-03)	**Algoritmizace a programování** Algoritmizace – algoritmus – dekompozice úlohy, problému – tvorba algoritmu – členění algoritmu – zápis a přizpůsobení algoritmu – úprava algoritmu	Udělá se v rámci školního roku	

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vytvoří v blokově orientovaném programovacím jazyce přehledný programs ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné (I-9-2-05) ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu (I-9-2-06) používá hlavní funkce programu, napíše správně text a upraví ho, kopíruje a vkládá do prezentace texty, obrázky, internetové odkazy; dbá na názornost prezentace, využívá efekty a možnosti prezentačního programu; vytvoří jednoduchou prezentaci	**Algoritmizace a programování** Programování – nástroje programovacího prostředí – uživatelské rozhraní programu – blokově orientovaný programovací jazyk – tvorba programů (například příběhy, hry, simulace, roboti) – úprava algoritmu a programu – ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním) – nalezení chyby (například krokováním) – větvení programu – programování s proměnou – etika programátora; autorství a licence programu Tvorba digitálního obsahu – orientace v základním prostředíprezentačního programu – prezeńtace jako kombinace textu, zvuku a videa – názornost, struktura a efekty prezentace – vytvoření jednoduchých prezentací	Probere se v rámci roku	programovací jazyk Scratch Prezentační program

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů • vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů (I-9-3-01)	**Informační systémy** Informační systémy – informační systém ve škole – uživatelé, činnosti, práva, struktura dat – ochrana dat a uživatelů – účel informačních systémů a jejich role ve společnosti	Ve škole	Internet
nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat • nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat (I-9-3-02) vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat • vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat (I-9-3-03)	Návrh a tvorba evidence dat – tvorba tabulkyv tabulkovém procesoru – práce s daty v tabulce, typy dat – formulace požadavků – struktura tabulky – práce se záznamy, pravidla a omezení – užití vzorců při práci s daty – řazení dat v tabulce podle velikosti – řazení dat v tabulce podle daných potřeb – filtrování dat v tabulce	Má už návaznost na šestý ročník	Tabulkový procesor

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu • sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu (I-9-3-04)	**Informační systémy** Návrh a tvorba evidence dat – kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel – úprava požadavků, tabulky či pravidel	Nové učivo bez návaznosti, není potřeba doplňovat v 7. ročníku	Tabulkový procesor Aplikace Google - formuláře

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě • popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě (I-9-4-01) dokáže ukládat a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos • ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos (I-9-4-02) použije nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě, uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky • vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky (I-9-4-03)	**Digitální technologie** Hardware a software – pojmy hardware a software – součásti počítače a principy jejich společného fungování – operační systémy – funkce, typy, typické využití – fungování nových technologií kolem žáka – formát souboru a jeho význam – uložení souboru ve vhodném formátu – exportování formátu souborů – připojení digitálního zařízení k počítači (tiskárna, digitální fotoaparát, tablet a další) – počítačová síť a její charakteristika	Umí už z předchozích ročníků starého švp z 4.,5. , 6. ročníku 8. ročník projekt	Práce s digitálním fotoaparátem, tiskárnou, tabletem, interaktivní tabulí

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače • poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače (I-9-4-04) dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat, popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení • dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení (I-9-4-05)	**Digitální technologie** Řešení technických problémů – postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení – program bez odezvy – špatné nastavení programu – práce s chybovým hlášením programu nebo zařízením – zabezpečovací řešení - antivirový program	Nená návaznost v předchozích ročnících	

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému, diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě • popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě (I-9-4-01) dokáže ukládat a spravovat data ve vhodném formátu ohledem na jejich další zpracování či přenos • ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos (I-9-4-02)	**Digitální technologie** Hardware a software – pojmy hardware a software – součásti počítače a principy jejich společného fungování – datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému – komprese a formáty souborů – správa souborů – instalace aplikací – fungování nových technologií kolem žáka	probráno v předchozích ročnících	Navázání na učivo 7. ročníku, rozšíření a navázání na znalosti daného učiva
použije nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítěa popíše jejich charakteristické znaky • vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky (I-9-4-03) poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače • poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače (I-9-4-04)	Počítačové sítě – typy, služby a význam počítačových sítí – fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa – struktura a principy internetu – web – fungování webu – webová stránka – webový server – prohlížeč – odkaz, URL – vyhledávač – metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva	V projektu bude doplněno učivo ze 7. Ročníku – počítačová síť	Internet Aplikace Google - sites

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat, popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení • dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení (I-9-4-05) navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu • navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu (I-9-1-02)	Bezpečnost – útoky – cíle a metody útočníků – nebezpečné aplikace a systémy – zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivir, firewall – bezpečná práce s hesly a správce hesel – dvoufaktorová autentizace Kódování a přenos dat – různé možnosti kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků a jejich vlastnosti – standardizované kódy – bit; bajt, násobné jednotky – jednoduché šifry a jejich limity Digitální identita – digitální stopa (obsah a metadata) – digitální stopa - sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu – digitální stopa - cookies, sledování komunikace, – informace v souboru – sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat – fungování a algoritmy sociálních sítí	Nemá návaznost, nové učivo Nemá návaznost, nové učivo Nemá návaznost, nové učivo	

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: dokáže připojit zařízení s digitálním obsahem k počítači, použije vhodný program pro úpravu digitální fotografie, vytvoří jednoduchý obrázek v grafickém editoru	Tvorba digitálního obsahu - digitální fotografie - program pro úpravu digitální fotografie - úprava digitální fotografie - práce v grafickém editoru - objekty v grafickém editoru a jeho úpravy - tvorba jednoduchého obrázku	Vynecháme	Práce s digitálním fotoaparátem, mobilním telefonem, tiskárnou, tabletem.

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému, diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě • popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě (I-9-4-01) dokáže ukládat a spravovat data ve vhodném formátu ohledem na jejich další zpracování či přenos • ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos (I-9-4-02) použije nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě, uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky • vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky (I-9-4-03) poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače, dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat, popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení • poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače (I-9-4-04) • dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení (I-9-4-05)	**Digitální technologie** Počítačové sítě – fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa – webový server – prohlížeč – odkaz, URL – vyhledávač – princip cloudových aplikací – metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva Bezpečnost – šifrování dat a komunikace – zálohování a archivace dat	Doplní se ze 7. a 8. ročníku v projektu Nemá návaznost	Navázání na učivo 8. ročníku, rozšíření anavázání na znalosti daného učiva

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák:vysvětlí účel informačních systémů, které používá,identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů • vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů (I-9-3-01) nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat • nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat (I-9-3-02) vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat, evidenci sám vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu • vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat (I-9-3-03) • sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu (I-9-3-04)	**Informační systémy** Návrh a tvorba evidence dat – formulace požadavků – struktura tabulky, typy dat – práce se záznamy, pravidla a omezení – kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel – úprava požadavků, tabulky či pravidel Hromadné zpracování dat – velké soubory dat – funkce a vzorce – práce s řetězci – řazení, filtrování, vizualizace dat, odhad závislostí	Projekt z minulých ročníků Nová látka nenavazuje	Tabulkový procesor Aplikace Google – Google disk

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen (I-9-2-01) rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení • rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení (I-9-2-02)	**Algoritmizace a programování** Algoritmizace – dekompozice úlohy, problému – tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu Programování – nástroje programovacího prostředí – blokově orientovaný programovací jazyk – cykly – větvení – proměnné	Navazuje projekt na učivo z předchozích ročníků	roboti programovací jazyk Scratch

Oblast: Informatika
Předmět: Informatika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému (I-9-2-03) vytvoří v blokově orientovaném programovacím jazyce přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné (I-9-2-05) ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu (I-9-2-06)	**Algoritmizace a programování** Kontrola – ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním) – nalezení chyby (například krokováním) – úprava algoritmu a programu Tvorba digitálního obsahu – tvorba programů (například příběhy, hry, simulace, roboti) – potřeby uživatelů – uživatelské rozhraní programu – autorství a licence programu – etika programátora		Roboti programovací jazyk Scratch

5.4 Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí, dopravní výchovy a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Realizujeme ji v povinných vyučovacích předmětech **Prvouka, Přírodověda a Vlastivěda.** Dále tuto oblast rozvíjí povinně-volitelný předmět **Přírodovědné praktikum.**

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

5.4.1 Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Prvouka je vyučován **od prvního do třetího ročníku**. **Časová dotace** předmětu v prvním až třetím ročníku je dvě hodiny týdně v každém ročníku.

Výuka je realizována v kmenových učebnách, část vyučování může být realizována i v přírodním prostředí. V rámci výuky využíváme počítačovou učebnu a multimediální učebnu s interaktivní tabulí. Základní **organizační formou** je vyučovací hodina, začleňujeme krátkodobé projekty, vycházky, exkurze, návštěvy muzeí a různých akcí souvisejících s učivem.

Prvouka předkládá žákům poznatky a dovednosti z různých oblastí života. Vytváří představy o nejběžnějších skutečnostech a zákonitostech v přírodě i společnosti, o lidských činnostech, výtvorech a vztazích i o nejdůležitějších podmínkách života. Náměty spojuje do jednoduchého systému základních poznatků, vztahů a způsobilostí, otevírá prostor pro jejich praktické ověření ve škole a pro porovnávání se zkušenostmi ze života v rodině, z činností mimo školu, z předškolní výchovy. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místními i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich a chránit je. Získávají zkušenosti v dopravní výchově. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci snaží vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Žáci vyjadřují své myšlenky, poznatky, reagují na myšlenky, názory a podněty jiných. Propojení s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládání jejich životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Prvouka je koncipována jako soubor vzdělávacích námětů, které jsou členěny do jednotlivých témat, ale ve své podstatě tvoří jeden celek vnitřně propojený zřejmými souvislostmi a vztahy. Vzdělávací obsah je členěn do **pěti tematických okruhů**: *Místo, kde žijeme*, *Lidé kolem nás*, *Lidé a čas*, *Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví.*

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu **Prvouka** s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o oblasti Jazyk a jazyková komunikace (Čj), Umění a kultura (Vv, Hv), Člověk a svět práce (Pč), Matematika a její aplikace (M) apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky prvouky.

V předmětu se realizují části vzdělávacích obsahů **průřezových témat** Osobnostní a sociální výchova (Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy), Multikulturní výchova (Lidské vztahy, Etnický původ), Environmentální výchova (Ekosystémy, Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Prvouka

Kompetence k učení

- učitel klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem
- žáci pracují s různými zdroji informací a vyhledávají informace, jsou vedeni k objevování a poznávání
- pomáháme žákům třídit informace podle předem stanovených kritérií
- žáci operují s obecně užívanými termíny
- vlivem mezipředmětových vztahů a projektového vyučování žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- učitel při výuce využívá názor, metodu pozorování a experimentování
- v návaznosti na reálné situace vidí žáci smysl a cíl učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci poznávají a upevňují preventivní chování, účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- vedeme žáky, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům
- žáci vyhledávají informace k řešení problémů v různých zdrojích (učebnice, encyklopedie…)
- žák je schopen vyrovnat se s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- učitel vede žáky k vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i mimo ni, využívá aktualizace učiva

- žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech
- vedeme žáky k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronickcýh medií
- žáci pojmenovávají pozorované skutečnosti, které pak zachycují ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- žáci přirozeně vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- podporujeme u žáků prezentaci jejich myšlenek a názorů, kladení otázek k tématu
- vedeme je k vzájemnému naslouchání a zdůvodňování svých závěrů
- žáci si vzájemně radí a pomáhají

Kompetence sociální a personální

- žáci pracují ve skupinách, spolupracují na řešení problémů, respektují názory druhých, přispívají k diskusi
- vedeme žáky k oceňování jejich názorů a přínosů
- žáci se podílí na vytváření pravidel soužití ve škole
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině, včas přijímáme opatření ke zlepšení stavu

Kompetence občanské

- žáci jsou vedeni k ohleduplnému vztahu k přírodě i kulturním výtvorům
- objasňujeme žákům v konkrétních situacích jejich práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- žáci znají důležitá telefonní čísla
- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí, přírodě a národním tradicím (EVVO - třídění odpadů, pomoc postiženým oblastem, zodpovědné chování při akcích mimo školu …)
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně. žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k utváření pracovních návyků
- žáci používají různé materiály, nástroje a vybavení a pracují s různými technickými pomůckami a materiály, s ICT
- vytváříme takové situace, ve kterých žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jiných vyučovacích předmětech a získané mimo školu
- nabídkou v rámci disponibilních hodin umožňujeme žákům realizovat jejich zájmy, které mohou mít vliv na jejich další profesní orientaci
- žáci chrání životní prostředí, kulturní a společenské hodnoty

Kompetence digitální

- žáci s pomocí učitele pracují s digitální technikou a výukovými programy
- žáci vyhledávají informace a je pro další učení
- žáci pracují v jednoduchých dostupných aplikacích, využívají k tomu své znalosti a dovednosti získané v předmětu Informatika i získané vlastní prací s digitální technikou
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše bezpečnou cestu do školy, rozliší nebezpečné situace, orientuje se v prostoru, orientuje se ve škole, dodržuje hygienu a pitný režim, uvede svoji adresu • rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí (ČJS-3-1-01 část) objasní základy osobní hygieny • uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví (ČJS-3-5-01)	**Místo, kde žijeme** – cesta do školy, bezpečnost – předcházení úrazům – orientace v prostoru (blízko, daleko, napravo, nalevo, před, za) – adresa bydliště – domov, prostředí domova – orientace ve škole a nejbližším okolí – školní režim a řád – zařízení třídy - využití, zacházení – učení – návyky a dovednosti, pomůcky – upevňování návyků - hygiena, pitný režim		
nakreslí svou rodinu a pojmenuje členy rodiny, uvede příklady významných událostí v rodině, uvede příklady vzájemné pomoci , chová se tolerantně v novém prostředí, představí se a řekne o svých zálibách a o zálibách některé ho spolužáka • rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům (ČJS-3-2-01)	**Lidé kolem nás** – příbuzenské vztahy, vztahy mezi členy rodiny - úcta, pomoc, ochrana – řád rodiny, role, práva a povinnosti členů rodiny, společné činnosti – významné události v rodině – pravidla slušného chování, nové vztahy ke spolužákům	OSV – Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, empatie, vzájemná pomoc) (7) OSV – Poznávání lidí (vzájemné poznávání se ve třídě) (6)	

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: pozná svoji školu, třídu a spolužáky, objasní základy společenského styku, dodržuje zásady bezpečného a slušného chování • vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami (ČJS-5-2-01)	– vztahy k učitelům, zaměstnancům školy, spolužákům , pravidla slušného chování	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (moje učení, moje vztahy k druhým lidem) (3)	
rozliší měsíce, dny, celé hodiny, používá časové pojmy včera, dnes, zítra, popíše svůj režim dne • využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě (ČJS-3-3-01)	**Lidé a čas** – kalendář, roční období, měsíce v roce – určování času – základní orientace v čase (dnes, včera, …) – denní režim		
vysvětlí blízké příbuzenské vztahy, zjistí elementární poznatky o své rodině (práce, zvyky) • uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a práci lidí (ČJS-3-3-03)	– já, moje rodina, soužití, zvyky, práce lidí – významná data a události v rodině, obci, státě – svátky, Vánoce, Velikonoce		
popíše a porovná znaky ročních období, pozoruje přírodu, jednoduše charakterizuje pole, les, zahradu, vyjádří vlastními slovy, jak chráníme přírodu • pozoruje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích (ČJS-3-4-01)	**Rozmanitost přírody** – příroda v průběhu roku – pole, les, zahrada – ochrana přírody, chování v přírodě – nejznámější rostliny a živočichové	EV – Ekosystémy (pole, zahrada, les) (24) EV – Vztah člověka k prostředí (příroda a její ochrana) (27)	
určí některé rostliny a živočichy • rozpozná některé přírodniny (ČJS-3-4-02)			

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše lidské tělo, aplikuje znalosti o lidském těle při osobní hygieně, určí význam správné výživy pro zdraví, ukáže správné stolování • uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví (ČJS-3-5-01)	**Člověk a jeho zdraví** – části lidského těla – péče o tělo - osobní hygiena – správná výživa, stolování	OSV – Sebepoznání a sebepojetí (moje tělo) (2)	
vysvětlí pojmy zdraví a úraz, vysvětlí nutnost péče o své zdraví, dodržuje zásady bezpečného chování , užívá elementární pravidla silničního provozu pro chodce, označí nebezpečné situace	– nemoc a úraz, prevence, nebezpečí – péče o zdraví		
• rozezná nebezpečí různého charakteru; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných (ČJS-3-5-02)	– chodec – bezpečnost v silničním provozu		vycházka
objasní nutnost opatrnosti ve styku s neznámými lidmi	– bezpečné chování v rizikovém prostředí		
• chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek (ČJS-3-5-03)	– čísla tísňového volání		OČZMU - situace ohrožení, důležitá telefonní čísla
používá poznatky o nebezpečných situacích při evakuaci školy • reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech (ČJS-3-5-04)	– mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená		

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí vlastními slovy bezpečnou cestu do školy, uvede některá práva a povinnosti žáka • rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí (ČJS-3-1-01 část)	**Místo,kde žijeme** – škola a organizace školního života, práva a povinnosti žáků ve škole – cesta do školy - bezpečnost, dopravní výchova - chodec – širší okolí školy, významná místa v obci – doprava ve městě, dopravní síť – životní prostředí v obci		
rozliší lidi příbuzné, známé a cizí; stanoví základní pravidla společenského chování v rodině a ve třídě, rozezná odlišnosti mezi lidmi, toleruje je, uvede etapy lidského života • rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům (ČJS-3-2-01)	**Lidé kolem nás** – rodina, příbuzní, známí a cizí lidé – vztahy mezi lidmi – základní pravidla společenského chování, vlastnosti lidí – chování lidí, komunikace mezi lidmi – lidská postava, rozdíly mezi lidmi, odlišnosti vzhledu lidí – průběh lidského života – základní životní potřeby	MKV – Lidské vztahy (integrace jedince v rodinných vztazích) (20) OSV – Mezilidské vztahy (naše třída, moje rodina) (7) MKV – Etnický původ (odlišnost lidí a jejich vzájemná rovnost) (21)	

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí význam práce pro člověka, vyjmenuje některá povolání a povolání rodičů • odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností (ČJS-3-2-02)	– zaměstnání lidí – práce duševní a fyzická – práce a odpočinek lidí, volný čas – úcta k práci a jejím výsledkům		
orientuje se v čase, provádí odhady času, užívá půlhodiny, čtvrthodiny, minuty, vyjmenuje měsíce a roční období • využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (ČJS-3-3-01)	**Lidé a čas** – orientace v čase, minulost, současnost, budoucnost – den, části dne, pracovní dny, volné dny, svátky – hodina, minuta, sekunda - měření času, kalendář – měsíce, roční období		M - jednoduché převody jednotek délky
porovná život lidí v minulosti a současnosti • uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost (ČJS-3-3-03)	– proměny způsobu života, bydlení dříve a nyní – technika v současnosti a minulosti, jednoduché přístroje v domácnosti, ve škole, předměty denní potřeby		
posoudí počasí a změny v přírodě během roku, doplní kalendář přírody • pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích (ČJS-3-4-01)	**Rozmanitost přírody** – charakteristika ročních období – kalendář přírody, sledování počasí – změny v přírodě v průběhu roku		

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyhledá, rozliší a porovná některé živočichy a rostliny, uvede některé rostliny a živočichy vyskytující se v jeho okolí, objasní význam hospodářských rostlin a živočichů pro člověka, zdůvodní význam ochrany přírody • roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě (ČJS-3-4-02)	– stavba těla rostlin, živočichů, znaky živočichů, životní potřeby – význam rostlin pro člověka - okrasné, užitkové – pokojové rostliny - ošetřování – nejznámější rostliny, stromy, keře – zvířata – hospodářská, užitková, domácí – volně žijící živočichové - pomoc lidí – základní společenstva – pokojové rostliny – ochrana přírody, chování v přírodě	EV – Vztah člověka k prostředí (příroda obce a její ochrana) (27)	
rozezná a popíše základní stavbu a funkci lidského těla, popíše vývoj jedince, uvede význam péče o tělo a zdravé výživy pro člověka • uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví (ČJS-3-5-01)	**Člověk a jeho zdraví** – lidské tělo, základní stavba a funkce, lidské smysly – vývoj jedince – hygiena, zdravý životní styl, péče o zdraví – správná výživa, pitný režim	OSV – Sebepoznání a sebepojetí (co o sobě vím) (2)	

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: provede první pomoc při drobném poranění, zdůvodní význam prevence nemocí, úrazů a nebezpečí návykových látek , vysvětlí význam znalosti dopravních pravidel pro chodce a cyklisty z hlediska osobní bezpečnosti, rozpozná některé dopravní značky • rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných (ČJS-3-5-02) rozpozná nebezpečí krizových situací, požádá o pomoc, uvede čísla tísňového volání • chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek (ČJS-3-5-03) provede odpovídající reakci na pokyn dospělého při nácviku některých situací hromadného ohrožení • reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech (ČJS-3-5-04)	– prevence nemocí a úrazů – první pomoc při drobném poranění, – návykové látky a zdraví – dopravní výchova (chodec, cyklista), některé dopravní značky, osobní bezpečnost – krizové situace (šikana, týrání, zneužívání dětí…) – čísla tísňového volání – situace hromadného ohrožení – mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená		OČZMU - situace ohrožení, důležitá telefonní čísla

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: podílí se na demokratických vztazích ve škole, volí zástupce do žákovské samosprávy, vytvoří a používá jednoduchý plánek okolí školy, vyhledá v mapě města důležité objekty • vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí (ČJS-3-1-01) zařadí svou obec do kraje, vyhledá významná místa v obci a vyjmenuje důležitá telefonní čísla • začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) (ČJS-3-1-02) aplikuje poznatky o světových stranách při orientaci v mapě a v přírodě, aplikuje zásady chování a bezpečnosti v přírodě	**Místo, kde žijeme** – bydliště, škola, obec, poloha obce v krajině – hlavní komunikační síť, dopravní síť – významná místa v obci – důležitá telefon. čísla – minulost a současnost obce, město x venkov – orientační plánek okolí školy, bezpečná cesta do školy – kulturní a společenský život, průmysl, obchody, služby, zdravotnická zařízení, vzdělávací, kulturní a sportovní centra – práce s mapou - Čáslav a okolí – hlavní světové strany podle přírodních úkazů, kompasu, buzoly – světové strany na mapě – chování a bezpečnost v přírodě	VDO – Občanská společnost a škola (demokratické vztahy ve škole, význam aktivního zapojejí žáků do žákovské samosprávy) (12) EV – Vztah člověka k prostředí (příroda a kultura obce a její ochrana) (27)	

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše lidskou postavu a rozezná rozdíly mezi lidmi , poznatky aplikuje ve vztahu ke spolužákům, spolupracuje s ostatními a toleruje je • rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům (ČJS-3-2-01) používá jednotky času • využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (ČJS-3-3-01) rozpozná významné historické a kulturní památky v obci a dokáže je pojmenovat, vyjmenuje některé rodáky, uvede významné události v obci, • pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu (ČJS-3-3-02) rozliší živou a neživou přírodu, vyjádří vlastními slovy základní poznatky o vodě, vzduchu, půdě a základních látkách, provádí jednoduché pokusy, aplikuje poznatky o přírodě při pokusech a pozorováních, uvede základní jednotku objemu, měří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	**Lidé kolem nás** – lidská postava, rozdíly mezi lidmi, odlišnost vzhledu lidí – rodina – podpora, pomoc mezi lidmi, tolerance **Lidé a čas** – hodina, minuta, sekunda - měření času, kalendář – rytmus života, průběh - etapy lidského života – významné historické a kulturní budovy v obci – rodáci – významné události regionu **Rozmanitost přírody** – přírodniny, živá a neživá příroda – ochrana přírody – půda - vrstvy půdy, člověk a půda, horniny, nerosty, obdělávání půdy – látky a jejich vlastnosti – skupenství látek – vzduch - vlastnosti, význam pro život	OSV – Poznávání lidí (vzájemné poznávání se ve třídě, odlišnosti lidí) (6) OSV – Mezilidské vztahy (vztahy a naše třída, podpora, pomoc) (7) MKV- Lidské vztahy (tolerance a spolupráce) (20) MKV – Etnický původ (rovnocennost lidí) (21) EV - Základní podmínky života (voda, vzduch, půda) (25)	M - Převody jednotek

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: • provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů (ČJS-3-4-03) uvede společné znaky živočichů, popíše stavbu těla některých živočichů a rostlin, vyjmenuje základní skupiny živočichů a vyhledá jejich společné znaky, aplikuje poznatky o přírodě při třídění některých přírodnin, vyhledá zákonem chráněné přírodniny, uvede způsoby ochrany přírody, uvede příklad rovnováhy v přírodě, uvede příklady rostlin z některých základních skupin a jejich význam, vyjmenuje některé organismy vyskytující se ve známé lokalitě, vyhledá rostliny a živočichy nebezpečné pro člověka • roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě (ČJS-3-4-02)	– voda - výskyt, vlastnosti, význam, koloběh vody v přírodě, jednotky objemu - l – měření základních veličin – živočichové - společné znaky, vnitřní a vnější stavba těl u některých nejznámějších druhů, základní skupiny živočichů, význam v přírodě a pro člověka, zákonem chránění živočichové – rozdíly mezi lidmi a živočichy – rostlinná říše - znaky života, průběh a způsob, základní skupiny rostlin, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka – výskyt organismů ve známé lokalitě – kontakt člověka s nebezpečnými živočichy a rostlinami – rozmanitost života v přírodě, rovnováha v přírodě, chráníme přírodu	EV- Vztah člověka k prostředí (rovnováha v přírodě) (27) OSV – Sebepoznání a sebepojetí (moje tělo) (2)	M - převody jednotek s užitím měnitele
vyjmenuje potřeby a projevy člověka, popíše základní stavbu lidského těla a funkci základních orgánů, vyjmenuje etapy lidského života, aplikuje poznatky o lidském těle při péči o zdraví • uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví (ČJS-3-5-01)	**Člověk a jeho zdraví** – společné znaky a rozdíly člověka a ostatních živočichů, potřeby a projevy člověka – lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, vývoj jedince, péče o tělo – osobní hygiena, péče o zdraví – denní režim – správná výživa		

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Prvouka
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: poskytne první pomoc při drobném poranění, uvede zdraví nebezpečné látky, uvede možnosti prevence nemocí a úrazů, dodržuje zásady bezpečnosti a chování, pozná některé dopravní značky, vyjádří vlastními slovy základní pravidla silničního provozu, posoudí bezpečnost prostředí pro volný čas a hru • rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných (ČJS-3-5-02)	– prevence nemocí a úrazů – první pomoc při drobném poranění – návykové látky a zdraví – dopravní výchova – důležitá pravidla a značky, chování chodce a cyklisty – bezpečná místa pro volný čas a hry		modelové situace modelové situace
pozná krizovou situaci, vysvětlí, jak reagovat a požádá o pomoc, ovládá čísla tísňového volání • chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek (ČJS-3-5-03)	– krizové situace (šikana, týrání, zneužívání dětí…) a chování v nich, požádání o pomoc, čísla tísňového volání		
používá poznatky o nebezpečných situacích při cvičné evakuaci • reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech (ČJS-3-5-04)	– mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená, povodně, požáry, nebezpečné látky, úraz, jedovaté rostliny a živočichové		OČZMU – situace ohrožení, povodně, požáry

5.4.2 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodověda

Předmět Přírodověda je vyučován **ve 4. a 5. ročníku**. Učivo navazuje na učivo Prvouky. **Časová dotace** předmětu je jedna hodina týdně ve 4. ročníku a dvě hodiny týdně v 5. ročníku. V pátém ročníku je jedna z těchto dvou hodin použita z disponibilní časové dotace. Základní organizační formou je vyučovací hodina. Výuka probíhá v kmenových třídách, žáci pracují frontálně, ve skupinách i samostatně. Část vyučování může probíhat v počítačové učebně, multimediální učebně s interaktivní tabulí nebo v přírodním prostředí. Zařazují se vycházky a exkurze spojené s pozorováním. Některá témata jsou realizována formou krátkodobých projektů. Vyučování je založeno na pozorování, srovnávání a využívání vlastních zkušeností žáků.

Vyučovací předmět Přírodověda je zaměřen na to, aby při výuce žáci získávali takové vědomosti a dovednosti a rozvíjely se ty schopnosti, které jim umožní aktivně poznávat přírodu, člověka a jím vytvořený svět i prostředí, ve kterém člověk pracuje a žije. Spojováním vlastních zkušeností žáků s osvojovanými poznatky a dovednostmi získávají žáci základní vědomosti o Zemi, člověku a technice, poznávají základní jevy a vztahy v přírodě, souvislosti mezi organismy navzájem, mezi organismy a prostředím i mezi člověkem a ostatní biosférou. Při výuce se rozvíjejí schopnosti žáků samostatně i s pomocí učitele poznávat, pozorovat a zkoumat přírodu a řešit přiměřeně náročné úkoly a problémy. Žáci si utvářejí kladný vztah k přírodě, ke svému zdraví a zdravému způsobu života i k ochraně životního prostředí.

Ve vzdělávacím obsahu předmětu jsou obsaženy **tematické okruhy** *Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví* a *Lidé kolem nás*. V tematickém okruhu ***Rozmanitost přírody*** žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického pozorování okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí. V tematickém okruhu ***Člověk a jeho zdraví*** žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka. V tématickém okruhu ***Lidé kolem nás*** poznávají žáci, jak se lidé sdružují, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, dopravní výchovou, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Okruh směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu **Přírodověda** s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o oblasti Jazyk a jazyková komunikace (Čj), Umění a kultura (Vv, Hv), Člověk a svět práce (Pč), Matematika a její aplikace (M) apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky přírodovědy.

V předmětu se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují části vzdělávacích obsahů **průřezových témat** Osobnostní a sociální výchova (Rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebe organizace, Psychohygiena) a Environmentální výchova (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Přírodověda

Kompetence k učení

- vedeme žáky ke čtení s porozuměním, k rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních názorech, výtvorech
- žáci pracují s různými zdroji informací (různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech - encyklopedie, atlasy, internet, učebnice ...)
- vedeme žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění přírodovědných informací, jejich propojování a systematizaci
- žáci operují s obecně používanými přírodovědnými termíny a znaky
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení
- vlivem mezipředmětových vztahů a projektového vyučování žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- výuka se opírá o názor, je využíváno metody pozorování přírody a jevů kolem nás a metody experimentování
- učitel vede žáky k samostatnému pozorování a k porovnávání získaných výsledků
- učitel vede žáky k sebehodnocení, k posuzování vlastního pokroku, určování příčin neúspěchu a hledání cesty k dosažení lepších výsledků v učení
- učitel vytváří situace umožňující pozitivní prožitek z vyučování všem žákům
- ve výuce respektujeme základní učivo a učivo rozšiřující

Kompetence k řešení problémů

- učitel předkládá žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a k řešení problémů
- učitel předkládá žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů

- žáci poznávají a upevňují preventivní chování, účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- žáci řeší jednoduché problémové situace na základě dostupných informací a materiálů (internet, učební texty, encyklopedie ...)
- žák samostatně řeší problémy, využívá získané vědomosti, dovednosti, logiku, matematické postupy, analogii a zkušenost
- vedeme žáky k ověřování a srovnávání správnosti řešení problému
- vedeme žáky k samostatnému pozorování praktických jevů a přemýšlení o nich
- učitel povzbuzuje žáky k vytrvalé práci a schopnosti vyrovnat se s nezdarem
- motivujeme žáky k sebehodnocení a sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů
- žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy v oblasti životního prostředí a v životě společnosti
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- učitel rozvíjí u dětí dovednost správně, výstižně a v logickém sledu se vyjadřovat o problematice probíraných okruhů
- vedeme žáky k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médiích
- vedeme žáky k poznání a ovlivňování své jedinečnosti
- učitel nabízí žákům dostatek příležitostí k vyjadřování svých myšlenek
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- v modelových situacích ukazujeme a objasňujeme žákům způsob asertivního chování

Kompetence sociální a personální

- učitel se orientuje na skupinovou práci, spolupráci ve třídě, vzájemnou pomoc při učení
- individuálním přístupem učitel buduje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
- žáci dodržují základní pravidla slušného chování a vystupování
- žák se podílí na vytváření pravidel soužití ve škole a pravidel práce v týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vzájenou ohleduplnost a úctu při jednání s ostatními
- žáci respektují individuální rozdíly ostatních
- žáci vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních členů týmu
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině, včas přijímáme opatření ke zlepšení stavu

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi
- podporujeme utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- žáci vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu a jakoukoliv jejich podporu
- umožňujeme žákům podílet se na sestavování pravidel obsažených ve školním řádu
- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- žáci jsou seznamováni se základními právy a povinnostmi dítěte
- žáci znají důležitá telefonní čísla, jsou seznamováni s chováním a jednáním při mimořádných událostech
- žáci se seznamují se základními vztahy v různých ekosystémech a souvisejícími environmentálními problémy a významem jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry…), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k plnění povinností a společných úkolů
- motivujeme žáky k objevování a poznání všeho, co je zajímá, co se jim líbí a v čem by mohli v budoucnu uspět
- vedeme žáky k udržování pořádku svého pracovního místa, k dokončení započaté práce
- žáci jsou vedeni k používání materiálů, nástrojů a pracovních pomůcek při dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- vytváříme takové situace, ve kterých žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jiných vyučovacích předmětech a získané mimo školu
- nabídkou v rámci disponibilních hodin umožňujeme žákům realizovat jejich zájmy, které mohou mít vliv na jejich další profesní orientaci
- žáci chrání životní prostředí, kulturní a společenské hodnoty

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k efektivnímu vyhledávání informací, ověřování faktů a kritickému hodnocení nalezených výsledků
- učitel vede žáky k přehlednému třídění a uchovávání nalezených dat, aby se v nich dobře orientovali
- učitel u žáků rozvíjí schopnost efektivní komunikace a vzájemné spolupráce v digitálním prostředí
- žáci se učí tvořit a upravovat digitální obsah v různých formátech a možnosti jeho sdílení
- učitel vede žáky k tomu, aby při práci s informacemi uplatňovali právní a etické normy spojené s využíváním převzatých zdrojů

- učitel seznamuje žáky s principy bezpečného chování na internetu

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodověda
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjmenuje podmínky života na Zemi a vysvětlí jejich význam, vyjádří vlastními slovy princip rovnováhy v přírodě, prakticky provádí měření, využívá vztahy mezi jednotkami k jejich převodům • objevuje a zajišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka (ČJS-5-4-01) analyzuje daný přírodní celek, pojmenuje, popíše a rozlišuje vybrané druhy živých organismů, objasní jejich výskyt v daném přírodním celku • zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy (ČJS-5-4-03) třídí vybrané druhy živých organismů, vyjádří vlastními slovy jejich životní potřeby a projevy, způsob života, výživu, stavbu těla a význam v přírodě, používá dostupné informační zdroje • porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy (ČJS-5-4-04)	**Rozmanitost přírody** – podmínky života na Zemi – rovnováha v přírodě - význam, vzájemné vztahy mezi organismy – praktické měření hmotnosti, délky, času a teploty, objemu, jejich jednotky a vztahy mezi nimi, jednoduché převody jednotek hmotnosti a objemu – rozmanitost života ve vybraných přírodních celcích (např. les, potok, rybník, louka, zahrada, pole) a umělých celcích - lidské sídlo – příklady nejčastějších živočichů, rostlin a hub ve sledovaných přírodních celcích a společenstvech, jejich poznávání – vzájemná závislost organismů a neživé přírody v přírodních společenstvech – rostliny, houby, živočichové - životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla, význam v přírodě	EV- Základní podmínky života (voda, ovzduší, půda) (25) OSV- Rozvoj schopností poznávání (řešení problémů při měřeních) (1) EV- Ekosystémy (les, pole, vodní zdroje, lidské sídlo, město jako umělý ekosystém) (24)	M- slovní úlohy, jednotky délky, času, násobení desti, stem, tisícem využití klíčů a atlasů

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodověda
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjádří vlastními slovy působení člověka na životní prostředí, uvede příklady významu zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství pro člověka, uvede příklady ohleduplného chování člověka k přírodě • zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat (ČJS-5-4-05) uvede příklady péče o zdraví, vyjádří vlastními slovy možné způsoby ohrožování zdraví, prostře stůl, poskytne první pomoc při drobnějších poraněních, rozpozná možná nebezpečí ohrožující jeho bezpečnost, vysvětlí způsoby chování v těchto situacích, vysvětlí důležitost pitného režimu • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou (ČJS-5-5-06) uvede příklady mimořádných situací, vysvětlí vlastními slovy činnost při mimořádných situacích, vyjmenuje složky IZS, řeší modelové dopravní situace, pozná základní dopravní značky, popíše vybavení kola • uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista (ČJS-5-5-04)	– vlivy člověka na přírodní společenstva – význam přírodních celků pro člověka (zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství) – hospodaření s odpady – ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody **Člověk a jeho zdraví** – péče o zdraví, zdravá výživa, návykové látky a zdraví, osobní bezpečí, duševní hygiena a pohybový režim žáka, hygiena odívání, kulturní stolování, poskytnutí první pomoci při drobnějších poraněních, osobní bezpečí, vhodný pitný režim – mimořádná situace, integrovaný záchranný systém, činnost při mimořádné situaci – dopravní výchova - dopravní situace, chování účastníka silničního provozu – chodce, cyklisty, dopravní značky, cyklista - vybavení kola – čísla tísňového volání,správný způsob volání na tísňovou linku	EV- Lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství, doprava, průmysl a životní prostředí, hospodaření s odpady, ochrana přírody) (26)	OČZMU - integrovaný záchranný systém

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodověda
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjmenuje některé součásti Sluneční soustavy, rozliší hvězdu a planetu, popíše globus, ukáže pohyby Země kolem Slunce a své osy, objasní střídání dne a noci a ročních období, vymezí význam Slunce, popíše Měsíc a jeho fáze, uvede způsoby poznávání vesmíru • vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním roč. období (ČJS-5-4-02) vyjmenuje a vysvětlí podmínky života, charakterizuje teplotní pásy na Zemi a uvede některé organismy v nich, zařadí ČR do podnebného pásu a vysvětlí závislot podnebí na nadmořské výšce • zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatně vzájemné vztahy mezi organismy (ČJS-5-4-03) třídí organismy podle podstatných znaků, pojmenovává vybrané organismy rodovým a druhovým jménem, využívá informační zdroje • porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy (ČJS-5-4-04)	**Rozmanitost přírody** – Země - součást Sluneční soustavy – Sluneční soustava – Model Země - globus – otáčení Země kolem své osy, střídání dne a noci – otáčení Země kolem Slunce – střídání ročních období – Slunce - zdroj světla, tepla – Měsíc - tvar, povrch, fáze měsíce – objevování vesmíru – podmínky pro život na Zemi, teplotní pásy - přizpůsobivost organismů prostředí – podmínky v ČR - mírný pás, rozdíly v porostech v závislosti na nadmořské výšce – základní členění organismů (živočichové, rostliny, houby, bakterie) – rodová a druhová jména – živočichové, rostliny - skupiny, dělení, znaky, způsob života	EV - Ekosystémy (moře, tropický deštný les - druhová rozmanitost, globální význam) (24)	využití klíčů a atlasů

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodověda
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede příklady ochrany ŽP, vysvětlí vlastními slovy činnost při vybraných mimořádných událostech, učínně se chrání • zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat (ČJS-5-4-05) stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	– životní prostředí, ochrana ŽP - třídění odpadů – živelné pohromy - povodně, havárie ekologické katastrofy – mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi	EV - Vztah člověka k prostředí (třídění odpadů, prostředí a zdraví) (27) EV - Lidské aktivity a životní prostředí (průmyslové havárie) (26)	OČZMU - povodně, havárie modelové situace
měří siloměrem gravitační sílu v daných jednotkách, užívá značku (N), vyvodí z průběhu pokusu jednoduché závěry, vysvětlí význam jednoduchých strojů, sestaví jednoduchý elektrický obvod, uvede příklady látek vodivých a nevodivých • založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu (ČJS-5-4-06)	– gravitační síla - měření, siloměr, jednotka, značka – jednoduché stroje - páka, nakloněná rovina, kolo a jeho význam – energie, elektřina (látky vodivé a nevodivé, ochrana před úrazy) – člověk a přírodní zdroje a jejich využívání – člověk a ochrana přírody		

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodověda
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjmenuje podmínky pro život člověka, vyjmenuje charakteristické znaky, které člověka odlišují od ostatních živočichů, vyjádří vlastními slovy základní informace o kůži, kostře, svalech a orgánových soustavách a vysvětlí jejich základní funkce, sestaví vhodný jídelníček, uvede příklady zdravého životního stylu, vymezí prvky osobní hygieny a vysvětlí jejich význam • využívá poznatků o lidském k podpoře vlastního zdravého způsobu života (ČJS-5-5-01) vyjmenuje a popíše jednotlivé etapy lidského života, popíše vývoj dítěte před a po narození • rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození (ČJS-5-5-02) naplánuje vhodný denní režim pro sebe a zařadí do něj oprávněné nároky jiných osob • účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob (ČJS-5-5-03)	**Člověk a jeho zdraví** – člověk - podmínky pro život, charakteristické znaky, povrch těla, opora těla, pohyb, řízení těla – orgánové soustavy – výživa a zdraví, osobní hygiena, zdravý životní styl – etapy lidského života, vývoj dítěte před a po narození – denní režim, čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek, oprávněné nároky jiných osob	OSV – Psychohygiena (dobrá organizace času) (4)	

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodověda
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjádří vlastními slovy činnost při MU, popíše obsah evakuačního zavazadla, evakuuje se v modelové situaci, aplikuje pravidla silničního provozu při řešení různých dopravních situací • uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista (ČJS-5-5-04) uvede příklady návykových látek, v modelové situaci odmítne návykovou látku • předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek (ČJS-5-5-05) vyjádří vlastními slovy jaká nebezpečí ho mohou ohrožovat a jak jim čelit, navrhne vhodný pitný režim, vysvětlí význam očkování a vitamínů, • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou (ČJS-5-5-06)	– činnost při mimořádných událostech, evakuace, evakuační zavazadlo – dopravní výchova - řešení různých situací, některá pravidla silničního provozu, dopravní značky, jednoduché křižovatky – prevence zneužívání návykových látek - drogy a jiné životu nebezpečné látky, jejich odmítnutí – osobní bezpečí – osobní hygiena – výživa, pitný režim – ochrana před nemocemi - očkování, vitamíny		OČZMU - evakuace modelové situace

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodověda
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjmenuje některá život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a v modelové situaci přivolá pomoc • rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc (ČJS-5-5-07)	– první pomoc, život ohrožující zranění – ošetření drobných poranění, zajištění lékařské pomoci		modelové situace
v modelových situacích předvede kultivovanou komunikaci založenou na projevech respektu, úcty, vzájemné pomoci, vyjmenuje některá pravidla chování v rodině, ve škole a na veřejnosti a v modelových situacích je analyzuje, v modelových situacích předvede chování mezi chlapci a dívkami a analyzuje pozitiva a negativa • vyjádří na základě svých vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) (ČJS-5-2-01)	**Lidé kolem nás** – mezilidské vztahy - vztahy mezi žáky ve škole a pravidla pro soužití, vztahy mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci – rodina - chování v rodině, v okolí bydliště	OSV - Seberegulace a sebeorganizace (sebekontrola, sebeovládání - regulace vlastního jednání a prožívání) (3)	v praktických situacích - průběžně

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodověda
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí jak se chovat při setkání s lidmi, kteří porušují lidská práva • rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou (ČJS-5-2-02)	– jednání a chování, která už nemohu tolerovat, jeho odmítání		

5.4.3 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu Vlastivěda

Předmět Vlastivěda se realizuje ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět. Je **vyučován ve 4. a 5. ročníku po dvou hodinách týdně**. Ve čtvrtém ročníku je jedna hodina z disponibilní časové dotace. Vzdělávací obsah je rozdělen na **tématické okruhy** *Místo, kde žijeme*, *Lidé kolem nás* a *Lidé a čas*. Výuka probíhá většinou ve třídě, dále také v počítačové učebně, multimediální učebně nebo na vycházkách. Využíváme i exkurzí a návštěv muzeí apod. Základní **organizační formou** je vyučovací hodina. Žáci si utvářejí pracovní návyky ve frontálních činnostech, samostatných a týmových činnostech. Orientují se ve světě informací, časovém a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací. Rozšiřují svoji slovní zásobu v osvojovaných tématech, pojmenovávají pozorované skutečnosti. Poznávají rozdíly mezi lidmi. Jsou vedeni ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, plnění povinností a společných úkolů. Utvářejí si ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům a hledají možnosti aktivního uplatnění při jejich ochraně.

V tematickém okruhu ***Místo, kde žijeme*** žáci poznávají nejbližší a širší okolí, vztahy a souvislosti v něm. Vstupují do něj s vlastní aktivitou a představami. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi. V tematickém okruhu ***Lidé a čas*** se žáci orientují v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd. V tématickém okruhu ***Lidé kolem nás*** poznávají žáci, jak se lidé sdružují, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Okruh směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu **Vlastivěda** s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o oblasti Jazyk a jazyková komunikace (Čj), Umění a kultura (Vv, Hv), Matematika a její aplikace (M), Informační a komunikační technologie (Inf) apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky vlastivědy.

Ve vlastivědě realizujeme **průřezová témata** Osobnostní a sociální výchova (Rozvoj schopností poznávání), Výchova demokratického občana (Formy participace občanů v politickém životě), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané), Enviromentální výchova (Lidské aktivity a životní prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Vlastivěda

Kompetence k učení

- žáci pracují s různými zdroji informací
- klademe důraz na čtení s porozuměním
- žáci vyhledávají informace historické, zeměpisné a kulturní, třídí a zpracovávají je
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení
- žáci používají obecně užívané termíny, znaky a symboly
- vlivem mezipředmětových vztahů a projektového vyučování žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z učení všem žákům
- respektujeme základní učivo a učivo rozšiřující

Kompetence k řešení problémů

- žáci vyhledávají informace k řešení problémů v různých zdrojích (internet, encyklopedie,…)
- žák je schopen se vyrovnat s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- učitel vede žáky k vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i mimo ni, využívá aktualizace učiva, žáci se zamýšlejí nad regionálními problémy i problémy globálními

Kompetence komunikativní

- učitel klade důraz na adekvátní verbální i neverbální komunikaci – se spolužákem, s dospělým ve škole i mimo školu a zdůrazňuje význam naslouchání
- učitel rozvíjí komunikační dovednosti žáků
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu

Kompetence sociální a personální

- učitel se orientuje na skupinovou práci, spolupráci ve třídě, vzájemnou pomoc při učení
- učitel podporuje vzájemnou pomoc žáků
- žáci vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních členů týmu
- učitel vede žáky k respektování individuálních rozdílů, kulturních a náboženských odlišností ostatních lidí

Kompetence občanské

- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu a jakoukoliv jejich podporu, vedeme žáky k respektu ostatních
- umožňujeme žákům podílet se na sestavování pravidel obsažených ve školním řádu
- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy národním tradicím, kultuře jiných národů
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástuci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry, …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci
- vedeme žáky k orientyci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jiných vyučovacích předmětech a získaných mimo školu
- vedeme žáky k ochraně životního prostředí, kulturních a společenských hodnot
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě, schopnost dovést započatou práci do konce

Kompetence digitální

- vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy;
- klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě
- motivujeme žáky k používání geoinformačních technologií ve výuce i v běžném životě
- klademe důraz na využívání tištěných i digitálních map pro znázornění, analýzu a hodnocení geografických objektů, jevů a procesů v krajině
- vedeme žáky k používání mapy, mapové aplikace a globální družicové navigační systémy k orientaci v terénu, k pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny a sběru geografických dat a informací

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Vlastivěda
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: na plánu a mapě určí polohu bydliště a školy, používá názvy světových stran, určí světové strany na mapě a v přírodě, vhodně použije náčrty, plány a mapy k vyhledání údajů, aplikuje poznatky o světových stranách při orientaci v mapě a v přírodě, aplikuje zásady chování a bezpečnosti v přírodě • určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu (ČJS-5-1-01) • určí svět. strany v přírodě i podle mapy, orientuje podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě (ČJS-5-1-02) • rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map, vyhledává jednotlivé údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky (dílčí ČJS-5-1-03) vyhledá na mapě přírodní a společenské charakteristiky oblasti a uvede jejich význam, zařadí do kontextu ČR • vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam (ČJS-5-1-04)	**Místo, kde žijeme** – místo, kde žijeme - obec (město), místní krajina-části, poloha v krajině, minulost a současnost – náčrty, plány, základní typy map, vyhledávání údajů – hlavní světové strany podle přírodních úkazů, kompasu, buzoly – světové strany na mapě – chování a bezpečnost v přírodě – oblasti ČR, přírodní podmínky, významná místa a památky, významná města, zemědělská, průmyslová, rekreační a kulturní střediska, doprava a cestovní ruch, současný stav životního prostředí		

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Vlastivěda
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede příklady ohrožení životního prostředí v regionu a navrhne možnosti ke zlepšení vyjmenuje hlavní orgány státní moci, zjistí jména některých zástupců regionu i státu, rozezná státní symboly a uvede příklady jejich použití • rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam (ČJS-5-1-06) rozliší základní formy vlastnictví, odhaduje hodnotu zboží, odhaduje rodinné výdaje na některé jeho potřeby, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy • orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy (ČJS-5-2-03)	**Lidé kolem nás** – ochrana životního prostředí **Místo, kde žijeme** – naše vlast - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly **Lidé kolem nás** – základní formy vlastnictví, peníze a jejich použití – nakupování – modleové situace – výdaje domácnosti – omezenost rozpočtu, spoření, výpujčka, dluh	EV – Lidské aktivity a životní prostředí (vliv činnosti člověka na okolí) (26) VDO – Formy participace občanů v politickém životě (obec jako základní jednotka samosprávy) (14)	Modelové situace

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Vlastivěda
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: orientuje se na časové ose, zařadí data významná pro svůj život • pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy (ČJS-5-3-01) vyhledá a zprostředkuje ostatním pověsti popíše způsob života ve vybraných obdobích, porovná způsob života v minulost a současnosti rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik • srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik (ČJS-5-3-03) vyhledá regionální zvláštnosti v knihovně nebo muzeu • využívá , knihovny, sbírky muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti~~,~~ (ČJS-5-3-02) přiřadí státní svátky a významné dny k příslušné historické události	**Lidé a čas** – Nejstarší osídlení naší vlasti – Staré pověsti české – Velkomoravská říše – Počátky českého státu – České království – Karel IV. – Jan Hus, české země v době husitské – Nástup Habsburků – České povstání proti Habsburkům – Třicetiletá válka – Marie Terezie, Josef II. – Regionální specifika probíraných období – státní svátky a významné dny (vzhledem k probíraným obdobím) a historické důvody jejich zařazení		návštěva muzea v průběhu 4. nebo 5.roč.

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Vlastivěda
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: orientuje se na časové ose, zařadí vybrané letopočty • pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a jevy (ČJS-5-3-01) popíše způsob života ve vybraných obdobích, srovná se současností a hodnotí, chronologicky seřadí významné události, vyjmenuje některé místní historické památky, vyhledá informace o minulosti regionu • srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik (ČJS-5-3-03) • využívá , knihovny, sbírky muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; (ČJS-5-3-02) rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik přiřadí státní svátky a významné dny k příslušné historické události	**Lidé a čas** kapitoly z našich dějin: – orientace v čase, letopočet, časová osa – současnost a minulost v našem životě, proměny způsobu života a bydlení – význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek - regionální památky vybrané kapitoly: – národní obrození – české země v r. 1848 – česká kultura a život v 19. století – hospodářský život českých zemí – vznik Rakouska - Uherska a život obyvatel – první světová válka, vznik ČSR – první republika – život mezi válkami – protektorát Čechy a Morava – na cestě ke svobodě – vláda jedné strany – obnovení demokracie – vznik ČR – státní svátky a významné dny (vzhledem k probíraným obdobím) a historické důvody jejich zařazení	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti, soustředění, zapamatování) (1)	

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Vlastivěda
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: na mapě i ve skutečnosti používá k určení polohy světové strany • určí světové strany v přírodě i podle mapy (část ČJS-5-1-02) vybere správný druh mapy pro určení daného faktu, vyhledá základní údaje o ČR a Evropě, vyjádří s pomocí mapy informace o přírodních i společenských podmínkách Evropy a vybraných oblastí • rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy (ČJS-5-1-03) prezentuje zážitky z cest o způsobu života v zahraničí (zemích EU) a porovná s ČR, uvede některé země EU, uvede společnou měnu rostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a • porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích (ČJS-5-1-05)	**Místo, kde žijeme:** – orientační body a linie, světové strany – obecně zeměpisné a tematické mapy - obsah, grafika, vysvětlivky – Evropa – některé evropské státy (tvary povrchu, poloha, podnebí, vodstvo, rozšíření rostlin a živočichů, vliv krajiny na život lidí) – oblasti Evropy - naši sousedé, vyspělé země, kam na dovolenou, zážitky a zajímavosti z vlastních cest – EU	EGS – Evropa a svět nás zajímá (rodinné příběhy, zážitky z cestování, život dětí v jiných zemích) (16) EGS – Objevujeme Evropu a svět (naše vlast a Evropa) (17) EGS – Jsme Evropané (mezinárodní organizace - EU) (18)	

5.5 Člověk a společnost

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Tuto oblast realizujeme prostřednictvím povinných vyučovacích předmětů **Dějepis a Občanská výchova.** Dále je tato oblast rozvíjena povinně-volitelným předmětem **Seminář ze společenskovědních předmětů.**

5.5.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis se vyučuje jako samostatný předmět **v 6.- 9. ročníku, časová dotace je 2 hodiny týdně.** V osmém a devátém ročníku je jedna z těchto dvou hodin využita z disponibilní časové dotace. Výuka je realizována ve třídách. Je možné využívat počítačovou učebnu a multimediální učebnu s výukovými programy. **Forma realizace výuky** je vyučovací hodina. Dále je možno hodinu realizovat přostřednicvím návštěv muzeí a výstav, přednáškovou činností. Ve vyučovacím předmětu dějepis jsou využívány regionální prvky.

Vzdělávací obsah předmětu **navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět** na 1. stupni ZŠ a směřuje k tomu, aby žáci pochopili význam zkoumání dějin, souvislosti dějinných událostí a procesů, aby získali orientaci v historickém čase a prostoru, aby rozvíjeli vlastní historické vědomí, porovnali hlavní vývojové linie, rozpoznali kulturní rozmanitosti světa, aby zaujali vlastní stanovisko a prokázali základní orientaci v problémech současného světa. Předmět se realizuje přostřednictvím chronologicky řazených **tematických celků** od pravěku až do moderní doby - *Člověk v dějinách, Počátky lidské společnosti, Nejstarší civilizace a Kořeny evropské kultury, Křesťanství a středověká Evropa, Objevy, dobývání a počátky nové doby, Modernizace společnosti, Moderní doba, Rozdělený a integrující se svět* .

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Dějepis s dalšími oblastmi vzdělávání. Historie jednotlivých věd a historické události se dotýkají všech vyučovacích předmětů. Stejně tak dovednosti a poznatky získané v jiných předmětech jsou využívány v dějepise. Především jde o vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace (Čj), Člověk a příroda (Z ...), Umění a kultura (Vv, Hv) a vyučovací předmět Občanská výchova. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, na pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky dějepisu. Vyučovací předmět Dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty, mezi které patří např.: zeměpis - územní rozsah států…, matematika - časová přímka…, český jazyk - literární památky, osobnosti…, výtvarná výchova - stavební slohy, umělecká díla…., hudební výchova - husitské písně, významní skladatelé…, občanská výchova - stát a právo, globální problémy…, tělesná výchova - odkaz řecké kultury, olympijské hry… atd. Tyto mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky dějepisu.

V předmětu Dějepis se kromě vlastního vzdělávacího obsahu realizují integrací **průřezová témata** Environmentální výchova (Základní podmínky života, Ekosystémy, Lidské aktivity a životní prostředí), Výchova demokratického občana (Principy demokracie jako formy

vlády a způsobu rozhodování, Občan, občanská společnost a stát), Multikulturní výchova (Kulturní diference, Etnický původ), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Jsme Evropané), Mediální výchova (Fungování a vliv médií ve společnosti).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Dějepis

Kompetence k učení

- žáci pracují s různými zdroji informací, jsou vedeni k jejich využívání v praktickém životě
- žáci vyhledávají a třídí informace o probíraných oblastech, kriticky je zpracovávají
- žáci jsou vedeni k užívání správné dějepisné terminologie a symboliky
- prostřednictvím mezipředmětových vztahů propojují žáci poznatky z různých vzdělávacích oblastí, především zeměpisu, občanské výchovy, výtvarné výchovy, hudební výchovy, matematiky, českého jazyka a informatiky
- vedeme žáky k účasti v dějepisných olympiádách
- žáky vedeme k zamyšlení nad historickým vývojem, žáci vidí smysl a cíl učení
- výuku opíráme o názor
- vedeme žáky k posuzování vlastních pokroků
- ve výuce respektujeme základní učivo a učivo rozšiřující

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k vnímání a pochopení nejrůznějších společenských problémů v historickém kontextu
- žáci vyhledávají informace vhodné k řešení problému v různých zdrojích (encyklopedie, internet….)
- povzbuzujeme žáky k vytrvalé práci, ke schopnosti vyrovnat se s nezdarem, k sebehodnocení
- vedeme žáky ke kritickému myšlení a logickému uvažování v historickém běhu událostí historických souvislostí se současnou dobou

Kompetence komunikativní

- učitel rozvíjí komunikativní dovednosti žáků, vede žáky ke spisovnému a přesnému vyjadřování v logickém sledu o společenském dění v minulosti i současnosti
- žáci si osvojují vhodnou komunikaci formami verbálními (ústní, písemná), neverbálními, ke komunikaci využívají výpočetní techniku
- vytváříme u žáků potřebu naslouchat druhým lidem a vhodně reagovat, zapojovat se do diskuse a obhajovat svůj názor
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu

Kompetence sociální a personální

- pozitivně motivujeme žáky, vytváříme příznivé klima třídy
- učitel se orientuje na skupinovou práci, spolupráci ve skupině, vzájemnou pomoc při učení
- vedeme žáky k hodnocení své práce i práce ostatních členů týmu
- učitel vede žáky k respektování individuálních rozdílů, kulturních a náboženských odlišností ostatních lidí
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s obsahem některých oblastí právních norem a jejich aplikací v životě
- učitel klade důraz na pozitivní prožitek žáků, motivuje žáky pochvalou, vytváří příjemnou atmosféru a vzbuzuje pocit důvěry
- učitel rozvíjí u žáků schopnost respektovat názory ostatních, rozhodnout se zodpovědně podle dané situace
- učitel pěstuje v žácích citlivý vztah k národním tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví, ke kultuře jiných národů
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry…), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k dodržování pořádku, ke schopnosti dovést započatou práci do konce
- žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jiných vyučovacích předmětech a získaných mimo školu
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci, žádnou prací netrestáme
- vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků

Kompetence digitální

- žáci aktivně a účelně používají dostupné digitální technologie, portály s dějepisnými materiály a dostupné online dějepisné kanály a pořady k orientaci v historické realitě
- žáci se učí pracovat s digitalizovanými historickými zdroji a prameny, s archiváliemi, s historickými ilustracemi a animacemi, s digitálními historickými mapami
- seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení

- vedeme žák k bezpečné a efektivní komunikaci
- učíme žáky odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Dějepis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjádří vlastními slovy význam zkoumání dějin, historických pramenů a archeologie • uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků (D-9-1-01) • uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány (D-9-1-02) vyjmenuje hlavní historické epochy, používá časovou osu, orientuje se v historických mapách • orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu (D-9-1-03) • vyjádří vlastními slovy informace o materiálním a společenském životě v pravěku, vysvětlí význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu (D-9-2-01) • objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost (D-9-2-02)	**Člověk v dějinách** – význam zkoumání dějin, – získání informací o dějinách, historické prameny – historický čas a prostor **Počátky lidské společnosti** – člověk a lidská společnost v pravěku – zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů v pravěku		

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Dějepis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjmenuje nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz, vymezí přírodní podmínky a první zemědělské civilizace, porovná kulturu staroorientálních států v Mezopotámii, Egyptě, Indii a Číně • rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací (D-9-3-01) • uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví (D-9-3-02) orientuje se v dějinách antického Řecka a Říma, vysvětlí přínos antické kultury, vyjmenuje, vyjadřuje vlastními slovy informace o antickém Řecku a Římu, vymezí principy demokracie • demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství (D-9-3-03) vymezí poměry ve střední Evropě a vysvětlí její styky s antickým Středomořím, zhodnotí státní zřízení staroorientálních států, vlastními slovy vysvětlí podstatu antické demokracie • porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie (D-9-3-04)	**Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury** – nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz – antické Řecko a Řím – střední Evropa a její styky s antickým Středomořím	EV – Základní podmínky života (význam vody pro lidské aktivity – závlahové zemědělství) (25) VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (principy demokracie) (15)	

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Dějepis
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší periodizaci středověku, popíše vytváření středověké Evropy, doloží význam Byzantské říše pro vzdělanost Slovanů, rozliší základní pojmy islámu • popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států (D-9-4-01) popíše vznik a vývoj Velkomoravské říše a českého státu, zhodnotí důležitost cyrilometodějské mise • objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech (D-9-4-02) popíše organizaci světské a církevní moci, objasní průběh a význam křížových výprav • vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám (D-9-4-03) vysvětlí změny v zemědělské výrobě, popíše život ve středověkém městě, strukturu středověké společnosti, uvede znaky románského slohu a gotiky, doloží příklady stavebních památek • ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury (D-9-4-04)	**Křesťanství a středověká Evropa** – Nový etnický obraz Evropy – utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj – islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) – Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě, příchod Cyrila a Metoděje – kulturní zakotvení – křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy – struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev – kultura středověké společnosti- románské a gotické umění a vzdělanost	MKV – Kulturní diference (poznávání vlastního kulturního zakotvení) (19) EV – Ekosystémy (pole – způsoby hospodaření) (24)	

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Dějepis
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjádří základní znaky renesance a humanismu, porovná názory reformátorů církve, popíše reformaci v Německu • vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve (D-9-5-01) vysvětlí význam husitské tradice, reformaci a její šíření, zhodnotí jejich význam • vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život (D-9-5-02) objasní zámořské objevy, vyjádří vlastními slovy příčiny a důsledky • popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky (D-9-5-03) popíše český stát a velmoci v 15. až 17. století, vysvětlí vládu Jiřího z Poděbrad, Jagellonců a boj českých stavů proti Habsburkům • objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie (D-9-5-04) popíše třicetiletou válku,vysvětlí její důsledky pro české země a Slovensko, objasní osobnost J.A.Komenského • objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky (D-9-5-05) vymezí základní znaky romantismu, gotického slohu, renesance a humanismu • rozpozná základní znaky kulturních stylů a uvděde příklady kulturních památek (D-9-5-06)	**Objevy a dobývání. Počátky nové doby** – renesance a humanismus – husitství, reformace a její šíření Evropou – zámořské objevy a počátky dobývání světa – český stát a velmoci v 15. až 18.století – Barokní kultura a osvícenství	EGS – Jsme Evropané (klíčové mezníky evropské historie – mírové poselství Jiřího z Poděbrad) (18)	

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Dějepis
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí působení osvícenců, vymezí znaky baroka, klasicismu a romantismu, vyjmenuje nové myšlenky a hlavní představitele • rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede a příklady významných kulturních památek (D-9-5-06) popíše obraz života v našich zemích, aplikuje poznatky o osvícenském absolutismu na působení uvedených panovníků, zhodnotí a objasní důsledky reforem, vysvětlí pojem průmyslová revoluce • vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti (D-9-6-01) popíše rozpory ve společnosti, vysvětlí příčiny francouzské revoluce a napoleonských válek, popíše průběh a zhodnotí význam a vliv na Evropu a svět • objasní souvislosti mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití společenských struktur v Evropě (D-9-6-02)	– barokní kultura a osvícenství (klasicismus a romantismus) **Modernizace společnosti** – počátek novověku v Evropě, anglická revoluce – habsburská monarchie – reformy Marie Terezie, Josefa II. – zrod moderní vědy, Francie v době Ludvíka XIV., Rusko za Petra I., Německo v období absolutismu – Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět, vznik USA – industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka – národní hnutí velkých a malých národů	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (průmyslová revoluce) (26)	.

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Dějepis
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjádří vlastními slovy předpoklady, úkoly a cíle národního obrození, posoudí úlohu buditelů • porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národním hnutím vybraných evropských států (D-9-6-03) popíše konflikty mezi velmocemi, • vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií (D-9-6-04)	– utváření novodobého českého národa – revoluce 19.století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů – politické proudy(konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva – kulturní rozrůzněnost doby – konflikty mezi velmocemi, kolonialismus	MKV – Etnický původ (postavení národnostních menšin) (21) VDO – Občan, občanská společnost a stát (zdroje konfliktů) (13)	

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Dějepis
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí vznik 1. světové války, rozliší pojmy záminka a příčina, zhodnotí politické, sociální a kulturní důsledky • na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky (D-9-7-01) vysvětlí versailleský systém, popíše nové politické uspořádání Evropy, vznik Československa, rozliší politické proudy, vlastními slovy zhodnotí mezinárodní vztahy, rozliší totalitní systémy komunismus, fašismus, nacismus a posoudí důsledky pro Československo a svět • rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů ((D-9-7-02) • charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu (D-9-7-03) objasní vznik a průběh 2. světové války, vysvětlí holocaust, popíše situaci v našich zemích, zhodnotí význam odboje, vlastními slovy zhodnotí antisemitismus a rasismus • na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv (D-9-7-04) • zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí (D-9-7-05)	**Moderní doba** – první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky – nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve svěrě, vznik Československa jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy – mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět – druhá.světová válka, holocaust, situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války	MKV – Etnický původ (projevy rasové nesnášenlivosti) (21)	

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Dějepis
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí pojem supervelmoci, studená válka, popíše rozdělení světa a vzájemné soupeření • vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků (D-9-8-01) zhodnotí situaci v zemích východního bloku, porovná s charakteristikou západních zemí a posoudí rozvojové země • vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce (D-9-8-02) • posoudí postavení rozvojových zemí (D-9-8-03) popíše situaci v Československu do roku 1989 a vznik České republiky, vysvětlí rozpad koloniálního systému, vyhledá informace z oblasti vědy a techniky a kultury ve 2. polovině 20. století a vlastními slovy posoudí problémy současného světa • prokáže základní orientaci v problémech současného světa (D-9-8-04)	**Rozdělený a integrující svět** – studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření – vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) – vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky – rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět – problémy současnosti – věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje – sport a zábava	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (vlivy průmyslu na životní prostředí) (26) MV – Fungování a vliv médií ve společnosti (vliv médií na kulturu) (32)	

5.5.2 Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Občanská výchova

Vyučovací předmět **Občanská výchova** se vyučuje **v 6. – 9. ročníku s časovou dotací jedné vyučovací hodiny týdně**. Při realizaci je kladen důraz na aplikaci získaných poznatků v modelových situacích i běžném životě. Základní **organizační formou** je vyučovací hodina. Výuka probíhá i formou různých her, technik, skupinové práce apod. Doplňují ji přednášky, besedy a exkurze podle aktuální nabídky a potřeb třídy. Výuka se realizuje v běžných učebnách školy, je možné využít počítačovou učebnu a multimediální učebnu. Žáci příležitostně navštěvují i sídla orgánů státní správy a samosprávy, popř. další instituce.

Předmět Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vedomí při náležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z výuky a osobního života žáků s informacemi z dalších zdrojů, dílčí podněty hlouběji objasňuje, zdůvodňuje a dále rozšiřuje. Pomáhá utvářet vztahy žáků ke skutečnosti, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života, pozitivní hodnotové orientace a žádoucí modely chování. Utváří a rozvíjí způsobilost žáků k mravně odpovědnému jednání, formuje u žáků vědomí odpovědnosti za vlastní život a důsledky svého rozhodování. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích a při mimořádných událostech. Rozvíjí orientaci žáků ve světě financí. Otvírá cestu k sebepoznání a k přijímání pozitivních životních hodnot. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků a motivuje je k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.**Tematické celky** realizované v předmětu Občanská výchova jsou: *Člověk ve společnosti, Člověk jako jedinec, Stát a hospodářství, Stát a právo, Mezinárodní vztahy a globální svět.*

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Občanská výchova s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o vzdělávací oblasti Člověk a příroda (Z ...), Člověk a zdraví (Vkz) a vyučovací předmět Dějepis. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých **mezipředmětových vztahů** využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Mezipředmětové vztahy jsou organicky a efektivně začleňovány do výuky občanské výchovy. V rámci předmětu se realizuje i **Výchova k volbě povolání.**

Předmětem prolínají **průřezová témata**: Výchova demokratického občana (Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování), Environmentální výchova (Vztah člověka k prostředí), Osobnostní a sociální výchova (Poznávání lidí, Sebepoznání a sebepojetí, Hodnoty, postoje, praktická etika), Mediální výchova (Fungování a vliv médií ve společnosti), Multikulturní výchova (Lidské vztahy, Princip sociálního smíru a solidarity), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Jsme Evropané).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Občanská výchova

Kompetence k učení

- učitel vybírá a využívá vhodné způsoby a metody pro efektivní učení
- žáci propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života
- žáci získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry, hledají vzájemné vazby a širší souvislosti mezinárodní i globální
- žáci pracují s různými zdroji informací
- žáci se seznamují s obecně používanými termíny občanské výchovy a dávají je do vzájemných souvislostí
- vlivem mezipředmětových vztahů žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- v návaznosti na reálné situace probíhající ve společnosti vidí žáci smysl a cíl učení
- učitel vede žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával a pochopil problém, hledal různá řešení problémů, vyslovoval své úsudky a obhájil je
- žáci vnímají nejrůznější společenské problémy v jejich vývoji a souvislostech, analyzují je, vyhledávají k jejich řešení vhodné informace, využívají získané vědomosti, dovednosti, logiku, analogii a zkušenost, navrhují možnosti řešení a posuzují je z nejrůznějších společenských aspektů
- žáci jsou vedeni ke kritickému myšlení a jsou schopni hájit své rozhodnutí
- učitel klade otevřené otázky, vede žáky k tomu, aby se nebáli problémů
- učitel vede žáky k vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i ve společnosti, využívá aktualizace učiva
- žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy v životě školy mj. i prostřednictvím žákovské rady, třídnických hodin, PEER programu …)
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory na sociální realitu souvisle a kultivovaně, na odpovídající úrovni
- žáci naslouchají promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují, chápou potřebu vyslechnout odlišný názor a zabývají se jím
- učitel objasňuje v modelových situacích žákům způsoby asertivního chování, v modelových situacích jim umožňuje začlenění do různých sociálních situací a vazeb

- učitel podporuje přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami
- učitel vede žáka ke sledování společenského dění v médiích a komunikaci o něm, podporuje diskusi
- učitel klade důraz na adekvátní verbální i neverbální komunikaci - se spolužákem, s dospělým ve škole i mimo školu a zdůrazňuje význam naslouchání
- jsme otevření ke konstruktivní kritice a sebekritice, která je hybnou silou pokroku
- využíváme sebekritiku a posilujeme zdravé sebevědomí

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině a v týmu, vzájemně si naslouchají a pomáhají
- žáci upevňují dobré mezilidské vztahy, hodnotí svoji práci i práci ostatních
- učitel vede žáky k respektování individuálních rozdílů, kulturních a náboženských odlišností ostatních lidí
- učitel využívá aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků, aby dosáhli pocitů sebeúcty
- žák se podílí na vytváření pravidel soužití ve škole a pravidel práce v týmu

Kompetence občanské

- žáci přijímají základní principy, na kterých spočívají zákony a obecné morální normy, dodržují je, respektují názory ostatních
- žáci si formují volní a charakterové vlastnosti, zodpovědně rozhodují podle dané situace
- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování, rozvíjí občanské a právní vědomí žáků
- učitel netoleruje projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu a jakoukoliv jejich podporu
- učitel umožňuje žákům podílet se na sestavování pravidel obsažených ve školním řádu
- učitel objasňuje žákům v konkrétních situacích jejich práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- na konkrétních modelových příkladech učitel demonstruje pozitivní a negativní projevy chování lidí
- v rámci svých předmětů a své působnosti učitel seznamuje žáky s obsahem některých oblastí právních norem a jejich aplikací v životě
- žáci jsou seznamováni se základními právy a povinnostmi dítěte
- učitel jedná a spolupracuje se zákonnými zástupci žáka, netoleruje agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbá na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využívá pochvaly a opatření k posílení kázně. žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), učitel je připraven komukoli z žáků pomoci
- učitel vede žáky k uplatňování aktivního přístupu, ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i momořádných událostech i poznávání otázek obrany státu, získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO

- žáci jsou vedeni k orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce, schopnosti dovést započatou práci do konce
- žáci se připravují na budoucí volbu povolání, snaží se o sebepoznání svých silných i slabých stránek
- žák je veden ke spolupráci při volbě povolání se zákonnými zástupci, třídním učitelem, výchovným poradcem a ostatními vyučujícími žáka
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- učitel motivuje žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci aktivně a účelně používají dostupné digitální technologie, portály s dějepisnými materiály a dostupné online společensko-vědní kanály a pořady k orientaci ve společenské realitě
- žáci se učí pracovat s digitalizovanými zdroji a prameny
- vedeme žák k bezpečné a efektivní komunikaci
- učíme žáky odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí cyklus přírody, efektivně využívá svůj čas doloží na konkrétních příkladech význam spolupráce lidí (v rodině, škole, obci), vysvětlí vlastními slovy opodstatněnost společenských norem a vklad vzdělání pro život	**Člověk ve společnosti** – člověk v rytmu času (cyklus přírody, čas), státní svátky, významné dny – naše škola (život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy, vklad vzdělání pro život – postoje, hodnoty, etické situace všedního dne – naše obec, region, kraj (důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku)	VDO – Občanská společnost a škola (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy) (12) OSV - Hodnoty, postoje, praktická etika (analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot, etické situace všedního dne) (11) EV – Vztah člověka k prostředí (příroda a kultura obce a její ochrana) (27)	navazuje se mj. na učivo ze 4. ročníku
vysvětlí důležitost státních symbolů a zdůvodní jejich používání • objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání (VO-9-1-01) vysvětlí vlastními slovy projevy vlastenectví a nacionalismu • rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu (VO-9-1-02)	– naše vlast (pojem vlasti a vlastenectví, nacionalismus, zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, státní svátky, významné dny)		

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uplatňuje vhodné způsoby komunikace, konflikty řeší nenásilným způsobem • uplatňuje vhodné způsoby chov. a komunikace v různých živ. situacích (VO-9-1-04) zdůvodní potřebu tolerance a solidarity ve spol., doloží na konkr. příkladech, rozpozná negativní vztahy mezi lidmi, vymezí kult. hodnoty • objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kult. zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chov. a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám (VO-9-1-05) objasní potřebu tolerance ve společnosti, rozliší neg. projevy v chování lidí , aktivně vystupuje proti nim • rozpozná netolerantní, rasist., xenofobní a extr. projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti (VO-9-1-06) zhodnotí působení mediální propagandy a reklamy • kriticky přistupuje k med. informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veř. mínění a chov. lidí (VO-9-1-03)	**Člověk ve společnosti** – vztahy mezi lidmi (osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti – vztahy mezi lidmi – zásady společ.chování, asertivní,pasivní a agresivní chování – kulturní život (rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice, kulturní instituce, masová kultura, prostředky komunikace	MKV – Lidské vztahy (tolerance, empatie, lidská solidarita) (20) MV – Fungování a vliv médií ve společnosti (role médií v každodenním životě, vliv na postoje a chování jednotlivců) (32)	

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, způsoby ochrany, doloží příklady • rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví a způsoby jejich ochrany, uvede příklady (VO-9-3-01) zdůvodní smysl voleb do zastupitelstev • vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů (VO-9-4-04) doloží svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva druhých, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod • přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod (VO-9-4-05) zdůvodní začlenění ČR do EU a doloží jeho vliv na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU • popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování (VO-9-5-01)	**Stát a hospodářství** – majetek, vlastnictví – formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana, hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví **Stát a právo** – principy demokracie (znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, politický pluralismus, význam a formy voleb do zastupitelstev) – lidská práva (základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace, rovnost příležitostí na trhu práce), práva spotřebitele, reklamace, povinnosti občana při zajišťování obrany státu **Mezinárodní vztahy, globální svět** – evropská integrace (podstata, význam, výhody, Evropská unie a ČR)	VDO – Formy participace občanů v politickém životě (volební systémy a demokratické volby a politika) (14) VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (principy demokracie) (15) EGS – Jsme Evropané (evropská integrace, instituce EU a jejich fungování) (18)	volba povolání

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede některé významné mezinárodní instituce a posoudí jejich význam, uvede výhody spolupráce mezi státy včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	– mezinárodní spolupráce (ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (RE, NATO, OSN aj.), zahraniční mise		

Oblast:Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: porovná podobnost a odlišnost lidí, zhodnotí svou osobu a svůj potenciál • objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života (VO-9-2-01) objasní vliv osobních vlastností na dosahování cílů, vysvětlí význam vůle • posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek (VO-9-2-02) vhodně koriguje své chování a jednání • rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání (VO-9-2-03)	**Člověk jako jedinec** – podobnost a odlišnost lidí (projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál) – vnitřní svět člověka (vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení, stereotypy v posuzování druhých lidí)	OSV – Poznávání lidí (vzájemné poznávání se ve třídě, sebepoznávání) (6)	volba povolání

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: objasní principy fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz • na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz (VO-9-3-06) navrhne jednoduchý rodinný rozpočet, uvede hlavní příjmy a výdaje, pravidelné i jednorázové, doloží nezbytnost výdajů, užívá zásady hospodárnosti s penězi i majetkem, popíše a objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, uvede rizika v hospodaření s penězi • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi (VO-9-3-02)	**Stát a hospodářství** – principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh, tvorba ceny, inflace, podstata fungování trhu – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing		

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: navrhne použití nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí pravidla použití debetní a kreditní platební karty • na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení (VO-9-3-03) objasní funkci bank, rozliší nejčastější druhy pojištění a zhodnotí jejich využití • vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít (VO-9-3-04) posoudí nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky, objasní způsoby krytí deficitu • uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu (VO-9-3-05) rozliší zdroje příjmů státu a příklady dávek a příspěvků občanům • rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané (VO-9-3-07)	– peníze – formy placení – banky a jejich služby – druhy pojištění, využití pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků úrok placený, přijatý – nakládání s prostředky a způsoby krytí deficitu – rozpočet státu – typy rozpočtu a jejich odlišnosti význam daní		

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vymezí formy, typy a znaky státu a základní strukturu státních orgánů • rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky (VO-9-4-01) stanoví úkoly jednotlivých složek státní moci ČR • rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede př. orgánů a institucí, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu (VO-9-4-02) vysvětlí výhody demokratického způsobu řízení státu • objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů (VO-9-4-03) rozpozná protiprávní jednání, rozliší jejich formy, doloží na příkladech • rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady (VO-9-4-10) • dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování (VO-9-4-08) rozezná a na příkladech doloží korupční jednání • diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání (VO-9-4-11)	**Stát a právo** – právní základy státu (znaky státu, typy a formy státu, státní občanství ČR, Ústava ČR, složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu) – státní správa a samospráva (orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly) – právní řád České republiky (význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů) – přestupek, trestný čin a jejich příklady – protiprávní jednání (druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv v duševním vlastnictví)	VDO - Občan, občanská společnost a stát (základní principy a hodnoty demokratického politického systému) (13)	navazuje na dopravní výchovu

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: objasní způsoby rozvoje vlastní osobnosti • popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakt. a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru (VO-9-2-04) • objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám (VO-9-1-05) uvede příklady některých jednoduchých právních úkonů v každodenním životě a vysvětlí závazky z nich vyplývající • uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci (VO-9-4-07) rozezná a vymezí úkony orgánů právní ochrany občanů, doloží příklady, objasní význam právní úpravy vztahů • rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupracuje při postihování trestných činů (VO-9-4-09) • objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství (VO-9-4-06)	**Člověk jako jedinec** – osobní rozvoj (životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázeň při seberozvoji) **Člověk ve společnosti** – lidská setkání (přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen, lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti) **Stát a právo** – důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající – styk s úřady – základní práva spotřebitele	OSV –Sebepoznání a sebepojetí (zdravé a vyrovnané sebepojetí, vlastní rozvoj) (2) MKV – Lidské vztahy (udržování tolerantních vztahů a rozvíjení spolupráce s jinými lidmi bez ohledu na jejich příslušnost) (20) MKV-Princip sociálního smíru a solidarity (otázka lidských práv) (23)	volba povolání volba povolání

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Občanská výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: objasní některé globální problémy současnosti, jejich příčiny a možné důsledky, zdůvodní svůj názor na ně • uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky (VO-9-5-02) vysvětlí souvislosti globálních a lokálních problémů, doloží příklady • objasní souvislosti globálních a lokálních problémů (VO-9-5-03)	**Mezinárodní vztahy, globální svět** – globalizace (projevy, významné globální problémy)		

5.6 Člověk a příroda

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je to, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovědní charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn celý v této vzdělávací oblasti. Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Na naší škole se tato oblast realizuje v rámci těchto povinných vyučovacích předmětů: **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**. Tuto oblast dále rozvíjejí povinně-volitelné předměty **Seminář z přírodovědných předmětů a Praktikum ze zeměpisu.** Škola realizuje na druhém

stupni **rozšířenou výuku matematiky a přírodovědných předmětů.** O jednu vyučovací hodinu čerpanou z disponibilní dotace jsou posíleny v šestém ročníku Přírodopis, v sedmém Zeměpis, v osmém Fyzika a v devátém Matematika.

5.6.1 Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu Fyzika

Předmět Fyzika je vyučován **od šestého do devátého ročníku. Časovou dotaci** předmětu v šestém až devátém ročníku ukazuje tabulka.

6.roč.	7.roč.	8.roč. RVMPP	8.roč.	9.roč.
2	1+1	1+1	1	1+1

Přičítané hodiny jsou z disponibilní dotace. RVM PP– rozšířené vyučování matematiky a přírodovědných předmětů. Červeně je vyznačena hodina pro skupinu s rozšířenou výukou.

Výuka je realizována v multimediální učebně a učebně výpočetní techniky. V multimediální učebně je instalován rozvod elektrické sítě v žákovských lavicích, učebna je vybavena audiovizuální, prezentační a výpočetní technikou. Vyučovací předmět se **realizuje formou** vyučovací hodiny. Součástí předmětu jsou laboratorní práce, jsou realizovány skupinovou formou.

Předmět je členěn na **tematické okruhy**: *Látky a tělesa, Síly, Pohyb těles, Mechanické vlastnosti kapalin a plynů, Zvukové děje, Světelné děje, Energie, její přeměny a přenos, Elektromagnetické děje a Vesmír.*

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětuFyzika s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o vzdělávací oblasti Člověk a příroda (Př, Ch...), Matematika a její aplikace (M), Člověk a zdraví (Vkz) apod. Předmět fyzika úzce souvisí s ostatními vyučovacími předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda a Matematika a její aplikace.

Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství učitele, jeho invenci a zaměření, jakých **mezipředmětových vztahů** učitel využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky fyziky.

Ve vyučovacím předmětu se realizují integrací části vzdělávacího obsahu **průřezového tématu** Environmentální výchova (Základní podmínky života).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Fyzika

Kompetence k učení

- žáci vyhledávají, třídí a propojují informace s využitím textů, internetu, fyzikálních tabulek
- žáci používají odbornou terminologii, správné jednotky veličin
- učitel při výuce používá názor, metodu experimentování a pozorování
- žáci samostatně měří, experimentují a porovnávají získané informace
- nalézají souvislosti mezi získanými daty
- v návaznosti na reálné situace vidí žáci využití a význam fyziky v praktickém životě

Kompetence k řešení problémů

- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával a pochopil fyzikální problémy, hledal jejich řešení, vyslovoval své úsudky a obhájil je
- žák se snaží samostatně řešit problémy užitím vhodných metod - logiky, matematiky a empirických postupů, využívá získané vědomosti, dovednosti, analogii, vyhodnocuje získaná data
- žák je schopen vyrovnat se s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- učitel i žákovský kolektiv podporují různé způsoby řešení fyzikálního problému, společně vybírají ten nejvhodnější v závislosti na podmínkách
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- žák formuluje své myšlenky v písemné i mluvené formě
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu

Kompetence sociální a personální

- učitel využívá skupinového vyučování (např. při laboratorních pracích), vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- žáci jsou ochotni navzájem si pomoci
- žák přispívá k diskusi v malé skupině i debatě celé třídy nad fyzikálními problémy a jejich možným řešením či souvislostí s praxí

Kompetence občanské

- žáci si uvědomují nutnost šetrného využívání elektrické energie, posuzují efektivitu jednotlivých energetických zdrojů
- zdůrazňujeme žákům význam upřednostňování obnovitelných zdrojů energie

- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry, …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními
- žák využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- vedeme žáky k poznávání oblastí lidských činností při exkurzích (např.: hvězdárna, planetárium, řízená skládka, muzeum …)
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci ovládají digitální zařízení – multimetry (měření elektrického proudu a napětí), termometr (digitální měření teploty), digitální váhy, anemometr (rychlost zvuku)
- žáci využívají aplikace mobilních telefonů, jako jsou například stopky, kompas
- vedeme žáky k využívání digitálních technologií (kalkulačku, převodník jednotek), aby si usnadnili práci, zefektivnili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce
- učitel využívá digitálních výukových materiálů a digitální techniky při výkladu učiva a k jeho lepšímu pochopení (interaktivní tabule, interaktivní panel, výukový software, vizualizér)
- zdůrazňujeme žákum, aby předcházeli situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Fyzika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše částicovou stavbu látek, změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa • změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa (F-9-1-01) uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí • uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí (F-9-1-02) předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty • předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty (F-9-1-03) využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů • využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů (F-9-1-04)	**Látky a tělesa** – tělesa a látky – látky (tělesa) pevné, kapalné a plynné – skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou – difúze – atom, molekula – složení atomu Fyzikální veličiny a jejich jednotky – délka – objem – hmotnost – hustota látky – teplota tělesa a její změna – délková teplotní roztažnost – změna objemu tělesa při jeho zahřívání či ochlazování – čas a jeho jednotka, měření času		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Fyzika
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici, posoudí vliv gravitační síly na tělesa,znázorní výslednici sil působících na těleso, vysvětlí poznatky o tlaku a tlakové síle a její souvislosti s dalšími fyzikálními veličinami, aplikuje své poznatky při určení souvislostí vzniku a změny velikosti třecí síly • určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici (F-9-2-03)	**Síly** – gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa – vzájemné působení těles a jeho projevy – síla, její jednotka a znázornění síly – skládání dvou sil stejných směrů působících na těleso – skládání sil opačných směrů působících na těleso – rovnováha sil působících na těleso – tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi – souvislost třecí síly s tlakovou silou, obsahem drsností a materiálem třecích ploch		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Fyzika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná a rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu • rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu (F-9-2-01) využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles • využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles (F-9-2-02) vysvětlí poznatky o zákonitostech vzniku a velikosti tlaku v klidných tekutinách, rozhodne o využití Pascalova zákona v praxi, aplikuje souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny, posoudí vliv vztlakové síly na plavání těles, uvede, jak souvisí atmosférický tlak s procesy v atmosféře • využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů (F-9-3-01)	**Pohyb těles** – pohyb a klid tělesa vzhledem k jiným tělesům – popis pohybu tělesa – dráha jako délka trajektorie uražená tělesem – rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb – popis pohybu pomocí trajektorie (přímočarý, křivočarý, posuvný, otáčivý) – rychlost rovnoměrného pohybu – průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu – doba pohybu tělesa – vzájemná závislost dráhy, času a pohybu tělesa **Mechanické vlastnosti kapalin a plynů** – Pascalův zákon – hydraulická zařízení – hydrostatický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny – Archimédův zákon – vztlaková síla – potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách – atmosférický tlak – souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Fyzika
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh • využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh (F-9-6-05) rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami • rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami (F-9-6-06) rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku, vysvětlí podstatu vzniku a šíření zvuku, najde hodnoty rychlosti zvuku v informačních zdrojích, objasní odraz zvuku • rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku (F-9-5-01) posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí • posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí (F-9-5-02)	**Světelné děje** – zdroje světla, bodový a plošný zdroj světla – rychlost světla a její souvislost s prostředím, v němž se světlo šíří – šíření světla v různých optických prostředích – stín a jeho vznik – zatmění Slunce a Měsíce – zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle – zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou – optické vlastnosti oka – rozklad bílého světla optickým hranolem **Zvukové děje** – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku – rychlost šíření zvuku v různých prostředích – odraz zvuku na překážce – ozvěna – pohlcování zvuku – hluk a jeho negativní vliv na zdraví člověka		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Fyzika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí kdy je konána práce, určí hodnoty výkonu a změny energie těles, využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem,posoudí změny vnitřní energie těles, zdůvodní a rozezná jednotlivé změny skupenství látek • využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (F-9-4-01)	**Energie, její přeměny a přenos** – mechanická práce – výkon – výpočet práce z výkonu a času – pohybová a polohová energie – vnitřní energie tělesa Změna skupenství látek – přeměny skupenství látek – tání a tuhnutí krystalické látky – teplota tání – vypařování – var, teplota varu – hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny – kapalnění		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Fyzika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše princip výroby elektrické energie, zdůvodní výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí, uvede způsoby šetření energie v běžném životě • zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí (F-9-4-02)	Elektrická energie – elektrická energie a výkon – výroba a přenos elektrické energie – energie a život – šetření s energií Jaderná energie – jaderná energie – štěpná reakce – jaderný reaktor – jaderná elektrárna – ochrana lidí před radioaktivním zářením Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie – vliv výroby elektrické energie na životní prostředí	EV – Základní podmínky života (energie a život, využívání energie, možnosti šetření, místní podmínky) (25)	

Oblast: Člověk a příroda - rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů
Předmět: Fyzika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa,popíše a dokáže charakterizovat jednotlivé fyzikální veličiny, popíše a užívá jednotek SI, využívá matematicko–fyzikálních tabulek • změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa (F-9-1-01) rozpozná, jaký druh pohybu těleso vykonávávzhledem k jinému tělesu, aplikuje souvislosti mezi dráhou, časem a rychlostí tělesa rovnoměrného pohybu, charakterizuje a zakreslí síly působící na tělesa • rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu (F-9-2-01) • využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles (F-9-1-02) využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů,rozpozná a definuje základní meteorologické termíny, změří základní fyzikální veličiny související s meteorologií • využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů (F-9-3-01)	**Látky a tělesa** - mezinárodní soustava jednotek (SI) - charakteristika jednotlivých jednotek SI - jednotky hlavní, vedlejší a odvozené - násobky jednotek SI **Pohyb těles** - okamžitá rychlost tělesa - skládání dvou (popř. více) různoběžných sil a určení jejich výslednice - součinitel (smykového) tření **Mechanické vlastnosti kapalin a plynů** - charakteristika základních meterologických termínů - oblaka - vznik větru - měření základních fyzikálních veličin v meteorologii - atmosférické jevy		

Oblast: Člověk a příroda - rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů
Předmět: Fyzika
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh,rozpozná druhy čoček a jejich využití v optických přístrojích; objasní funkci skládání barev a vzniku laserového světla • využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh (F-9-6-05)	**Světelné jevy** - zorný úhel a úhlové zvětšení při optickém zobrazování - princip optických přístrojů - laserové světlo - princip skládání barev		
rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku, vysvětlí podstatu pohlcování zvuku, objasní vznik tónů u hudebních nástrojů • rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku (F-9-5-01) posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí • posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí (F-9-5-02)	**Zvukové jevy** - šíření zvuku v různých prostředích - vznik tónů v hudebních nástrojích - pohlcování zvuku - formy snížení nadměrné hladiny zvuku		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Fyzika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví správně podle schématu elektrický obvod a popíše jeho jednotlivé části, analyzuje správně schéma reálného obvodu • sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu (F-9-6-01) rozliší stejnosměrný proud od střídavého, změří elektrický proud a napětí • rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí (F-9-6-02) rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností • rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností (F-9-6-03)	**Elektromagnetické děje** – elektrický náboj – elektrická síla – vodiče, izolanty a polovodiče – elektrický proud – stejnosměrný – tepelné účinky elektrického proudu – elektrické napětí – zdroj napětí – spotřebič – spínač – elektrický obvod – schematické značky součástí elektrického obvodu – bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními – zapojení elektrického obvodu – měření elektrického napětí a proudu v elektrickém obvodu – elektrický odpor		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Fyzika
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní, ověří činnost transformátoru • využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní (F-9-6-04) kvalitativně objasní pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet, vyjmenuje hlavní složky sluneční soustavy, popíše planety sluneční soustavy, zjistí z informačních zdrojů oběžnou dobu planet, vysvětlí a popíše měsíční fáze, ukáže a vyhledá význačná souhvězdí • objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet (F-9-7-01)	Magnetické pole – magnetické pole magnetu a cívky s proudem v magnetickém poli – stejnosměrný elektromotor Střídavý proud – elektromagnetická indukce – elektrický proud - střídavý – transformátor – primární a sekundární cívka transformátoru **Vesmír** – sluneční soustava a její hlavní složky – Slunce – měsíční fáze – charakteristika pohybů planet ve sluneční soustavě – orientace na obloze podle význačných nebeských objektů - souhvězdí – objevování vesmíru	EV – Základní podmínky života (sluneční záření) (25)	

5.6.2 Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu Chemie

Předmět Chemie je vyučován **v 8. a 9. ročníku s časovou dotací dvě hodiny týdně**. Základní **organizační formou** je vyučovací hodina, podle podmínek lze využít i exkurzí. Výuka je realizována v odborné učebně chemie a přírodopisu. Část hodin probíhá také v počítačové učebně. Některé hodiny mohou probíhat také v multimediální učebně s využitím interaktivní tabule a internetu. V rámci předmětu probíhají laboratorní práce, na které mohou být třídní kolektivy děleny na skupiny.

Předmět je členěn na sedm **tématických celků**: *Pozorování, pokus a bezpečnost práce, Směsi, Částicové složení látek a chemické prvky, Chemické reakce, Anorganické sloučeniny, Organické sloučeniny* a *Chemie a společnost.* Výuka v tomto předmětu směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu žáků o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích; žáky vedeme k potřebě objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů; získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech způsobených vybranými nebezpečnými látkami.

Významné je propojování poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Chemie s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o vzdělávací oblasti Člověk a příroda (F, Př, Z, ...), Matematika a její aplikace (M), Člověk a zdraví (Vkz), Informační a komunikační technologie (Inf) apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých mezipředmětových vztahů využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky chemie.

Do předmětu je integrováno **průřezové téma** Environmentální výchova (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Chemie

Kompetence k učení

- žáci pracují s různými zdroji informací, využívají je v praktickém životě (literatura, pracovní sešity, výukové programy, …)
- žáci se seznamují s různými metodami poznávání přírodních procesů, vlastností a jevů, zpracovávají informace z hlediska důležitosti i objektivity a využívají je k dalšímu učení
- žáci jsou vedeni k odhadům a k ověřování výsledků řešených příkladů a úloh z chemie
- žáci posuzují důležitost, spolehlivost a správnost získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů

- žáci užívají chemické názvosloví a chemické značky k přesnému a stručnému vyjadřování
- při aplikaci chemie do reálných situací vidí žáci smysl a cíl učení
- ve výuce respektujeme základní učivo a učivo rozšiřující

Kompetence k řešení problémů

- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával průběh a příčiny různých přírodních procesů, pochopil problém, hledal různá řešení problému, vyslovoval své úsudky a uměl je obhájit
- žák provádí rozbor problému a stanoví plán řešení, využívá získané vědomosti, dovednosti, logiku, matematické postupy, analogii a zkušenost, odhaduje výsledek**,** ověřuje prakticky správnost řešení problému, žák je schopen se vyrovnat s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- učitel i žákovský kolektiv podporuje různé způsoby řešení problému, žáci se učí zvolit správný postup při řešení úloh a reálných problémů
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování, žáci se učí stručně a přehledně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a experimentů
- učitel rozvíjí komunikační dovednosti žáků užíváním chemického jazyka
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování

Kompetence sociální a personální

- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků

Kompetence občanské

- žák je veden k poznání možnosti rozvoje i zneužití chemie a k odpovědnosti za zachování životního prostředí
- žák je seznamován s vhodným chováním v situacích ohrožujících život, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí
- žáci znají důležitá telefonní čísla
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení

kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry, …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- žáci se učí plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat
- žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jiných vyučovacích předmětech nebo získané mimo školu
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k efektivnímu vyhledávání informací, ověřování faktů a kritickému hodnocení nalezených výsledků
- učitel u žáků rozvíjí schopnost efektivní komunikace a vzájemné spolupráce v digitálním prostředí
- žáci se učí tvořit a upravovat digitální obsah v různých formátech a sdílet jej s vybranými lidmi
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí je kladen důraz na etické jednání, ohleduplnost a respekt k ostatním
- učitel seznamuje žáky s principy bezpečného chování na internetu a vede je k tomu, aby při práci s informacemi uplatňovali právní a etické normy spojené s využíváním převzatých zdrojů

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: řekne, čím se chemie zabývá rozliší fyzikální tělesa a látky, rozpozná u běžně známých dějů, zda dochází k přeměnám látek, uvede fyzikální a chemické vlastnosti látek, rozpozná a pojmenuje skupenství látek a jejich změny, vyhledá v tabulkách hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách uvede příklad chemického děje • určí společné a rozdílné vlastnosti látek (CH-9-1-01) používá vybrané látky, aplikuje pravidla bezpečnosti při práci, zhodnotí rizikovost látek, vyjádří vlastními slovy postup při poskytnutí první pomoci • pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí (CH-9-1-02)	**Pozorování, pokus a bezpečnost práce** – vymezení chemie, její charakteristika, význam – látky a tělesa – chemické děje – chemická výroba, příklady výrobků chemického průmyslu – pravidla bezpečné práce v chemické laboratoři – první pomoc při úrazu v laboratoři nebo domácnosti (poleptání, popálení, pořezání, nadýchání se jedovatého plynu) – nebezpečné látky v chemické výrobě		řád učebny - dodržování pravidel BOZP OČZMU - nebezpečné látky

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší suspenzi, emulzi, pěnu, dým, mlhu a uvede jejich příklady z běžného života, uvede příklad pevné, kapalné a plynné stejnorodé směsi, použije správně pojmy: složka roztoku, rozpuštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok • rozlišuje směsi a chemické látky (CH-9-2-01)	**Směsi** – různorodé a stejnorodé směsi (roztoky) – složky směsí – složení roztoků, nasycený, koncentrovanější a zředěnější roztok		
vypočítá hmotnostní zlomek, připraví roztok daného složení • vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení (CH-9-2-02)	– složení roztoků, hmotnostní zlomek		
uvede postupy oddělování složek směsí, prakticky oddělí složky směsí, doloží na praktických příkladech oddělování složek směsí • navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek směsi v praxi (CH-9-2-03)	– oddělování složek směsí (usazování, odstřeďování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozezná a uvede názvy vody v plynném, kapalném a pevném skupenství, zhodnotí význam vody pro život na Zemi, uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi • rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu (CH-9-2-04)	– voda: destilovaná, pitná, užitková, odpadní	EV- Základní podmínky života (význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, čistota ovzduší, stav životního prostředí v našem okolí) (25)	
uvede princip výroby pitné vody ve vodárnách, vysvětlí oběh vody v přírodě a zhodnotí jeho význam pro život na Zemi, doloží na příkladech znečišťování vody a vzduchu lidskou činností, uvede způsoby ochrany vody a vzduchu, uvede vliv průmyslu na prostředí, uvede příklady zajišťování ochrany životního prostředí v obci	– výroba pitné vody – čistota vody a zdroje jejího znečišťování – oběh vody v přírodě – průmysl a odpady – ochrana životního prostředí v obci	EV- Lidské aktivity a problémy životního prostředí (vliv průmyslu na prostředí, odpady a příroda) (26)	
charakterizuje kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek, vysvětlí princip hašení, uvede telefonní číslo hasičů, zhodnotí čistotu ovzduší v různých lokalitách ČR	– vzduch a jeho složení, vlastnosti – čistota ovzduší a zdroje jeho znečišťování – ozónová vrstva, teplotní inverze, smog	EV - Vztah člověka k prostředí (zajišťování ochrany životního prostředí v obci) (27)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše složení atomu a vznik kationtu a aniontu z neutrálních atomů, vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým protonovým číslům a zapíše správně ke značce prvku protonové číslo, vysvětlí, co udává protonové číslo • používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech (CH-9-3-01) rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny vysvětlí členění periodické soustavy prvků na skupiny a periody, podle umístění prvku v periodické soustavě prvků vymezí jejich kovové vlastnosti, vlastními slovy vyjádří periodický zákon • orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti (CH-9-3-02) zhodnotí vliv činnosti člověka na změny obsahu kyslíku a ozonu v plynném obalu Země	**Částicové složení látek a chemické prvky** – atomy – atomové jádro, protony, neutrony – elektronový obal atomu, elektrony, valenční elektrony – ionty kladné a záporné – chemická vazba - molekuly – chemické prvky - vybrané názvy a značky chemických prvků – protonové číslo – chemické sloučeniny – periodická soustava chemických prvků - periody, skupiny – periodický zákon – kovy: Fe, Al, Zn, Cu, Ag, Au, alkalické kovy – slitiny kovů: mosaz, bronz, dural – nekovy: H, O, N, halogeny, S, C	EV - Základní podmínky života (ozon a jeho význam pro život na Zemi) (25)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí reaktanty a produkty, uvede příklady vybraných chemických reakcí, jejich klasifikaci a využití • rozliší a zapíše rovnicí výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání (CH-9-4-01)	**Chemické reakce** – výchozí látky (reaktanty) a produkty – chemický děj		
zapíše jednoduché chemické rovnice vybraných chemických reakcí, vyjádří vlastními slovy zákon zachování hmotnosti	– chemická rovnice – zákon zachování hmotnosti – látkové množství, mol – molární hmotnost – jednoduché chemické rovnice		
vyjmenuje faktory ovlivňující rychlost chemické reakce a využívá je v praxi, uvede příklady předcházení nebezpečnému průběhu reakcí • aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu (CH-9-4-02)	– faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí: teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech, zapíše z názvů vzorce oxidů a naopak ze vzorců jejich názvy, uvede příčiny skleníkového efektu, popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí, určí oxidační číslo atomů prvků v halogenidech, zapíše z názvů vzorce halogenidů a některých sulfidů a naopak ze vzorců jejich názvy, napíše vzorce vybraných kyselin, uvede jejich vlastnosti a využití, změří pH roztoku užitím univerzálního indikátorového papírku, popíše bezpečné ředění jejich koncentrovaných roztoků a první pomoc při zasažení lidského těla těmito látkami, uvede příklady neutralizace v praxi • porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin a hydroxidů a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí (CH-9-5-01) • orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi (CH-9-5-02) popíše vlastnosti a použití vybraných hydroxidů, jejich bezpečné rozpouštění a první pomoc při zasažení lidského těla těmito látkami zapíše z názvů hydroxidů vzorce a ze vzorců jejich názvy, posoudí vliv vybraných hydroxidů na životní prostředí	**Anorganické sloučeniny** – oxidy (oxid siřičitý, sírový, uhličitý, uhelnatý, vápenatý, dusnatý, dusičitý, křemičitý) – názvosloví oxidů, oxidační číslo – skleníkový efekt – halogenidy: fluoridy, chloridy, bromidy, jodidy – názvosloví halogenidů – sulfidy – kyseliny: kyselina chlorovodíková, sírová, dusičná – vlastnosti kyselin, použití – názvosloví kyselin – pH, indikátory pH – první pomoc při poleptání – hydroxidy: hydroxid sodný, draselný, vápenatý – vlastnosti a použití – názvosloví hydroxidů – štěpení kyselin a hydroxidů ve vodných roztocích	EV- Lidské aktivity a problémy životního prostředí (průmysl a životní prostředí) (26)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: provede neutralizaci velmi zředěných roztoků známých kyselin a hydroxidů, uvede názvy a vzorce výchozích látek a produktů a zapíše je chemickými rovnicemi zdůvodní první pomoc při zasažení kyselinami nebo hydroxidy rozliší, které látky patří mezi soli vysvětlí rozdíl mezi tvrdou a měkkou vodou popíše způsob odstraňování vodního kamene v domácích spotřebičích zapíše z názvů vybraných solí vzorce a ze vzorců jejich názvy uvede příklady uplatnění solí v praxi uvede význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv	**Anorganické sloučeniny** – neutralizace – využití neutralizace v běžném životě – soli – vznik solí – názvy a vzorce síranů, dusičnanů, uhličitanů – vlastnosti a použití vybraných solí – průmyslová hnojiva (N, P, K, stopové prvky) – vápenná malta, sádra, beton – keramika – složení, vlastnosti, použití hnojiv, pojiv a keramiky		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí pojmy oxidace a redukce určí, které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce popíše princip výroby železa a oceli a zhodnotí jejich význam pro národní hospodářství vysvětlí pojem koroze, uvede příklady činitelů ovlivňující její rychlost, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozí, předpoví a ověří vliv různých činitelů na průběh koroze jednoduchým pokusem rozliší podstatu elektrolýzy a uvede příklady jejího praktického využití uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv, popíše jejich vlastnosti a zhodnotí jejich využívání, posoudí vliv spalování různých paliv (včetně motorových) na životní prostředí	– redoxní reakce – oxidace a redukce – význam redoxních reakcí – výroba železa a oceli – koroze – elektrolýza – využití elektrolýzy – energie a chemická reakce – fosilní paliva (uhlí, ropa, zemní plyn) – průmyslově vyráběná paliva	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (průmysl a životní prostředí) (26)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, uvede, jak postupovat při vzniku požáru, zná telefonní číslo pro přivolání hasičů, vlastními slovy vyjádří, jak poskytne první pomoc při popálení napíše vzorce vybraných uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a využití, rozliší přírodní a vyráběná paliva, zjistí produkty frakční destilace ropy, vyhledá a uvede příklady havárií způsobených ropou, ropnými produkty a zemním plynem • rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití (CH-9-6-01) • zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy (CH-9-6-02)	– obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie **Organické sloučeniny** – uhlovodíky – alkany (methan, ethan, propan, butan) – alkeny (ethylen, propylen) – alkiny (acetylen) – areny (benzen, naftalen) – zdroje: uhlí, ropa, zemní plyn – průmyslové zpracování ropy	EV – Základní podmínky života (voda, ovzduší - havárie způsobené ropou, ropnými produkty, zemním plynem) (25)	OČZMU - požáry

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší a zapíše vzorce vybraných derivátů uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a příklady využití • rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití (CH-9-6-03) rozliší uhlovodíkový zbytek a charakteristickou skupinu na příkladech vzorců známých derivátů uvede výchozí látky a produkty esterifikace a rozliší esterifikaci mezi ostatními typy chemických reakcí, popíše zdroje a vlastnosti tuků, sacharidů, bílkovin a vitamínů • uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů (CH-9-6-04)	– deriváty uhlovodíků – uhlovodíkový zbytek, charakteristická skupina – halogenové deriváty – alkoholy – fenoly – aldehydy – ketony – karboxylové kyseliny – estery, esterifikace, ethylester kyseliny octové – sacharidy – tuky, mýdla – bílkoviny – vitamíny		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití posoudí vliv používání plastů na životní prostředí rozliší přírodní a syntetická vlákna a uvede výhody a nevýhody jejich používání doloží na příkladech význam chemických výrob pro národní hospodářství a pro člověka • zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi (CH-9-7-01) zhodnotí ekonomický a ekologický význam recyklace odpadů popíše význam ropy, uhlí a zemního plynu pro chemický průmysl i praktický život vysvětlí pojem biotechnologie a uvede příklady, uvede příklady chování při nadměrném znečištění ovzduší • orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka (CH-9-7-03)	**Chemie a společnost** – plasty – polyethylen, polypropylen, polystyren, polvinylchlorid: vlastnosti, použití – polyamidová a polyesterová vlákna – chemické výroby – otravné látky – pesticidy – biotechnologie, enzymy – léčiva – drogy – detergenty – potraviny – chemie a životní prostředí – chemie a životní styl – chemický průmysl ČR	EV – Ekosystémy (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí) (24) EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (chemie a životní prostředí) (26) EV - Vztah člověka k prostředí (náš životní styl) (27)	OČZMU - otravné látky

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Chemie
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná označení hořlavých, toxických a výbušných látek, uvede zásady bezpečné práce s běžně prodávanými hořlavinami a výbušninami uvede příklady otravných látek a způsoby boje proti nim uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterým se vystavuje jejich konzument uvede příklady nejrozšířenějších výbušných, hořlavých a toxických látek a způsob jejich označování uvede a zdůvodní nejúčelnější jednání v případě havárie s únikem nebezpečných látek, uvede principy hašení požárů • aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe (CH-9-7-02) uvede telefonní čísla, na které volat v případě vzniku požárů, čísla integrovaného záchranného systému popíše zásady volání na tísňové linky rozliší základní hasebné látky	– látky výbušné, hořlavé, toxické – zásady chování při úniku nebezpečných látek – improvizovaná ochrana při úniku nebezpečných látek		OČZMU - látky výbušné, hořlavé, toxické, chování, ochrana

5.6.3 Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu Přírodopis

Vyučovací předmět se vyučuje **od 6. do 9. ročníku v časové dotaci**, kterou ukazuje tabulka.

6.roč. RVMPP	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
2+1	2	1+1	2	1

Přičítané hodiny jsou z disponibilní dotace. RVMPP – rozšířené vyučování matematiky a přírodovědných předmětů. Červeně je vyznačena hodina pro skupinu s rozšířenou výukou.

Výuka je především realizována v učebně přírodopisu, využíváme počítačovou učebnu a multimediální učebnu s interaktivní tabulí. Část vyučování může být realizována i v přírodním prostředí. Základní **formou realizace** tohoto vyučovacího předmětu je vyučovací hodina. Dalšími formami jsou laboratorní práce, vycházky a exkurze. Škola využívá nabídky přírodovědně zaměřených programů městských kulturních středisek (divadla, muzea, kina, knihovny…). Na laboratorní práce mohou byt žáci děleni na skupiny.

Přírodopis zahrnuje problémy spojené se zkoumáním přírody jako celku, poskytuje prostředky a metody pro porozumění přírodním jevům a jejich zákonitostem, dává základ pro pochopení a využití nových technologií, pomáhá lépe se orientovat v běžném životě, umožňuje chápat propojenost částí přírody a vzájemné ovlivnění přírody jako celku. Na tomto poznání je založeno pochopení a důležitost udržování přírodní rovnováhy pro zachování života na Zemi. Je otevřený alternativním názorům, propojuje školu a běžný život. Vzdělávací obsah je **tematicky zaměřen** na tematické celky *Obecnou biologii a genetiku, Biologii hub, Biologii rostlin, Biologii živočichů, Biologii člověka, Neživou přírodu, Základy ekologie a Praktické poznávání přírody.*

Ve vyučovacím předmětu jsou realizována tato **průřezová témata**: Environmentální výchova (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a životní prostředí, Vztah člověka k prostředí), Osobnostní a sociální výchova (Psychohygiena), Multikulturní výchova (Kulturní diference, Etnický původ).

Významné je **propojování** poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Přírodopis s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o vzdělávací oblasti Člověk a příroda (Ch, Z ...), Člověk a zdraví (Vkz), Informační a komunikační technologie (Inf) apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých mezipředmětových vztahů využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. **Mezipředmětové vztahy** organicky a efektivně začleňujeme do výuky přírodopisu.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Přírodopis

Kompetence k učení

- žáci pracují s textem, vyhledávají a zpracovávají informace s přírodovědnou tematikou
- žáci posuzují věrohodnost informací a zpracovávají je z hlediska důležitosti i objektivity a využívají je k dalšímu učení přírodopisu
- žáci si osvojují obecně užívané termíny, symboly a znaky zahrnutých oborů
- učitel ve výuce používá metodu pozorování a experimentování
- učitel využívá různých aktivizujících metod, které přibližují základní poznatky z přírodopisu a jeho využívání v životě člověka
- žáci jsou vedeni k vnímání souvislostí přírodopisu a ostatních přírodních popř. dalších vědních oborů

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni k formulování problémů při svém přírodovědném vzdělávání
- žáci hledají, navrhují či používají různé informace i různé metody řešení problému
- žáci posuzují různá řešení problémů z hlediska jejich správnosti a jednoznačnosti
- učitel předkládá dostatečný počet námětů k samostatnému uvažování žáků
- učitel vede žáky ke kladení otázek o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku

Kompetence komunikativní

- žáci stručně a přehledně sdělují (ústně i písemně) výsledky svých pozorování, experimentů a řešení problémů i běžných úkolů
- žáci se učí obhajovat výsledky své práce i svůj názor na řešení problémů
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu

Kompetence sociální a personální

- žáci kooperují a spolupracují ve skupině a v týmu při řešení zadaných přírodovědných úkolů
- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků
- samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů žáci dosahují pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- žáci se učí přijímat kritiku a poučit se z ní

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k uvědomování si svých školních povinností a zodpovědnosti za svou domácí přípravu

- žáci jsou vedeni k přemýšlení nad základními ekologickými souvislostmi a environmentálními problémy
- učitel poskytuje žákům účinnou pomoc a vede žáky k zodpovědnému chování v náročných a krizových situacích
- učitel vede žáky k dodržování pravidel zdravého životního stylu
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry, …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k optimálnímu plánování a provádění pozorování a experimentů, zpracovávají a vyhodnocují získaná data
- žáci dodržují zásady bezpečné práce a ochrany zdraví při práci, dodržují pravidla hygieny
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- vedeme žáky k pořádku na pracovním místě a dovedení započaté práce do konce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k efektivnímu vyhledávání informací, ověřování faktů a kritickému hodnocení nalezených výsledků
- učitel vede žáky k přehlednému třídění a uchovávání nalezených dat, aby se v nich dobře orientovali
- učitel u žáků rozvíjí schopnost efektivní komunikace a vzájemné spolupráce v digitálním prostředí
- žáci se učí tvořit a upravovat digitální obsah v různých formátech a možnosti jeho sdílení
- učitel vede žáky k tomu, aby při práci s informacemi uplatňovali právní a etické normy spojené s využíváním převzatých zdrojů
- učitel seznamuje žáky s principy bezpečného chování na internetu

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjmenuje základní projevy a podmínky života, vysvětlí vlastními slovy názory na vznik a vývoj života na Zemi • rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů (P-9-1-01)	**Obecná biologie a genetika** – vznik, vývoj, rozmanitost, podmínky a projevy života a jeho význam (výživa, dýchání, růst, rozmnožování, dráždivost, dědičnost, pohyb), názory na vznik života	EV – Základní podmínky života (voda, ovzduší, půda) (25)	
nakreslí a popíše rostlinnou a živočišnou buňku, vysvětlí funkci jednotlivých organel	– základní struktura života - buňky		
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování, vyjádří vlastními slovy podstatu dědičnosti a příklady dědičnosti, uvede příklady vlivů prostředí na utváření organismů, vysvětlí nutnost ochrany přírody • vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti (P-9-1-02) • uvede příklady dědičnosti v praktickém životě (P-9-1-03)	– dědičnost a proměnlivost organismů, podstata dědičnosti, přenos dědičných informací, gen, křížení – vliv prostředí na utváření organismů – ochrana přírody	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství, doprava, průmysl, hospodaření s odpady, ochrana přírody) (26)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede výskyt a význam bakterií a virů a uvede příklady jejich využití pro člověka. • uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka (P-9-1-04) popíše stavbu těla a rozmnožování hub, rozpozná a určí vybrané druhy hub podle charakteristických znaků a uvede jejich význam v přírodě a pro člověka, používá atlasy hub • rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků (P-9-2-01) uvede příklady výživy hub a jejich význam v ekosystémech popíše stavbu těla lišejníků a na základě toho objasní pojem symbióza a její význam, uvede výskyt, význam lišejníků a některé zástupce, vysvětlí vlastními slovy důležitost čistoty ovzduší pro lišejníky orientuje se v systému živočichů, rozlišuje organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, vysvětlí pojmy – tkáň, orgán, orgánová soustava, vývoj, vývin, vymezí funkci jednotlivých orgánů • porovná základní vnitřní a vnější stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů (P-9-4-01)	– viry a bakterie - výskyt, význam a praktické využití **Biologie hub** – houby bez plodnic a s plodnicemi - základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy – výživa hub – lišejníky - stavba, symbióza, výskyt, význam **Biologie živočichů** – stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla - živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování – vývoj, vývin a systém živočichů	EV – Ekosystémy (les) (24) EV – Ekosystémy (les) (24) EV - Základní podmínky života (čistota ovzduší) (25)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: charakterizuje znaky, stavbu a způsob života vybraných druhů žahavců, ploštěnců, měkkýšů, kroužkovců a členovců, porovná jednotlivé skupiny živočichů, rozezná, určí a zařadí některé druhy do taxonomických skupin, uvede ekosystémy jejich výskytu • rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin (P-9-4-02)	– významní zástupci jednotlivých skupin živočichů - prvoci a bezobratlí - žahavci, ploštěnci, měkkýši, kroužkovci, členovci, hlísti	EV – Ekosystémy (voda, les) (24)	
charakterizuje jednotlivé soustavy a porovná jejich stupeň vývoje u jednotlivých skupin živočichů, na základě pozorování vyjmenuje projevy života u jednotlivých skupin a určí jejich přizpůsobení se danému prostředí, uvádí příklady škodlivosti a užitečnosti živočichů v přírodě, uvede zásady bezpečného styku se živočichy • odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí (P-9-4-03) • zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného styku se živočichy (P-9-4-04)	– charakteristika jejich soustav (nervová, cévní, dýchací, rozmnožovací, smyslová atd.) – projevy života jednotlivých skupin živočichů, přizpůsobení se danému prostředí – škodlivost a užitečnost organismů	EV – Základní podmínky života (voda, půda) (25)	

Oblast: Člověk a příroda – rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů
Předmět: Přírodopis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Orientuje se v geologických etapách vývoje Země, objasní princip fotosyntézy a dědičnosti, uvede příklady přizpůsobení se změnám podmínek prostředí	**Obecná biologie a genetika** – vývoj, rozmanitost, podmínky a projevy života	EV – Základní podmínky života (voda, ovzduší, půda) (25)	
nakreslí a popíše rostlinnou a živočišnou buňku, pozoruje a popisuje části organismů pod mikroskopem, dokáže zhotovit mikroskopický preparát	– základní struktura života - buňky, tkáně, pletiva, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné, mnohobuněčné		
vysvětlí nutnost ochrany přírody	– ochrana přírody		
uvede výskyt a význam bakterií a virů a uvede příklady jejich využití pro člověka, popíše způsob proniknutí virové a bakteriální nákazy do lidského těla	– viry a bakterie - výskyt, význam a praktické využití		

Oblast: Člověk a příroda – rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů
Předmět: Přírodopis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná a určí vybrané druhy hub podle charakteristických znaků, používá atlasy hub	**Biologie hub** – houby bez plodnic a s plodnicemi - pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy	EV – Ekosystémy (les) (24)	
charakterizuje znaky, stavbu a způsob života vybraných druhů žahavců, ploštěnců, měkkýšů, kroužkovců a členovců, porovná jednotlivé skupiny živočichů, rozezná, určí a zařadí některé druhy do taxonomických skupin, uvede ekosystémy jejich výskytu	**Biologie živočichů** – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů - prvoci a bezobratlí – žahavci- koráli, ploštěnci – cizopasní ploštěnci, měkkýši, kroužkovci- mnohoštětinatci, členovci - hmyz, hlísti	EV – Ekosystémy (voda, les) (24)	
charakterizuje jednotlivé soustavy a porovná jejich stupeň vývoje u jednotlivých skupin živočichů, na základě pozorování vyjmenuje projevy života u jednotlivých skupin a určí jejich přizpůsobení se danému prostředí, uvádí příklady škodlivosti a užitečnosti živočichů v přírodě, uvede zásady bezpečného styku se živočichy	– charakteristika jejich soustav (nervová, cévní, dýchací, rozmnožovací, smyslová atd.) – projevy života jednotlivých skupin živočichů, přizpůsobení se danému prostředí	EV – Základní podmínky života (voda, půda) (25)	
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného styku se živočichy	– škodlivost a užitečnost organismů		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: orientuje se v systému živočichů, určí a zařadí vybrané druhy organismů do systému, rozlišuje a definuje typy rozmnožování, popíše stavbu těla a funkci orgánových soustav u vybraných skupin živočichů a porovná jejich způsob života v závislosti na prostředí, které obývají • porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů (P-9-4-01) • rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin (P-9-4-02)	. – stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla (živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy), organismy mnohobuněčné, rozmnožování – vývoj, vývin a systém živočichů, významní zástupci jednotlivých skupin živočichů - strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci)	EV – Základní podmínky života (vztahy vlastností vody a života, půda – zdroj výživy) (25)	
vyjmenuje projevy chování živočichů a objasní jejich způsob života a přizpůsobení se danému prostředí, uvede příklady hospodářsky a jinak významných druhů, zdůvodní a doloží význam ochrany živočichů • odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí (P-9-4-03)	– rozšíření, význam a ochrana živočichů - hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenství – projevy chování živočichů	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství a životní prostředí) (26)	
vyjmenuje a popíše jednotlivé části rostlinného těla a jejich funkce a uvede příklady jejich významu v přírodě i pro člověka, vysvětlí pojmy nahosemenné, krytosemenné, jednoděložné a dvouděložné rostliny a uvede příklady, vysvětlí význam vody, půdy, vzduchu a slunečního záření pro život • odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla a buňky přes pletiva až k jednotlivých orgánům (P-9-3-01)	**Biologie rostlin** – anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) – vztahy vlastností vody a života, ohrožování ovzduší a klimatické změny, význam pro život na Zemi, půda - zdroj výživy, ohrožení půdy	EV – Základní podmínky života (vztahy vlastností vody a života, ohrožování ovzduší a klimatické změny, význam pro život na Zemi, půda – zdroj výživy, ohrožení půdy) (25)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí, které látky rostlina přijímá a které vznikají při fotosyntéze a dýchání, vysvětlí rozdíl mezi opylením a oplozením, popíše růst a rozmnožování rostlin, uvede příklady rozmnožování rostlin • vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin (P-9-3-02)	– fyziologie rostlin - základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování	EV – Základní podmínky života (vztahy vlastností vody a života, ohrožování ovzduší a klimatické změny, půda-zdroj výživy) (25)	
orientuje se v systému rostlin, rozezná a určí významné zástupce, používá atlasy a klíče, uvede produkční a mimoprodukční význam lesa • rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich významné zástupce pomocí klíčů a atlasů (P-9-3-03)	– systém rostlin - poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů mechorostů, kapraďorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných)	EV – Ekosystémy (produkční a mimoprodukční význam lesa) (24)	
popíše vývoj rostlin, uvede základní údaje o využití a pěstování hospodářsky významných rostlin, uvede příklady významu rostlin a zdůvodní nutnost ochrany přírody	– jejich vývoj a využití, hospodářský význam zástupců – produkční a mimoprodukční význam lesa – význam rostlin a jejich ochrana	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, ochrana přírody) (26)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše stavbu těla a funkci orgánových soustav u savců • porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů (P-9-4-01) popíše stavbu a funkci těla člověka a vnitřních orgánů a orgánových soustav, uvede vzájemné vztahy mezi org. soust., vyjmenuje základní rasy člověka a jejich charakteristické znaky, vysvětlí jedinečnost člověka, uvede příklady individuálních zvláštností • určí polohu a objasní stavbu a fci orgánů a org. soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy (P-9-5-01) charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka • orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka (P-9-5-02) vysvětlí vznik a vývin jedince • objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří (P-9-5-03) uvede příčiny a příznaky nemocí, stanoví zásady jejich prevence a léčby, uvede příklady vlivů prostředí na zdraví a možnosti ochrany zdraví • rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby (P-9-5-04)	**Biologie člověka a savců** – systém živočichů, významní zástupci jednotlivých skupin živočichů - strunatci (savci) – anatomie a fyziologie -stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy - opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací, řídící, nervová soustava, žlázy s vnitřní sekrecí, smysly, vylučovací, pokryv těla – vyšší nervová činnost – jedinečnost každého člověka, jeho individuální zvláštnosti, rovnocennost všech etnických skupin a kultur – fylogeneze člověka – ontogeneze člověka - rozmnožování – nemoci, úrazy a prevence, zdravý způsob života – příčiny, příznaky, praktické zásady a pomůcky při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie – rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti ochrany zdraví	MKV – Kulturní diference (jedinečnost každého člověka, jeho individuální zvláštnosti) (19) MKV – Etnický původ (rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí) (21) EV – Vztah člověka k prostředí (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, možnosti ochrany zdraví) (27) OSV – Psychohygiena (dobrý vztah k sobě samému, režim dne) (4)	OČZMU - život ohrožující stavy

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjádří vlastními slovy vývoj názorů na vznik Země, popíše její stavbu a orientuje se v jednotlivých sférách Země	**Neživá příroda** – přehled sfér – vznik a stavba Země – vývoj názorů na vznik Země	EV – Základní podmínky života (atmosféra, biosféra, hydrosféra, pedosféra) (25)	
určí a stručně popíše běžné nerosty a horniny, vysvětlí jejich původ a uvede jejich význam • rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek (P-9-6-01)	– nerosty, horniny - vznik, vlastnosti – kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců – určovací pomůcky - druhy – práce s atlasem nerostů		
uvede příklady vnějších a vnitřních geologických dějů, vysvětlí jejich původ a uvede důsledky • rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů včetně geologického oběhu hornin i vody (P-9-6-02)	– vnější a vnitřní geologické procesy, příčiny a důsledky	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství, průmysl, doprava a životní prostředí) (26)	
rozliší hlavní půdní typy a druhy, objasní jejich vznik působením půdotvorných činitelů, zdůvodní význam půd a půdních organismů, zhodnotí zásahy člověka do půdy	– rozdělení hlavních půdních typů a druhů – význam půdy – zemědělství, průmysl, doprava a životní prostředí		
shrne poznatky o geologických obdobích v historii naší Země, uvede názory na vznik života a shrne poznatky o vývoji organismů	– vývoj organismů na Zemi, vznik života, organismy a prostředí		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozlišuje pojem podnebí a počasí, uvede jejich význam pro život jednotlivých organismů, charakterizuje mimořádné události, jejich příčiny a ochranu před nimi • uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi (P-9-6-03)	– podnebí a počasí ve vztahu k životu– význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka – podnebné pásy – mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi		OČZMU – mimořádné události způsobené přírodními jevy
uvede příklady vzájemných vztahů mezi organismy a najde vzájemné vztahy mezi organismy a prostředím • uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi (P-9-7-01) orientuje se v základních ekologických pojmech, definuje ekosystém, jeho složky a vymezí jeho základní vlastnosti, uvede příklady potravních řetězců a jejich význam • na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému (P-9-7-02) • vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam (P-9-7-03)	**Základy ekologie** – vzájemné vztahy organismů a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy – potravní řetězce – ekosystém, rovnováha v ekosystémech	EV – Ekosystémy (les, voda, umělý ekosystém) (24)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Přírodopis
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zhodnotí stav životního prostředí a uvede vlivy člověka na ŽP, užívá praktických metod při poznávání přírody, uvede příklad ekologického problému a navrhne možnosti jeho řešení, uvede některé významné biology a jejich objevy • uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí (P-9-7-04) • aplikuje praktické metody poznávání přírody (P-9-8-01)	– ochrana životního prostředí (odpadové hospodářství, ekologický problém, principy udržitelnosti rozvoje) **Praktické poznávání přírody** – pozorování přírody – významní biologové a jejich objevy	EV – Vztah člověka k prostředí (odpadové hospodářství, ekologický problém, principy udržitelnosti rozvoje) (27)	práce s určovacími klíči, atlasy, mikroskopy, lupami

5.6.4 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Zeměpis v **6. – 9. ročníku** jako součást vzdělávací oblasti Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět vyučovanou na 1. stupni ZŠ. **Časovou dotaci** v 6. – 9. ročníku ukazuje tabulka:

6.roč.	7.roč. RVMPP	7.roč.	8.roč.	9.roč.
2	1+1	1	1+1	1

Přičítané hodiny jsou z disponibilní dotace. RVM PP– rozšířené vyučování matematiky a přírodovědných předmětů.

Základní **organizační formou** je vyučovací hodina. Většina výuky probíhá v pracovně zeměpisu vybavené důležitými pomůckami – mapami, atlasy, audiovizuální technikou. Vyučovací předmět lze realizovat i v přírodním prostředí. Jako jednu z forem výuky lze zvolit terénní cvičení, buď formou pěšího výšlapu nebo cyklistického výjezdu, do okolí školy. Během výuky zpracují žáci několik krátkodobých projektů. Učí se tak samostatnosti v práci s mimoučebnicovými zdroji, k jejich kritickému hodnocení a dlouhodobější soustavné práci.

V učivu zeměpisu se žáci postupně seznámí s postavením Země ve vesmíru, s přírodními podmínkami pro organismy i člověka. Společenskovědní charakter umožňuje pochopit problémy růstu populace ve světě, problémy s výživou lidstva nebo ochranou přírody. Při výuce žáci poznávají důležité vztahy mezi přírodou a činností člověka, závislost na přírodních zdrojích a vlivy činnosti člověka na životní prostředí a lidské zdraví. Při praktických činnostech žáci pozorují přírodní objekty, provádějí odhady v terénu, vyvozují závěry. Zeměpis umožňuje žákům porozumět přírodním faktům a jejich zákonitostem, pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě. Předmět je členěn do **tematických okruhů**: *Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, Přírodní obraz Země, Regiony světa, Společenské a hospodářské prostředí, Životní prostředí, Česká republika, Terénní geografická výuka, praxe a aplikace.*

Učivo zeměpisu souvisí především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace (M), Člověk a společnost (D), Člověk a zdraví (Vkz) apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých **mezipředmětových vztahů** využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky zeměpisu.

Do předmětu jsou integrována **průřezová témata**: Výchova demokratického občana (Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané), Multikulturní výchova

(Kulturní diference, Etnický původ), Environmentální výchova (Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a životní prostředí, Vztah člověka k prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Zeměpis

Kompetence k učení

- žáci čtou s porozuměním nejen text učebnice, ale pracují i s dalšími zdroji informací (statistické tabulky, časopisy, internet, videopořady)
- získané informace kriticky zpracují
- poznávají využití zeměpisu v praktickém životě
- používají obecně užívané termíny, mapové značky, pracují s vysvětlivkami, rejstříkem
- výuka se opírá o názor, mapa je nepostradatelnou pomůckou
- nejschopnější žáci se účastní olympiád a dalších zeměpisných soutěží
- v různých kolektivech jsou voleny různé druhy úloh tak, aby byl pozitivní prožitek umožněn všem žákům
- je respektováno základní a rozšiřující učivo

Kompetence k řešení problémů

- práce je zadávána tak, aby žák mohl hledat různé cesty k řešení a svou volbu obhájil
- zdrojem informací je kromě učebnice internet, encyklopedie, mapa
- učitel vede žáky k vnímání nejrůznějších problémových situací ve společnosti i v přírodě, využívá aktualizace učiva
- nejschopnější žáci řeší problémové úlohy olympiád a dalších zeměpisných soutěží

Kompetence komunikativní

- učitel klade důraz na verbální i neverbální komunikaci, na vyjadřování i naslouchání
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu

Kompetence sociální a personální

- podporujeme spolupráci při učení, hodnocení vlastní práce i práce spolužáků
- žáci jsou vedeni k respektování individuálních rozdílů, kulturních a náboženských odlišností mezi lidmi
- skupinovou prací podporuje spolupráci

Kompetence občanské

- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie ani nacionalismu, hrubé a agresivní projevy
- na modelových příkladech ukazujeme pozitivní a negativní chování lidí
- žáci jsou vedeni k úctě k přírodě, národním tradicím i kultuře jiných národů
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně. žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni ke správnému využívání pomůcek, k pořádku na svém místě
- využívají znalosti a zkušenosti z jiných předmětů i zkušenosti získané mimo školu
- žáci chrání životní prostředí
- učitel vyžaduje plněni pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy;
- klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě
- motivujeme žáky k používání geoinformačních technologií ve výuce i v běžném životě
- klademe důraz na využívání tištěných i digitálních map pro znázornění, analýzu a hodnocení geografických objektů, jevů a procesů v krajině
- vedeme žáky k používání mapy, mapové aplikace a globální družicové navigační systémy k orientaci v terénu, k pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny a sběru geografických dat a informací

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyhledá základní údaje o Zemi a nejbližších vesmírných tělesech, uvede pohyby, které Země vykonává a jejich důsledky • prokáže na konkrétních příkladech tvar Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů (Z-9-2-01) vysvětlí pojmy glóbus, mapa, vypočítá vzdálenosti podle měřítka, vysvětlí pojmy rovnoběžka a poledník, určí zeměpisné souřadnice kteréhokoliv místa na Zemi s pomocí mapy, uvede příklady zemí ležících ve stejných časových pasmech, orientuje mapu a vyhledá v ní informace • používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii (Z-9-1-02)	**Země jako vesmírné těleso** – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období – světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas **Geografické informace, zdroje dat, kartografie, topografie** – glóbus, měřítko glóbusu, poledníky a rovnoběžky, zeměpisná síť, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy – mapa: podstata, měřítko, druhy, znázornění výškopisu a polohopisu – zeměpisné atlasy – praktická cvičení s plánem a mapou: měřítko, obsah, orientace vzhledem ke světovým stranám		navazuje na poznatky z přírodovědy a vlastivědy

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry, popíše vnitřní stavbu Země, vyjmenuje části dna oceánu, typy pohoří podle vzniku, vnitřní a vnější činitele modelace zemského povrchu, vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, vyhledá teplotní pásy, rozlišuje tvary členitosti pobřeží, vyjmenuje půdotvorné činitele, rozliší základní typy a druhy půd, rozliší vegetační pásy na Zemi a různé ekosystémy – posoudí, jakému teplotnímu pásu odpovídají a vyhledá typické zástupce rostlin a živočichů • rozlišuje a porovnává složky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává a pojmenuje tvary zemského povrchu (Z-9-2-02) • porovná působení vnitních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost (Z-9-2-03)	**Přírodní obraz Země** – krajinná sféra - přírodní sféra (litosféra, atmosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra), společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry – geografická šířková pásma, geografické pásy, výškové stupně	EV - Základní podmínky života (voda, ovzduší, půda, biodiverzita) (25) EV - Ekosystémy (les, tropický deštný les, moře) (24)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší a ukáže na mapě světadíly, popíše polohu – sousedé, poledníky a rovnoběžky, členitost, zhodnotí výhody a nevýhody polohy • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kriterií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny (Z-9-3-01) na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera, zařadí do podnebných pásů, určí vegetační pásy, ukáže naleziště nerostných surovin, zjišťuje počet obyvatel a rozmístění, rozdělí světadíl na oblasti podle společných kritérií • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států (Z-9-3-02) zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich (Z-9-3-03)	**Regiony světa** – zeměpis světadílů a oceánů: Afrika, Indický oceán, Austrálie, Tichý oceán a Oceánie, Antarktida – jejich přiměřená charakteristika z přírodního i socioekonomického hlediska (oblasti přírodní, podnebné, sídelní, jazykové, náboženské, kulturní) na modelových regionech		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí světové strany, vytvoří jednoduchý náčrt, zorientuje turistickou mapu, vypočítá vzdálenosti podle měřítka, pracuje s pojmy výškopis, polohopis, kóta, nadmořská výška, vrstevnice • ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu (Z-9-7-01) v krajině se pohybuje a orientuje podle mapy, dodržuje základní pravidla bezpečného pobytu v přírodě • aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny (Z-9-7-02) pohybuje se bezpečně v krajině, v modelových situacích předvede bezpečné chování při mimořádných událostech • uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech (Z-9-7-03)	**Terénní geografická výuka, praxe a aplikace** – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje – stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových strany, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu – jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů – orientace mapy, výpočty skutečných vzdáleností podle měřítka map a plánů, obsah map, značkový klíč – jednoduché náčrtky a plány – zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě – bezpečné chování při mimořádných událostech		OČZMU - pohyb v přírodě

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší a ukáže na mapě státy Severní, Střední a Jižní Ameriky, objasní pojem Latinská Amerika, lokalizuje oblasti Sibiř, Dálný východ, Blízký východ a stručně charakterizuje přírodní a společensko-hospodářské jevy • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny (Z-9-3-01) vyhledá na mapě nejdůležitější pojmy k horizontální i vertikální členitosti, zařadí do podnebných a vegetačních pásů, určí naleziště významných nerostných surovin , pěstování užitkových rostlin a chov dobytka, uvede nejrozvinutější oblasti, porovná hospodářskou vyspělost, vyhledá základní údaje o obyvatelstvu, rozliší oblasti podle společných kritérií, vyhledá informace o životním stylu v různých zemích světa, uvede, co Evropu spojuje a rozděluje • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů a modelových států (Z-9-3-02)	**Regiony světa** – zeměpis světadílů a oceánů: Amerika, Atlantský oceán, Severní ledový oceán, Asie, Evropa, Rusko – jejich přiměřená charakteristika z přírodního i socioekonomického hlediska (oblasti přírodní, podnebné, sídelní, jazykové, náboženské, kulturní) na modelových regionech – práce s mapami, obrazovými materiály, statistickými podklady, audiovizuálními pořady, literaturou – změny ve vybraných regionech světa, příčiny zásadních změn – životní styl v některých oblastech světa, mezinárodní organizace	EGS - Objevujeme Evropu a svět (život Evropanů, styl života v rodinách) (17) EGS - Jsme Evropané (co Evropu spojuje a rozděluje) (18)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: posoudí historické, přírodní a společenské možnosti regionu, aktualizuje informace, vyhledává souvislosti • zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich (Z-9-3-03) používá s porozuměním mapy světadílů a oceánů i další produkty zeměpisných atlasů • organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů (Z-9-1-01)	**Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie** – práce s mapou, statistickými daty, tabulkami – třídění a hodnocení získaných informací		

Oblast: Člověk a příroda – rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů
Předmět: Zeměpis
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makro regiony světa, přiměřeně je charakterizuje s důrazem na vazby a souvislosti porovná a zhodnotí modelové regiony na základě daných kritérií vyjmenuje změny ve vybraných regionech, uvede příčiny změn, uvede environmentální problémy a možnosti jejich řešení	**Regiony světa** **Zeměpis světadílů – Amerika, Asie, Evropa** – charakteristika z přírodního, politického, socioekonomického, kulturního hlediska modelových regionů – zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makro regionů a modelových států – změny ve vybraných regionech, jejich příčiny – environmentální problémy, možnosti jejich řešení práce s mapami, audiovizuálními pořady, obrazovými materiály, statistickými podklady		

Oblast: Člověk a příroda – rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů
Předmět: Zeměpis
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá s porozuměním geografické, kartografické a topografické pojmy, zpracuje jednoduchá statistická data a vyjádří závěr, používá tabulky, základní informační geografická média a zdroje dat, vyhledává a třídí v nich obsažené informace Používá informace k vyslovení hodnotících soudů, vlastních názorů, přiměřeně vyjadřuje postoje k okolnímu světu	**Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie** – práce s mapou, statistickými daty, tabulkami - obecně používané geografické, kartografické a topografické pojmy, statistická data a jejich vyjádření, tabulky, základní informační geografická média a zdroje dat – práce s informacemi – praktická cvičení a jejich aplikace s využitím dostupných kartografických produktů		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vymezí pojem střední Evropa, Evropa (jižní, západní, severní, jihovýchodní, východní), • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny (Z-9-3-01) vyhledá na mapě nejdůležitější pojmy k horizontální i vertikální členitosti, zařadí do podnebných a vegetačních pásů, vyhledá naleziště významných nerostných surovin, pěstování užitkových rostlin a chov dobytka, uvede nejrozvinutější oblasti, vyhledá údaje o obyvatelstvu, uvede různá etnika a zdůvodní nutnost tolerance • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů a vybraných (modelových) států (Z-9-3-02) posoudí historické, přírodní a společenské možnosti regionu, aktualizuje informace, vyhledává souvislosti • zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich (Z-9-3-03) • organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů (Z-9-1-01)	**Regiony světa:** – zeměpis světadílů a oceánů - střední Evropa, Evropa (jižní, západní, severní, jihovýchodní, východní), – přiměřeně charakterizuje z přírodního i socioekonomického hlediska (přírodní podmínky, podnebí, sídla, jazykové, náboženské, kulturní a hospodářské oblasti) – sleduje aktuální dění, odhaduje příčiny a důsledky **Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie** – práce s mapou, statistickými daty, tabulkami		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí pojmy poloha a tvar území, posoudí odlišnosti Českého masívu a Karpat, vysvětlí rozložení teplot a srážek, ukáže důležité vodstvo, posoudí jeho význam, uvede hlavní floristické oblasti, vyhledá chráněná území; zjistí počet obyvatel, charakterizuje je podle národnosti, pohlaví, ekonomické aktivity, náboženství, přírůstku, urbanizace; vyhledá základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v ČR, uvede sociokulturní rozdíly, určí nejdůležitější hospodářská odvětví, ukáže nejvýznamnější prům. zóny a zem. oblasti, porovná rozšíření a využití druhů dopravy a služeb • hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál ČR v evropském a světovém kontextu (Z-9-6-03) pojmenuje a ukáže na mapě kraje ČR, využije získané poznatky k určení jejich shodných a jedinečných rysů • lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit (Z-9-6-04) vysvětlí polohu regionu v rámci republiky, zhodnotí klady a zápory, podá jeho zeměpisnou charakteristiku, uvede příklady zajišťování ochrany životního prostředí v obci • vymezí a lokalizuje místní oblast podle bydliště nebo školy (Z-9-6-01) • hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu (Z-9-6-02)	**Česká republika** – zeměpisná poloha, rozloha – členitost, přírodní poměry a zdroje – obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry – různé etnické a kulturní skupiny žijící v ČR – sociokulturní rozdíly v ČR – rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství – politické a hospodářské procesy, jejich dopady – postavení v Evropě a ve světě – regiony ČR – krajské členění, kraj místního regionu, spolupráce v euroregionech – kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky – příroda místního regionu a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, lidé	MKV – Kulturní diference (základní problémy sociokulturních rozdílů v ČR) (19) MKV – Etnický původ (základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v ČR) (21) EV – Vztah člověka k prostředí (příroda místního regionu a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, lidé) (27)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zařadí ČR do mezinárodních organizací, posoudí význam ● uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států (Z-9-6-05)	– členství v OSN, NATO, EU		

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyhledá údaje o počtu obyvatel, zjistí přírůstek ve vybraných regionech, porovná rozmístění lidstva na Zemi, rozdělí podle ras, jazyků, náboženství, věku, ekonomické aktivity, vyhledá údaje o obyvatelstvu, uvede různá etnika a zdůvodní nutnost tolerance • posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace (Z-9-4-01) porovná venkovská a městská sídla, posoudí jejich rozmístění, vysvětlí pojmy urbanizace, aglomerace • posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel (Z-9-4-02) uvede nejprůmyslovější oblasti světa a příklady nově industrializovaných zemí, charakterizuje nejvýznamnější průmyslová a zemědělská odvětví, lokalizuje je • zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje (Z-9-4-03) vysvětlí rozdíly mezi jádrovými a periferními oblastmi • porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit (Z-9-4-04) • porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků (Z-9-4-05)	**Společenské a hospodářské prostředí** – obyvatelstvo světa - základní kvalitativní a kvantitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky – obyvatelstvo - různá etnika, tolerance, rasová nesnášenlivost – globalizační společenské, politické a hospodářské procesy - aktuální poměry současného světa, urbanizace – světové hospodářství - sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně, hlavní oblasti	MKV – Kulturní diference (respektování zvláštností různých etnik) (19) MKV – Etnický původ (rovnocennost etnických skupin a kultur, rozpoznání projevů rasové nesnášenlivosti) (21)	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjmenuje složky životního prostředí, rozliší životní prostředí z hlediska kvality, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu, uvede principy a zásady ochrany živitního prostředí a globální ekologické problémy lidstva • přiměřeně hodnotí geografické jevy, objekty a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině (Z-9-2-01) • rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu (Z-9-2-02) rozliší vnější a vnitřní činitele, kteří působí na krajinu, posoudí jejich vliv na modelaci krajiny • porovnává působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a lidskou společnost (Z-9-2-03) objasní pojem krajina, uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek, porovná přírodní a kulturní krajinu, zhodnotí lidské aktivity podle vlivu na krajinu, ukáže na mapě prostorové rozmístění hlavních ekosystémů a zdůvodní jejich polohu • porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny (Z-901)	**Životní prostředí** – krajinná sféra - společenská a hospodářská sféra, přírodní a společenské prostředí, typy krajin – vztah příroda a společnost, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, globální ekologické a environmentální problémy lidstva – aktualizace globálních ekologických problémů – živé a neživé složky přírodního prostředí – krajinotvorné procesy a krajinotvorní činitelé – typy kulturní krajiny	EV – Ekosystémy (kulturní krajina) (24) EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství, doprava, průmysl a jejich vliv na prostředí) (26)	mapy, statistické materiály a audiovizuálními pořady, materiály ze sdělovacích prostředků referáty OČZMU - zemětřesení

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Zeměpis
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: • uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) (Z-9-5-02)			
uvede důsledky těžby, průmyslové výroby, zemědělství, dopravy … na krajinu a člověka, posoudí tato rizika v místní krajině, uvede příklady ochrany přírody • uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí (Z-9-5-03)	– důsledky hospodářské činnosti na krajinu a životní prostředí, zejména v místní oblasti		
rozliší nezávislé státy a závislá území, třídí státy podle polohy, rozlohy, lidnatosti, státních hranic, forem vlády , míry demokracie, stupně hospodářského vývoje, uvádí konkrétní příklady ze současnosti i minulosti, vyhledává aktuální informace o dění ve světě • lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech (Z-9-4-06)	**Politický zeměpis** – regionální společenské, politické a hospodářské útvary - národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, hlavní a periferní hospodářské oblasti světa - politické, bezpečnostní a hospodářské integrace – demokratické způsoby řešení problémů – hlavní světová konfliktní ohniska – politická mapa dnešního světa - nové státy, ohniska politických, národnostních a náboženských konfliktů – práce s mapou a statickými daty (grafy, tabulky)	VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (demokratické způsoby řešení problémů) (15)	vyhledávání informací

5.7 Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa. Na naší škole se tato oblast realizuje vyučovacími předměty **Hudební výchova a Výtvarná výchova**. Tuto oblast dále rozvíjí povinně-volitelné předměty **Sborový zpěv, Výtvarná výchova volitelná, Užité výtvarné činnosti, pokud jsou aktuálně zařazené do výuky.**

5.7.1 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Hudební výchova

Vyučovací předmět Hudební výchova je vyučován **od prvního do devátého ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně**. Výuka probíhá v běžných učebnách, v poloodborné učebně hudební výchovy, v multimediální učebně s interaktivní tabulí a v tělocvičně. Základní **organizační forma** je vyučovací hodina. Hudební výchova je podle možností doplňována návštěvami výchovných koncertů, divadelních a filmových představení zaměřených na hudbu.

Hudební výchova jako součást oblasti Umění a kultura přináší umělecké osvojování světa, rozvíjí osobnostní cítění, tvořivost a vnímavost k uměleckému dílu, jehož prostřednictvím nalézá vazby mezi sebou a okolním světem. Vede žáky prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebního umění, aktivnímu vnímání hudby, potřebě hudebního projevu a k pochopení hudební kultury různých národů a národností. Hudební činnosti se vzájemně propojují a rozvíjejí celou osobnost žáka.

Výuka se realizuje prostřednictvím **činností:**

- *vokální činnosti* – práce s hlasem, kultivace pěveckého a mluveného projevu, posilování správných pěveckých návyků a vyjadřování pocitů
- *instrumentální činnosti* – ztvárňování rytmických motivů, představ a doprovodů pomocí nástrojů Orffova instrumentáře
- *hudebně pohybové činnosti* – vyjádření hudby pohybem, jednoduchým tancem, gesty
- *poslechové činnosti* – aktivní vnímání hudby s postupným chápáním a rozlišováním žánrů, stylů

Důležité je propojování poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Hudební výchova s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (Vl), Člověk a společnost (D), Umění a kultura (Vv), Člověk a zdraví (Tv) apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých mezipředmětových vztahů využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. **Mezipředmětové vztahy** organicky a efektivně začleňujeme do výuky hudební výchovy.

Do vyučovacího předmětu Hudení výchova jsou integrována **průřezová témata**: Osobnostní a sociální výchova (Rozvoj schopností poznávání, Komunikace) a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Hudební výchova

Kompetence k učení

- žáci používají hudební termíny, symboly a znaky
- vlivem mezipředmětových vztahů žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby a strategie vnímání hudby
- žáci jsou vedeni k pozitivnímu vztahu k hudbě
- využíváme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek všem žákům, žáci jsou motivováni k učení využíváním pochvaly
- vedeme žáky k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a jejich využitím v praxi
- žáky vedeme k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- žáci vyhledávají vazby mezi volbou tónů, tempem a dynamikou hudby, volbou a využitím hudebních nástrojů ve skladbách
- žáci vnímají odlišnosti působení hudby vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- žáci uvažují o volbě vhodných hudebních vyjadřovacích prostředků
- vytváříme situace, které umožňují všem žákům najít spojitost mezi vlastní hudební zkušeností a zadaným úkolem
- vedeme žáky k sebehodnocení a práci s chybou

Kompetence komunikativní

- žáci reagují pohybem na hudbu, vyjadřují pohybem tempo, dynamiku, směr melodie
- žáci reagují na různé typy komunikačních prostředků
- žáci rytmizují a melodizují jednoduché texty, využívají pantomimu
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání
- žáci vyjadřují svůj názor na hudební dílo, jeho interpretaci a tolerují názory spolužáků
- vedeme žáky k taktnímu hodnocení spolužáka
- využíváme sebekritiku a posilujeme zdravé sebevědomí

Kompetence sociální a personální

- žáci pracují ve skupině
- žáci vyjadřují svůj názor na hudební žánr a styl
- umožňujeme žákům zastávat různé úkoly ve skupině (vedoucí skupiny, sólový zpěvák ...)

- vedeme žáky k dodržování pravidel při společné práci a objektivnímu hodnocení sebe i ostatních
- vedeme žáky k respektování kulturních a náboženských odlišností

Kompetence občanské

- žáci jsou vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy hudebních děl
- umožňujeme žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení hudebních děl, interpretací
- vedeme žáky k pozitivnímu přístupu k národním tradicím a kultuře jiných národů
- vedeme žáky k účasti na kulturním dění v rámci svého města i mimo ně (divadlo, koncert, veřejné vystoupení)
- vedeme žáky ke slušnému chování při kulturních akcích
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci využívají jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, pohybem vyjadřují hudební náladu
- vedeme žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů
- vedeme žáky k šetrnému užívání různých nástrojů a vybavení
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci mají možnost vytvářet digitální obsah (např. prezentace, referáty)
- žáci mají příležitost prezentovat hudbu prostřednictvím digitálních technologií
- žáci mají možnost vyhledávat a sdílet inspirační zdroje uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá své pěvecké dovednosti k realizaci lidových i umělých písní v jednohlase • zpívá v jednohlase (HV-3-1-01) provede rytmizaci jednoduchého textu, reprodukuje melodizovaný text • rytmizuje a melodizuje jednoduché texty (HV-3-1-02 dílčí) používá hudební nástroje např. Orffova instrumentáře k reprodukci rytmu jednoduchých písní • využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře (HV-3-1-03) rozezná směr melodie, pohybově vyjádří zážitek z hudby • reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie (HV-3-1-04 dílčí) rozliší a porovná zvuk a tón, délku, sílu a výšku tónu • rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby (HV-3-1-05 dílčí)	– vytváření pěveckých dovedností: výslovnost, dýchání, držení těla a hlavy, správná tvorba tónu – dechová a hlasová cvičení – zpěv lidových i umělých písní – cvičení sluchového vnímání, pozornosti, soustředění – rytmizace slov, krátkých textů – melodizované říkanky – hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď) – hra na hudební nástroje např. Orffova instrumentáře: reprodukce motivů a jednoduchých skladeb, rytmický doprovod písní – hudebně pohybové hry – pantomima a pohybová improvizace – pohybové vyjádření emocionálních zážitků z hudby – pohybové hry – melodie stoupá, klesá – zvuk a tón – délka, síla, výška tónů (pomocí zrakového i pohybového názoru) – nota jako grafický znak pro tón	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění) (1)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: určí nejznámější hudební nástroje při poslechu, rozliší hudbu instrumentální a vokální, slovně zhodnotí svůj vztah k reprodukované hudbě • rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální (HV-3-1-06 dílčí)	– poslech vokální hudby (dětské sbory) – poslech jednoduché instrumentální hudby – nejznámější hudební nástroje (zobcová flétna, buben, housle, klavír), poslech české státní hymny – poslech hudebních žánrů - ukolébavka, pochod – slovní vyjádření vztahu k hudbě		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zpívá v jednohlase, aplikuje pravidla správného dýchání • zpívá v jednohlase (HV-3-1-01) provede rytmizaci textu, realizuje rytmický motiv dostupnými prostředky • rytmizuje a melodizuje jednoduché texty (HV-3-1-02) používá hudební nástroje např. Orffova instrumentáře k doprovodu písně • využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře (HV-3-1-03) užívá reprodukované pohyby při tanečních hrách • reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie (HV-3-1-04 dílčí)	– upevňování pěveckých dovedností – dechová a hlasová cvičení – cvičení sluchového vnímání, pozornosti, soustředění – zpěv lidových i umělých písní – rozšiřování hlasového rozsahu – notový zápis jako opora při realizaci písně – rytmická cvičení – realizace jednoduchého rytmického motivu (vytleskávání, vyťukávání) – hra na hudební nástroje např. Orffova instrumentáře: jednoduchý rytmický a hudební doprovod písní – hudebně pohybové hry – taneční hry se zpěvem – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů – pohybové vyjádření emocionálního zážitku z hudby	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění) (1)	rozsah jedna oktáva

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná melodii vzestupnou a sestupnou, popíše průběh melodie v notovém zápisu; porovná vyšší a nižší tón; používá základní pojmy hudební teorie • rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby (HV-3-1-05 dílčí)	– sledování melodie v notovém zápisu – melodie vzestupná a sestupná – základy hudební teorie (zvuk, tón, notová osnova, houslový klíč - poznání, taktová čára, nota jako znak tónu, pomlka) – tón vyšší a nižší		
určí nejznámější hudební nástroje při poslechu, rozliší vokální a instrumentální hudbu, slovně zhodnotí svůj vztah k hudbě, rozpozná státní hymnu • rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální (HV-3-1-06 dílčí)	– poslech vokální a instrumentální hudby – seznámení s dalšími hudebními nástroji – poslech hudebních žánrů - taneční hudba – slovní vyjádření vztahu k hudbě – poslech české státní hymny		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá své pěvecké dovednosti, popíše průběh melodie v notovém zápisu, používá základní hudební pojmy • zpívá v jednohlase (HV-3-1-01)	– práce s minimálně 10 písněmi v durové i mollové tónině – realizace písní ve 2/4, 3/4 taktu – pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, vázání tónů, pěvecké dělení slov – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení paměti – hlasová hygiena – volný nástup 3. stupně v dur – počátky jednoduchého dvojhlasu a jednoduchý kánon – rozvážně – živě	OSV– Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	
rozpozná melodii vzestupnou a sestupnou, pojmenuje noty, provede melodizaci a rytmizaci textů • rytmizuje a melodizuje jednoduché texty (HV-3-1-02)	– houslový klíč - psaní, hodnota not a pomlk - čtvrťová, půlová, celá, takt dvoučtvrťový, tříčtvrťový, čtyřčtvrťový – názvy not – melodizace a rytmizace textů – melodie vzestupná, sestupná, lomená – hudební hry s tónovou řadou		
používá jednoduché hudební nástroje např. z Orffova instrumentáře • využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře (HV-3-1-03)	– hra na jednoduché hudební nástroje (např. z Orffova instrumentáře)		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá tělo k vyjádření hudby, užívá zákl. taneční kroky • reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie (HV-3-1-04)	– hudebně pohybové hry nebo tance – hra na tělo – taneční kroky - přísuvný – pohyb podle hudby na místě vpřed i vzad		
rozezná tempo a dynamiku skladeb při poslechu • rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby (HV-3-1-05)	– poslech vybraných skladeb – hudební styly a žánry - slavnostní pochod, famfáry – tempo - rychle, pomalu – dynamika - slabě, silně		
rozezná některé hudební nástroje v poslechu, rozpozná hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální • rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální (HV-3-1-06)	– některé hudební nástroje z poslechových skladeb, poslech - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: využívá svých pěveckých schopností a dovedností ke zpěvu lidových či umělých písní v jednohlasu a dvojhlasu, rozumí základním hudebním pojmům a aplikuje je • zpívá v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti (HV-5-1-01) aplikuje své dovednosti (pěvecké i pohybové) při zpěvu, orientuje se v notovém záznamu • realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not (HV-5-1-02) užívá tělo k vyjádření hudby, užívá zákl. taneční kroky • ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace (HV-5-1-07)	– práce s písněmi v durové i mollové tónině – realizace písní ve 2/4, 3/4, 4/4 taktu – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení paměti – pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, vázání tónů – hlasová hygiena – repetice, legato - staccato – hudební hry s tónovou řadou – hodnota noty a pomlky – osminová – počátky dvojhlasu, kánon – melodizace a rytmizace textů – orientace v notovém záznamu – hudebně pohybové hry, tance – hra na tělo – taneční kroky - poskočný, kroky se zhoupnutím – taktování na 2 a 3 doby	OSV – Rozvoj schopnosti poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá jednoduché hudební nástroje např. z Orffova instrumentáře, rozpozná hudbu taneční, pochodovou, ukolébavku a koledu • využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní (HV-5-1-03) používá své instrumentální dovednosti k realizaci lidových i umělých písní • vytváří jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace (HV-5-1-05) rozezná hudebně výrazové prostředky • rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků (HV-5-1-06)	– hra na jednoduché hudební nástroje (např. z Orffova instrumentáře) – hudba taneční, pochodová, ukolébavka, koleda – elementární hudební improvizace, předehra, mezihra, dohra – hudební výrazové prostředky - rytmus, melodie, kontrast – dynamika - mf, mp, zesilovat, zeslabovat – poslech vybraných skladeb, poslech státní hymny		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: využívá svých pěveckých schopností a dovedností ke zpěvu lidových či umělých písní v jednohlasu a dvojhlasu • zpívá v jendohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti (HV-5-1-01)	– vokální činnost – zpěv státní hymny – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, hlasová hygiena, rozšiřování hl. rozsahu h až d^2) – hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu		
používá své dovednosti ke zpěvu jednohlasu a dvojhlasu; orientuje se v notovém zápisu • realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not (HV-5-1-02)	– počátky dvojhlasu - kánon, lidový dvojhlas, – hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď) – notový zápis jako opora při realizaci písně – posuvky - bé, křížek		
používá jednoduché hudební nástroje (např. Orffova instrumentáře) k doprovodu písní, či k reprodukci motivů jednoduchých skladeb • využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní (HV-5-1-03)	– instrumentální činnost - hra na jednoduché hudební nástroje, doprovod písní – poslechová činnost		
rozliší základní hudební formy, vyhledá informace o životě a díle skladatelů • rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby (HV-5-1-04)	– hudební forma malá - a,b; a,b,a; rondo – epizody ze života skladatelů poslouchané hudby: B. Smetana, W. A. Mozart		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá své instrumentální dovednosti k realizaci hudební improvizace, předehry, mezihry a dohry u lidových i umělých písní; používá taktování 4/4 taktu • vytváří jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace (HV-5-1-05)	– elementární hudební inprovizace, předehra, mezihra, dohra – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení paměti – taktování - čtyřdobý takt	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	
rozliší poslechem durovou a mollovou tóninu; rozezná základní hudebně vyjadřovací prostředky - tempo, dynamika, metrorytmika, harmonie • rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků (HV-5-1-06)	– poslech - tónina mollová, durová – hudební výrazové prostředky - tempo, dynamika, metrorytmika, harmonie		
orientuje se v prostoru při tanci a pohybových hrách; pohybem vyjádří znějící hudbu; předvede základní taneční kroky • ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace (HV-5-1-07)	– pohybové vyjádření hudby – pohybové hry, jednoduché taneční kroky, hry se zpěvem – orientace v prostoru při tanci či pohybových hrách		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: využívá svých hudebních schopností a dovedností ve všech hudebních aktivitách • využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách (HV-9-1-01) užívá svých pěveckých dovedností při zpěvu lidových a umělých písní v jednohlasu a dvojhlasu; vysvětlí pojem stupnice, tónina • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase (HV-9-1-02) reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností zahrané tóny, intervaly, motivy; používá hudební nástroje ke hře jednoduchých motivů • reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace (HV-9-1-03)	– vokální činnost – pěvecký projev, rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, intonace – zpěv písní – jednohlas a dvojhlas v durových i mollových tóninách – stupnice, tónina – rozvoj hudebního sluchu - reprodukce tónů – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení paměti – interval, akord – instrumentální činnost, hra na hudební nástroje (např. Orffova instrumentáře), hra rytmických doprovodů podle notového záznamu – vyjadřování rytmických představ pomocí hudebního nástroje	OSV – Rozvoj schopnosti poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: orientuje se v notovém zápisu; využívá svých individuálních schopností a dovedností ke zpěvu a hře různých písní a skladeb v různých stylech a žánrech, využívá hudební a pohybové improvizace ke komunikaci	– orientace v notovém zápisu – vokální skladby, její proměny vzhledem k žánru a charakteru hudby – hudební rytmus - rytmické vyjádření textu písně, rytmické hádanky – komunikace prostřednictvím hudby	OSV – Komunikace (řeč těla, zvuků a slov; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; komunikace v různých situacích) (8)	
předvede jednoduché taneční kroky; poslechem rozezná některé tance; používá taktování 2/4 a 3/4 taktu • rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě (HV-9-1-04)	– instrumentální a hudebně pohybová činnost – pohybový doprovod hudby – evropská hudba - poslech, zvyky a tradice - tance – pohybové vyjádření hudby (improvizace), orientace v prostoru, jednoduché taneční kroky, pohybové hry – taktování - 2/4 a 3/4 takt	EGS – Evropa a svět nás zajímá (zvyky a tradice národů Evropy - jejich hudba) (16)	
rozliší základní hudebně vyjadřovací prostředky - délku, sílu, barvu a výšku tónů; rozpozná skupinu dechových, strunných a bicích nástrojů; vysvětlí pojem interval, akord • orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku (HV-9-1-05)	– poslechová činnost - délka, síla, barva a výška tónů – symfonický orchestr, dirigent, sbormistr, kapelník – vztahy mezi tóny v tónině C dur (pojem interval, akord) – poznávání hudebních nástrojů, rozdělení do skupin		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší hudbu artificiální a nonartificiální; uvede příklady hudebních skladatelů a děl z období klasicismu a romantismu; rozpozná komorní hudbu, melodram, muzikál, operu, operetu, koledu • zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období (HV-9-1-06) vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění • vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění (HV-9-1-07)	– charakteristika stylových období - klasicismus, romantismus, hudbu artificiální a nonartificiální – hudební dílo a jeho autor (výběr díla a epizody ze života) – A. Dvořák, J. J. Ryba, L. van Beethoven) – hudební styly a žánry (komorní hudba, melodram, muzikál, opera, opereta, koleda) – znaky hudebního a výtvarného díla – souvislosti s výtvarným uměním	EGS – Evropa a svět nás zajímá (evropská hudba) (16)	prožitek - vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ i zkušeností

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: využívá svých individuálních schopností a dovedností při zpěvu či instrumentálním doprovodu lidových i umělých písní; používá taktování 2/4, 3/4 a 4/4 taktu • využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách (HV-9-1-01)	– zpěv a instrumentální doprovod lidových a umělých písní; pohybový doprovod znějící hudby (taktování 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, tanec) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení paměti	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	
využívá svých schopností a dovedností při pěveckém a mluvním projevu • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase (HV-9-1-02)	– pěvecký a mluvní projev - hlasová hygiena v období mutace – písně lidové či umělé – upevňování již osvojených pěveckých dovedností- diatonické postupy v durových a mollových tóninách – jednohlasý a dvojhlasý zpěv (v tercích)		
reprodukuje různé motivy, témata i části skladeb; využívá hudební nástroje ke hře motivů, témat a písní; provádí jednoduchou nástrojovou improvizaci • reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace (HV-9-1-03)	– hra motivů, témat a písní s využitím hudebních nástrojů - využití celých a půlových hodnot – tvorba doprovodů k písním – nástrojová improvizace		
podle svých schopností a dovedností zpívá písně z oblasti nonartificiální hudby; vytvoří hudební doprovod k písním různých stylů a žánrů evropské a světové hudby	– zpěv a hudební doprovod písní různých stylů a žánrů (folk, country, rock and roll, muzikál) – evropská a světová hudba	EGS – Evropa a svět nás zajímá (evropská a světová hudba) (16)	prožitek

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší lidový a společenský tanec; pohybově vyjádří taneční kroky mazurky, sousedské a hudební kontrast • rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě (HV-9-1-04)	– vnímání rozdílu mezi lidovým a společenským tancem – balet – pohybový doprovod znějící hudby - taneční kroky (mazurka, sousedská) – pohybové vyjádření hudebního kontrastu (tempo, dynamika)		
rozpozná základní hudebně vyjadřovací prostředky - tempo, dynamiku, harmonii a barvu nástrojů; rozpozná základní sémantické prvky v hudební skladbě- pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy • orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku (HV-9-1-05)	– vnímání hudebně výrazových prostředků - tempo, dynamika, barva, harmonie – rozpoznání významných sémantických prvků v hudební skladbě – zvukomalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy		
vyjmenuje základní znaky stylových období - gotika, renesance, baroko; vyjmenuje základní hudební díla daných období • zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období (HV-9-1-06)	– stylová období v hudbě - gotika, renesance, baroko – poslechová činnost - gotika (Hospodine, pomiluj ny; Svatý Václave), renesance, baroko (Johann Sebastian Bach) – hudební skladba v kontextu jiných hudebních a nehudebních děl, doby vzniku a života autora		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše společné prvky hudebního a výtvarného umění; vyjádří vlastními slovy názor na dané hudební dílo • vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění (HV-9-1-07)	– vztah výtvarného a hudebního umění v období gotiky, renesance a baroka – společné znaky ve výtvarném a hudebním umění – slovní charakteristika hudebního a výtvarného díla		Vv – zaujímání osobního postoje

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá svých individuálních schopností a dovedností při zpěvu či instrumentálním doprovodu lidových i umělých písní; předvede pohybový doprovod na znějící hudbu; používá taktování 2/4, 3/4 a 4/4 taktu • využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách (HV-9-1-01)	– zpěv a instrumentální doporovod lidových i umělých písní – pohybový doprovod znějící hudby (taktování 2/4, 3/4 a 4/4 taktu; tanec) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení paměti	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	
využívá svých schopností a dovedností v jednohlasu a dvojhlasu • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase (HV-9-1-02)	– pěvecký i mluvený projev - rozšiřování hlasového rozsahu, diatonické a terciové postupy v dur, jednohlasý a dvojhlasý zpěv (lidový i volný)		
reprodukuje různé motivy, témata i části skladeb; využívá hudební nástroje ke hře motivů, témat a písní; provádí jednoduchou nástrojovou improvizaci • reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace (HV-9-1-03)	– hra a improvizování motivů a témat na hudební nástroje - využití celých, půlových, čtvrťových a osminových hodnot – hra doprovodů s využitím T, S, D		
užívá svých hudebních schopností a dovedností ke zpěvu lidových písní, umělých písní našich i světových autorů	– hudební zvyky a tradice národů světa – zpěv písní z oblasti lidové i nonartificiální hudby (píseň lidová, country, jazz - tradiční a swing, folk, muzikál)	EGS – Evropa a svět nás zajímá (evropská a světová hudba) (16)	prožitek z dané hudby

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí pojmy moderní výrazový tanec, tanec v kabaretu a muzikálu; pohybově vyjádří hudebně vyjadřovací prostředky; předvede taneční kroky polky, valčíku • rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě (HV-9-1-04)	– pohybové vyjádření hudebně vyjadřovacích prostředků (délka, síla, tempo) – pohybový doprovod znějící hudby - taneční kroky (polka, valčík) – tanec v kabaretu a muzikálu – moderní výrazový tanec		
rozpozná fugu a symfonickou báseň; populární hudba • orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku (HV-9-1-05)	– hudební forma - fuga, symfonická báseň – populární hudba (zvuková podoba, stylotvorné hudebně výrazové prostředky a nástrojové seskupení hudebních žánrů)		
vyjmenuje základní znaky stylových období - klasicismus, romantismus; rozpozná skladby artificiální i nonartificiální hudby různých stylů a žánrů; vyjmenuje základní hudební díla těchto období, rozlišuje umění a kýč • zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období (HV-9-1-06)	– získání vědomostí o klasicismu (W. A. Mozart, L. van Beethoven) a romantismu (B. Smetana, A. Dvořák, P. I. Čajkovskij) – poslech skladeb daného období – populární hudba - jazz, swing, muzikál – interpretace hudebního díla (interpretační manýry; umění a kýč)		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyjádří vlastními slovy vztah hudebního díla a jiných druhů umění • vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění (HV-9-1-07)	– hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku – vztah hudby a jiných druhů umění – proměnlivost estetických norem v umění		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá svých individuálních schopností a dovedností při zpěvu či instrumentálním doprovodu lidových i umělých písní; předvede pohybový doprovod na znějící hudbu; používá taktování 2/4, 3/4, 3/8 a 4/4 taktu • využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách (HV-9-1-01)	– zpěv a instrumentální doprovod lidových a umělých písní – pohybový doprovod znějící hudby (taktování 2/4, 3/4, 3/8, 4/4 taktu; tanec) – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení paměti	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování) (1)	
využívá svých schopností a dovedností v jednohlasu a dvojhlasu; převede tóny a melodii z nezpěvné do zpěvné polohy • uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase (HV-9-1-02)	– pěvecký a mluvený projev - upevňování již osvojených dovedností – rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy – jednohlas a dvojhlas (lidový i volný)		
reprodukuje různé motivy, témata i části skladeb; využívá např. Orffova instrumentáře ke hře motivů, témat a písní; provádí jednoduchou nástrojovou improvizaci s využitím harmonických funkcí T, S, D • reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace (HV-9-1-03)	– vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebních nástrojů – hra na hudební nástroje - nástrojové reprodukce melodií a doprovodů; nástrojová improvizace - využití T, D, S		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá svých hudebních schopností a dovedností ke zpěvu písní z oblasti lidové a nonartificiální hudby; zpěv lidových písní a umělých písní našich i světových autorů, orientuje se v notovém záznamu	– zpěv písní z oblasti lidové a nonartificiální hudby (lidová píseň, jazz - tradiční a swing, blues, muzikál, rock) – hudební zvyky a tradice národů světa – orientace v notovém záznamu vokální skladby	EGS – Evropa a svět nás zajímá (zvyky a tradice národů světa - zejména jejich hudba; prožitek z dané hudby) (16)	
pohybově vyjádří změny v proudu znějící hudby; předvede taneční kroky (waltz, blues) • rozpozná některé z tanců různých stylových období; na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti (HV-9-1-04)	– pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby - tempové, dynamické, rytmicko - metrické, harmonické – pohybový doprovod znějící hudby - taneční kroky (waltz, blues)		
určí základní hudebně vyjadřovací prostředky - tempo, dynamiku, harmonii a barvu nástrojů; rozpozná základní sémantické prvky v hudební skladbě - pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy, rozpozná kantátu a oratorium; vysvětlí pojem populární hudba • orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku (HV-9-1-05)	– orientace a analýza hudební skladby - hudebně výrazové prostředky, sémantické prvky (zvukomalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) – hudební forma - kantáta, oratorium – hudební dílo a její autor - nadání a genialita, inspirace a epigonství – populární hudba - hudebně výrazové prostředky, nástrojové seskupení		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Hudební výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vymezí základní znaky stylových období - impresionismus, expresionismus; vyjmenuje základní hudební díla těchto období; orientuje se v poslechu skladeb artificiální i nonartificiální hudby; zařadí skladbu do hudebních stylů metal, rock, punk, hip hop • zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období (HV-9-1-06) vyhledá souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění, které se týkají impresionismu a expresionismu; vyjádří vlastními slovy estetický soud o hudebním díle • vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění (HV-9-1-07)	– oblast artificiální hudby - získání vědomostí o impresionismu (C. Debussy) a expresionismu (A. Schonberg) – oblast nonartificiální hudby - metal, rock, punk, hip hop - seznámení s jednotlivými styly – hudba a technika (hudební nástroje, elektronika, zvukový záznam hudby) – impresionismus a expresionismus v literatuře a výtvarném umění – vytváření vlastních soudů a preferencí – proměnlivost estetických norem v umění		

5.7.2 Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje **ve všech ročnících** základní školy. **Časovou dotaci** v hodinách týdně vyjadřuje tabulka:

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Dotace	1	1	1	2	2	2	1+1	1	1

V sedmém ročníku je jedna hodina z disponibilní časové dotace.

Výtvarná výchova je na prvním stupni citlivě propojována zvláště s předmětem Pracovní činnosti. Ke zlepšení organizace a ucelenosti práce je možné v 1.- 3. ročníku 1. stupně vyučovat v jednom týdnu 2 hodiny výtvarné výchovy a v dalším týdnu 2 hodiny praktických činností, popřípadě oba vyučovací předměty ve dvouhodinovce vyváženě propojit. Pokud je časová dotace 1 hodina týdně, může být předmět na 2. stupni vyučován i ve dvouhodinovkách jednou za 14 dní, pokud to umožní rozvrh.

Výtvarná výchova se **realizuje formou** vyučovací hodiny. Výuka probíhá na prvním stupni v kmenových třídách, na druhém stupni v odborné učebně výtvarné výchovy. Lze pracovat i v plenéru. Vhodné jsou návštěvy výstav, muzeí, vycházky s výtvarným zaměřením apod.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích **činnostech –** tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. **Tvůrčími činnostmi** (*rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků)* založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace. Obsahem *rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Obsahem uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Obsahem ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Pro výtvarnou činnost, zvláště v prvním období, je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých. V 1. - 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu. Dítě kreslí rádo zpaměti, předlohám se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Děti potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad.

Úlohou učitele ve všech ročnících je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. Žákům dáváme možnost jejich výtvarný projev obhájit. Často právě vzájemné hovory žáků o svých výtvorech mohou měnit jejich pohled na svět nebo určitou věc. Zde má učitel příležitost jemně usměrňovat a postupně působit na vytváření výtvarného vkusu žáků.

Výtvarná výchova se jeví jako vedení žáka:

- k svobodnému výtvarnému vyjádření
- k uvědomování si krásy tvarů, barev a barevných kombinací, struktur
- k postupné schopnosti samostatné volby výtvarné techniky (technologie), k správnému zacházení s výtvarnými nástroji, barvami apod.
- k účasti na utváření prostředí, ve kterém žijeme, učíme se

Ve všech formách výtvarného projevu (v kresbě, malbě, grafice, modelování, prostorovém vytváření, v kombinovaných technikách …) se projevuje osobnost dítěte, jeho cítění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, životnímu prostředí a lidem. Ve výtvarné výchově uplatňujeme podle situace mezipředmětové vztahy a výtvarné činnosti žáků využíváme v různých malých projektech. Využíváme ve výuce náměty z žákova okolí, z dětského života, z prostředí obce i školy. Důležité je propojování poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova se všemi vzdělávacími oblastmi resp. vyučovacími předměty, které z nich vycházejí. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých mezipředmětových vztahů využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. **Mezipředmětové vztahy** organicky a efektivně začleňujeme do výuky výtvarné výchovy.

Žák je učitelem veden výtvarně uvažovat, pozorně vnímat skutečnost a výtvarně vystihnout její podobu. Ve vyšších ročnících při výtvarných činnostech začíná být dětská fantazie a představivost korigována rozvíjejícím se intelektem. Žáci postupně přecházejí od hravých činností k uvědomělejší výtvarné práci. Jejich výpověď o vztazích k okolnímu světu je stále bezprostřední, žáci si zachovávají citový vztah k zobrazované skutečnosti. K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, loutek a maňásků, hraček aj., besedujeme nad knihami a jejich ilustracemi.

Na vytváření žákovského výtvarného vkusu a jeho vztahu k výtvarnému umění a výtvarným hodnotám má také vliv prostředí (rodina, škola, obec, její okolí), kde děti žijí. Nemalý vliv má technika – fotografie, televize, video, počítače, které zprostředkovávají dětem spoustu podnětů, zážitků (pozitivních, ale v mnoha případech i negativních). Některé činnosti mohou dětem ukázat, jak lze tuto moderní techniku vhodně využívat. Výtvarná výchova nevede samoúčelně jen k osvojování výtvarných technik. Prostřednictvím výtvarných činností pomáhá k výchově citlivého člověka, který si všímá okolního světa a jeho projevů.

Na prvním stupni ZŠ je integrováno do předmětu Výtvarná výchova toto **průřezové téma**: Osobnostní a sociální výchova (Rozvoj schopností poznávání, Kreativita). Na druhém stupni je opět toto téma a dále Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá) Multikulturní výchova (Multikulturalita) s Environmentální výchovou (Ekosystémy, Základní podmínky života).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova

Kompetence k učení

- podporujeme tvořivost žáků
- žák experimentuje a pozoruje
- podporujeme aktivitu při tvůrčích činnostech založených na experimentování
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z výtvarných činností všem žákům
- rozvíjíme u žáků dovednosti k osvojení učiva, žáci používají některé termíny z výtvarné výchovy
- žák vyhledává, přijímá podněty z děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií
- žák si plánuje i organizuje vlastní činnosti
- vedeme žáky k sebehodnocení vlastní tvorby
- žáci se účastní různých výtvarných soutěží

Kompetence k řešení problémů

- povzbuzujeme žáky k vytrvalé práci a schopnosti vyrovnat se s nezdarem a hledat cesty k jeho odstranění
- zadáváme některé úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů a výtvarných technik
- žák obhajuje svá výtvarná řešení
- žák je schopen vyrovnat se s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- žák se zapojuje do výtvarných soutěží
- žák sleduje vlastní výtvarný pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá výtvarná rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- dohlížíme na dodržování etiky komunikace, zdůrazňujeme význam naslouchání
- žák komunikuje o procesu tvorby, svých pocitech a prožitcích
- při práci ve skupině žák vyjadřuje svůj názor, vhodnou formou ho obhajuje a toleruje názory druhých
- žák porovnává a hodnotí výtvarné práce svoje i ostatních
- žák prezentuje výsledky své výtvarné činnosti

Kompetence sociální a personální

- podporujeme vzájemnou pomoc žáků

- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů, k toleranci
- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků, aby dosáhli pocitu sebeúcty a seberealizace
- žák vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních

Kompetence občanské

- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí, přírodě a národním tradicím, kultuře jiných národů
- obklopujeme žáky esteticky podnětným a zdravým prostředím, na jehož tvorbě se podílejí
- žák chrání a oceňuje naše tradice, kulturní a historické dědictví
- žák vytváří propagační materiály
- učitel klade důraz na pozitivní prožitek žáků
- nabízíme žákům aktivity pro smysluplné využití volného času (volitelné, nepovinné a zájmové útvary, kulturní akce apod.)
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- zdůrazňujeme pořádek na pracovišti, rozvíjíme schopnost žáků dodržovat dohodnuté postupy a dovést započatou práci do konce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci
- využíváme znalosti a zkušenosti získané v jiných vyučovacích předmětech i získané mimo školu
- při používání materiálů, nástrojů a pracovních pomůcek žák dodržuje pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- žák si vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- žák chrání životní prostředí
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků

Kompetence digitální

- žáci vyhledávají a kriticky posoudí vyhledaná data, informace a digitální obsah a používají je pro další učení
- žáci vytvářejí digitální obsah (např. prezentace, referáty, pozvánky, plakáty…), pracují v jednoduchých dostupných aplikacích, využívají k tomu své znalosti a dovednosti získané v předmětu Informatika i získané vlastní prací s digitální technikou
- žáci se samostatně rozhodují, kterou z dostupných technologií využijí k řešení problému
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá různé druhy barev, tvarů, rozvíjí smysl pro výtvarný rytmus, používá různé techniky a materiály • rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty, porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ (část VV-3-1-01)	– různé druhy tvarů, barev, porovnávání vlastností, určování podobnosti či odlišnosti, rozvíjení smyslu pro výtvarný rytmus, různorodé přírodní a umělé materiály, rozličné techniky a nástroje, zacházení s některými prostředky a materiály, ovládání základních technických dovedností		
v plošné i prostorové tvorbě používá linie, tvary, barvy a jejich kombinace, provádí hry s barvou, využívá své fantazijní představy a kreativitu, tvoří na základě vlastní životní zkušenosti • v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace (dílčí VV-3-1-02)	– hra s barvou, linií, fantazijní představy, osobní zkušenosti, manipulace s objekty, akční tvar malby a kresby	OSV – Kreativita (rozvoj kreativity) (5)	
vnímá podněty různými smysly a toto vnímání vyjadřuje prostřednictvím výtvarných výrazových prostředků • vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje (část VV-3-1-03)	– souvislost zraku a ostatních smyslů (čich, hmat, sluch, chuť) a pohybu		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: ve své tvorbě uplatňuje různá vizuálně obrazná vyjádření, vnímá a vlastními slovy vyjádří pocity z ilustrace • interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností (VV-3-1-04) provádí hodnocení vizuálně obrazných vyjádření • na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil (dílčí VV-3-1-05)	– seznamování s různými druhy výtvarného umění, práce s ilustrací – dovednost zdůvodnit a obhájit výtvarné pojetí, vyjadřovat se k tvorbě své a druhých, tolerovat jejich způsoby výtvarného vyjádření; ověřovat si vliv své činnosti na okolí, vystavovat své práce, podílet se na zlepšení prostředí školy		vycházky, výstavy

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpoznává a pojmenovává jednotlivé vizuálně obrazné elementy a jejich vztahy; používá základní klasifikaci barev, ověřuje si výrazové vlastnosti barvy • rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty, porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ (VV-3-1-01)	– vizuálně obrazné elementy (linie, tvar, objem, kvalita, textura) a jejich vztahy (podobnost, kontrast, struktura, rytmus); základní klasifikace barev, světlostní a teplotní kontrast, výrazové vlastnosti barvy na základě vlastních výtvarných činností		
záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné prostředky (barva, linie, modelování), tvůrčím způsobem experimentuje s barvami, míchá a překrývá barvy, rozezná teplé a studené, světlé a tmavé; tvoří originálně, kreativně, uplatní fantazii a představy, uspořádá objekty do celků • v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace (VV-3-1-02)	– využití a kombinace vizuálně obrazných prostředků (barva, linie, modelování), experimenty s barvami, míchaní a překrývání barvy, teplé a studené, světlé a tmavé barvy; originalita vlastních prožitků, pocitů, emocí, nálad, fantazie a představ, uspořádání objektů do celků - kompozice	OSV – Kreativita (rozvoj kreativity) (5)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: ověřuje si vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly a porovnává účinky vizuálně obrazných vyjádření, vybírá vhodné prostředky pro vizuálně obrazné vyjádření • vnímá události různými smysly a vizuáln ěje vyjadřuje (VV-3-1-03)	– reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových; smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, televize, reklama		
rozlišuje, vybírá a ve své tvorbě uplatňuje různá vizuálně obrazná vyjádření, porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou • interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností (VV-3-1-04)	– typy obrazných vyjádření - rozlišení, výběr a uplatnění; práce s ilustrací; vlastní interpretace a interpretací uznávaná, inspirovat se jí		
nalézá, hodnotí a vysvětluje obsah vizuálně obrazných vyjádření • na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil (VV-3-1-05)	– rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu, vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: pozná, pojmenuje a porovná jednotlivé vizuálně obrazné elementy (linie, tvar, objem, barva, objekty), používá různé druhy barev, tvarů, rozvíjí smysl pro výtvarný rytmus, kreativně používá různé techniky a materiály, výtvarně ztvární své smyslové vjemy • rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty, porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ (VV-3-1-01) aplikuje ve své tvorbě životní zkušenosti, používá vizuálně obrazné prostředky, záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné prostředky (barva, linie, modelování), tvůrčím způsobem experimentuje s barvami, míchá a překrývá barvy, rozezná teplé a studené, světlé a tmavé barvy, uspořádá objekty do celku • v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace (VV-3-1-02) vnímá podněty různými smysly a toto vnímání vyjadřuje prostřednictvím vhodných výtvarných výrazových prostředků • vnímá události různými smysly a vizuální děje vyjadřuje (část VV-3-1-03)	– vizuálně obrazné elementy (linie, tvar, objem, kvalita, textura) a jejich vztahy (podobnost, kontrast, struktura, rytmus); základní klasifikace barev, světlostní a teplotní kontrast, výrazové vlastnosti barvy na základě vlastních výtvarných činností – cvičení smyslového vnímání – vizuálně obrazné prostředky (barva, linie, modelování), experimentování s barvami, míchání a překrývání barev, teplé a studené, světlé a tmavé; originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků, pocitů, emocí, nálad, fantazie a představ, uspořádání objektů do celků – reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových; smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, televize, reklama	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání) (1) OSV – Kreativita (rozvoj kreativity) (5)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák ve své tvorbě uplatňuje různá vizuálně obrazná vyjádření, vnímá a vlastními slovy vyjádří pocity z ilustrace • interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností (VV-3-1-04)	– seznámení s typy obrazných vyjádření - rozlišení, výběr a uplatnění; práce s ilustrací; porovnávání vlastní interpretace s interpretací uznávanou, inspirovat se jí		
provádí hodnocení vizuálně obrazných vyjádření, vysvětlí výsledky své tvorby podle svých schopností, vybere vizuálně obrazné vyjádření pro výzdobu • na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil (VV-3-1-05)	– rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu, vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: pojmenuje a porovnává prvky vizuálně obrazného vyjádření • při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (VV-5-1-01) při tvorbě aplikuje své osobní životní zkušenosti • při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností (VV-5-1-02) vyhledává vhodné prostředky pro vizuálně obrazné vyjádření na základě smyslového vnímání, sluchové vjemy výtvarně ztvární • nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě (VV-5-1-03) užívá a aplikuje dle svého vnímání prostředky pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků, volí vhodné prostředky a kombinuje je • osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky a postupy (VV-5-1-04)	– linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury, jejich kombinace a proměny v ploše a prostoru ,vizuálně obrazová vyjádření - jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, plastika – vztahy mezi objekty (velikost, poloha, vzdálenost, kontrast, harmonie, souměrnost, nesouměrnost uspořádání) – prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností, manipulace s objekty, pohyb těla, akční tvar malby a kresby (viz obraz. vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových) – cvičení smyslového vnímání (sluchu, zraku) – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, reklama	OSV – Kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity) (5) OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání) (1)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: porovnává, hodnotí a zdůvodňuje různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření • porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace (VV-5-1-05) hodnotí a vysvětluje obsah svých vizuálně obrazných vyjádření • nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil (VV-5-1-06)	– utváří a zdůvodňuje odlišné interpretace vizuálně obr. vyjádření v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje, porovnávání s vlastní interpretací – komunikace se spolužáky, rodinnými příslušníky, vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše a porovná prvky vizuálně obrazného vyjádření • při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (VV-5-1-01) užívá a aplikuje prvky vizuálně obrazného vyjádření aplikuje své osobní životní zkušenosti při vlastní tvorbě • při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností (VV-5-1-02) vyhledává vhodné prostředky vizuálně obrazného vyjádření na základě smyslového vnímání, užívá je v tvorbě • nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě (VV-5-1-03)	– kresba různými grafickými materiály a technikami, malba temperovými a krycími vodovými barvami, dále např. koláž, modelování; porovnávání vztahů objektů a prvků – linie, tvary, orientace v jednoduchých prostorových a barevných vztazích (lineární a kreslené písmo, užití hotového písma) – vyjádření momentu klidu a pohybu – uspořádání objektu do celků na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemném postavení – seznámit se s proporcemi lidského těla a hlavy – přírodní objekty – vztahy vnímání zrakem a ostatními smysly – reflexe podnětů z okolí (výtvarná tvorba, fotografie, film, televize, tiskoviny, reklama), sestavování objektů dle pocitů – cvičení smyslového vnímání zraku a hmatu	OSV – Kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity) (5) OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání) (1)	

Oblast:Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák užívá a aplikuje prostředky pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků, • osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky a postupy (VV-5-1-04) porovnává a hodnotí různé interpretace na základě obrazného vyjádření • porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření, přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace (VV-5-1-05) hodnotí a vysvětluje obsah vizuálně obrazných vyjádření svých i cizích, zaujímá osobní postoj při společném hodnocení se spolužáky, podle svých schopností vysvětluje své záměry a výsledky tvorby, aktivně se účastní výběru prací pro výstavky, soutěže, apod. • nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil (VV-5-1-06)	– typy vizuálně obrazných vyjádření, jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace, volná malba, hra s barvou, linií, různými výtvarnými technikami, experimentování, kombinace materiálů – umělecká tvorba, objekty, hračky, ilustrace k textům – přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hodnocení a sebehodnocení vizuálně obrazných vyjádření		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: Užívá různé kresebné materiály , ověřuje si práci s temperovými a akvarelovými barvami, používá různé typy linií a tvarů, orientuje se v prostorových a barevných vztazích, najde nejvhodnější výtvarné řešení, v zadaných souvislostech vybere nejlepší řešení • vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků (dílčí VV-9-1-01) zobrazuje jednoduché přírodniny, odhadne správné proporce postavy, používá znalosti z teorie barev i symboliku barev • zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie (VV-9-1-02) zobrazuje nejen to, co vnímá zrakem, do své tvorby promítá všechny podněty z okolního světa, při tvorbě používá přírodní materiály • zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace (dílčí VV-9-1-03) rozlišuje různé kresebné a malířské techniky, vybírá vhodné vyjadřovací prostředky pro svá vyjádření, objasní vlastní tvorbu, porovná svou tvorbu s jinými obrazně vizuálními vyjádřeními • vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření (VV-9-1-04)	– kresba různými materiály, malba temperovými a akvarelovými barvami – linie, tvary, prostorové a barevné vztahy – přírodniny: botanika (kresba, malba) – postava: správné proporce těla a hlavy – teorie barev – vztahy vnímání zrakem a ostatními smysly – reflexe ostatních uměleckých druhů a podnětů z okolí – práce s přírodními materiály, výtvarné hry s linií a barvou, netradiční výtvarné techniky – cvičení smyslového vnímání – různé techniky malby, kresby (tempera, akvarel, kresba tužkou , dřívkem)	EV – Základní podmínky života (voda, vzduch, slunce a symbolika barev) (25) OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání) (1) OSV – Kreativita (pružnost nápadů) (5)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vybere kresebné a malířské prostředky pro vyjádření svých emocí, nálad, fantazie, čerpá při tom ze svých zkušeností a představ • rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku (VV-9-1-05) vyjmenuje některé umělce regionu, vyjmenuje některé ilustrátory, přiřadí některé známé ilustrace k jejich autorovi • interpretuje umělecká, vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků (VV-9-1-06) srovnává různé přístupy malířů k zobrazované skutečnosti, k výtvarné tvorbě zaujímá postoj a zdůvodní ho vyjádří vlastní postoj k dílu, připraví minivýstavku • ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených, či samostatně utvořených vizuálně obrazných vyjádření (VV-9-1-07)	– prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ i zkušeností – umělci regionu – práce s uměleckým dílem (reprodukcí) – hračky, objekty, ilustrace k textům – přístupy k obrazným vyjádřením – osobní postoje: sebeprosazení – minivýstavky v hodinách	EGS – Evropa a svět nás zajímá (rodinné příběhy) (16)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vybere, popíše vhodné prostředky kresby a malby a použije je pro vlastní tvorbu, posoudí možnost užití neobvyklých materiálů, uspořádá objekty v ploše, objemu a prostoru, soustředěně a pozorně pracuje s různými výtvarnými materiály • vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků (VV-9-1-01)	– kombinace neobvyklých materiálů – uspořádání objektů do celků v ploše, objemu a prostoru – cvičení pozornosti a soustředění	OSV – Rozvoj schopností poznávání (cvičení pozornosti a soustředění) (1)	
používá k vyjádření linie, barvy a jejich odstíny, znázorňuje základními výrazovými prostředky konkrétní téma, kreslí a maluje postavu pohybu, znázorňuje přírodniny a krásy naší země • zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie (VV-9-1-02)	– postava v pohybu, přírodniny (zoologie - dle předlohy) – krásy naší země		
ve své tvorbě užívá výtvarný rytmus, osovou souměrnost, kreativně používá netradiční výtvarné techniky, navrhuje prostorová řešení, používá některé metody současného výtvarného umění • zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace (VV-9-1-03)	– řád ve výtvarné geometrii (výtvarný rytmus, osová souměrnost, smysl pro pravidelnost) – netradiční výtvarné techniky – prostorové prostředky – citlivé vnímání okolní skutečnosti, umělecké i mimoumělecké	OSV – Kreativita (rozvoj originality) (5)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: na základě svých zkušeností stanoví vhodné výtvarné prostředky a použije je ve vlastní tvorbě, hodnotí účinky svého vyjádření (v oblasti reklamy, tiskovin) a porovná své práce s existujícími vyjádřeními vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření (VV-9-1-04) uvede hlediska ovlivňující jeho tvorbu, porovnává účinky různého typu zobrazení postavy, vyjádří vlastními slovy obsah symbolického vyjádření, • rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku (VV-9-1-05) rozezná typy vizuálně obrazných vyjádření, aplikuje své zkušenosti s nimi při své tvorbě, vyjádří své pocity z vnímaných děl • interpretuje umělecká, vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků (VV-9-1-06)	– smyslové účinky obrazných vyjádření (umělecká výtvarná tvorba) – kombinace a variace vlastní tvořivosti (podnětem je fotografie, reklama, tiskovina) – manipulace s objekty, pohyby těl – výtvarné zpracování zážitků a zkušeností – výběr vlastních obrazových prvků – typy vizuálně obrazných vyjádření, volná malba, plastika, skulptura, animovaný film – charakterizuje prvky uměleckého díla a architektury – přístupy k obrazným vyjádřením z hlediska jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické)	EGS – Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a ze světa) (16)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zhodnotí působení výtvarného díla z různých hledisek, toleruje odlišné hodnocení, rozliší díla umění románského a gotického, renesance, uvede u některých základních uměleckch děl jejich autora vyjádří vlastními slovy komunikační účinky obrazných vyjádření, doloží důvody vzniku odlišných interpretací, použije vhodnou formu pro vytvoření výtvarného díla, navrhne výtvarné řešení a realizuje ho • ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených, či samostatně utvořených vizuálně obrazných vyjádření (VV-9-1-07)	– tolerance k odlišnému vnímání (empatie) – umění románské – umění gotické – umění renesance a humanismu – holandští mistři – osobní postoj – důvody vzniku odlišných interpretací, jejich zdůvodňování		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vybere a použije vhodné prostředky kresby a malby, vhodně používá pomůcky a materiály, zobrazuje člověka v různých situacích, zobrazí postavu ve správných proporcích, použije odpovídající barevné řešení • vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků (VV-9-1-01) zobrazí složitější celky, užívá při tom svých znalostí z lineární kresby, aplikuje znalosti z teorie barev a pasticity, kreslí předměty všedního dne, znázorní jednoduchou krajinu, posoudí vhodné zásahy člověka do krajiny z hlediska estetického působení a funkce • zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie (VV-9-1-02) kreativně používá netradiční výtvarné techniky, spojuje výtvarné práce s písmem, vysvětlí vlastními slovy použitý design • zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace (VV-9-1-03)	– příroda: savci, člověk – barevnost přírodních objektů – řeší výtvarné problémy - použití vhodných výrazových prostředků, materiálů – uspořádání objektů do celků – lineární, světlostní a barevné vztahy, plasticita – zaznamenání časového průběhu – předměty kolem nás, perspektiva těles, – rovnoběžné zobrazování, perspektiva – výtvarné zpracování krajiny – netradiční výtvarné techniky – reflexe ostatních uměleckých druhů – chápaní a hodnocení významu hmotné kultury – design	OSV – Rozvoj schopností poznávání (řešení problémů) (1) EV – Ekosystémy (okolní krajina, příroda a lidské výtvory v ní, estetické a neestetické zásahy člověka do krajiny) (24) OSV – Kreativita (vidět věci jinak) (5)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vybírá a kombinuje jednotlivé prostředky pro vlastní osobité vyjádření, posoudí jejich účinnost, provede ve spolupráci s ostatními výzdobu školy • vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření (VV-9-1-04) používá různé prostředky vizuálně obrazného vyjádření, vysvětlí jejich působení v rovině smyslového, subjektivního, symbolického účinku a sociálně utvářeného obsahu, výtvarně experimentuje, toleruje odlišné vnímání • r rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku (VV-9-1-05) vyhledá rozdílné interpretace výtvarných děl v historických obdobích, pozná jednotlivé typy vizuálně obrazných vajádření, užívá k tomu své znalosti a zkušenosti • interpretuje umělecká, vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků (VV-9-1-06)	– smyslové účinky obrazných vyjádření – tolerance k odlišnému vnímání – rozdílné interpretace v různých historických obdobích – příklady výtvarného umění různých etnik a skupin lidí – typy vizuálně obrazných vyjádření, skulptura, plastika, volná malba, komiks, fotografie, dramatická akce	MKV – Multikulturalita (výtvarné umění různých etnik a skupin lidí - prostředek vzájemného obohacování) (22)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zdůvodní své postoje k jednotlivým obrazným vyjádřením, orientuje se v oblasti výtvarné kultury, rozpozná znaky umění renesance, baroka , rokoka, uvede u některých základních uměleckch děl jejich autora aplikuje své znalosti při vlastní tvorbě vysvětlí svůj výtvarný projekt, vysvětlí vznik odlišných interpretací, zhodnotí účinek výtvarných děl, uvede způsoby prezentace vlastní tvorby a realizuje je ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených, či samostatně utvořených vizuálně obrazných vyjádření (VV-9-1-07)	– přístupy k obrazným vyjádřením – umění baroka, rokoka, klasicismus a romantismus – vědomé uplatnění reflexe při vlastních tvůrčích činnostech – zdůvodňování vzniku odlišných interpretací – proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření – historické a kulturní souvislosti – prezentace vlastní tvorby a interpretace vlastní tvorby a tvorby třídy		

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: při své tvorbě užívá co nejširší škálu prvů vizuálně obrazných vyjádření, odpovídajícími výrazovými prostředky vyjádří konkrétní i abstraktní téma, kreslí a maluje portrét, používá perspektivu, zobrazí krajinu • vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků (VV-9-1-01) vytvoří obrazná vyjádření na základě jiných smyslových pocitů (hmat, čich, sluch), zdůvodní uspořádání objektů do celků, používá netradiční výtvarné techniky • zaznamenává vizuální zkušenost, i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie (VV-9-1-02) navrhne prostředky k zachycení jevů a procesů, užívá některé postupy uplatňované v současném výtvarném umění, tvořivě aplikuje poznatky z počítačové grafiky • zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace (VV-9-1-03)	– uspořádání prostoru, vyjádření proměn, vyjádření abstrakce – portrét, perspektiva těles a budov, krajinomalba – řeší výtvarné problémy - výrazové prostředky, materiál, kompozice – výtvarně vyjádřený pocit z povrchů vnímaných hmatem, sluchem, čichem, zrakem – uspořádání objektů do celků (např. reprodukcí uměleckého díla nebo vytvoření fotopříběhu) – netradiční výtvarné techniky – vztahy vnímání zrakem a ostatními smysly – počítačová grafika – digitální fotografie, video, animace	OSV – Rozvoj schopností poznávání (řešení problémů) (1) OSV – Kreativita (rozvoj tvořivosti při použití ICT) (5)	grafický editor

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vytváří osobitá řešení vizuálně obrazných vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření, rozezná originální tvorbu • vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření (VV-9-1-04)	– smyslové účinky obrazných vyjádření – originální tvorba		
uplaňuje ve své tvorbě představivost a výtvarné myšlení, používá vhodné prostředky k vytvoření vizuálně obrazného vyjádření • rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku (VV-9-1-05)	– vztahy a proměny mezi objekty ve statickém a dynamickém vyjádření – prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ i zkušeností		
obhajuje svůj výtvarný projev, vysvětlí svůj postoj k vizuálně obrazným vyjádřením, porovná klasická umělecká díla se současnými, seznámí spolužáky s některým výtvarným dílem, najde příklady ukázek moderního umění • interpretuje umělecká, vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází přitom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků (VV-9-1-06)	– klasická umělecká díla v porovnání se současnými – zaujímání osobitého stanoviska k vizuálně obrazným vyjádřením	MKV – Multikuturalita (vstřícný postoj k odlišnostem) (22)	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zhodnotí odlišné interpretace téhož motivu v různých obdobích, vyhledá rozdíly mezi evropskou a mimoevropskou kulturou, uvede u některých základních uměleckých děl jejich autora, uspořádá výtvarná díla v dějinách výtvarné kultury vyjádří vlastními slovy komunikační účinky obrazných vyjádření, doloží důvody vzniku odlišných interpretací, uvede možnosti prezentace třídy na veřejnosti, podílí se na dotváření prostředí ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených, či samostatně utvořených vizuálně obrazných vyjádření (VV-9-1-07)	– impresionismus, moderní umění – důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření - záměr autora – rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury – kontinuita vývoje vybraného umění – utváření osobního postoje ke vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření – prezentace tvorby třídy a interpretace vlastní tvorby a tvorby třídy		vyhledávání informací

5.8 Člověk a zdraví

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vyučovacích předmětech **Výchova ke zdraví a Tělesná výchova.** Do předmětu Tělesná výchova je zahrnuta i **Zdravotní tělesná výchova,** která může být realizována i jako samostatný vyučovací předmět. Tato oblast je na naší škole rozvíjena také zařazením povinně-volitelného předmětu **Tělesná výchova volitelná a Sportovní výchova.**

5.8.1 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví se vyučuje **v 6. – 7. ročníku** s **časovou dotací jedné vyučovací hodiny týdně.** Předmět může být vyučován i ve dvouhodinovkách jednou za 14 dní, pokud to umožňuje stavba rozvrhu. Navazuje na oblast Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Základní **organizační formou** je vyučovací hodina. Do výuky jsou příležitostně zařazovány různé hry, modelové situace, skupinové práce apod. Doplňují ji různé přednášky a besedy podle aktuální nabídky a potřeb třídy. Při realizaci je kladen důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i běžném životě.

Předmět Výchova ke zdraví. směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví.

Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví, učí je být za ně odpovědný, žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků a o odpovědném sexuálním chováním. V předmětu je zahrnuta problematika dopravní výchovy. Jde tedy z velké části o poznávání základních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Jsou realizovány **tématické celky**: *Vztahy mezi lidmi a formy soužití, Změny v životě člověka a jejich reflexe, Zdravý způsob života a péče o zdraví, Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, Hodnota a podpora zdraví, Osobnostní a sociální rozvoj.* Do tohoto vyučovacího předmětu je zařazena ***Výchova k volbě povolání.***

Důležité je propojování poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Výchova ke zdraví s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o vzdělávací oblasti Člověk a společnost (Ov), Člověk a příroda (Př ...), tělesná výchova apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých mezipředmětových vztahů využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. **Mezipředmětové vztahy** organicky a efektivně začleňujeme do výuky Výchovy ke zdraví.

V předmětu jsou realizována **průřezová témata:** Osobnostní a sociální výchova (Mezilidské vztahy, Psychohygiena, Řešení problémů a rozhodovacích dovedností, Seberegulace a sebeorganizace, Komunikace, Kooperace a kompetice, Hodnoty, postoje, praktická etika), Mediální výchova (Fungování a vliv médií ve společnosti), Multikulturní výchova (Lidské vztahy).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Výchova ke zdraví

Kompetence k učení

- různými metodami a formami práce žáci poznávají různé způsoby, metody a strategie učení
- žáci vyhledávají, třídí a zpracovávají informace, využívají je v procesu učení
- žáci si vytvářejí komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- žákům jsou zadávány úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- v návaznosti na reálné situace žáci získávají základní orientaci v tom, co je zdravé, co může zdraví prospět, co zdraví poškozuje a ohrožuje, vidí smysl a cíl učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci vnímají nejrůznější problémové situace – mimořádné události, krizové situace a plánují způsob řešení problémů
- žáci kriticky myslí a vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- učitel i žákovský kolektiv podporují různé způsoby řešení problému, společně vybírají ten nejvhodnější v závislosti na podmínkách
- při výuce jsou využívány názory a zkušenosti žáků
- žáci hledají cestu ke správnému řešení, učitel je podněcuje k argumentaci
- učitel vede žáky k vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i ve společnosti, využívá aktualizace učiva
- žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy mj. i prostřednictvím žákovské rady, třídnických hodin, PEER programu …

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu a vytváří příležitosti k relevantní komunikaci mezi žáky, s dospělým ve škole i mimo školu
- žáci komunikují na odpovídající úrovni a účinně se zapojují do diskuze
- netolerujeme agresivní a hrubé projevy chování všech účastníků komunikace
- jsme otevření ke konstruktivní kritice a sebekritice, která je hybnou silou pokroku
- využíváme sebekritiku a posilujeme zdravé sebevědomí
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích

- v modelových situacích ukazujeme a objasňujeme žákům způsob asertivního chování
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupině, podílejí se na utváření příjemné pracovní atmosféry
- v případě potřeby žáci poskytnou pomoc nebo o ni požádají
- učitel vede žáky k ohledu na druhé, vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- žák se podílí na vytváření pravidel soužití ve škole a pravidel práce ve skupině a v týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vzájenou ohleduplnost a úctu při jednání s ostatními
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině, včas přijímáme opatření ke zlepšení stavu
- učitel vede žáky k poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot

Kompetence občanské

- žáci si formují volní a charakterové vlastnosti
- žáci se zodpovědně rozhodují podle dané situace v zájmu podpory a ochrany zdraví
- na konkrétních modelových příkladech učitel demonstruje pozitivní a negativní projevy chování lidí
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu a jakoukoliv jejich podporu
- umožňujeme žákům podílet se na sestavování pravidel obsažených ve školním řádu
- objasňujeme žákům v konkrétních situacích jejich práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce
- žákům je umožněno pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi, využívat ICT pro hledání informací
- učitel vytváří pro žáky příležitosti k aplikacím poznatků v modelových situacích

- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žák získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- učitel vede žáka k samostatnému rozhodování o postupu práce při práci s technologiemi
- je zdůrazňováno vyhledávání informací pomocí vhodných klíčových slov, posouzení informací a jejich vhodný výběr pro řešení problému
- motivujeme žáky k vyjádření se za pomoci digitálních technologií
- chválíme za kvalitně odvedenou práci
- vytváříme takové situace, ve kterých žáci mají možnost vytvářet svoje postupy , vedeme je k hledání postupů. které jim zefektivní práci
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je žáci mohli zautomatizovat
- vedeme žáky k bezppečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizkům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Výchova ke zdraví
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vymezí a respektuje pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery • respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě (VZ-9-1-01) objasní role členů komunity a jejich podíl na sociálním klimatu • vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví (VZ-9-1-02)	**Vztahy mezi lidmi a formy soužití** – vztahy ve dvojici (kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství) – vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity (rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek)	OSV – Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy) (7)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Výchova ke zdraví
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozliší a vysvětlí zdravé stravovací návyky • dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky (VZ-9-1-07) doloží na příkladech souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, uvede projevy dobré organizace času • vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím (část VZ-9-1-03) • usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví (VZ-9-1-05) aplikuje odpovědné chování v rizikových situacích – modelové situace, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí v modelových situacích, provede odpovídající první pomoc • projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc (VZ-9-1-15) • uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí (VZ-9-1-16)	**Zdravý způsob života a péče o zdraví** – výživa a zdraví – tělesná a duševní hygiena, sociální zdraví – režim dne – dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví (bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, rizikové situace silniční a železniční dopravy, bezpečnost v dopravě – důležité dopravní značky, řešení dopravních situací, postup v případě dopravní nehody, první pomoc,) – ochrana člověka za mimořádných událostí - živelní pohromy, terorismus	OSV – Psychohygiena (dobrá organizace času) (4)	dopravní výchova OČZMU - živelní pohromy, terorismus modelové situace

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Výchova ke zdraví
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá vhodné způsoby chování k opačnému pohlaví, rozezná fyziologické změny v období dospívání • respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví (VZ-9-1-11) rozpozná bezpečné sexuální chování a přijímá za něj zodpovědnost • respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování (VZ-9-1-12); užívá osvojené prevent. způsoby rozhodování v souvislosti s chorobami, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc • uplatňuje osvojené prevent.způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civiliz. a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc (VZ-9-1-08) užívá kompenzační a relaxační techniky k regeneraci organismu • samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonání únavy a předcházení stresovým situacím (VZ-9-1-10) objasní souvislost způsobu stravování s rozvojem civiliz. nemocí • dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí (část VZ-9-1-07)	**Změny v životě člověka a jejich reflexe** – dětství, puberta, dospívání - tělesné, duševní a společenské změny – sexuální dospívání a reprodukční zdraví (předčasná sexuální zkušenost, těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity) **Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence** – stres a jeho vztah ke zdraví (kompenzační, relaxační a regenerační techniky) – civilizační choroby (zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče) – stravování a civilizační nemoci, zásady zdravého stravování, vliv způsobu stravování na zdraví, poruchy příjmu potravy	OSV – Psychohygiena (dovednosti zvládání stresových situací) (4)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Výchova ke zdraví
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zdůvodní vlastní názor k problematice zdraví • vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i nejbližším okolí (VZ-9-1-06) doloží na příkladech souvislost mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví • vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví (VZ-9-1-03) porovná různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za zdraví své i druhých • posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví (VZ-9-1-04) vysvětlí rizika spojená se zneužíváním návykových látek, aplikuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se soc. pat. jevy, řeší problémy a rozhoduje se v modelových situacích týkajících se soc. pat. jevů • uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým (VZ-9-1-13)	**Hodnota a podpora zdraví** – problematika zdraví – celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci (složky zdraví a jejich interakce) – základní lidské potřeby a jejich hierarchie (Maslowova teorie) – podpora zdraví a její formy (prevence, odpovědnost jedince za zdraví) – podpora zdraví v komunitě (programy podpory zdraví) **Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence** – auto-destruktivní závislost (zdravotní a sociální rizika, zneužívání návykových látek, patologické hráčství, práce s počítačem, návykové látky) – skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita (šikana a jiné formy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci) – bezpečné chování (komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pobyt v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích)	OSV – Řešení problémů a rozhodovacích dovedností (dovednosti pro řešení problémů a rozhodování) (10)	diskuse modelové situace

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Výchova ke zdraví
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák : aplikuje pravidla zdravého životního stylu, projevuje odpovědný vztah k sobě samému, podílí se na programu podpory zdraví v rámci školy nebo obce • projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programu podpory zdraví v rámci školy a obce (VZ-9-1-09)	**Osobnostní a sociální rozvoj** – sebepoznání a sebepojetí (vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí) – seberegulace a sebeorganizace činnosti a chování (cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení)	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání i prožívání) (3) OSV – Hodnoty, postoje, praktická etika (dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích) (11)	akce pro podporu zdraví v rámci školy nebo obce
aplikuje pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery, používá pozitivní komunikaci a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů • respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) (VZ-9-1-01)	– mezilidské vztahy, komunikace a kooperace (respektování sebe sama i druhých, přijímání názorů druhého, empatie, chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích)	OSV – Komunikace (asertivní komunikace) (8) OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci) (9) MVK – Lidské vztahy (tolerance) (20)	práce ve skupině nebo v týmu
zdůvodní možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt, navrhne možný způsob obrany • vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi (VZ-9-1-14)	– možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi	MV – Fungování a vliv médií ve společnosti (média,vliv médií na každodenní život, na postoje a chování, reklama)	
vyhledá a zhodnotí důležité informace o různých povoláních a odhadne své šance na trhu práce využívá důležité informace o různých povoláních a profesích pro svoji profesní volbu, zvažuje klady i zápory jednotlivých povolání a realisticky hodnotí své šance ve vybraném povolání na trhu práce	– možnosti absolventa základní školy, informační základna pro volbu povolání, orientace v důležitých profesních informacích		volba povolání

5.8.2 Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Předmět Tělesná výchova je vyučován **od prvního do devátého ročníku**, v každém ročníku dvě hodiny týdně. Převažující **formou** realizace předmětu je vyučovací hodina, od 6. tříd je dělena na skupiny chlapců a dívek. Kromě toho je obsah předmětu realizován v blocích (lyžařský výcvikový zájezd, sportovní soutěže) a projektovým vyučováním - Sportovní den. Výuka je realizována v tělocvičně, na hřišti, stadionu, v přírodním prostředí, na ledové ploše nebo plaveckém bazénu. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Zdravotní tělesná výchova je jako ucelený systém nabízena žákům III. zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách, s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení. Pokud se v daném školním roce nerealizuje jako samostatný vyučující předmět, jsou prvky zdravotní tělesné výchovy zařazovány do vyučovacího předmětu Tělesná výchova. Základní výuka plavání se realizuje na prvním stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin.

Tělesná výchova představuje nejdůležitější formu pohybového učení a pohybové kultivace žáků a je hlavním zdrojem poznatků a námětů pro zdravotní, rekreační i sportovní využití pohybu v režimu školy i mimo školu. Jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování.V tělesné výchově žáci nacházejí prostor k osvojování nových pohybových dovedností, k ovládnutí a využívání různého sportovního náčiní a nářadí, k seznámení s návody pro pohybovou prevenci či korekci jednostranného zatížení nebo zdravotního oslabení, stejně jako pro zdravý rozvoj tělesné zdatnosti a výkonnosti. Uplatňují osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, zvykají si na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Významné je **propojování** pohybových činností s dalšími oblastmi vzdělávání, jako je hudební výchova, estetika, poznávání a ochrana přírody, dopravní kázeň, hygiena, etika atd.

Vzdělávací obsah je rozdělen na tři **tematické okruhy:** *Činnosti ovlivňující zdraví, Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, Činnosti podporující pohybové učení.*

Důležité je propojování poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Výchova ke zdraví s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o vzdělávací oblasti Člověk a společnost (Ov), Člověk a příroda (Př, ...), tělesná výchova apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých mezipředmětových vztahů využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. Mezipředmětové vztahy organicky a efektivně začleňujeme do výuky výchovy ke zdraví.

V předmětu Tělesná výchova se na 1. a na 2. stupni ZŠ realizují části vzdělávacích obsahů **průřezového tématu** Osobnostní a sociální výchova (Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Mezilidské vztahy, Kooperace a kompetice).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k osvojení si základního tělocvičného názvosloví
- žáci vlivem mezipředmětových vztahů propojují poznatky z jednotlivých vzdělávacích oblastí
- žáci se orientují v informačních zdrojích o sportovních aktivitách a akcích
- žáky vedeme k sebehodnocení, posuzují vlastní pokroky
- žáci se účastní sportovních soutěží
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z učení všem žákům
- ve výuce respektujeme základní učivo

Kompetence k řešení problémů

- žáci adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka
- žáci řeší problémové situace v souvislosti s nesportovním chováním, nevhodným sportovním prostředím, způsoby životního stylu
- žáci jsou vedeni k ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- žáci reagují na základní povely a pokyny, které si sami i vydávají
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých
- vytváříme žákům příležitosti pro relevantní komunikaci, netolerujeme agresivní a hrubé projevy chování všech účastníků komunikace
- jsme otevření ke konstruktivní kritice a sebekritice, která je hybnou silou pokroku
- využíváme sebekritiku a posilujeme zdravé sebevědomí
- podporujeme přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami
- podporujeme komunikaci s jinými školami

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme u žáků jednání v duchu fair play, dodržování pravidel, žáci označují přestupky
- žáci respektují opačné pohlaví
- žáci zvládají pohybové činnosti ve skupině
- zadáváme žákům úkoly, při kterých mohou spolupracovat
- umožňujeme každému žákovi zažít úspěch, dodáváme žákům sebedůvěru
- organizujeme akce, při kterých se žáci učí vhodnému chování a vzájemnému respektu (např. lyžařský výcvikový zájezd)

Kompetence občanské

- žáci se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu
- žáci projevují samostatnost a vůli pro zlepšení své zdatnosti
- žáci spojují svou pohybovou činnost se zdravím, zařazují si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení
- vedeme žáky ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení, učí se být ohleduplní a taktní
- umožňujeme žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- nabízíme žákům aktivity pro smysluplné využití volného času (volitelné a zájmové útvary, sportovní akce apod.)
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci uplatňují hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě
- žáci užívají jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní
- žáci spoluorganizují svůj pohybový režim
- žáky vedeme k efektivitě při organizování vlastní práce
- žáci využívají znalosti a dovednosti v běžné praxi
- motivujeme žáky pochvalou

Kompetence digitální

- žáci vyhledávají a kriticky posoudí vyhledaná data, informace a digitální obsah a používají je pro další učení
- žáci se samostatně rozhodují, kterou z dostupných technologií využijí k řešení problému
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí a zdůvodní význam pohybu pro zdraví, provádí relaxační a zdravotní cvičení a pohybové hry s představivostí, uvede zdroje informací o pohybových činnostech • spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti (dílčí TV-3-1-01)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, správné držení těla, relaxační a zdravotní cvičení **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – pohybové hry se zaměřením na rozvoj pohybové představivosti **Činnosti podporující pohybové učení** – zdroje informací o pohybových činnostech		
užívá rozvoj forem rychlosti, aplikuje základy akrobacie, rytmického cvičení, základy atletiky, posoudí své pohybové dovednosti a pohybové dovednosti ostatních • zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení (dílčí TV-3-1-02)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – rozvoj různých forem rychlosti, koordinace pohybu **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – základy gymnastiky, akrobacie - průpravná cvičení pro kotoul vpřed, kotoul vzad, lavička (chůze s dopomocí), trampolínka, žebřiny (výstup, obrat, sestup), cvičení se švihadly, základy šplhu – hod kriketovým míčkem, skok do dálky z místa – rytmické a kondiční formy cvičení – základy estetického pohybu (chůze, běh, poskoky) – průpravné úpoly (přetahy a přetlaky) – základy atletiky – vytrvalý běh do 5 minut – rychlý běh 50 m **Činnosti podporující pohybové učení** – posuzování pohybových dovedností		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zařadí přípravu organismu před pohybovou činností, užívá základy sportovních her a turistiky a objasní chování fair play a pravidla pohybových činností, spolupracuje a soutěží s ostatními • spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích (dílčí TV-3-1-03) objasní hygienu při TV a dodržuje ji, dodržuje zásady bezpečnosti při pohybových činnostech • uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy (dílčí TV-3-1-04) reaguje na základní povely a signály, vysvětlí komunikaci a organizaci v TV • reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci (dílčí TV-3-1-05)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – příprava organismu před pohybovou činností, uklidnění po zátěži **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – základy sportovních her (manipulace s míčem, držení míče jednoruč a obouruč, základní přihrávky, průpravné hry) – turistika a pobyt v přírodě (přesun do terénu, chování v dopravních prostředcích, chůze v terénu) **Činnosti podporující pohybové učení** – zásady jednání a chování fair play – pravidla pohybových činností (her, soutěží, závodů) **Činnosti ovlivňující zdraví** – hygiena při Tv (prostředí, vhodné oblečení a obutí) – bezpečnost při pohybových činnostech (bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečná příprava a ukládání nářadí a náčiní) **Činnosti podporující pohybové učení** – komunikace v Tv (základní povely, signály), organizace při Tv (prostoru a činností ve známém prostředí)	OSV – Kooperace a kompetice (řešení konfliktů, podřízení se, soutěže v družstvech) (9)	OČZMU chůze v terénu

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí a zdůvodní význam pohybu pro zdraví, provádí relaxační a zdravotní cvičení a pohybové hry s představivostí • spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti (dílčí TV-3-1-01)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – význam pohybu pro zdraví - délka a intenzita pohybu, správné držení těla, relaxační a zdravotní cvičení **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – pohybové hry se zaměřením na zdokonalování nových pohybových dovedností		
užívá rozvoj forem rychlosti, aplikuje základy akrobacie, rytmického cvičení, základy atletiky, posoudí pohybové dovednosti • zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení (dílčí TV-3-1-02) pohybuje se v plaveckém bazénu, dodržuje hygienu a bezpečnost, zvládá základní plavecké dovednosti, na individuální úrovni zvládne plaveckou techniku a sebezáchranu • adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti (TV-5-1-11) • zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti (TV-5-1-12)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – průpravná cvičení pro nácvik odrazu z trampolínky, skoky, skoky prosté odrazem snožmo z trampolínky – kladinka (chůze s dopomocí) – rytmické a kondiční formy cvičení - základy estetického pohybu (jednoduché tance) – základy atletiky - vytrvalý běh do 10 min, rychlý běh do 60 m, základy vysokého a polovysokého startu, skok do dálky z rozběhu, hod míčkem z místa – plavání (základní plavecká výuka) – základy gymnastiky, akrobacie - průpravná cvičení pro kotoul vpřed, kotoul vzad, lavička (chůze s dopomocí, žebřiny (výstup, obrat, sestup), cvičení se švihadly, základy šplhu **Činnosti podporující pohybové učení** – měření pohybových dovedností (měření výkonů)		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zařadí přípravu organismu před pohybovou činností, užívá základy sportovních her, plavání a turistiky a objasní chování fair play a užívá pravidla pohybových činností, spolupracuje a soutěží s ostatními • spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích (dílčí TV-3-1-03) objasní a uplatňuje hygienu a bezpečnost při TV • uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy (TV-3-1-04) reaguje na základní povely a signály, respektuje dohodnutou organizaci v Tv • reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci (TV-3-1-05)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – příprava organismu (napínací a protahovací cvičení) **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – základy sportovních her (manipulace s míčem, základní přihrávky, utkání podle zjednodušených pravidel minisportu) – turistika a pobyt v přírodě (chování v dopravních prostředcích, přesun do terénu, chůze v terénu) – plavecký výcvik **Činnosti podporující pohybové učení** – zásady jednání a chování fair play – pravidla pohybových činností (her, závodů, soutěží) **Činnosti ovlivňující zdraví** – hygiena při Tv a bezpečnost při pohybových činnostech **Činnosti podporující pohybové učení** – komunikace v Tv - povely, signály – organizace při Tv	OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci a kompetici) (9)	OČZMU přesun v terénu

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vysvětlí a zdůvodní význam pohybu pro zdraví, provádí relaxační a zdravotní cvičení a pohybové hry, uvede zdroje informací o pohybových činnostech, zařadí přípravu organismu před pohybovou činností • spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti (TV-3-1-01) provádí základní prvky gymnastiky, rytmického a kondičního cvičení, atletiky a plavání podle svých individuálních předpokladů • zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení (TV-3-1-02)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – význam pohybu pro zdraví – příprava organismu – zdravotně zaměřené činnosti – bezpečnost při pohybových činnostech **Činnosti podporující pohybové učení** – zdroje informací o pohybových činnostech **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu – průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací cvičení - korektivní, tvořivá a jiná cvičení. Gymnastika – průpravná cvičení – akrobacie - kotoul vpřed, kotoul vzad, průpravná cvičení pro zvládnutí stoje na rukou, stoj na rukou s dopomocí – přeskok - průpravná cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku, přeskok 2 až 4 dílů bedny odrazem z trampolínky – kladinka - chůze bez dopomoci, různé obměny chůze – šplh		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: pohybuje se v plaveckém bazénu, dodržuje hygienu a bezpečnost, zvládá základní plavecké dovednosti, na individuální úrovni zvládne plaveckou techniku a sebezáchranu • adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti (TV-5-1-11) • zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti (TV-5-1-12)	Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem – jednoduché tance – základy estetického pohybu – vzájemné chování při tanci – základy cvičení s náčiním při hudebním nebo rytmickém doprovodu Průpravné úpoly – přetahy a přetlaky Základy atletiky – pojmy - pomůcky pro měření výkonů, úprava doskočiště – průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti – základy techniky běhů, skoků a hodů – startovní povely – základní způsoby měření a zaznamenávání výkonu – běh - běžecká abeceda, rychlý běh do 60 m, vytrvalý běh, běh v terénu, nízký, polovysoký start – skok - skok do dálky z rozeběhu – hod - hod míčkem z místa, z rozeběhu Plavání – základní plavecká výuka		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: provádí základní pohybové aktivity, aplikuje zásady jednání a chování fair play, spolupracuje a soutěží s ostatními • spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích (TV-3-1-03)	Pohybové hry a netradiční pohybové hry a aktivity – pohybové hry s různým zaměřením – netradiční pohybové hry a aktivity – využití netradičního nářadí při cvičení – pravidla pohybových činností – zásady jednání a chování fair play – využití přírodního prostředí pro pohybové hry	OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci a kompetici) (9) OSV – Mezilidské vztahy (chování podporující dobré vztahy) (7)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech • uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy (TV-3-1-04) reaguje na povely a signály při pohybových činnostech, respektuje dohodnutou komunikaci a organizaci v Tv • reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci (TV-3-1-05)	Základy sportovních her – průpravné hry – utkání podle zjednodušených pravidel minisportů – manipulace s míčem, základní přihrávky – herní činnosti jednotlivce – spolupráce při hře Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu – chůze v terénu – běh po vyznačené trase – ochrana přírody **Činnosti ovlivňující zdraví** – hygiena při Tv a bezpečnost při pohybových činnostech **Činnosti podporující pohybové učení** – komunikace v Tv - povely, signály – organizace při Tv		OČZMU chůze v terénu

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: provádí základní prvky gymnastiky, rytmického a kondičního cvičení, atletiky, sestaví a aplikuje varianty osvojených pohybových her, uplatňuje sociální dovednosti pro kooperaci a kompetici, zařadí přípravu organismu před pohybovou činností • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her (TV-5-1-03) zařadí pravidelné kondiční cvičení, reguluje vlastní jednání, zlepšuje úroveň své zdatnosti, spolupracuje i soutěží s ostatními • podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti (TV-5-1-01) sestaví cvičební jednotku na vyrovnání svalové nerovnováhy • zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením (TV-5-1-02)	**Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** Atletika – běžecká abeceda – vytrvalostní běh v terénu – rychlý běh (60 m) – nízký start – skok do dálky – hod kriketovým míčkem – příprava organismu (před pohybovou činností, zklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení) – zdravotně zaměřené činnosti (správné držení těla) – rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu Pohybové hry – míčové a soutěživé hry – využití přírodního prostředí pro pohybové hry Úpoly – přetahy a přetlaky Gymnastika – akrobacie (kotouly vpřed i vzad) – stoj na rukou s dopomocí – přeskoky přes kozu, nácvik odrazu – cvičení na nářadí - kladinka, lavičky – překážková dráha – šplh Rytmická a kondiční gymnastika – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (cvičení sebekontroly, regulace vlastního jednání) (3) OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci a kompetici) (9)	Podle podmínek (např. škola v přírodě v zimním období) lze zařadit základy lyžařského výcviku

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech, ohlásí úraz spolužáka učiteli • uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka (TV-5-1-04) zhodnotí pohybovou činnost spolužáka, reaguje na pokyny • jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti (TV-5-1-05) používá základní tělocvičné názvosloví, provádí cvičení podle popisu • užívá při pohybové činnosti základní osvojené tělocvičné názvosloví, cvičí podle popisu cvičení (dílčí TV-5-1-07)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – hygiena při Tv (hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity), bezpečnost při pohybových činnostech (organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách Tv) – hodnocení kvality pohybové činnosti spolužáka, pokyny a reakce na ně – tělocvičné názvosloví, cvičení podle popisu		
aplikuje zásady jednání a chování fair play, dodržuje pravidla her, rozpozná přestupky proti pravidlům a přiměřeně na ně reaguje, respektuje spolužáky • jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví (TV-5-1-06)	**Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** Sportovní hry – přihrávka jednoruč a obouruč – chytání míče jednoruč a obouruč – střelba jednoruč a obouruč na koš – pohyb s míčem a bez míče, zastavení – průpravné sportovní hry, utkání podle zjednodušených pravidel (vybíjená, minifotbal, minibasketbal) – fair play - dodržování pravidel, vzájemný respekt	OSV – Mezilidské vztahy (chování podporující dobré vztahy) (7)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví tým a vede žáky při nenáročných pohybových činnostech a soutěžích • zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy (TV-5-1-08) změří a zapíše pohybové výkony, porovná je s předchozími výsledky • změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky (TV-5-1-09) vyhledá a třídí sportovní informace • orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace (TV-5-1-10)	**Činnosti podporující pohybové učení** – organizace při Tv (základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí), pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností (her, závodů, soutěží) – měření a posuzování pohybových dovedností (měření výkonů, základní pohybové testy) – základní zdroje informací o Tv a sportu (časopisy, knihy, televize, rozhlas aj.)		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zařadí pravidelné kondiční cvičení, uvede příklady významu pohybu pro zdraví • podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti (TV-5-1-01) sestaví cvičební jednotku na vyrovnání svalové nerovnováhy, uplatňuje zásady hygieny a bezpečnosti pohybových činností • zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením (TV-5-1-02) používá osvojené pohybové dovednosti při cvičení, uplatňuje sociální dovednosti pro kooperaci a kompetici • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her (TV-5-1-03)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu – zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla, správné zvedání zátěže, kompenzační a relaxační cvičení a jejich praktické využití – hygiena při Tv - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv – rozvoj různých forem vytrvalosti a síly – pohybové hry - s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity, využití netradičního náčiní při cvičení – základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti žáka, kotoul vpřed a vzad, cvičení s plným míčem, cvičení se švihadlem, cvičení se švédskou lavičkou, cvičení na žebřinách, překážková dráha, cvičení na kladince – roznožka - nácvik odrazu	OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci a kompetici) (9)	Podle podmínek (např. škola v přírodě v zimním období) lze zařadit základy lyžařského výcviku

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá osvojené pohybové dovednosti při cvičení, uplatňuje sebekontrolu, reguluje vlastní jednání, cvičí podle svých možností • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her (TV-5-1-03)	– průpravné úpoly - přetahy a přetlaky – základy atletiky - motivovaný vytrvalý běh, nácvik startu, rychlý běh, skok do dálky, hod kriketovým míčkem – základy sportovních her - manipulace s míčem, s florbalovou holí či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti žáka, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů – kopaná - zjednodušená pravidla, přihrávky, zpracování míče, hra hlavou, střelba, hra – florbal - zjednodušená pravidla, přihrávky, střelba, hra – košíková - přihrávky, driblink, střelba na koš – přehazovaná - přehození míče přes síť – vybíjená - přihrávka, vybití – šplh na tyči – bruslení - základní techniky pohybu na bruslích (volitelně, pokud jsou k tomu personální, materiální a organizační podmínky)	OSV – Sebepoznání a sebepojetí (moje tělo, moje psychika) (2) OSV – Seberegulace a sebeorganizace (cvičení sebekontroly, regulace vlastního jednání) (3)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vymezí pravidla bezpečného chování ve sportovním prostředí, uplatňuje pravidla bezpečnosti a chování, nahlásí učiteli úraz spolužáka • uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka (TV-5-1-04)	– bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek		
posoudí svoji pohybovou činnost a činnost spolužáka, reaguje na pokyny • jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti (TV-5-1-05)	– hodnocení kvality pohybové činnosti spolužáka, reakce na pokyny		
dodržuje pravidla her, rozpozná přestupky proti pravidlům • jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví (TV-5-1-06)	– zásady jednání a chování - fair play, vzájemné respektování – pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží	OSV – Mezilidské vztahy (chování podporující dobré vztahy) (7)	
používá základní tělocvičné názvosloví, provede jednoduché cviky podle popisu • užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení (TV-5-1-07)	– komunikace v tělesné výchově - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály		
sestaví tým a vede žáky při sportovním utkání • zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy (TV-5-1-08)	– organizace při Tv - základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: změří a zapíše sportovní výsledky a porovná je • změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky (TV-5-1-09)	– měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů, základní pohybové testy		
vyhledá a třídí sportovní informace v různých zdrojích • orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace (TV-5-1-10)	– zdroje informací o pohybových činnostech - nástěnky, školní časopis, webové stránky školy, noviny, časopisy, televize, rozhlas		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: cvičí podle svých individuálních možností • žák aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem (TV-9-1-01) zařadí posilovací a korekční cviky • usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program (TV-9-1-02) provede individuální rozcvičku • samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly (TV-9-1-03)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – **správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost, správné zapojení dechu** – celkové posilování svalového aparátu (prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí) – rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost – rekreační a výkonnostní sport dívek a chlapců – individuálního rozcvičení, strečink celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla	OSV – Sebepoznání a sebepojetí (moje tělo, moje psychika) (2)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje bezpečné chování při hodinách a sportovních akcích • uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost (TV-9-1-05)	– seznámení žáků s vhodným a bezpeč. chováním na sportovních akcích konaných ve škole i mimo školu – zásady bezpečného používání konkrétních sportovních potřeb a nářadí	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání a prožívání) (3)	
provede osvojené pohybové dovednosti a užívá jich při vybraných sportech, reguluje vlastní chování a jednání, respektuje okolí • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (TV-9-2-01)	**Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – pohybové hry - závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity – vybíjená – taktika, hra – košíková - správný postoj při přihrávce, driblink pravou, levou rukou bez očního kontaktu s balonem, driblinková abeceda (kroužení míčem okolo těla), dvojtakt, střelba na koš, driblink se slalomem, nácvik herní činnosti, obranný pohyb, pravidla – doplňkové sportovní hry - minikopaná, ringo – přehazovaná - přehození míče přes síť, rychlá a přesná přihrávka, prudké odehrání míče – florbal - pravidla, přihrávky, slalom, střelba, útočné kombinace. – kopaná - pravidla, přihrávky, zpracování míče, hra hlavou, střelba, herní kombinace - chlapci	OSV – Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, respektování) (7) OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci a kompetici) (9)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (TV-9-2-01)	– atletika - atletická abeceda (lifting, skipping, zakopávání), vytrvalostní běh v terénu, rychlý běh (60 m, 150m, 300m), vytrvalostní běh (1500m), hod kriketovým míčkem, vrh koulí (pouze chlapci), skok do dálky, skok do výšky, rychlé starty – gymnastika - kotoul vpřed a vzad, přeskok přes kozu, roznožka, skrčka; kladinka - rovnovážné polohy; kruhy - houpání – kondiční gymnastika – cvičení se švihadly – cvičení s hudbou (děvčata) – překážková dráha – šplh na laně a tyči – úpoly - přetahy, přetlaky a pády stranou – bruslení (případně in-line bruslení) - jízda vpřed, vzad, lední hokej – dopravní výchova - uplatňování pravidel silničního provozu, praktická část - jízda zručnosti a dopravní testy		bruslení- dle podmínek

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zhodnotí svůj sportovní výkon • posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (TV-9-2-02)	– sebehodnocení v dané pohybové činnosti – pravidla dané pohybové činnosti – zjevné nedostatky a jejich příčiny		
používá odborné názvosloví na úrovni cvičence • užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu (dílčí TV-9-3-01)	**Činnosti podporující pohybové učení** – komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností)		
aplikuje při sportu čestné soupeření • naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu (TV-9-3-02)	– čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví		
spolupracuje s ostatními • dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji (TV-9-3-03)	– týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: respektuje práva a povinnosti hráče • rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora (dílčí TV-9-3-04)	– pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace při hře v poli	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání a prožívání) (3)	
změří sportovní výkony • sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí (TV-9-3-05)	– statistická zjištění - měření délky, rychlosti, výšky, práce se stopkami, pásmem		
sestaví tým • zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže (TV-9-3-06)	– aktivní (samostatná) organizace prostoru a pohyb. činností		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví cvičební jednotku a zařadí cviky pro správné držení těla, cvičí podle svých individuálních možností • žák aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem (TV-9-1-01) zařadí posilovací a korekční cviky • usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program (TV-9-1-02) provede individuální rozcvičku, zařadí strečink a uvolňovací cviky • samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly (TV-9-1-03) uvede příklady drog a jiných škodlivin, uvede jejich vliv při sportu • odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší (dílčí TV-9-1-04)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – **správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost, správné zapojení dechu** – celkové posilování svalového aparátu (prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí) – rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost – rekreační a výkonnostní sport dívek a chlapců – individuálního rozcvičení, strečink celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla – drogy a jiné škodliviny (anabolika, látky zvyšující fyzic. kondici a podporující růst sval. hmoty)	OSV – Sebepoznání a sebepojetí (moje tělo, moje psychika) (2)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje bezpečné chování při hodinách a sportovních akcích • uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost (TV-9-1-05)	– seznámení žáků s vhodným a bezpeč. chováním na sport. akcích konaných ve škole i mimo školu – zásady bezpečného používání konkrétních sport. potřeb a nářadí	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání a prožívání) (3)	
provede osvojené pohybové dovednosti a užívá jich při vybraných sportech, reguluje vlastní chování a jednání, respektuje okolí, spolupracuje i soutěží, respektuje ostatní • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (TV-9-2-01)	**Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – pohybové hry - závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity – vybíjená - taktika – košíková - správný postoj při přihrávce, driblink pravou, levou rukou bez očního kontaktu s balonem, driblinková abeceda (kroužení míčem okolo těla), dvojtakt, střelba na koš, driblink se slalomem, nácvik herní činnosti, obranný pohyb, pravidla – doplňkové sportovní hry - minikopaná, ringo – lyžování - kurz v 7. ročníku (možnost opakované účasti i ve vyšších ročnících) – přehazovaná - přehození míče přes síť, rychlá a přesná přihrávka, prudké odehrání míče – odbíjená - nácvik přihrávek vrchem, odbíjení spodem – florbal - pravidla, přihrávky, slalom, střelba, útočné kombinace. – kopaná - pravidla, přihrávky, zpracování míče, hra hlavou, střelba, herní kombinace - chlapci	OSV – Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, respektování) (7) OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci a kompetici) (9)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a ověří si je při sportovních hrách • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (TV-9-2-01)	– atletika - atletická abeceda (lifting, skipping, zakopávání), vytrvalostní běh v terénu, rychlý běh (60 m, 150m, 300m), vytrvalostní běh (1500m), hod kriketovým míčkem, vrh koulí, skok do dálky, skok do výšky, rychlé starty – gymnastika – kotoul vpřed a vzad, přeskok přes kozu, roznožka, skrčka; kladinka - rovnovážné polohy; kruhy - houpání – kondiční gymnastika – cvičení se švihadly – cvičení s hudbou (děvčata) – překážková dráha – šplh na laně a tyči – úpoly - přetahy, přetlaky a pády stranou – bruslení (případně in-line bruslení) - jízda vpřed, vzad, lední hokej – dopravní výchova - uplatňování pravidel silničního provozu, praktická část - jízda zručnosti a dopravní testy		Bruslení, lední hokej – podle podmínek

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zhodnotí svůj sportovní výkon, objasní příčiny nedostatků a pojmenuje je • posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (TV-9-2-02)	– sebehodnocení v dané pohybové činnosti – pravidla dané pohybové činnosti – zjevné nedostatky a jejich příčiny		
používá odborné názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího • užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu (dílčí TV-9-3-01)	**Činnosti podporující pohybové učení** – komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností)		
uvede základní olympijské myšlenky a aplikuje je při sportu • naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu (TV-9-3-02)	– čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu		
užívá jednoduchá pravidla sportovních her, spolupracuje s ostatními • dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji (TV-9-3-03)	– týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: respektuje práva a povinnosti hráče • rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora (dílčí TV-9-3-04)	– pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace při hře v poli	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání a prožívání) (3)	
změří sportovní výkony, zapíše je a vyhodnotí • sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí (TV-9-3-05)	– statistická zjištění - měření délky, rychlosti, výšky, práce se stopkami, pásmem		
sestaví tým a vede žáky při sportovním utkání • zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže (TV-9-3-06)	– aktivní (samostatná) organizace prostoru a pohyb. činností		
porovná a zapíše informace ze sportovních soutěží • zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci (dílčí TV-9-3-07)	– práce s tabulkou (výsledkovou listinou) – doplňování příslušných dat – čtení potřebných dat – zjišťování potřebných dat		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví cvičební jednotku a zařadí cviky pro správné držení těla • aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem (TV-9-1-01) zařadí vhodné posilovací cviky • usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program (TV-9-1-02) provede individuální rozcvičku, zařadí strečink • samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly (TV-9-1-03) uvede příklady drog a jiných škodlivin, uvede jejich vliv na organismus při sportu, uvede vhodné prostředí pro realizaci sportu • odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší (TV-9-1-04)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost, správné zapojení dechu – celkové posilování svalového aparátu (prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí) – rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost – rekreační a výkonostní sport dívek a chlapců – individuální rozcvičení, strečink celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla – drogy a jiné škodliviny (anabolika, látky zvyšující fyzic. kondici a podporující růst sval. hmoty), pohybová aktivita a čistota ovzduší		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje bezpečné chování při hodinách Tv a sportovních akcích, uvede možná nebezpečí při realizovaných sport. činnostech a přizpůsobí jim svou činnost • uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost (TV-9-1-05) provede osvojené pohybové dovednosti a užívá jich při vybraných sportech, reguluje vlastní chování a jednání, respektuje okolí, pečuje o dobré vztahy, soutěží, spolupracuje • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (TV-9-2-01)	– seznámení žáků s vhodným a bezpeč. chováním na sport. akcích konaných ve škole i mimo školu, zásady bezpečného používání konkrétních sport. potřeb a nářadí **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – pohybové hry - závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity – košíková - útok, obrana - osobní, zonová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče, postupný útok, rychlý protiútok, těsná osobní obrana – doplňkové sportovní hry - minikopaná, ringo – freesbe – odbíjená - přihrávky vrchem i spodem přes síť, podání spodem i vrchem, nácvik útoku po přihrávce, blokování, příjem podání spodem, vrchem, nácvik smeče – florbal - obrana, rozehrávka, útočné kombinace – kopaná - střelba nártem, po přihrávce vedení míče, obcházení soupeře, dodržování taktiky - chlapci	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání a prožívání) (3) OSV – Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, respektování) (7) OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci a kompetici) (9)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá osvojené pohybové dovednosti • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (TV-9-2-01)	– atletika - atletická abeceda (lifting, skipping, zakopávání), vytrvalostní běh v terénu, rychlý běh (60 m , 150m, 300m), vytrvalostní běh (1500m), hod kriketovým míčkem, vrh koulí, skok do dálky, skok do výšky – gymnastika - kotoul vpřed a vzad, vícekrát za sebou, přeskok přes kozu ve zvýšené výšce (skrčka, roznožka), kladinka, rovnovážné polohy, kruhy-kotoul vpřed a vzad, rotace kolem své osy – kondiční gymnastika – cvičení se švihadly – cvičení s hudbou, aerobic (děvčata) – překážková dráha – šplh na laně a tyči – úpoly - přetahy, přetlaky a pády stranou, – význam úpolových sportů pro sebeobranu – pády vzad, vpřed, stranou – bruslení (případně in-line bruslení) - jízda vpřed, vzad, lední hokej, zatáčení, překládání, obraty z jízdy vpřed do jízdy vzad a opačně, zastavení – dopravní výchova - uplatňování pravidel silničního provozu; praktická část - jízda zručnosti a dopravní testy		Bruslení, lední hokej – podle podmínek

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zhodnotí svůj sportovní výkon a výkon spolužáka • posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (TV-9-2-02) používá odborné názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka • užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu (TV-9-3-01) uvede základní olympijské myšlenky a aplikuje je při sportu • naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu (TV-9-3-02) užívá jednoduchá pravidla sportovních her, spolupracuje s ostatními • dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji (TV-9-3-03)	– sebehodnocení v dané pohybové činnosti – pravidla dané pohybové činnosti – zjevné nedostatky a jejich příčiny **Činnosti podporující pohybové učení** – komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností) – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu – týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: respektuje práva a povinnosti hráče, rozhodčího, diváka • rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora (TV-9-3-04)	– pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace při hře v poli	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání a prožívání) (3)	
změří sportovní výkony, zapíše je a vyhodnotí • sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí (TV-9-3-05)	– statistická zjištění - měření délky, rychlosti, výšky, práce se stopkami, pásmem		
sestaví sportovní tým, spolurozhoduje hry a soutěže • zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže (TV-9-3-06)	– aktivní (samostatná) organizace prostoru a pohyb. činností, rozhodování her a soutěží		
sestaví sportovní tabulky z výsledků žáků, odhadne své možnosti • zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci (TV-9-3-07)	– práce s tabulkou (výsledkovou listinou) – doplňování příslušných dat – čtení potřebných dat – zjišťování potřebných dat – sebepoznávání	OSV – Sebepoznání a sebepojetí (zdravé a vyrovnané sebepojetí) (2)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestaví cvičební jednotku a zařadí cviky pro správné držení těla, správně zapojí dech • aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem (TV-9-1-01) zařadí vhodné posilovací a korekční cviky • usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program (TV-9-1-02) provede individuální rozcvičku, zařadí strečink a vhodné uvolňovací cviky • samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly (TV-9-1-03) uvede příklady drog a jiných škodlivin, uvede jejich vliv na organismus při sportu, uvede vhodné prostředí pro realizaci sportu • odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší (TV-9-1-04)	**Činnosti ovlivňující zdraví** – správné držení těla, zvyšování kloubních pohybů, preventivní pohybová činnost, správné zapojení dechu – celkové posilování svalového aparátu (prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí) – rozvoj vytrvalosti, zdravotně orientovaná zdatnost – rekreační a výkonostní sport dívek a chlapců – individuální rozcvičení, strečink celého těla před a po ukončení hodiny, na závěr hodiny uvolnění nejzatíženějších partií těla – drogy a jiné škodliviny (anabolika, látky zvyšující fyzic. kondici a podporující růst sval. hmoty), pohybová aktivita a čistota ovzduší		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje bezpečné chování při hodinách Tv a sportovních akcích, uvede možná nebezpečí při realizovaných sport. činnostech a přizpůsobí jim svou činnost • uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost (TV-9-1-05) provede osvojené pohybové dovednosti a užívá jich při vybraných sportech, reguluje vlastní chování a jednání, respektuje okolí, pečuje o dobré vztahy, soutěží, spolupracuje • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (TV-9-2-01)	– seznámení žáků s vhodným a bezpeč. chováním na sport. akcích konaných ve škole i mimo školu, zásady bezpečného používání konkrétních sport. potřeb a nářadí **Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností** – pohybové hry - závody družstev i jednotlivců s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity – košíková - útok, obrana - osobní, zonová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče, postupný útok, rychlý protiútok, těsná osobní obrana – doplňkové sportovní hry - minikopaná, ringo – freesbe – odbíjená - přihrávky vrchem i spodem přes síť, podání spodem i vrchem, nácvik útoku po přihrávce, blokování, příjem podání spodem, vrchem, nácvik smeče – florbal - obrana, rozehrávka, útočné kombinace – kopaná - střelba nártem, po přihrávce vedení míče, obcházení soupeře, dodržování taktiky - chlapci	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání a prožívání) (3) OSV – Mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, respektování) (7) OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci a kompetici) (9)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: užívá osvojené pohybové dovednosti a ověří si je při sportovních hrách • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech (TV-9-2-01)	– atletika - atletická abeceda (lifting, skipping, zakopávání), vytrvalostní běh v terénu, rychlý běh (60 m , 150m, 300m), vytrvalostní běh (1500m), vrh koulí, skok do dálky, skok do výšky – gymnastika - kotoul vpřed a vzad, vícekrát za sebou, přeskok přes kozu ve zvýšené výšce (skrčka, roznožka), kladinka, rovnovážné polohy, kruhy-kotoul vpřed a vzad, rotace kolem své osy – kondiční gymnastika – cvičení se švihadly – cvičení s hudbou , aerobic (děvčata) – překážková dráha – šplh na laně a tyči – úpoly - přetahy, přetlaky a pády stranou, – význam úpolových sportů pro sebeobranu – pády vzad, vpřed, stranou – bruslení (případně in-line bruslení) - jízda vpřed, vzad, lední hokej, zatáčení, překládání, obraty z jízdy vpřed do jízdy vzad a opačně, zastavení – dopravní výchova - uplatňování pravidel silničního provozu; praktická část - jízda zručnosti a dopravní testy		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zhodnotí svůj sportovní výkon a výkon spolužáka, pojmenuje příčiny nedostatků a objasní je • posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (TV-9-2-02)	– sebehodnocení v dané pohybové činnosti – pravidla dané pohybové činnosti – zjevné nedostatky a jejich příčiny		
používá odborné názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka a čtenáře • užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu (TV-9-3-01)	**Činnosti podporující pohybové učení** – komunikace v TV (tělocvičné názvosloví osvojovaných činností)		
uvede základní olympijské myšlenky a aplikuje je při sportu, sestaví žebříček nejúspěšnějších sportovců • naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu (TV-9-3-02)	– historie olympijských her, olympijské myšlenky – MOV, ČOV, ODM (olympiáda dětí a mládeže) – nejznámější čeští medailisté, kolektivy, nejznámější a nejúspěšnější sportovci		
užívá jednoduchá pravidla sportovních her, navrhne taktiku týmu, spolupracuje s ostatními • dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji (TV-9-3-03)	– týmová hra dle platných či dohodnutých pravidel		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: respektuje práva a povinnosti hráče, rozhodčího, diváka, organizátora, řídí sportovní utkání • rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora (TV-9-3-04)	– pravidla osvojovaných pohybových činností a jejich aplikace při hře v poli	OSV – Seberegulace a sebeorganizace (regulace vlastního jednání a prožívání) (3)	
změří sportovní výkony, zapíše je a vyhodnotí a porovná výsledky jednotlivých ročníků • sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí (TV-9-3-05)	– statistická zjištění - měření délky, rychlosti, výšky, práce se stopkami, pásmem		
sestaví sportovní tým, vysvětlí a zorganizuje turnaje na úrovni školy, spolurozhoduje hry a soutěže • zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže (TV-9-3-06)	– aktivní (samostatná) organizace prostoru a pohyb. činností, rozhodování her a soutěží		
sestaví sportovní tabulky z výsledků žáků a prezentuje je na nástěnce školy, zhodnotí reálně možnosti svého výkonu • zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci (TV-9-3-07)	– práce s tabulkou (výsledkovou listinou) – doplňování příslušných dat – čtení potřebných dat – zjišťování potřebných dat – sebepoznávání	OSV – Sebepoznání a sebepojetí (zdravé a vyrovnané sebepojetí) (2)	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (popř. Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 1. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: při cvičení drží správně tělo • uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy (dílčí ZTV-3-1-01) cvičí jednoduchá speciální cvičení • zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením (dílčí ZTV-3-1-02)	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – zásady správného držení těla – dechová cvičení **Speciální cvičení** – základy speciálních cvičení - základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení **Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		vhodné oblečení a obuv

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (popř. Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 2. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: při cvičení drží správně tělo, neprovádí pro něj nevhodná cvičení a činnosti • uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy (ZTV-3-1-01) je srozuměn se svým konkrétním zdravotním oslabením, cvičí jednoduchá speciální cvičení • zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením (ZTV-3-1-02)	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – zásady správného držení těla – dechová cvičení – nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) **Speciální cvičení** – základy speciálních cvičení - základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení **Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		vhodné oblečení a obuv pro ZTv pozor na citlivost údajů o zdravotním stavu žáků

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (popř. Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 3. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: při cvičení drží správně tělo, provádí dechová cvičení, neprovádí pro něj nevhodná cvičení a činnosti • uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy (ZTV-3-1-01) je srozuměn se svým konkrétním zdravotním oslabením, cvičí jednoduchá speciální cvičení, provádí další pro něj vhodné pohybové činnosti, řídí se podle svých individuálních pocitů při cvičení • zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením (ZTV-3-1-02)	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – zásady správného držení těla – dechová cvičení – nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) **Speciální cvičení** – základy speciálních cvičení - základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení **Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		vhodné oblečení a obuv pozor na citlivost údajů o zdravotním stavu žáků individuální posouzení vhodnosti cvičení

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (popř. Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 4. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: je srozuměn se svým konkrétním zdravotním oslabením a opatřeními vedoucími k zamezení jeho zhoršování a k prevenci, při cvičení drží správně tělo, uvědoměle provádí dechová cvičení, neprovádí pro něj nevhodná cvičení a činnosti • zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování (dílčí ZTV-5-1-01) cvičí jednoduchá speciální cvičení podle pokynů učitele, řídí se podle svých individuálních pocitů při cvičení • zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele (ZTV-5-1-02) neprovádí činnosti, které jsou v rozporu s jeho oslabením • upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením (dílčí ZTV-5-1-03)	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – zdravotní oslabení - konkrétní zdravotní oslabení žáka, prevence, pohybový režim, – dechová cvičení – zásady správného držení těla – nevhodá cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) **Speciální cvičení** – základy speciálních cvičení - základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení **Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		vhodné oblečení a obuv pozor na citlivost údajů o zdravotním stavu žáků individuální posouzení vhodnosti cvičení

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (popř. Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 5. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: je srozuměn se svým konkrétním zdravotním oslabením a opatřeními vedoucími k zamezení jeho zhoršování a k prevenci, při cvičení drží správně tělo, uvědoměle provádí dechová cvičení, neprovádí pro něj nevhodná cvičení a činnosti, speciální vyrovnávací cvičení provádí v optimálním počtu opakování • zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování (ZTV-5-1-01) cvičí jednoduchá speciální cvičení podle pokynů učitele, provádí další pro něj vhodné pohybové činnosti, řídí se podle svých individuálních pocitů při cvičení • zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele (ZTV-5-1-02) samostatně upozorní na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením a neprovádí je • upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením (ZTV-5-1-03) • zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy, změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky, • orientuje se v informačních zdrojích a pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – zdravotní oslabení - konkrétní zdravotní oslabení žáka, prevence, pohybový režim, – dechová cvičení – zásady správného držení těla – nevhodá cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení) **Speciální cvičení** – základy speciálních cvičení - základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení **Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		vhodné oblečení a obuv pozor na citlivost údajů o zdravotním stavu žáků individuální posouzení vhodnosti cvičení

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (nebo samostatný vyučovací předmět Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 6. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede základní druhy zdravotního oslabení, ovládne návyky správného držení těla, osvojené poznatky využívá při praktickém cvičení a pravidelném pohybovém režimu • uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení (ZTV-9-1-01) optimálně provádí pravidelné speciální cvičení, zvládá sestavení krátké cvičební jednotky s přihlédnutím k zdravotnímu omezení, speciální cvičení provádí v optimálním počtu opakování • zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení (ZTV-9-1-02) posoudí vhodnost sportovních aktivit vzhledem k jeho zdravotnímu oslabení, zaměřuje se na sportovní aktivity vedoucí ke zmírnění nebo odstranění zdravotního oslabení • aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení (ZTV-9-1-03)	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – základní druhy oslabení, jejich příčiny a možné důsledky - základní pojmy osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, soustředění na cvičení, vědomá kontrola cvičení, sebepojetí **Speciální cvičení** – speciální cvičení - soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení, základní cvičební polohy – posilování břišního svalstva, posilování zádového svalstva, protažení prsních a bederních svalů, zadní strany stehen a ohybačů kyčle, zvýšení kloubní pohyblivosti a rozsahu pohybu, uvolňování páteře, rotační cvičení, správný dýchací stereotyp, cvičení koordinace pohybu, hrudní a brániční dýchání při zátěži **Všestranné rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na vzdělávací obsah TV - s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (nebo samostatný vyučovací předmět Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 7. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede základní druhy zdravotního oslabení, ovládne návyky správného držení těla, správného způsobu sezení a stání, zvětšení pohyblivosti páteře ve všech směrech, osvojené poznatky využívá při domácím cvičení, projevuje zdravé sebepojetí • uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení (ZTV-9-1-01) optimálně provádí pravidelné speciální cvičení, zařadí ho samostatně do svého denního režimu, speciální cvičení provádí v optimálním počtu opakování jednotlivých cviků, zařazuje cviky na vyrovnání svalové nerovnováhy a zdokonalování koordinačních schopností • zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení (ZTV-9-1-02) posoudí vhodnost sportovních aktivit vzhledem k jeho zdravotnímu oslabení, vyhýbá se činnostem jednostranně zatěžující organismus, zaměřuje se na sportovní aktivity vedoucí ke zmírnění nebo odstranění zdravotního ooslabení • aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení (ZTV-9-1-03)	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – základní druhy oslabení, jejich příčiny a možné důsledky - základní pojmy osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, soustředění na cvičení, vědomá kontrola cvičení, sebepojetí **Speciální cvičení** – speciální cvičení - soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení, základní cvičební polohy – posilování břišního svalstva, posilování zádového svalstva, protažení prsních a bederních svalů, zadní strany stehen a ohybačů kyčle, zvýšení kloubní pohyblivosti a rozsahu pohybu, uvolňování páteře, rotační cvičení, správný dýchací stereotyp, cvičení koordinace pohybu, hrudní a brániční dýchání při zátěži **Všestranné rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na vzdělávací obsah TV - s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (nebo samostatný vyučovací předmět Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 8. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede základní druhy zdravotního oslabení a vybrané pohybové činnosti, které jsou vhodné a přiměřené druhu a stupni zdravotního oslabení zařadí korekční cvičení, projevuje zdravé sebepojetí • uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení (ZTV-9-1-01) optimálně provádí pravidelné speciální cvičení, zařadí ho samostatně do svého režimu a provádí ho v optimálním počtu opakování jednotlivých cviků, zařazuje cviky na upevňování správného držení těla, dýchací a relaxační cvičení • zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení (ZTV-9-1-02) posoudí vhodnost sportovních aktivit vzhledem k jeho zdravotnímu oslabení, vyhýbá se vědomně činnostem jednostranně zatěžující organismus, orientuje se na pohybové aktivity přiměřené jeho zdravotnímu stavu • aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení (ZTV-9-1-03)	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – základní druhy oslabení, jejich příčiny a možné důsledky – základní pojmy osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, soustředění na cvičení, vědomá kontrola cvičení, sebepojetí **Speciální cvičení** – speciální cvičení - soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení, základní cvičební polohy – posilování břišního svalstva, posilování zádového svalstva, protažení prsních a bederních svalů, zadní strany stehen a ohybačů kyčle, zvýšení kloubní pohyblivosti a rozsahu pohybu, uvolňování páteře, rotační cvičení, správný dýchací stereotyp, cvičení koordinace pohybu, hrudní a brániční dýchání při zátěži **Všestranné rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na vzdělávací obsah TV - s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova (nebo samostatný vyučovací předmět Zdravotní tělesná výchova)
Ročník: 9. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: uvede základní druhy zdravotního oslabení a vybrané pohybové činnosti, které jsou vhodné a přiměřené druhu a stupni zdravotního oslabení, do cvičební jednotky zařadí korekční cviky, projevuje zdravé sebepojetí • uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení (ZTV-9-1-01) optimálně provádí pravidelné speciální cvičení, zařadí ho samostatně do svého režimu a provádí ho v optimálním počtu opakování jednotlivých cviků, zařazuje cviky na vyrovnání svalové dysbalance, cviky dechové gymnastiky a relaxační cvičení • zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení (ZTV-9-1-02) posoudí vhodnost sportovních aktivit vzhledem ke svému zdravotnímu oslabení, věnuje se sportovním aktivitám přiměřené jeho zdravotnímu stavu, vyhýbá se vědomně činnostem jednostranně zatěžující organismus • aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení (ZTV-9-1-03)	**Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení** – základní druhy oslabení, jejich příčiny a možné důsledky - základní pojmy osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, soustředění na cvičení, vědomá kontrola cvičení, sebepojetí **Speciální cvičení** – speciální cvičení - soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení, základní cvičební polohy – posilování břišního svalstva, posilování zádového svalstva, protažení prsních a bederních svalů, zadní strany stehen a ohybačů kyčle, zvýšení kloubní pohyblivosti a rozsahu pohybu, uvolňování páteře, rotační cvičení, správný dýchací stereotyp, cvičení koordinace pohybu, hrudní a brániční dýchání při zátěži **Všestranné rozvíjející pohybové činnosti** – pohybové činnosti v návaznosti na vzdělávací obsah TV - s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení		

5.9 Člověk a svět práce

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah je určen všem žákům, tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Na naší škole se tato oblast realizuje ve vyučovacím předmětu **Praktické činnosti.** Do tohoto předmětu je zařazena **výchova k volbě povolání**.

5.9.1 Praktické činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu Praktické činnosti

Vyučovací předmět Praktické činnosti se zaměřuje na praktické dovednosti a návyky. Svými formami výuky a vymezeným obsahem učiva, využíváním znalostí získaných v jiných oblastech vzdělávání i zkušeností nabytých v běžném životě umožňuje žákům získat nezbytný soubor vědomostí, pracovních dovedností a návyků potřebných v běžném životě a formuje jejich osobnost rozvíjením některých vlastností, motorických i tvořivých schopností a dovedností. Ve všech tématických okruzích se žáci učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Získávají základní poučení o materiálech, pomůckách a nářadí, které používají a o bezpečnosti práce s nimi. Žáci jsou soustavně vedeni k dodržování bezpečnosti a hygieny při práci.

Vzdělávací obsah předmětu je realizován **ve všech ročnících 1. stupně ZŠ a na 2. stupni v 7. - 9. ročníku. Časová dotace** předmětu je jedna hodina týdně, popřípadě dvě hodiny za čtrnáct dnů. Výuka probíhá v kmenových učebnách a na školním pozemku v přírpdní učeně. **Formou realizace** tohoto vyučovacího předmětu je vyučovací hodina. Žáci v ní pracují frontálně, samostatně, ve dvojicích nebo ve skupinách. Výuku je možno dělit na skupiny.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Praktické činnosti je realizován **na 1. stupni** ve čtyřech **tematických okruzích** - *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů.* Na **2. stupni** je rozdělen na čtyři tematické okruhy *Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů*, od 8. ročníku je zařazen tematický okruh *Svět práce*.

Důležité je propojování poznatků a dovedností získávaných ve vyučovacím předmětu Praktické činnosti s dalšími oblastmi vzdělávání. Především jde o vzdělávací oblasti Umění a kultura (Vv), Člověk a jeho svět (Pr, Přv), Člověk a příroda (Př), Člověk a zdraví (Vkz) apod. Záleží na charakteru probíraného učiva a vytvářených kompetencích, pedagogickém mistrovství, invenci a zaměření učitele, jakých mezipředmětových vztahů využije a jaké metody a formy práce k tomu zvolí. **Mezipředmětové vztahy** organicky a efektivně začleňujeme do výuky praktických činností.

V předmětu se na 1. stupni ZŠ realizuje integrací vzdělávací obsah **průřezového tématu** Osobnostní a sociální výchova (Kooperace a kompetice). Na 2. stupni ZŠ Osobnostní a sociální výchova (Sebepoznání a sebepojetí), Environmentální výchova (Lidské aktivity a životní prostředí, Vztah člověka k prostředí).

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu Praktické činnosti

Kompetence k učení

- klademe důraz na čtení s porozuměním při práci podle návodů
- žáci operují s obecně používanými termíny a symboly
- vedeme žáky k poznání, že technika, jako významná součást lidské kultury, je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- vlivem mezipředmětových vztahů žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- vedeme žáky k sebehodnocení, k posouzení vlastních pokroků, určení příčin neúspěchu a k opatření k dosažení lepších výsledků
- při výuce se opíráme o názor, využíváme metody pozorování a experimentování

Kompetence k řešení problémů

- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával a pochopil problém, hledal různá řešení problémů, vyslovoval své úsudky a obhájil je
- žák samostatně řeší při pracovní činnosti problémy, využívá získané vědomosti, dovednosti, logiku, analogii a zkušenost, ověřuje prakticky správnost řešení problému, je schopen vyrovnat se s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- žák sleduje vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k účinné komunikaci při práci
- učitel uplatňuje metody kooperativního učení a skupinové práce
- seznamujeme žáky s významem pojmů používaných při výuce a vedeme žáky k používání správného názvosloví

Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve dvojici a ve skupině
- vedeme žáky k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- žák si vyžádá radu, informaci nutnou pro pracovní činnost

- vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů ostatních
- podporujeme vzájemnou pomoc při řešení úkolů, dodáváme žákům sebedůvěru
- vedeme žáky k dodržování základních pravidel slušného chování

Kompetence občanské

- vedeme žáky k poznávání okolního světa
- vytváříme žádoucí postoje k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- žáci aktivně chrání a tvoří své životní prostředí ve škole
- vedeme žáky k orientaci v různých oborech lidské činnosti
- vedeme žáky k poskytnutí účinné pomoci podle svých možností
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- žáci jsou vedeni k používání materiálů, nástrojů a pracovních pomůcek při dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- žáci si osvojují základní pracovní dovednosti a návyky, je zdůrazňován pořádek na pracovním místě, schopnost dovést započatou práci do konce, žák si organizuje a plánuje svou práci
- žáci získávají prvotní poznatky a dovednosti významné pro jejich další životní a profesní orientaci
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci
- žáci se připravují na budoucí volbu povolání resp. volbu dalšího studia, poznávají různé oblasti lidské činnosti, snaží se o sebepoznání svých silných a slabých stránek
- třídní učitel a žák spolupracuje při volbě povolání žáka se zákonnými zástupci žáka, výchovným poradcem a ostatními vyučujícími žáka
- poznáváním oblastí podnikatelských aktivit (exkurze) vytváříme žákům možnosti k rozvíjení podnikatelského myšlení

Kompetence digitální

- žáci vyhledávají a kriticky posoudí vyhledaná data, informace a digitální obsah a používají je pro další učení
- žáci vytvářejí digitální obsah (např. prezentace, referáty, pozvánky, plakáty…), pracují v jednoduchých dostupných aplikacích, využívají k tomu své znalosti a dovednosti získané v předmětu Informatika i získané vlastní prací s digitální technikou
- žáci se samostatně rozhodují, kterou z dostupných technologií využijí k řešení problému
- vedeme žáky k respektování autorských práv, uvádění zdrojů, k etickému jednání v digitálním prostředí
- vedeme žáky k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci s digitálními zařízeními

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: pracuje s drobným materiálem, rozliší vlastnosti materiálů a používá pracovní pomůcky • vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů (dílčí ČSP-3-1-01) používá jednoduché pracovní postupy • pracuje podle slovního návodu a předlohy (dílčí ČSP-3-1-02) konstruuje a sestavuje ze stavebnic jednoduché modely a stavby • zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi (dílčí ČSP-3-2-01) na základě pozorování přírody a záznamů z pozorování uvede základní podmínky pro pěstování rostlin • provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování (dílčí ČSP-3-3-01) provádí pěstování rostlin ze semen • pečuje o nenáročné rostliny (dílčí ČSP-3-3-02) provede jednoduchou úpravu stolu • připraví tabuli pro jednoduché stolování (dílčí ČSP-3-4-01) stanoví pravidla správného stolování • chová se vhodně při stolování (dílčí ČSP-3-4-02)	**Práce s drobným materiálem** – vlastnosti materiálů (přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil) – pracovní pomůcky a nástroje - funkce, využití – lidové zvyky, tradice – jednoduché pracovní postupy, organizace práce **Konstrukční činnosti** – stavebnice (jednoduché) – sestavování modelů **Pěstitelské práce** – základní podmínky pro pěstování rostlin – pěstování rostlin ze semen **Příprava pokrmů** – jednoduchá úprava stolu – pravidla správného stolování		

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: pracuje s drobným materiálem a vytváří z něj výrobky, rozliší vlastnosti materiálů a používá pracovní pomůcky • vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů (dílčí ČSP-3-1-01) používá jednoduché pracovní postupy • pracuje podle slovního návodu a předlohy (ČSP-3-1-02) aplikuje konstrukční činnosti a sestaví jednoduché stavebnice a modely a pracuje podle návodu • zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi (dílčí ČSP-3-2-01) na základě pozorování přírody a záznamů z pozorování uvede základní podmínky pro pěstování rostlin • provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování (dílčí ČSP-3-3-01) pěstuje rostliny, zasije osivo, pečuje o rostliny ve třídě • pečuje o nenáročné rostliny (dílčí ČSP-3-3-02) provede jednoduchou úpravu stolu • připraví tabuli pro jednoduché stolování (dílčí ČSP-3-4-01) stanoví pravidla správného stolování • chová se vhodně při stolování (dílčí ČSP-3-4-02)	**Práce s drobným materiálem** – vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, knoflík, bavlnka, jehla) – pracovní pomůcky a nástroje - funkce, využití – lidové zvyky, tradice, řemesla – jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce **Konstrukční činnosti** – stavebnice (prostorové, konstrukční) – sestavování modelů – práce s návodem, předlohou, náčrtem **Pěstitelské práce** – základní podmínky pro pěstování rostlin, osivo – pěstování rostlin ze semen v místnosti – pěstování pokojových rostlin **Příprava pokrmů** – jednoduchá úprava stolu – pravidla správného stolování		

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá drobný materiál, modelovací hmotu, papír, karton a textil, uvedenými postupy vyrábí výrobky, používá vhodné nástroje a pomůcky, uplatňuje pravidla bezpečnosti a hygieny práce, rozlišuje přírodní a technické materiály, pracuje individuálně i ve dvojici • vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů (ČSP-3-1-01 používá slovní návod a předlohu • pracuje podle slovního návodu a předlohy (ČSP-3-1-02)	**Práce s drobným materiálem** – drobný materiál - stříhání, ohýbání, spojování, propichování, navlékání, svazování, slepování, lisování – rozlišování přírodních a technických materiálů – modelovací hmota - hnětení, válení, stlačování, přidávání, ubírání, ohýbání, dělení na části – vlastnosti materiálu: tvrdost, soudržnost, tvárnost – papír a karton - překládání, skládání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, odměřování – vystřihování jednoduchých symetrických tvarů z přeloženého papíru, obkreslování podle šablony – určování vlastnosti papíru, druhy papíru – textil – odměřování a navlečení nitě, šití, sešívání – rozlišování rubu a líce tkaniny – ovládání a používání vhodných nástrojů a pomůcek – upevňování návyků organizace a plánování práce – uplatňování zásad bezpečnosti a hygieny práce	OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj individuálních dovedností, práce ve dvojici) (9)	

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestavuje modely z různých druhů stavebnic • zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi (ČSP-3-2-01)	**Konstrukční činnosti** – seznámení se s návodem a předlohami stavebnice, s jednotlivými částmi, možnostmi využití – sestavování modelů podle předlohy i podle představy z jednoduchých stavebnic – osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, plánování a vlastní pracovní činnosti při zachování bezpečnosti a hygieny práce		
ošetřuje pokojové rostliny, aplikuje poznatky o přírodě při péči o pokojové rostliny • provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování (ČSP-3-3-01) • pečuje o nenáročné rostliny (ČSP-3-3-02)	**Pěstitelské práce** – pokusy a pozorování: ověřování podmínek života rostlin – ošetřování pokojových rostlin: zalévání, kypření, rosení, hnojení, rozmnožování		
vymezí základní pravidla stolování a používá je při přípravě stolu, užívá základní pravidla chování při stolování • připraví tabuli pro jednoduché stolování (ČSP-3-4-01) • chová se vhodně při stolování (ČSP-3-4-02)	**Příprava pokrmů** – jednoduché prostírání - rodinný stůl pro běžné stolování – slavnostní prostírání - rodinný stůl pro oslavu narozenin, Vánoc – obsluha a chování u stolu		

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: pracuje s drobným materiálem, modelovací hmotou, papírem, kartonem a textilem, uvedenými postupy vyrábí výrobky podle slovního návodu a předlohy, rozlišuje přírodní a technické materiály • vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu (ČSP-5-1-01)	**Práce s drobným materiálem** – drobný materiál - stříhání, ohýbání, spojování, propichování, navlékání, svazování, slepování, lisování – rozlišování přírodních a technických materiálů – modelovací hmota - hnětení, válení, stlačování, přidávání, ubírání, ohýbání, dělení na části – papír a karton - překládání, skládání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, sešívání, odměřování – vystřihování jednoduchých symetrických tvarů z přeloženého papíru, obkreslování podle šablony – textil - odměřování a navlečení nitě, uzlík, šití a sešívání jednoduchými stehy – rozlišování rubu a líce tkaniny		
používá prvky lidových tradic při tvorbě • využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic (ČSP-5-1-02)	– prvky lidových tradic při tvorbě s různým materiálem		
vhodně si uspořádá věci na pracovním místě, průběžně udržuje pořádek a uklidí si pracovní místo, omyje si ruce a používané věci, dodržuje pravidla bezpečnosti • udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (část ČSP-5-1-04)	– upevňování návyků organizace práce, bezpečnosti a hygieny práce		

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestavuje modely z různých druhů stavebnic a demontuje je • provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž (ČSP-5-2-01) užívá základní návyky hygieny a bezpečnosti práce • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (část ČSP-5-2-03) aplikuje poznatky o přírodě při péči o pokojové rostliny při pokusech a pozorování, samostatně vede pokusy a pozorování • provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování (ČSP-5-3-01) ošetřuje pokojové květiny: zalévá, kypří, rosí, hnojí, rozmnožuje • ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny (ČSP-5-3-02) udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (část ČSP-5-3-04)	**Konstrukční činnosti** – vytváření plošných i prostorových kompozic ze stavebnicových prvků – sestavování jednoduchých modelů z konstrukčních stavebnic – osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, plánování a vlastní pracovní činnosti při zachování bezpečnosti a hygieny práce – upevňování návyků organizace a plánování práce a bezpečnosti a hygieny práce **Pěstitelské práce** – pokusy a pozorování: ověřování podmínek života rostlin: klíčivost, růst rostlin, rozmnožování – ošetřování pokojových květin: zalévání, kypření, rosení, hnojení, rozmnožování – pořádek na pracovním místě, zásady bezpečnosti a hygieny práce		

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: aplikuje poznatky o správném stolování, připraví jednoduchý pokrm • připraví samostatně jednoduchý pokrm (ČSP-5-4-02) • dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování (ČSP-5-4-03) uklidí pracovní plochy a nádobí, dodržuje bezpečnost a hygienu práce, poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni • udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni (část ČSP-5-4-04)	**Příprava pokrmů** – výběr a nákup potravin a jejich skladování – jednoduché pohoštění ze studené kuchyně – pravidla správného stolování – základní úklid pracovních ploch a nádobí – základní čistící prostředky – dodržování základů bezpečnosti a hygieny práce		

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá drobný materiál, modelovací hmotu, papír, karton a textil, uvedenými postupy vyrábí výrobky podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu, rozlišuje přírodní a technické materiály a určuje jejich vlastnosti, pracuje individuálně i ve skupině • vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu (ČSP-5-1-01)	**Práce s drobným materiálem** – drobný materiál - stříhání, ohýbání, spojování, propichování, navlékání, svazování, slepování, lisování – určování vlastností materiálů: tvar, barva, povrch, tvrdost – rozlišování přírodních a technických materiálů – modelovací hmota - hnětení, válení, stlačování, přidávání, ubírání, ohýbání, sušení, dělení na části – poznávání vlastností materiálu - tvrdost, soudržnost, tvárnost, porovnávání materiálů a jejich vlastností – papír a karton - překládání, skládání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, sešívání, odměřování – určování vlastností papíru, druhy papíru – textil - přišívání knoflíků – textilní materiály	OSV – Kooperace a kompetice (rozvoj individuálních dovedností, práce ve skupině) (9)	

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: rozpozná prvky lidových zvyků a tradic a používá je v praxi • využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic (ČSP-5-1-02) užívá vhodné nástroje a pomůcky vzhledem k použitému materiálu • volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu (ČSP-5-1-03) vhodně si uspořádá věci na pracovním místě, průběžně udržuje pořádek a uklidí si pracovní místo, omyje si ruce a používané věci, dodržuje pravidla bezpečnosti, poskytne pomoc při drobném poranění • udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (ČSP-5-1-04)	– lidové zvyky a tradice a jejich využití v tvorbě – užívání vhodných nástrojů a pomůcek, jejich výběr, vlastnosti a způsoby použití – upevňování návyků organizace práce, bezpečnosti a hygieny práce, první pomoc		OČZMU modelové situace - drobné poranění

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: sestavuje modely z různých druhů stavebnic a demontuje je • provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž (ČSP-5-2-01) vyrábí výrobky podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu • pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu (ČSP-5-2-02 užívá základní návyky hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (ČSP-5-2-03) provádí jednoduché pěstitelské činnosti: zalévá, seje, sází, kypří, pleje • ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny (ČSP-5-3-02) vybírá vhodné nástroje a pomůcky pro danou činnost • volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní (ČSP-5-3-03) udržuje pořádek na pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu (ČSP-5-3-04)	**Konstrukční činnosti** – seznámení s návodem a předlohami stavebnice, s jednotlivými částmi – sestavování modelů podle předlohy i představy z jednoduchých stavebnic – osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, plánování a vlastní pracovní činnosti při zachování bezpečnosti a hygieny práce – upevňování návyků organizace a plánování práce a bezpečnosti a hygieny práce, první pomoc **Pěstitelské práce** – ošetřování rostlin: zalévání, setí, sázení, kypření, pletí – vhodné nástroje a pomůcky pro danou činnost, správné zacházení – pořádek na pracovišti, zásady bezpečnosti a hygieny práce, první pomoc při úrazu		úraz - modelové situace

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 5.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše základní vybavení kuchyně, aplikuje poznatky správného stolování a společenského chování, připraví jednoduchý pokrm • orientuje se v základním vybavení kuchyně (ČSP-5-4-01) • připraví samostatně jednoduchý pokrm (ČSP-5-4-02) • dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování (ČSP-5-4-03) uklidí pracovní plochy a nádobí, dodržuje bezpečnost a hygienu práce, poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni • udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni (ČSP-5-4-04)	**Příprava pokrmů** – základní vybavení kuchyně – výběr a nákup potravin a jejich skladování – pohoštění ze studené kuchyně – pravidla správného stolování – jednoduchá úprava stolu - běžné a slavnostní stolování – základní úklid pracovních ploch a nádobí – základní čistící prostředky – dodržování základů bezpečnosti a hygieny práce, bezpečná obsluha elektrických a plynových spotřebičů – první pomoc při úrazu v kuchyni		

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: navrhne a používá vhodné pracovní postupy při pěstování rostlin, vyhledá informace o ekologickém zemědělství, uvede příklady ekologicky nešetrného pěstování a způsoby ochrany životního prostředí v této oblasti • volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin (ČSP-9-3-01) pěstuje a používá okrasné rostliny k výzdobě interieru • pěstuje a využívá květiny pro výzdobu (ČSP-9-3-02) rozezná a pojmenuje pracovní nářadí a provede údržbu, užívá vhodné pracovní pomůcky • používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu (ČSP-9-3-03) vysvětlí základy chovu zvířat, uvede hygienická pravidla a zásady bezpečnosti při chovu zvířat, posoudí výběr zvířete v závislosti na podmínkách pro chov • prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty (ČSP-9-3-04) zdůvodní a aplikuje zásady hygieny a bezpečnost práce, vyjádří vlastními slovy, jak poskytne první pomoc při prováděné činnosti a úrazech způsobených zvířaty • dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty (ČSP-9-3-05)	**Pěstitelské práce a chovatelství** – základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování – výživa a ochrana rostlin - ekologické zemědělství, ochrana životního prostředí – pěstování vybraných druhů zeleniny – praktické práce na školním pozemku – okrasné rostliny, květina v exteriéru a interiéru - použití – úprava květin - aranžování a vazba – nářadí pro efektivní práci na školním pozemku a údržba nářadí – chov drobných zvířat – hygiena a bezpečnost chovu – podmínky pro chov, výběr zvířete, ošetřování – pracovní kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, první pomoc při úrazech, bezpečnost práce se zvířaty	EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ekologické zemědělství) (26) EV – Vztah člověka k prostředí (ochrana životního prostředí) (27)	referát OČZMU - první pomoc

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: používá pojmy - rozpočet, příjmy, výdaje a platby, provádí jejich odhady na základě reálné situace, rozliší jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví • provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví (ČSP-9-4-01)	**Provoz a údržba domácnosti** – finance a provoz domácnosti, hotovostní a bezhotovostní platební styk - rozpočet, příjmy, výdaje		
popíše pracovní postupy při drobné údržbě v domácnosti, vyhledá v návodu k obsluze požadované informace, zdůvodní nutnost ekologie při likvidaci elektr. spotřebičů, provede drobnou domácí údržbu, používá vhodné pomůcky, nástroje, nářadí, vysvětlí ekologické zacházení s čistícími prostředky • ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů (ČSP-9-3-02) • správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu (ČSP-9-3-03)	– spotřebiče v domácnosti – návody k obsluze – ekologická likvidace el. spotřebičů – úklid domácnosti - pracovní postupy – drobná domácí údržba – čistící prostředky a jejich dopad na životní prostředí	EV – Vztah člověka k prostředí (ekologická likvidace el. spotřebičů) (27)	
zdůvodní a provede základní první pomoc, dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem (ČSP-9-3-04)	– pravidla pro práci s elektrickými spotřebiči – zásady poskytování první pomoci, úraz elektrickým proudem		OČZMU - první pomoc

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše moderní kuchyňské spotřebiče, obsluhuje varnou konvici • používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní kuchyňské spotřebiče (ČSP-9-5-01) zdůvodní nutnost správného nákupu a skladování potravin, připraví studené pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy a teplý nápoj • připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy (ČSP-9-5-02) upraví stůl a stanoví pravidla chování, zařadí při úpravě stolu zdobné prvky a zásady slušného chování • dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti (ČSP-9-5-03) vysvětlí zásady první pomoci, aplikuje pravidla bezpečnosti a hygieny práce, poskytne první pomoc v modelových situacích při úrazech • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni (ČSP-9-5-04)	**Příprava pokrmů** – moderní domácnost - mikrovlnná trouba, horkovzdušná trouba - na informativní úrovni – základní vybavení kuchyně – příprava studených pokrmů, obsluha varné konvice – potraviny, výběr, nákup a skladování potravin – příprava ovocných a zeleninových salátů – bezpečnost a hygiena provozu – obsluha a chování u stolu – zdobné prvky při úpravě stolu, vazba a úprava květin – zásady první pomoci při úrazech v kuchyni – ošetření řezných ran, polití rozpáleným tukem, opařeniny		OČZMU - první pomoc

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vymezí náplň jednotlivých řemesel, rozliší zaměření středních škol, odhadne možnosti absolventů na trhu práce • orientuje se v pracovních činnostech vybraných činností (ČSP-9-8-01)	**Svět práce** – možnosti absolventa ZŠ - učební obory, náplň jednotlivých řemesel, zaměření středních odborných škol, místní možnosti a příležitosti, hodnocení šancí ve vybraném povolání na trhu práce		
posoudí své možnosti při volbě povolání, rozpozná své schopnosti • posoudí své možnosti při rozhodování při volbě vhodného povolání a profesní přípravy (dílčí ČSP-9-8-02)	– sebepoznávání, sebehodnocení, cíle a zájmy, základní způsobilost	OSV – Sebepoznání, sebepojetí (moje psychika, temperament, postoje, hodnoty) (2)	
vyhledá, zpracuje a kriticky zhodnotí informace o trhu práce a důležité profesní informace, využívá poradenské služby, aplikuje poznatky z médií a exkurzí • využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání (dílčí ČSP-9-8-02)	– informační základna pro volbu povolání - informace o trhu práce, úřady práce, sociální zajištění, práva a povinnosti, ukázky z praxe prostřednictvím medií – orientace v důležitých profesních informacích - klady a zápory jednotlivých povolání		exkurze
sestaví životopis a obhájí ho u modelového pohovoru • prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce (dílčí ČSP-9-8-04)	– průběh pohovoru, požadavky životopisu, sebeprezentace		modelové situace

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: stanoví zásady pěstování a navrhne osevní plán a realizuje ho, pěstuje vybrané rostliny • volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin (ČSP-9-3-01) zdůvodní vliv rostlin na zdraví člověka, aranžuje suché rostliny a přírodniny • pěstuje a využívá květiny pro výzdobu (ČSP-9-3-02) rozliší nářadí a provede jeho údržbu • používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu (ČSP-9-3-03) porovná rozdíly v chovu drobných zvířat • prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty (ČSP-9-3-04) objasní zásady hygieny, vysvětlí postup při úrazu způsobeném zvířaty a provede první pomoc • dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty (ČSP-9-3-05)	**Pěstitelské práce a chovatelství** – podmínky pěstování na malém prostoru – zásady uplatňované při pěstování zeleniny – praktické práce na školním pozemku (přírodní učebně) – zelenina, pěstování vybraných druhů – vliv rostlin na zdraví a psychiku člověka – aranžování suchých rostlin a přírodnin – znalost nářadí pro efektivní práci na školním pozemku a údržba nářadí – chovatelství, hygiena a bezpečnost chovu – zásady hygieny a první pomoc při úrazech		OČZMU - první pomoc

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: navrhne a porovná hotovostní a bezhotovostní platby • provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví (ČSP-9-4-01) zdůvodní symboly při údržbě oděvů, popíše funkce el. spotřebičů, uvede příklady poškozování životního prostředí čistícími prostředky • ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů (ČSP-9-4-02) provede drobnou domácí údržbu, používá vhodně zvolené nářadí • správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu (ČSP-9-4-03) vymezí základní bezpečnostní a hygienická pravidla a předpisy, v modelových situacích poskytne první pomoc • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem (ČSP-9-4-04)	**Provoz a údržba domácnosti** – ekonomika domácnosti, platby, úspory, hotovostní a bezhotovostní platby – provoz domácnosti - funkčnost, ekonomika provozu – údržba oděvů - prací a čistící prostředky, ochrana životního prostředí, ošetřování podle vyznačených symbolů – elektrotechnika v domácnosti – el.spotřebiče, funkce, ovládání a užití – drobná domácí údržba – bezpečnost a ekonomika provozu – nebezpečí úrazu el.proudem, první pomoc	EV – Vztah člověka k prostředí (čistící prostředky a ochrana životního prostředí) (27)	OČZMU - první pomoc

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: popíše základní vybavení kuchyně • používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní kuchyňské spotřebiče (ČSP-9-5-01) aplikuje poznatky při přípravě pokrmů, vymezí základní způsoby tepelné úpravy pokrmů, připraví zeleninové a ovocné saláty, aplikuje pravidla bezpečnosti práce • připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy (ČSP-9-5-02) navrhne a vymezí základní pravidla stolování, slavnostně prostře rodinný stůl pro oslavu • dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti (ČSP-9-5-03) zdůvodní nutnost udržování čistoty, zdůvodní používání ekologických mycích a čistících prostředků, popíše první pomoc a předvede ji • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni (ČSP-9-5-04)	**Příprava pokrmů** – kuchyně - základní vybavení, nádobí, náčiní, elektrické spotřebiče – příprava pokrmů - technologický postup – základní způsoby tepelné úpravy pokrmů – zelenina a ovoce, saláty a kompoty – úprava stolu a stolování, jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní prostírání - rodinný stůl pro oslavu narozenin – udržování čistoty a pořádku, mycí a čistící prostředky, první pomoc při opaření, popálení		OČZMU - první pomoc

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: orientuje se na trhu práce, vysvětlí charakter a druhy pracovních činností, vymezí kvalifikační požadavky • orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí (ČSP-9-8-01) rozpozná své možnosti při volbě povolání, určí zájmy, cíle a vlivy na volbu povolání • posoudí své možnosti při rozhodování při volbě vhodného povolání a profesní přípravy (ČSP-9-8-02) vyhledá informace o trhu práce a úřadech práce, zjistí informace o sociálním zabezpečení, používá informace o náplni studijních a učebních oborů • využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání (ČSP-9-8-03) popíše způsoby hledání zaměstnání, objasní průběh pohovoru, vysvětlí problémy nezaměstnanosti, zjistí práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů • prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce (ČSP-9-8-04)	**Svět práce** – možnosti absolventa ZŠ - trh práce, druhy pracovišť, pracovních objektů, charakter a druhy prac. činností – kvalifikační požadavky – sebepoznání - volba profesní orientace, osobní zájmy a cíle, vlivy na volbu profesí – náplň studijních a učební oborů, – informační základna pro volbu povolání - informace o trhu práce a úřadech práce, o sociálním zajištění – orientace v důležitých profesních informacích – hodnocení šancí ve vybraném povolání – způsoby hledání zaměstnání, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti – rovnost příležitostí na trhu práce - práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	OSV – Sebepoznání, sebepojetí (moje psychika, temperament, postoje, hodnoty) (2)	

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: vyhledá informace a objasní ochranu rostlin a půdy, rozezná ovocné rostliny, pozná vybrané polní plodiny a osivo aplikuje poznatky o přírodě při péči o pokojové rostliny, uvede příklady pokojových rostlin způsobujících otravy a alergie • volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin (ČSP-9-3-01) • pěstuje a využívá květiny pro výzdobu (ČSP-9-3-02) zhodnotí efektivitu práce na pozemku, provede údržbu nářadí • používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu (ČSP-9-3-03) porovná a zdůvodní podmínky pro chov, uvede krmivo pro daná zvířata • prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty (ČSP-9-3-04) aplikuje poznatky o ochraně a bezpečnosti při práci, sestaví zásady poskytování první pomoci • dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty (ČSP-9-3-05)	**Pěstitelské práce a chovatelství** – výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy – polní plodiny - poznávání polních plodin, poznávání osiva – ovocné rostliny - poznávání ovocných rostlin, zásady pro pěstování ovoce – květina v interiéru a exteriéru (hydroponie, bonsaje), pokojové rostliny, které mohou působit otravy a alergie – znalost nářadí pro efektivní práci napozemku a údržba nářadí – chovatelství, hygiena a bezpečnost chovu, podmínky pro chov, ošetřování, krmení zvířete – ochrana půdního fondu, využití biologických metod v ochraně rostlin – ochrana a bezpečnost při práci, první pomoc při úrazech		OČZMU - první pomoc

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: zdůvodní a doloží výhody bezhotovostního plat. styku • provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví (ČSP-9-4-01) vysvětlí ošetřování oděvů podle vyznačených symbolů, provede drobné opravy • ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů (ČSP-9-4-02) popíše výměnu žárovky, provede drobnou údržbu • správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu (ČSP-9-4-03) užívá bezpečnostní a hygienická pravidla, provede první pomoc • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem (ČSP-9-4-04)	**Provoz a údržba domácnosti** – hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti, funkčnost – údržba domácnosti, údržba oděvů a textilií, drobné opravy, ošetřování podle vyznačených symbolů – údržba v domácnosti, el.instalace v domácnosti - jistič, žárovka, zásuvka – drobné údržbářské práce – bezpečnost a ekonomika provozu – nebezpečí úrazu el.proudem, první pomoc		OČZMU - první pomoc

Oblast: Člověk a svět práce
Předmět: Praktické činnosti
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: porovná elektrické a plynové spotřebiče, zdůvodní vybavenost kuchyně • používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní kuchyňské spotřebiče (ČSP-9-5-01) sestaví jídelníček, navrhne technologický postup přípravy pokrmu, doloží recepty a připraví podle nich pokrm, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce • připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy (ČSP-9-5-02) vyhledá nové trendy při slavnostním stolování a navrhne jejich realizaci • dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti (ČSP-9-5-03) navrhne zásady pro vhodný výběr, nákup a skladování potravin, uvede postupy poskytnutí první pomoci při různých úrazech v kuchyni • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni (ČSP-9-5-04)	**Příprava pokrmů** – kuchyně - základní vybavení, moderní domácnost, elektrické a plynové spotřebiče na informativní úrovni – příprava pokrmů - technologický postup, základní postupy při přípravě pokrmů, ovoce, zelenina, nápoje, moučníky, krémy, nádivky – recepty, kuchařské knihy, novinky v gastronomii – úprava stolu a stolování, jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině – slavnostní prostírání - Vánoce, nové trendy – výběr, nákup a skladování potravin – první pomoc při úrazech v kuchyni		OČZMU - první pomoc

5.10 Povinně-volitelné předměty

5.10.1 Konverzace v angličtině

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Konverzace v angličtině

Konverzace v angličtině vychází ze **vzdělávací oblasti** Jazyk a jazyková komunikace, navazuje na předmět **Anglický jazyk a průřezová témata v něm realizovaná a dále toto rozvíjí**. Žáci si postupně osvojují širší slovní zásobu, pracují s delšími a náročnějšími texty. Metody práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech, hře. Využíváme audio a video nahrávek, říkanek, básniček, písniček, textů k interpretaci. **Témata** a slovní zásoba vycházejí z praktického života dětí – domov, rodina, škola, město, příroda, režim dne, sport, volný čas, zdraví, oblékání, kultura. Žáci se vyjadřují v běžných každodenních situacích a vyžádají si informaci, stručně vyjádří svůj vlastní názor (ústně i písemně). Žáci využívají četby k získání nových poznatků, pracují se slovníky a příručkami, vyhledávají nejdůležitější informace o zemích studovaného jazyka. **Tématické celky** jsou: *Můj život, Rodina a škola, Každodenní situace, Školství, ČR a ESC.*

Vyučuje se v některém **z 6. - 9. ročníku.** Žáci ho mohou navštěvovat pokud je v daném školním roce nabídnut ředitelem školy a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět. Časová dotace je **1 až 2 hodiny týdně.** Tyto hodiny jsou využity z disponibilní časové dotace. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly ve ŠVP. Výuka konverzace v anglickém jazyce je **realizována** především v klasických učebnách. Část výchovně vzdělávacího procesu může probíhat v počítačové nebo multimediální učebně s interaktivní tabulí. Předmět se realizuje **formou** vyučovací hodiny.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Konverzace v angličtině

Kompetence k učení

- na příkladech učitel prezentuje důležitost a nutnost komunikace v anglickém jazyce nejen jako prostředku dorozumívání, ale i pro další praktický život a vzdělávání
- žák hledá efektivní způsoby osvojování slovní zásoby
- žák samostatně vyhledává nástroje k odstraňování problémů při využívání jazyka v praktickém životě a situacích

Kompetence k řešení problémů

- žák řeší jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- žák domýšlí obsah myšlenky u neúplného sdělení
- učitel povzbuzuje žáky k vytrvalé práci, ke schopnosti vyrovnat se s nezdarem a k sebehodnocení

- žáci vyhledávají vhodné informace k řešení problému, pracují s různými druhy informací a využívají je podle svých potřeb (učebnice, pracovní sešity, výukové programy, aj.)
- učitel i žákovský kolektiv podporují různé způsoby řešení problému, společně vybírají ten nejvhodnější v závislosti na podmínkách

Kompetence komunikativní

- žák formuluje jednoduché i složitější myšlenky v anglickém jazyce
- žák tvoří přiměřeně složité promluvy v anglickém jazyce
- žák využívá dovedností osvojených v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu
- žák se vyjadřuje v souladu s anglickou gramatikou
- podporujeme komunikaci v angličtině

Kompetence sociální a personální

- žák si v jednoduchých situacích vyžádá v angličtině pomoc, radu, informaci
- dodržuje zásady slušného chování a společenského styku
- žák spolupracuje v anglicky hovořící skupině na společném jednoduchém úkolu
- žák naváže kontakt s anglicky mluvící osobou a podá o sobě základní informace
- žák využívá asertivnosti při komunikaci v cizím jazyce

Kompetence občanské

- žák získává představu o zvycích v anglicky mluvících zemích
- žák porovnává naše zvyklosti se zvyklostmi v cizích zemích
- žák se seznámí s druhy svátků a významných dnů v anglicky mluvících zemích
- vedeme žáky ke srovnávání ekologické a environmentální otázky v anglicky mluvících zemích a v České republice
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně. Žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žák samostatně pracuje s dvojjazyčným slovníkem
- žák využívá anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí života

- vedeme žáky k dodržování hygienických a pracovních pravidel při čtení a psaní
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě, schopnost dovést započatou práci do konce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů (vyhledávání v elektronických slovnících, vytváření dokumentů a prezentací na dané anglické téma …)
- vedeme žáky k bezppečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizkům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Konverzace v angličtině
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: odpovídá na otázky, odhadne logicky neznámé výrazy, dává do souvislostí různé děje, rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci	**Můj život** – způsob trávení volného času – zábava (divadlo, filmy, hudba) – moje plány do budoucna (povolání)	
odhadne význam slov z kontextu, porovnává shody a rozdíly	– volný překlad textu	využití novinových článků
ověří si podobu slova ve slovníku, používá dvojjazyčný slovník, vyhledává informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku	– vyhledávání slov	práce se slovníkem
používá slovní zásobu týkající se života v rodině a ve škole a sestaví jednoduché sdělení	**Rodina a škola** – vyprávění o rodině a škole	
využívá běžné fráze ve scénce, vyžádá jednoduchou informaci	– domluvení schůzky, pozdrav a přivítání, rozloučení	rozhovory
používá slovní zásobu na dané téma v každodenních situacích, jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích	**Každodenní situace** – tematické okruhy - sport, popis osoby (části těla, vlastnosti), v obchodě (oblečení, jídlo), počasí	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Konverzace v angličtině
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: odpovídá na otázky, odhadne logicky neznámé výrazy, dává do souvislostí různé děje, rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci	**Můj život** – způsob trávení volného času – zábava (divadlo, filmy, hudba) – u lékaře (naše tělo, nemoci) – moje plány do budoucna (povolání)	
odhadne význam slov z kontextu, porovnává shody a rozdíly	– volný překlad textu	využití novinových článků
ověří si podobu slova ve slovníku, používá dvojjazyčný slovník, vyhledává informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku	– vyhledávání slov	práce se slovníkem
používá slovní zásobu týkající se života v rodině a ve škole a sestaví jednoduché sdělení	**Rodina a škola** – vyprávění o rodině a škole	
využívá běžné fráze ve scénce, vyžádá jednoduchou informaci	– domluvení schůzky, pozdrav a přivítání, rozloučení	rozhovory
používá slovní zásobu na dané téma v každodenních situacích, jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích	**Každodenní situace** – tematické okruhy - v restauraci (objednání jídla a pití, jídelní lístek), nakupování (oblečení, jídlo), zábava (návrhy a odmítnutí)	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Konverzace v angličtině
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: užívá správnou výslovnost, aplikuje pravidla při čtení textu, čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu	– pravidla výslovnosti, upevňování správných výslovnostních návyků, průběžná korekce zjištěných nedostatků - čtení textů o slavných osobnostech souvisejících s historií, literaturou, filmem, společenským životem – vyhledání hlavní myšlenky textu a její vyjádření vlastními slovy	využití novinových článků
poslouchá s porozuměním souvislé projevy učitele a reaguje na ně, využívá gramatická pravidla, uvede do souvislostí slyšené pokyny	– porozumění souvislému projevu na daná témata; kladné a záporné odpovědi	
vyhledává slova ve dvojjazyčném slovníku, zjistí význam slov ve výkladovém slovníku	– vyhledávání a objasňování významu slov	práce s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem
sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy, samostatně vede dialog; omluví se, požádá o pomoc	– formální dopis – vyjádření omluvy, souhlasu, obavy, blahopřání, žádost o pomoc	dialog
navrhne pravidla chování ve škole, vyjádří vlastními slovy informace o školství v ČR	– školství v ČR - školní předměty, druhy škol, školní řád	
používá slovní zásobu v daném tematickém okruhu	– tematické okruhy - Česká republika	

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Konverzace v angličtině
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: užívá správnou výslovnost, aplikuje pravidla při čtení textu, čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu	– pravidla výslovnosti, upevňování správných výslovnostních návyků, průběžná korekce zjištěných nedostatků - čtení textů o slavných osobnostech souvisejících s historií, literaturou, filmem, společenským životem – vyhledání hlavní myšlenky textu a jejich vyjádření vlastními slovy	využití novinových článků
poslouchá s porozuměním souvislé projevy učitele a reaguje na ně, využívá gramatická pravidla, uvede do souvislostí slyšené pokyny	– porozumění souvislému projevu na daná témata; kladné a záporné odpovědi	
vyhledává slova ve dvojjazyčném slovníku, zjistí význam slov ve výkladovém slovníku	– vyhledávání a objasňování významu slov	práce s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem
vede dialog - omluví se, požádá o pomoc	– vyjádření omluvy, souhlasu, obavy, blahopřání, žádost o pomoc	dialog
sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy	– formální dopis – školství v ESC - školní předměty, druhy škol, školní řád – tematické okruhy- anglicky mluvící země, cestování (dopravní prostředky, rezervace pokoje a letu), orientace ve městě (vysvětlení cesty, otázky na základní informace- kdy, kde, kam)	
používá slovní zásobu v daném tematickém okruhu, popíše podrobně osobu, sestaví rozhovor	– některé další shrnující tématické okruhy podle volby učitele (např.: rodina, přátelé, zvířata, sport, zájmy, povolání …)	shrnutí

5.10.2 Informatika volitelná

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Informatika volitelná

Povinně-volitelný předmět Informatika volitelná si klade na prvním stupni ZŠ za **cíl,** aby si žáci osvojili základy práce s počítačem a seznámili se s vhodnými programy pro žáky dané věkové kategorie. Na druhém stupni ZŠ umožňuje žákům rozšířit a prohloubit základní úrovně informační gramotnosti - získat základní dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzdělávací obsah předmětu navazuje na vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie**, vytváří předpoklady pro rozvoj žáků ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** a dále tuto oblast rozvíjí.

Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět ve **3. ročníku.** Vyučovací předmět se dále vyučuje jako samostatný předmět v některých z **6. - 9. ročníků.** Žáci ho mohou navštěvovat podle nabídky ŘŠ a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly ve ŠVP. Žáci jsou podle potřeby děleni na skupiny. Časová dotace je **1 až 2 hodiny týdně.** Hodina je využita z disponibilní časové dotace. Předmět může být vyučovám i ve dvouhodinovkách jednou za 14 dní. **Výuka je realizována** ve třídách, v terénu, je využívána počítačová učebna a multimediální učebna. **Forma realizace** výuky je vyučovací hodina, v rámci výuky může být využíváno projektové vyučování. Vzdělávací obsah předmětu na 1. stupni zahrnuje **tematický celek** *Základy práce s počítačem,* na 2. stupni je členěn na čtyři **tématické okruhy**: *Základy práce v operačním systému počítače, Zpracování a využití informací, Vyhledávání informací a komunikace, Základy práce s počítačem.*

Očekávané výstupy a učivo v učebních osnovách 6. - 9. ročníku je zařazeno do úrovní, tzn. závazné jsou na sebe navazující úrovně, po kterých se postupuje, nikoli ročník, který žáci navštěvují. Pokud žáci jsou pokročilejšími uživateli PC lze vyučovat také některé učivo, které je zařazeno do vyšší úrovně, než té, která je ve skupině aktuálně vyučována.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Informatika volitelná

<u>Kompetence k učení</u>

- klademe důraz na čtení s porozuměním a práci s textem
- žáci pracují s informacemi z různých vyhledávacích portálů, vyhledávají je, třídí, analyzují, kriticky je zpracovávají
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení
- zadávanými úkoly navazujícími na reálné situace vidí žáci smysl a cíl učení a jsou vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, využívají zkušeností s jiným softwarem (SW), nápovědu u jednotlivých programů

- celistvost procesu učení podporujeme realizací projektového vyučování, pro realizaci a prezentaci projektů je využíván dostupný hardware (HW) a SW
- vlivem mezipředmětových vztahů a projektového vyučování žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí s využitím ICT
- žáci operují s obecně užívanými běžnými termíny, znaky a symboly užívanými při práci s ICT
- učitel při výuce využívá názor, metodu pozorování a experimentování
- žáky vedeme k sebehodnocení, posouzení vlastního pokroku, poznání příčiny neúspěchu
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z učení všem žákům
- učitelé postupně vytváří systém výuky, ve kterém se snaží smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů
- ve výuce respektujeme základní učivo a učivo rozšiřující

Kompetence k řešení problémů

- hledají možná řešení problémů, vyhledávají informace k řešení problémů v různých zdrojích (internet)
- žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu k jejich řešení
- žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale i k jeho praktickému provedení a dokončení
- vyučující je v roli konzultanta žákům
- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával a pochopil problém, hledal různá řešení problémů, vyslovoval své úsudky a obhájil je
- žák je schopen vyrovnat se s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- žák sleduje vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá rozhodnutí
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- žáci využívají ke komunikaci na dálku vhodné technologie
- při komunikaci dodržují ustálené konvence a pravidla
- podporujeme u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů, kladení otázek k tématu

Kompetence sociální a personální

- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- žák hodnotí svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, chápou, že každý člověk je jiný

- žáci si vzájemně radí a pomáhají
- žáci respektují individuální rozdíly ostatních
- podporujeme vzájemnou pomoc při řešení problémových situací a úkolů
- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci žáků, aby dosáhli pocitu sebeúcty

Kompetence občanské

- žáci jsou seznamováni s vazbami informatiky na právní předpisy a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) a nutností dodržování těchto norem
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se dostávají prostřednictvím internetu i jinými cestami
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou, řád učebny výpočetní techniky
- učitel vede žáky k plnění povinností a společných úkolů
- vedeme žáky k utváření pracovních návyků
- žáci využívají ICT pro hledání informací
- učitel vyžaduje plněni pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňována schopnost dovést započatou práci do konce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů
- učitel vede žáka k samaostatnému rozhodování o postupu práce při práci s technologiemi
- je zdůrazňováno vyhledávání informací pomocí vhodných klíčových slov, posouzení informací a jejich vhodný výběr pro řešení problému
- motivujeme žáky k vyjádření se za pomoci digitálních technologií
- chválíme za kvalitně odvedenou práci

- vytváříme takové situace, ve kterých žáci mají možnost vytvářet svoje postupy , vedeme je k hledání postupů. které jim zefektivní práci
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je žáci mohli zautomatizovat
- seznamujeme žáky s novými technologiemi a vysvětlujemem jim jejich význam
- vedeme žáky k bezppečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizkům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

Oblast: Informační a komunikační technologie
Předmět: Informatika volitelná
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: posoudí zdravotní rizika spojená s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky, respektuje pravidla bezpečnosti práce s počítačem. seznámí se se základními částmi počítače, popíše a ukáže některé z nich - klávesnici, myš, monitor používá myš při práci na PC používá jednoduché programy - malování, kalkulačka, výukové programy, PC hry používá grafický editor, provede jednoduchou kresbu v grafickém editoru používá základní funkce v textovém editoru, pracuje s klávesnicí - používá některá tlačítka klávesnice, seznámí se s úpravou velikosti písma, barvy, opravy textu spustí internetový prohlížeč, zadá webovou adresu, pohybuje se po webové stránce seznámí se s internetovými stránkami jeho věkové kategorie	**Základy práce s počítačem** – zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky – základní části počítače, dělení HW a SW – práce s myší - pohyb, klik, dvojklik – software: operační systém , jeho fce a programy – ostatní SW - hry, výukové programy, jednoduchá údržba počítače – práce s obrázkem, práce s panelem nástrojů, kresba jednoduchých námětů – práce s klávesnicí, popis fce některých tlačítek klávesnice, psaní jednoduchých textů, formát textu, úprava velikosti písma, jeho barvy, oprava textu – internet, webová stránka – dětské portály	

Oblast: Informační a komunikační technologie
Předmět: Informatika volitelná
Ročník: 6. (první úroveň)

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák:		
pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru, vyhledá, posoudí a zpracuje informace, vytvoří prezentaci na dané téma	**Zpracování a využití informací** – tabulkový a textový editor, grafický editor, prezentační software	prohloubení a rozšíření poznatků a dovedností v oblasti tabulkového a textového editoru, grafického editoru, prezentačního softwaru
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích, komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení, ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, při komunikaci dodržují ustálené konvence a pravidla spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních	**Vyhledání informací a komunikace** – zpracování informací, komunikace formou e-mailu, chatu a další	
vysvětlí pojmy vir, spam, provede antivirový test počítače, respektuje pravidla bezpečnosti práce s počítačem	**Základy práce s počítačem** – bezpečnost a ochrana dat v počítači	

Oblast: Informační a komunikační technologie
Předmět: Informatika volitelná
Ročník: 7. (druhá úroveň)

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru, vyhledá, posoudí a zpracuje informace, vytvoří prezentaci na dané téma, prezentuje informace, pracuje s digitálním fotoaparátem a následně fotografie dokáže softwarově upravit vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích, komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení, ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, při komunikaci dodržují ustálené konvence a pravidla spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních vysvětlí pojmy vir, spam, provede antivirový test počítače, zálohuje data, chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím, respektuje pravidla bezpečnosti práce s počítačem	**Zpracování a využití informací** – tabulkový a textový editor, grafický editor, prezentační software – digitální fotografie **Vyhledání informací a komunikace** – zpracování informací, komunikace formou e-mailu, chatu a další **Základy práce s počítačem** – bezpečnost a ochrana dat v počítači, záloha dat	prohloubení a rozšíření poznatků a dovedností v oblasti tabulkového a textového editoru, grafického editoru, prezentačního softwaru

Oblast: Informační a komunikační technologie
Předmět: Informatika volitelná
Ročník: 8. (třetí úroveň)

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: pracuje v operačním systému počítače, používá a provede základní konfiguraci a nastavení systému	**Základy práce v operačním systému počítače** – ovládací panely v operačním systému, práce se složkou, užití standardních funkcí systému	
pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru, vyhledá, posoudí a zpracuje informace, vytvoří prezentaci na dané téma, prezentuje informace, vytvoří jednoduchou prezentaci se softwarem interaktivní tabule	**Zpracování a využití informací** – tabulkový a textový editor, prezentační software, – interaktivní tabule	prohloubení a rozšíření poznatků a dovedností v oblasti tabulkového a textového editoru, prezentačního softwaru
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích, komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení, ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, při komunikaci dodržují ustálené konvence a pravidla spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, vyhledává informace důležité pro svůj další profesní růst	**Vyhledání informací a komunikace** – zpracování informací, komunikace formou e-mailu, chatu a další	
vysvětlí pojmy vir, spam, provede antivirový test počítače, zálohuje data, chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím, respektuje pravidla bezpečnosti práce s počítačem	**Základy práce s počítačem** – bezpečnost a ochrana dat v počítači, záloha dat	

Oblast: Informační a komunikační technologie
Předmět: Informatika volitelná
Ročník: 9. (čtvrtá úroveň)

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: pracuje v operačním systému počítače, používá a provede základní konfiguraci a nastavení systému, posoudí možnosti dalšího využití počítačů (multimedia)	**Základy práce v operačním systému počítače** – ovládací panely v operačním systému, práce se složkou, užití standardních funkcí systému – multimediální využití počítače	
pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru, vyhledá, posoudí a zpracuje informace, vytvoří prezentaci na dané téma, prezentuje informace, pracuje s digitálním fotoaparátem a následně fotografie dokáže softwarově upravit vytvoří prezentaci se softwarem interaktivní tabule	**Zpracování a využití informací** – tabulkový a textový editor, grafický editor, prezentační software, digitální fotografie – software interaktivní tabule	prohloubení a rozšíření poznatků a dovedností v oblasti tabulkového a textového editoru, grafického editoru, prezentačního softwaru, digitální fotografie, softwaru IT sw např. Zoner photo Studio
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích, komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení, ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, při komunikaci dodržují ustálené konvence a pravidla spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, vyhledává informace důležité pro svůj další profesní růst	**Vyhledání informací a komunikace** – zpracování informací, komunikace formou e-mailu, chatu a další	
vysvětlí pojmy vir, spam, provede antivirový test počítače, zálohuje data, chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím, respektuje pravidla bezpečnosti práce s počítačem	**Základy práce s počítačem** – bezpečnost a ochrana dat v počítači, záloha dat	

5.10.3 Základy administrativy

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Základy administrativy

Povinně volitelný vyučovací předmět základy administrativy se vyučuje v **7. ročníku.** Žáci ho mohou navštěvovat podle nabídky ŘŠ a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět. **Formou realizace** je vyučovací hodina. Vyučovací předmět se **realizuje** v učebně výpočetní techniky. Časová dotace je **1 až 2 hodiny týdně**. Je využita z disponibilní časové dotace. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly ve ŠVP.

Předmět svým pojetím a obsahem umožňuje žákům získat základní vědomosti a celkovou orientaci v provádění jednoduchých administrativních prací ve využívání kancelářské techniky tak, jak to vyžaduje běžný život a praxe dnešní společnosti. Žák je veden tak, aby zvládl základy psaní na osobním počítači správnou desetiprstovou hmatovou metodou, naučil se používat technické prostředky v administrativě a osvojené dovednosti správně využíval v praxi. Důraz je kladen na přesnost práce, gramatickou správnost v písemném projevu a normalizovanou úpravu textu a písemností. Zároveň je žák veden k uplatňování bezpečnosti a hygieny práce. Vyučovací předmět rozvíjí **vzdělávací oblast** Informační a komunikační technologie. Je realizován prostřednictvím **tematických celků** *Hygiena a bezpečnost při psaní na PC, Počítač ve funkci psacího stroje, Desetiprstová hmatová metoda, Úprava textu a písemností.*

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Základy administrativy

Kompetence k učení

- žáky vedeme k sebehodnocení, posouzení vlastních pokroků, určení příčin neúspěchu, plánování cesty k dosažení lepších výsledků v jejich učení
- žáci vidí smysl a cíl učení v návaznosti na reálné situace

Kompetence k řešení problémů

- žáci analyzují příčiny problémů a neúspěchů při nácviku psaní písmen na jednotlivých písmenných řadách

Kompetence komunikativní

- žáky vedeme k adekvátní verbální i neverbální komunikaci

Kompetence sociální a personální

- žáci ovládají a řídí své chování a jednání tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- žáci respektují názory a zkušenosti druhých lidí a čerpají z nich poučení

- žáky vedeme k sebehodnocení, posuzují vlastní pokroky

Kompetence občanské

- vedeme žáky ke kritickému myšlení, hodnotí úpravu textu, jsou ohleduplní a taktní
- umožňujeme žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry, …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci využívají znalosti z oblasti výpočetní techniky
- žáky vedeme k vytrvalosti při práci a správné poloze těla při psaní
- žáci uplatňují zásady bezpečnosti a hygieny práce při práci s počítačem
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- zdůrazňujeme pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů
- chválíme za kvalitně odvedenou práci
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je žáci mohli zautomatizovat
- seznamujeme žáky s novými technologiemi a vysvětlujemem jim jejich význam
- vedeme žáky k bezppečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizkům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

Oblast: Informační a komunikační technologie
Předmět: Základy administrativy
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: užívá zásady hygieny a bezpečnosti při psaní na PC orientuje se na klávesnici počítače, využívá znalosti a dovednosti z oblasti výpočetní techniky dodržuje prstoklad, analyzuje příčiny problémů a neúspěchů při nácviku psaní písmen na jednotlivých písmenných řadách, hodnotí a posuzuje vlastní pokroky, vytrvale pracuje používá získané poznatky při úpravě textu a písemností, utváří kritéria hodnocení, taktně hodnotí úpravu textu svého i spolužáků	**Hygiena a bezpečnost při psaní na PC** – správná poloha těla při psaní – zásady bepečnosti a hygieny práce **Počítač ve funkci psacího stroje** – klávesnice počítače **Desetiprstová hmatová metoda** – nácvik psaní na písmenných řadách, čárka – velká písmena, tečka, pomlčka – nácvik písmen na číselné řadě – nácvik znamének, značek, číslic	umožňujeme žákům individuální postup podle jejich schopností a píle

5.10.4 Přírodovědné praktikum

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Přírodovědné praktikum

Povinně volitelný předmět Přírodovědné praktikum vychází ze zkušeností a poznatků žáků, které získali v průběhu vzdělávání, životem v rodině a mezi vrstevníky.

Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět ve **3. nebo 4. ročníku**, časová dotace je **1 hodina týdně**. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly ve ŠVP. Výuka je realizována ve třídách, v terénu, je využívána počítačová učebna a multimediální učebna s výukovými programy. **Forma realizace výuky** je vyučovací hodina, vycházka, beseda, provádění pokusů a pozorování, realizace jednoduchých projektů apod.

Vzdělávací obsah předmětu vychází z učiva **prvouky** ve 3. ročníku a **přírodovědy** ve 4. ročníku, rozvíjí oblast Člověk a jeho svět a průřezová témata, která se realizují v předmětech Pr a Přv. **Tematickými celky** v tomto volitelném předmětu jsou ve 3. ročníku: *Domov a jeho okolí, Lidé, Neživá příroda, Živá příroda, Člověk a společnost.* Ve 4. ročníku: *Živá příroda, Člověk a příroda, Člověk a jeho zdraví, Dopravní výchova.*

Praktikum si klade za **cíl** propojovat a třídit získané poznatky a rozvíjet dovednosti žáků, hledat a formulovat zajímavé problémy, diskutovat o nich, rozvíjet schopnosti pracovat s různými informačními zdroji, kriticky posuzovat získané informace.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Přírodovědné praktikum

Kompetence k učení

- učitel klade důraz na čtení s porozuměním, práci s textem
- žáci pracují s různými zdroji informací a vyhledávají informace, jsou vedeni k objevování a poznávání
- pomáháme žákům třídit informace podle předem stanovených kritérií
- žáci operují s obecně užívanými termíny
- vlivem mezipředmětových vztahů a projektového vyučování žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- učitel při výuce využívá názor, metodu pozorování a experimentování
- v návaznosti na reálné situace vidí žáci smysl a cíl učení

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky pracovat s literaturou, encyklopediemi apod.
- vedeme žáky k ověřování a srovnávání správnosti řešení problému

- motivujeme žáky k sebehodnocení a sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- učitel rozvíjí u dětí dovednost správně, výstižně a v logickém sledu se vyjadřovat o problematice probíraných okruhů
- žáci přirozeně vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí, žáci si vzájemně radí a pomáhají
- podporujeme u žáků prezentaci myšlenek a názorů, kladení otázek k tématu

Kompetence sociální a personální

- žák v rámci skupinové práce přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vzájemnou ohleduplnost a úctu při jednání s ostatními
- žáci respektují individuální rozdíly ostatních
- vedeme žáky k poznání a ovlivňování své jedinečnosti

Kompetence občanské

- žáci jsou vedeni k ohleduplnému vztahu k přírodě i kulturním výtvorům
- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí, k přírodě
- žáci vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- učíme žáky respektovat pravidla vzájemného soužití
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- žáci pracují s různými technickými pomůckami a materiály, s ICT
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů (výukový software, výuková videa…)
- vedeme žáky k bezppečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizkům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodovědné praktikum
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: orientuje se v mapě okolí školy a domova vyjadřuje své city vhodným způsobem, rozpozná některé pocity ostatních, oceňuje kladné vlastnosti v rodině i u spolužáků vyhledá v terénu různé dopravní značky, pojmenuje je, zdůvodní základní dopravní předpisy, objasní ohleduplné chování v modelových dopravních situacích vyhledává informace o různých povoláních, popíše jednotlivé výrobky a rozpozná vliv reklamy na jejich prodej, rozpozná nástroje usnadňující lidem práci vyhledává informace, pozoruje, měří a provádí experimentální aktivity provádí jednoduchá měření základních veličin pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů, užívá základní jednotky popíše správnou životosprávu, hygienu a režim dne a zdůvodní jejich dodržování, objasní prevenci nemocí, uplatňuje zásady první pomoci v modelových situacích pozoruje rostliny a živočichy v okolí školy a svého bydliště, vyhledává informace o jejich životě a výskytu, rozená některé druhy jedovatých a nebezpečných rostlin a živočichů hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování	**Domov a jeho okolí** – krajina mého domova **Lidé** – moje rodina, vztahy mezi lidmi – dopravní značky – základní dopravní předpisy – dopravní situace **Člověk a společnost** – lidská práce a výtvory **Neživá příroda** – voda, vzduch, půda – měření veličin **Živá příroda** – člověk - stavba těla, nemoci a první pomoc – rostliny a živočichové se zaměřením na region	

Oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: Přírodovědné praktikum
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu jednoduché klíče a atlasy vyhledává a porovnává rostliny a živočichy a zařazuje je do určitého společenstva, popisuje podmínky života ve společenstvech, rozlišuje některé jedovaté rostliny a živočichy pozorováním zjistí proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích objasní význam lesů, půdy, vodních ploch, zhodnotí činnost člověka v přírodě, uvede příklad ochrany přírody a ohleduplného chování v přírodě řeší modelové dopravní situace, pozná základní dopravní značky, vyjádří vlastními slovy základní pravidla silničního provozu uvede příklady péče o zdraví, vyjádří vlastními slovy možné ohrožení zdraví, poskytne první pomoc u lehčích poranění prakticky provádí měření, využívá vztahy mezi jednotkami k jejich převodům podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování	**Živá příroda** – třídění rostlin, hub a živočichů – společenstva živých organismů – rostliny a živočichové v jednotlivých ročních obdobích **Člověk a příroda** – význam půdy, lesů, vodních ploch – činnost člověka v přírodě – ochrana životního prostředí **Dopravní výchova** – dopravní výchova - důležitá pravidla a značky, dopravní situace, chování účastníka silničního provozu **Člověk a jeho zdraví** – péče o zdraví, první pomoc – poskytnutí první pomoci u lehčích zranění – praktické měření hmotnosti, délky, času a teploty, objemu, jejich jednotky a vztahy mezi nimi, jednoduché převody jednotek hmotnosti a objemu	realizace projektu

5.10.5 Seminář ze společenskovědních předmětů

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Seminář ze společenskovědních předmětů

Povinně volitelný předmět Seminář ze společenskovědních předmětů vychází ze zkušeností a poznatků žáků, které získali v průběhu vzdělávání ve společenskovědních předmětech, studiem dostupných dokumentů, sledováním kulturního, společenského a politického dění, životem v rodině a mezi vrstevníky.

Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět v některém z **6. - 9. ročníku.** Žáci ho mohou navštěvovat podle nabídky ŘŠ a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly ve ŠVP. Časová dotace je **1 až 2 hodiny týdně**. Je využita z disponibilní časové dotace. **Výuka je realizována** ve třídách, v terénu, je využívána počítačová učebna a multimediální učebna s výukovými programy. **Forma realizace** výuky je vyučovací hodina, vycházka, beseda, exkurze popř. výjezd, projektové vyučování. Dále je možno hodinu realizovat prostřednictvím návštěv muzeí, výstav a knihoven, institucí, historických památek, přednáškovou činností.

Vzdělávací obsah předmětu navazuje na **vzdělávací oblast** Člověk a jeho svět na 1. stupni a souvisí se vzdělávací oblastí Člověk a společnost. Prohlubuje získané poznatky žáků v předmětech **Občanská výchova** a **Dějepis** a v průřezových tématech realizovaných v těchto předmětech. Seminář si klade za **cíl** propojovat a třídit získané poznatky a dovednosti žáků, hledat a formulovat zajímavé problémy, diskutovat o nich, rozvíjet schopnosti pracovat s různými informačními zdroji, kriticky posuzovat získané informace. Tematickými celky jsou v 6.ročníku *Místo, kde žijeme, Kapitoly z dělin a současnosti Čáslavska,*v 7.ročníku *Význam společenskovědních předmětů, Náboženství a filozofie, Osobní bezpečí,* v 8.ročníku *Základy historických věd, Kapitoly z dělin a současnosti Kutnohorska* a v 9. ročníku *Význam společenskovědních předmětů, Etika, Současný svět.*

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Seminář ze společenskovědních předmětů

Kompetence k učení

- žáci pracují s různými zdroji informací, využívají je v praktickém životě
- klademe důraz na čtení s porozuměním a práci s textem
- žáci vyhledávají a třídí informace, kriticky je zpracovávají
- výuku opíráme o názor
- zadávanými úkoly navazujícími na reálné situace probíhající ve společnosti vidí žáci smysl a cíl učení
- celistvost procesu učení podporujeme realizací projektového vyučování
- žáky vedeme k sebehodnocení, posouzení vlastního pokroku, poznání příčiny neúspěchu
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z učení všem žákům

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k vnímání a pochopení nejrůznějších společenských problémů
- žáci vyhledávají informace v různých zdrojích (encyklopedie, internet…)
- učitel vede žáky ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Kompetence komunikativní

- žáci stručně a přehledně formulují své názory
- učitel vede žáky k využívání dostupných informačních a komunikačních médií
- podporujeme komunikaci s jinými institucemi

Kompetence sociální a personální

- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- žák se podílí na vytváření práce v týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vzájenou ohleduplnost a úctu při jednání s ostatními
- žáci vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních členů týmu
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu

Kompetence občanské

- seznamujeme žáky s obsahem některých etických norem a jejich aplikací v životě
- učitel rozvíjí u žáků schopnost respektovat názory ostatních
- učitel pěstuje v žácích citlivý vztah k národním tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví, ke kultuře jiných národů
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jiných vyučovacích předmětech a mimo školu
- žáci jsou vedeni k dodržování pořádku, k dovedení započaté práce do konce

- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů (využívání výukového softwawru, výtváření prezentací na daná témata…)
- je zdůrazňováno vyhledávání informací pomocí vhodných klíčových slov, posouzení informací a jejich vhodný výběr pro řešení problému
- vytváříme takové situace, ve kterých žáci mají možnost vytvářet svoje postupy , vedeme je k hledání postupů. které jim zefektivní práci
- vedeme žáky k bezppečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizkům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Seminář ze společenskovědních předmětů
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: vysvětlí pojem domov, vysvětlí správu a fungování obce, rozliší druhy obcí, rozliší kulturní a přírodní krajinu a uvede příklady vyhledá, posoudí a zpracuje informace o Čáslavsku, prezentuje informace, uvede některá zajímavá a památná místa Čáslavska, významné rodáky a oblast jejich působení, zhodnotí kulturní a sportovní život, uvede důležité instituce a jejich funkci, zařadí nejdůležitější události na časovou přímku podílí se na realizaci jednoduchého společenskovědního projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních	**Místo, kde žijeme** - co je domov - obec, obecní zřízení - druhy obcí - životní prostředí **Kapitoly z dějin a současnosti Čáslavska** – zajímavá a památná místa – historické památky – historické prameny, archeloogie – významní rodáci – co nás proslavilo – kulturní a sportovní život – důležité instituce – časová přímka	společenskovědní projekt

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Seminář ze společenskovědních předmětů
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: na konkrétních příkladech uvede význam společensko-vědních předmětů, uvede příklady náboženství, uvede možná nebezpečí vlivu sekt na člověka, dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování, uvede příklady pozitivního a negativního chování ve společnosti a zaujme k nim postoj, podílí se na realizaci jednoduchého společenskovědního projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních	**Význam společenskovědních předmětů** – Základy společenskovědních předmětů a jejich význam **Náboženství a filosofie** – hlavní náboženské směry v minulosti a současnosti – náboženství a ateismus – sekty, magie **Osobní bezpečí** – bezpečné chování ve škole a mimo školu – život mezi lidmi	společenskovědní projekt

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Seminář ze společenskovědních předmětů
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: Žák rozumí pojmu historie, definuje, co jsou hmotné a písemné prameny , uvede jejich příklady, vyjmenuje jednotlivé fáze vývoje společnosti, k jednotlivým měsícům přiřazuje české tradice, srovnává české tradice s tradicemi sousedních států vyhledá, posoudí a zpracuje informace, prezentuje informace, uvede některá zajímavá a památná místa Kutnohorska a zhodnotí jejich význam v daném historickém období, uvede některé významné rodáky a oblast jejich působení, zhodnotí kulturní život, uvede některá místa chráněná Unescem v ČR, uvede důležité instituce a jejich funkci, zařadí nejdůležitějšší události na časovou přímku podílí se na realizaci jednoduchého společenskovědního projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních	**Základy historických věd** - historie obecně - hmotné a písemné prameny - vývoj společnosti - české tradice - kulturní blízkost **Kapitoly z dějin a současnosti Kutnohorska** – zajímavá a památná místa – historické památky – UNESCO – historické prameny, archeloogie – významní rodáci – kulturní život – životní prostředí – důležité instituce – časová přímka	společenskovědní projekt

Oblast: Člověk a společnost
Předmět: Seminář ze společenskovědních předmětů
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: na konkrétních příkladech uvede význam společensko-vědních předmětů posoudí morální stav soudobé společnosti a doloží na příkladech, formuluje své názory, formuluje a vysvětlí přirozený zákon vyhledá a uvede proměny světa na konci 20.století, jejich příčiny a důsledky, využívá k tomu aktuálních informací z médií, vysvětlí pojem globalizace a její klady a zápory, vysvětlí pojem společnost vědění a důležitost svého vzdělávání, zjistí informace o historii a současnosti EU, dává do souvislosti globální problémy současnosti a navrhuje způsoby jejich řešení, podílí se na realizaci jednoduchého společenskovědního projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních	**Význam společenskovědních předmětů** – hlavní vědy – přínos humanitních věd – základy ekonomie, psychologie, filosofie, sociologie, politologie, etiky, práva **Etika** – etické problémy současnosti – přirozený zákon **Současný svět** – aktuální informace z médií – globalizace – společnost vědění – Evropská unie – globální problémy a jejich řešení	společenskovědní projekt

5.10.6 Seminář z přírodovědných předmětů

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Seminář z přírodovědných předmětů

Seminář zahrnuje problémy spojené se zkoumáním přírody jako celku, poskytuje prostředky a metody pro porozumění přírodním jevům a jejich zákonitostem, dává základ pro pochopení a využití nových technologií, pomáhá lépe se orientovat v běžném životě, umožňuje chápat propojenost částí přírody a vzájemné ovlivnění přírody jako celku. Na tomto poznání je založeno pochopení a důležitost udržování přírodní rovnováhy pro zachování života na Zemi. Je otevřený alternativním názorům, propojuje školu a běžný život. **Vzdělávací obsah je zaměřen** na *obecnou biologii a genetiku, biologii hub, rostlin, živočichů, člověka, neživou přírodu, základy ekologie a praktické poznávání přírody*.

Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět v některém z **6. - 9. ročníku.** Žáci ho mohou navštěvovat podle nabídky ŘŠ a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět. Časová dotace je **1 až 2 hodiny týdně.** Je využita z disponibilní časové dotace. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. Výuka je **realizována** především v učebně přírodopisu, využíváme počítačovou učebnu a multimediální učebnu s interaktivní tabulí. Část vyučování může být realizována i v přírodním prostředí. Základní **formou realizace** tohoto vyučovacího předmětu je vyučovací hodina. Dalšími formami jsou laboratorní práce, vycházky a exkurze, projektové vyučování. Škola využívá nabídky přírodovědně zaměřených programů městských kulturních středisek (divadla, muzea, kina, knihovny …).

Tento povinně-volitelný předmět navazuje na oblasti Člověk a jeho svět z 1. stupně ZŠ a rozvíjí **vzdělávací oblast** Člověk a příroda. Navazuje na vyučovací předměty **Přírodověda, Vlastivěda, Přírodopis a Zeměpis** a jejich průřezová témata. **Tematické okruhy** se vzájemně propojují a jsou jimi *Praktické činnosti žáků, Místní krajina a místní oblasti*,*Organismy a prostředí* a *Osobní bezpečí.*

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Seminář z přírodovědných předmětů

Kompetence k učení

- žáci si osvojují obecně užívané termíny, symboly a znaky zahrnutých oborů
- učitel využívá různých aktivizujících metod, které přibližují základní poznatky z přírodopisu a jeho využívání v životě člověka
- žáci vyhledávají a zpracovávají informace s přírodovědnou tematikou především v souvislosti s běžným životem občanů – regionální znaky
- žáci posuzují věrohodnost informací a zpracovávají je z hlediska důležitosti i objektivity a dále je využívají
- žáci jsou vedeni ke zkoumání souvislostí přírodopisu a ostatních přírodních popř. dalších vědních oborů
- celistvost procesu učení podporujeme realizací projektového vyučování
- žáky vedeme k sebehodnocení, posouzení vlastního pokroku, poznání příčiny neúspěchu
- vytváříme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek z učení všem žákům

Kompetence k řešení problémů

- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával a pochopil problém, hledal různá řešení problémů, vyslovoval své úsudky a obhájil je
- žáci vyhledávají informace k řešení problémů v různých zdrojích (internet, encyklopedie…)
- žák samostatně řeší problémy, využívá získané vědomosti, dovednosti, logiku, matematické postupy, analogii a zkušenost, ověřuje prakticky správnost řešení problému, je schopen vyrovnat se s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- učitel i žákovský kolektiv podporují různé způsoby řešení problému, společně vybírají ten nejvhodnější v závislosti na podmínkách
- žák sleduje vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení, zhodnotí svá rozhodnutí
- učitel vede žáky k vnímání nejrůznějších problémových situací v přírodním prostředí, využívá aktualizace učiva
- žáci se zapojují do přírodovědných soutěží a olympiád
- žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy v oblasti životního prostředí a regionu
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- žáci stručně a přehledně sdělují (ústně i písemně) výsledky svých pozorování, experimentů a řešení problémů i běžných úkolů
- žáci obhajují výsledky své práce i svůj názor na řešení problémů
- žáci adekvátně přijímají kritiku a poučí se z ní
- učitel vede žáky k využívání dostupných informačních a komunikačních medií

Kompetence sociální a personální

- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- žák se podílí na vytváření pravidel práce v týmu
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vzájenou ohleduplnost a úctu při jednání s ostatními
- žáci vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních členů týmu
- samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů žáci dosahují pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k uvědomování si jejich školních povinností a zodpovědnosti za jejich domácí přípravu

- žáci formulují základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a pohlížejí na ně komplexně
- učitel poskytuje účinnou pomoc a vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích
- učitel vede žáky k pochopení výhod dodržování pravidel zdravého životního stylu
- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí, k přírodě (EVVO - třídění odpadů, pomoc postiženým oblastem, zodpovědné chování při akcích mimo školu …)
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k plánování a provádění pozorování a experimentů, získaná data zpracovávají a vyhodnocují
- žáci dodržují zásady bezpečné práce a ochrany zdraví při práci
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě, schopnost dovést započatou práci do konce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů
- je zdůrazňováno vyhledávání informací pomocí vhodných klíčových slov, posouzení informací a jejich vhodný výběr pro řešení problému
- motivujeme žáky k vyjádření se za pomoci digitálních technologií
- chválíme za kvalitně odvedenou práci
- vedeme žáky k bezppečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizkům spojeným s prací s technologiemi
- žáci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Seminář z přírodovědných předmětů
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: pozoruje přírodu, popisuje stavbu těla a funkci orgánů rostlin a živočichů, využívá lupu, dalekohled, mikroskop a dostupné informační zdroje, zkoumá a třídí biologický materiál, zhotovuje preparáty a herbáře vyhledává a zpracovává informace týkající se přírodopisné stránky dané krajiny, využívá různých informačních zdrojů a informací z vycházek vyjádří vlastními slovy vztah člověka a přírody, uvede příklady znečišťování prostředí člověkem v regionu podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování	**Praktické činnosti žáků** – praktické činnosti žáků (pozorovací, měřící a experimentální aktivity) - stavba těla a funkce jednotlivých orgánů těla rostlin a živočichů, přechodné i trvalé preparáty, herbáře **Místní krajina a místní oblasti** – vodstvo, fauna, flóra – člověk a ochrana životního prostředí **Osobní bezpečí** – bezpečné chování ve škole a mimo školu	jednoduchý přírodopisný projekt vyhledávání informací

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Seminář z přírodovědných předmětů
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: uvede ohrožený organismus našeho regionu a popíše jeho způsob života vytvoří plakát jedovatých či léčivých organismů včetně jejich produktů významných pro medicínu podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování	**Místní krajina a místní oblasti** – ohrožené a vzácné druhy rostlin a živočichů se zaměřením na region – životní prostředí a zdraví, léčivé rostliny, jedovaté organismy **Osobní bezpečí** – bezpečné chování ve škole a mimo školu	jednoduchý přírodopisný projekt vyhledávání informací

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Seminář z přírodovědných předmětů
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: pozoruje přírodu, využívá dostupné informační zdroje vyhledává a zpracovává informace týkající se přírodopisné stránky dané krajiny, využívá různých informačních zdrojů a informací z vycházek, vytvoří zmenšený plastický model této krajiny vyhledává ve slovníku, vyjádří vlastními slovy podstatu základních ekologických pojmů, uvede biotické a abiotické faktory prostředí, uvede příklady vztahů mezi organismy navrhne potravní pyramidu, popř. vytvoří nebo se stará o umělý ekosystém – např. akvárium podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování	**Praktické činnosti žáků** – praktické činnosti žáků (pozorovací, měřící a experimentální aktivity) **Místní krajina a místní oblasti** – geologické podmínky, reliéf, obyvatelstvo, historie **Organismy a prostředí** – organismy a prostředí – základní ekologické pojmy, faktory prostředí, vztahy mezi organismy **Osobní bezpečí** – bezpečné chování ve škole a mimo školu	jednoduchý přírodopisný projekt vyhledávání informací

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Seminář z přírodovědných předmětů
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: vytvoří graf závislosti teploty na čase a uvede příklady vlivu teploty na život organismů vyjádří vlastními slovy vztah člověka a přírody, uvede příklady znečišťování prostředí člověkem, zdůvodní globální problémy a navrhne jejich možné řešení, monitoruje stav daného regionu (města) z hlediska znečištění a vytvoří o něm zprávu vyhledá a vytvoří přehled o zákonech na ochranu přírody a chráněných území naší republiky, vytvoří a přednese prezentaci na téma chráněné organismy našeho regionu a ČR vytvoří přehled o zdravotním stavu a životním stylu naší populace, posoudí vliv prostředí na zdraví podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování	**Organismy a prostředí** – počasí, podnebí a život organismů – člověk a prostředí - vztah člověka a přírody, znečišťování prostředí vlivem člověka, problémy našeho regionu – zákony na ochranu přírody, chráněná území, chráněné organismy našeho regionu a ČR – životní prostředí a zdraví - zdravotní stav populace ČR, zdravý životní styl **Osobní bezpečí** – bezpečné chování ve škole a mimo školu	jednoduchý přírodopisný projekt vyhledávání informací

5.10.7 Praktikum ze zeměpisu

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Praktikum ze zeměpisu

Povinně-volitelný předmět Praktikum ze zeměpisu vychází ze **vzdělávací oblasti** Člověk a příroda. Navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět vyučovaný na 1. stupni ZŠ. Učivo se prolíná se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce. Žáci mohou tento předmět navštěvovat podle nabídky ŘŠ a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět v **6. – 9. ročníku** s časovou dotací **1 až 2 hodiny týdně**, je možné vyučovat i dvouhodinový blok jedenkrát za dva týdny. Hodina je využita z disponibilní časové dotace. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP.

Základní organizační formou je vyučovací hodina či dvouhodina. Výuka může probíhat v pracovně vybavené důležitými pomůckami – mapy, atlasy, audiovizuální technika. Vyučovací předmět lze realizovat v závislosti na aktuálním tématu i v terénu. Během výuky žáci pracují na krátkodobých projektech popř. na dlohodobém. Učí se tak samostatnosti v práci s mimoučebnicovými zdroji, k jejich kritickému hodnocení a dlouhodobější soustavné práci.

Hlavním cílem je aktivní, samostatná a tvůrčí činnost žáků směřující k praktickým dovednostem v práci se zdroji zeměpisných informací, geografické aplikace vědomostí a dovedností v podmínkách místní krajiny a místní oblasti, orientace v aktuálních informacích, rozvíjení myšlení, obhajoba výsledků své práce a orientace v běžném životě. **Tematické celky** jsou: v 6. ročníku *Praktické činnosti žáků, Vesmír, Geografie regionu - Čáslavsko, Osobní bezpečí,* v 7. ročníku *Praktické činnosti žáků, Zeměpis světadílů a oceánů - Afrika, Austrálie a Oceánie, Antarktida, Amerika, Asie,* v 8. ročníku *Regiony světa - Evropa, Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie, Česká republika* a v 9. ročníku *Praktické činnosti žáků, Geografie regionu - Kutnohorsko, Současný svět, Osobní bezpečí.*

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Praktikum ze zeměpisu

Kompetence k učení

- žáci čtou s porozuměním text učebnice, pracují s dalšími zdroji informací (statistické tabulky, časopisy, internet, videopořady)
- získané informace kriticky zpracují
- poznávají využití zeměpisu v praktickém životě
- používají obecně užívané termíny, mapové značky, pracují s vysvětlivkami, rejstříkem
- výuka se opírá o názor, mapa je nepostradatelnou pomůckou
- vlivem mezipředmětových vztahů a projektového vyučování žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí

Kompetence k řešení problémů

- práce je zadávána tak, aby žák mohl hledat různé cesty k řešení a svou volbu obhájil

- zdrojem informací pro řešení problémů je kromě učebnice internet, encyklopedie, mapa, poznatky z terénu
- reaguje se na aktuální události
- žáci řeší problémy v zeměpisných soutěžích a olympiádách

Kompetence komunikativní
- učitel klade důraz na verbální i neverbální komunikaci, na vyjadřování i naslouchání
- učitel skupinovou prací podporuje komunikaci

Kompetence sociální a personální
- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- podporujeme spolupráci, hodnocení vlastní práce i práce spolužáků
- žáci jsou vedeni k respektování individuálních rozdílů, kulturních a náboženských odlišností mezi lidmi

Kompetence občanské
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie ani nacionalismu, hrubé a agresivní projevy
- na modelových příkladech ukazujeme pozitivní a negativní chování lidí
- žáci jsou vedeni k úctě k přírodě, národním tradicím i kultuře jiných národů
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní
- žáci jsou vedeni ke správnému využívání pomůcek, k pořádku na svém místě, k dokončení započaté práce
- využívají znalosti a zkušenosti z jiných předmětů i zkušenosti získané mimo školu
- žáci chrání životní prostředí
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů (výukové programy, digitání mapy, prezentace k učivu …)

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Praktikum ze zeměpisu
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: průběžně posuzuje možnosti využití svých zeměpisných znalostí, dovedností a návyků v praxi orientuje se na mapě i v terénu, určí vlastní stanoviště, určí významné objekty, odhadne vzdálenost, naplánuje turistickou vycházku zpracuje referát na téma Vesmír vytvoří zeměpisnou charakteristiku místní oblasti podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování	**Praktické činnosti žáků** – význam zeměpisu a jeho praktické využití – pozorovací, měřící a experimentální aktivity **Vesmír** – vznik vesmíru – galaxie – souhvězdi – výzkum **Geografie regionu - Čáslavsko** – geografie místní krajiny a místní oblasti – poloha, přírodní charakteristika – obyvatelstvo, sídelní funkce – hospodářská funkce – kulturní zvláštnosti – chráněná území přírody – aktuální informace z médií **Osobní bezpečí** – bezpečné chování ve škole a mimo školu	vyhledávání a zpracování informací internet - satelitní snímky Země zeměpisný projekt

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Praktikum ze zeměpisu
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: průběžně posuzuje možnosti využití svých zeměpisných znalostí, dovedností a návyků v praxi orientuje se na mapě, určí zeměpisné souřadnice kteréhokoliv místa na Zemi, vypočítá vzdálenosti podle měřítka, vyhledává informace v mapě	**Praktické činnosti žáků** – význam zeměpisu a jeho praktické využití – druhy map, zeměpisné atlasy – práce s mapami, obrazovými materiály, statistickými podklady, audiovizuálními pořady, literaturou	mapy na internetu - satelitní snímky Země
lokalizuje, porovnává a přiměřeně hodnotí jednotlivé oceány na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera, zařazuje do podnebných pásů, určí vegetační pásy, porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry porovnává a hodnotí potenciál a bariéry jednotlivých světadílů a států zpracuje referát na vybraný stát	**Zeměpis světadílů a oceánů** - Tichý oceán, Atlantský oceán, Indický oceán, Severní ledový oceán - **Afrika** - přiměřená charakteristika z přírodního i socioekonomického hlediska na modelových regionech - **Austrálie a Oceánie**- přiměřená charakteristika z přírodního i socioekonomického hlediska na modelových regionech - **Antarktida** - **Amerika** - přiměřená charakteristika z přírodního i socioekonomického hlediska na modelových regionech - **Asie**- přiměřená charakteristika z přírodního i socioekonomického hlediska na modelových regionech	referáty možnost zařadit soutěž Eurorebus
podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních		zeměpisný projekt (světadíly)
zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	- změny ve vybraných regionech světa, příčiny zásadních změn	

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Praktikum ze zeměpisu
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata Poznámky
Žák: rozlišuje základní přírodní a společenské atributy, vyhledá na mapě nejdůležitější pojmy k horizontální i vertikální členitosti, zařadí do podnebných a vegetačních pásů, vyhledá naleziště významných nerostných surovin, pěstování užitkových rostlin a chov dobytka, uvede nejrozvinutější oblasti, vyhledá údaje o obyvatelstvu, uvede různá etnika a zdůvodní nutnost tolerance organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit vysvětlí polohu regionu v rámci republiky, zhodnotí klady a zápory, podá jeho zeměpisnou charakteristiku organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních	**Regiony světa:** – Evropa – střední Evropa – přiměřeně charakterizuje z přírodního i socioekonomického hlediska (přírodní podmínky, podnebí, sídla, jazykové, náboženské, kulturní a hospodářské oblasti) – sleduje aktuální dění, odhaduje příčiny a důsledky **Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie** – práce s mapou, statistickými daty, tabulkami **Česká republika** regiony ČR – krajské členění Praha, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj, Zlínský kraj, Středočeský kraj - základní přírodní a socioekonomické charakteristiky - práce s mapami, obrazovými materiály, statistickými podklady, audiovizuálními pořady, literaturou	referáty zeměpisné hry Google Earth možnost zařadit soutěž Eurorebus zeměpisný projekt

Oblast: Člověk a příroda
Předmět: Praktikum ze zeměpisu
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: průběžně posuzuje možnosti využití svých zeměpisných znalostí, dovedností a návyků v praxi orientuje se na mapě i v terénu, určí vlastní stanoviště, určí významné objekty, odhadne vzdálenost, naplánuje turistickou vycházku vytvoří zeměpisnou charakteristiku místní oblasti podílí se na realizaci jednoduchého projektu, hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních vyhledá a sleduje aktuální geografické informace, posoudí význam současných politických a hospodářských seskupení států světa, sleduje vývoj v konfliktních oblastech, zdůvodní místo nových států na mapě světa dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování	**Praktické činnosti žáků** – význam zeměpisu a jeho praktické využití – pozorovací, měřící a experimentální aktivity **Geografie regionu - Kutnohorsko** – geografie místní krajiny a místní oblasti – poloha, přírodní charakteristika – obyvatelstvo, sídelní funkce – hospodářská funkce – kulturní zvláštnosti – chráněná území přírody – aktuální informace z médií – práce se statistickými daty, tabulkami – třídění a hodnocení získaných informací **Současný svět** – hlavní změny na mapě světa – nové státy na mapě světa – konfliktní oblasti **Osobní bezpečí** – bezpečné chování ve škole a mimo školu	vyhledávání a zpracování informací internet - satelitní snímky Země zeměpisný projekt

5.10.8 Sborový zpěv

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Sborový zpěv

Sborový zpěv rozvíjí vyučovací předmět **Hudební výchova a průřezová témata v něm realizovaná**. Vychází z oblasti Umění a kultura, přináší umělecké osvojování světa, rozvíjí osobnostní cítění, tvořivost a vnímavost k uměleckému dílu, jehož prostřednictvím nalézá žák vazby mezi sebou a okolním světem. Vede žáky prostřednictvím vokálních a hudebně pohybových činností k porozumění hudebnímu umění, aktivnímu vnímání hudby, potřebě hudebního projevu a k pochopení hudební kultury různých národů a národností. Hudební činnosti se vzájemně propojují a rozvíjejí celou osobnost žáka.

Vyučovací předmět Sborový zpěv je vyučován jako samostatný předmět na 1. stupni ZŠ **ve 3. nebo 4. ročníku** v časové dotaci **1 hodina týdně.** Je využita z disponibilní časové dotace. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. Výuka probíhá ve třídě s hudebním nástrojem nebo v poloodborné učebně hudební výchovy. **Základní organizační forma** je vyučovací hodina. Předmět může být vyučovám i ve dvouhodinovkách jednou za 14 dní.

Výuka se realizuje prostřednictvím **dvou tematických celků**:

- vokální činnosti - práce s hlasem, kultivace pěveckého a mluveného projevu, posilování správných pěveckých návyků a vyjadřování pocitů
- hudebně pohybové činnosti - vyjádření hudby pohybem, jednoduchým tancem, gesty

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Sborový zpěv

<u>Kompetence k učení</u>

- žáci používají hudební termíny, symboly a znaky
- vlivem mezipředmětových vztahů žáci propojují poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby a strategie vnímání hudby
- žáci jsou vedeni k pozitivnímu vztahu k hudbě
- využíváme takové situace, které umožňují pozitivní prožitek všem žákům, žáci jsou motivováni k učení využíváním pochvaly
- vedeme žáky k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a jejich využitím v praxi
- žáky vedeme k sebehodnocení

Kompetence k řešení problémů

- žáci vyhledávají vazby mezi volbou tónů, tempem a dynamikou hudby, volbou a využitím hudebních nástrojů ve skladbách
- vytváříme situace, které umožňují všem žákům najít spojitost mezi vlastní hudební zkušeností a zadaným úkolem

Kompetence komunikativní

- žáci reagují pohybem na hudbu, vyjadřují pohybem tempo, dynamiku, směr melodie
- žáci reagují na různé typy komunikačních prostředků
- žáci rytmizují a melodizují jednoduché texty, využívají pantomimu
- žáci se učí práci ve skupině, v týmu
- vedeme žáky k taktnímu hodnocení spolužáka
- podporujeme komunikaci s jinými školami a institucemi

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou vedeni k objektivní kritice a sebekritice
- žáci vyjadřují svůj názor na hudební žánr a styl
- umožňujeme žákům zastávat různé role (vedoucí skupiny, sólový zpěvák...)
- vedeme žáky k dodržování pravidel při práci ve skupině
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání a objektivnímu hodnocení celého týmu i jednotlivce
- vedeme žáky k sebehodnocení

Kompetence občanské

- vedeme žáky k pozitivnímu přístupu k národním tradicím a kultuře jiných národů
- vedeme žáky k aktivní účasti na kulturním dění v rámci školy (koncert, veřejné vystoupení)
- nabízíme žákům aktivity pro smysluplné využití volného času (kulturní akce apod.)
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci využívají jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře, pohybem vyjadřují hudební náladu

- vedeme žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů
- vedeme žáky k šetrnému užívání různých nástrojů a vybavení
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- zdůrazňujeme pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- motivujeme žáky k vyjádření se za pomoci digitálních technologií

Oblast: Umění a kultura
Povinně-volitelný předmět: Sborový zpěv
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: používá své hudební schopnosti a pěvecké dovednosti, zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, dodržuje vymezená pravidla, zpívá ve skupině provede melodizaci a rytmizaci textů, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem používá jednoduché hudební nástroje Orffova instrumentáře k doprovodné hře užívá tělo k vyjádření hudby přiměřeně hodnotí svůj výkon i výkon celého týmu	– pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, vázání tónů, pěvecké dělení slov, hlavový tón, sjednocování hlasového rozsahu – práce s písněmi v dané tónině – realizace písní v daném taktu – intonace - volný nástup 1., 3., a 5.stupně v dur a moll, sekundové a terciové postupy – počátky jednoduchého dvojhlasu a jednoduchý kánon – melodizace a rytmizace textů – hudební improvizace – hudební hry s tónovou řadou – hra na jednoduché hudební nástroje z Orffova instrumentáře – hra doprovodu, předehry a dohry – hudebně pohybové hry – pohybový doprovod znějící hudby – hra na tělo (luskání, tleskání, pleskání, dupání) – hodnocení a sebehodnocení pěveckého výkonu	

Oblast: Umění a kultura
Povinně-volitelný předmět: Sborový zpěv
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: používá své hudební schopnosti a pěvecké dovednosti, popíše průběh melodie v notovém zápisu, rozliší základní hudební pojmy, zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, dodržuje vymezená pravidla, zpívá ve skupině při zpěvu aplikuje teoretické poznatky z hudební výchovy, rozpozná melodii vzestupnou a sestupnou, určí názvy not provede melodizaci a rytmizaci textů, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem používá jednoduché hudební nástroje Orffova instrumentáře k doprovodné hře užívá tělo k vyjádření hudby přiměřeně hodnotí svůj výkon i výkon celého týmu	– rozvoj hudebních schopností - hudební sluch (vlastnosti tónu - délka, síla, barva, výška; vtahy mezi tóny - zda melodie stoupá, klesá, nebo se tóny opakují), hudební paměť, hudební představivost (dítě v duchu slyší a záměrně ovládá v paměti uložené hudební zkušenosti), rytmické cítění (rytmus, metrum, pulzace), tonální cítění (schopnost cítit vztah jednotlivých tónů k tónickému kvintakordu) – pěvecké dovednosti - dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, vázání tónů, pěvecké dělení slov, hlavový tón, sjednocování hlasového rozsahu – práce s písněmi v dané tónině – realizace písní v daném taktu – intonace - volný nástup 1., 3., a 5. stupně v dur a moll, sekundové a terciové postupy – počátky jednoduchého dvojhlasu a jednoduchý kánon – melodizace a rytmizace textů – hudební improvizace – hudební hry s tónovou řadou – hra na jednoduché hudební nástroje z Orffova instrumentáře – hra doprovodu, předehry a dohry – hudebně pohybové hry – pohybový doprovod znějící hudby – hra na tělo (luskání, tleskání, pleskání, dupání) – hodnocení a sebehodnocení pěveckého výkonu	

5.10.9 Výtvarná výchova volitelná

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Výtvarná výchova volitelná

Vzdělávací obsah předmětu Výtvarná výchova volitelná umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa. Žák pracuje a prohlubuje si poznatky a dovednosti z hodin **výtvarné výchovy,** jsou dále rozvíjena průřezová témata realizovaná ve Vv. Procvičuje si práci se základními výrazovými prostředky vizuálně obrazných vyjádření, aby získané teoretické vědomosti dokázal aplikovat ve své tvorbě.

Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět v některém z **6.- 9.ročníku.** Žáci ho mohou navštěvovat podle nabídky ŘŠ a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět. Časová dotace je **1 až 2 hodiny týdně**. Je využita z disponibilní časové dotace. **Forma realizace** výuky je vyučovací hodina. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. Výuka **probíhá** v učebně výtvarné výchovy, část výuky probíhá i mimo školu (práce v plenéru, výstavní síně).

Vzdělávací obsah předmětu navazuje na **vzdělávací oblast** Umění a kultura a prohlubuje ji. Rozvíjí kompetence získané ve **Výtvarné výchově** a jejich průřezových tématech.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Výtvarná výchova volitelná

Kompetence k učení

- učitel rozvíjí u žáků dovednosti potřebné k osvojení učiva
- žáci aplikují osvojené znalosti při vlastní tvorbě
- vedeme žáky k posuzování vlastního pokroku
- učitel zadává úkoly tak, aby si každý žák mohl sám zorganizovat vlastní činnost
- učitel využívá kladné hodnocení k motivaci pro další výtvarnou činnost

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby samostatně nalézali řešení výtvarných problémů
- učitel motivuje žáky ke sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů
- žáci obhajují svá výtvarná řešení
- učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence komunikativní

- žák porovnává a hodnotí práce ostatních
- při práci ve skupině dokáže žák vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit

- žák toleruje názor druhých
- jsme otevření ke konstruktivní kritice a sebekritice, která je hybnou silou pokroku
- využíváme sebekritiku a posilujeme zdravé sebevědomí
- žáci komunikují při skupinové práci a práci ve dvojicích

Kompetence sociální a personální

- učitel vede žáky k respektování odlišných výtvarných projevů
- žáci respektují pravidla při práci v týmu, dodržují je a svou pracovní činností ovlivňují kvalitu práce
- učitel vede žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- učitel povzbuzuje žáky k vytrvalé práci a schopnosti vyrovnat se s nezdarem

Kompetence občanské

- žáci respektují názor druhých
- žáci vytvářejí výtvarná díla, kterými prezentují školu
- žáci prezentují výsledky své práce a účastní se výtvarných soutěží
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni ke koncentraci na pracovní výkon a jeho dokončení
- učitel zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- zdůrazňujeme pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů, vyhledávání pomocí klíčových slov (výukové programy, elektronická umělecká díla…)

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova volitelná
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: vybírá co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vtahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, rozlišuje práci s různými kresebnými materiály, ověřuje si práci s temperovými a akvarelovými barvami a jinými materiály, používá různé typy linií a tvarů, orientuje se v prostorových a barevných vztazích, užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly kreslí a maluje člověka a přírodniny, vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření a porovnává jejich účinky s účinky již existujících vizuálně obrazných vyjádření, vytváří osobitá řešení vizuálně obrazných vyjádření, hodnotí účinky svého vyjádření pozná ilustrace nejznámnějších ilustrátorů děl pro děti a mládež, vytvoří ilustraci k textu vybere kresebné a malířské prostředky pro vyjádření svých emocí, nálad, fantazie toleruje odlišné vnímání	– kresba různými materiály – malba temperovými a akvarelovými barvami – práce s jinými materiály – vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ a zkušeností – správné proporce těla a hlavy – různé podoby portrétu – přírodniny (botanika, zoologie), předměty kolem nás – uspořádání objektů do celků – originální tvorba – smyslové účinky obrazných vyjádření – kombinace a variace vlastní tvořivosti – tolerance k odlišnému vnímání – ilustrace k textu – nejznámější ilustrátoři tvořící pro děti a mládež – prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ a zkušeností	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova volitelná
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: vybírá co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vtahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, rozlišuje práci s různými kresebnými materiály, ověřuje si práci s temperovými a akvarelovými barvami a jinými materiály, používá různé typy linií a tvarů, orientuje se v prostorových a barevných vztazích, užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly, kreslí a maluje člověka v pohybu, vytvoří karikaturu, kreslí a maluje přírodniny a věci kolem nás, vhodně uspořádá objektů do celku, vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření a porovnává jejich účinky s účinky již existujících vizuálně obrazných vyjádření, vytváří osobitá řešení vizuálně obrazných vyjádření, hodnotí účinky svého vyjádření vybere kresebné a malířské prostředky pro vyjádření svých emocí, nálad, fantazie, toleruje odlišné vnímání	– kresba různými materiály – malba temperovými a akvarelovými barvami – práce s jinými materiály – neobvyklé materiály – postava v pohybu – karikatura – přírodniny (botanika, zoologie) – předměty kolem nás – uspořádání objektů do celků – originální tvorba – smyslové účinky obrazných vyjádření – kombinace a variace vlastní tvořivosti – tolerance k odlišnému vnímání – prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ a zkušeností – vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ a zkušeností	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova volitelná
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: vybírá, vytváří co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vtahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, rozlišuje práci s různými kresebnými materiály, používá různé typy linií a tvarů	– kresba – malba – práce s různými materiály a neobvyklými materiály	
orientuje se v prostorových a barevných vztazích, užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly, uvědoměle používá znalosti z teorie barev	– teorie barev	
používá rovnoběžné zobrazování a perspektivu, kreslí a maluje člověka a přírodniny, zobrazuje složitější celky, vhodně uspořádá objekty do celku, znázorňuje jednoduchou krajinu	– perspektiva těles a budov – rovnoběžné zobrazování – člověk, přírodniny (botanika, zoologie) – předměty kolem nás – uspořádání objektů do celků – výtvarné zpracování krajiny	
vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření a porovnává jejich účinky s účinky již existujících vizuálně obrazných vyjádření, vytváří osobitá řešení vizuálně obrazných vyjádření, vybírá a kombinuje výtvarné prostředky pro vlastní osobité vyjádření, hodnotí účinky svého vyjádření, rozezná originální tvorbu	– originální tvorba – smyslové účinky obrazných vyjádření – kombinace a variace vlastní tvořivosti	
ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně utvořených vizuálně obrazných vyjádření, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci, stanoví komunikační účinek vizuálně obrazných vyjádření, doloží důvody vzniku odlišných interpretací navrhne vhodnou formu pro interpretaci výtvarného díla	– příčiny vzniku odlišných interpretací – osobní postoj k dílu – tolerance k odlišnému vnímání – prezentace vlastní tvorby	

Oblast: Umění a kultura
Předmět: Výtvarná výchova volitelná
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
vybírá, vytváří co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vtahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních emocí, nálad, fantazie, představ a zkušeností, rozlišuje práci s různými kresebnými materiály, používá různé typy linií a tvarů, rozlišuje působení vizuálně obrazných vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného a symbolického obsahu vybere kresebné a malířské prostředky pro vyjádření svých emocí, nálad, fantazie, toleruje odlišné vnímání, interpretuje umělecká, vizuálně obrazná vyjádření význačných umělců se vztahem k regionu, seznamuje s umělci regionu, pozná práce některých umělců regionu. Ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně utvořených vizuálně obrazných vyjádření, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci, stanoví komunikační účinek vizuálně obrazných vyjádření, doloží důvody vzniku odlišných interpretací navrhne vhodnou formu pro interpretaci výtvarného díla	– kresba – malba – práce s různými materiály a neobvyklými materiály – vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ a zkušeností – uspořádání prostoru – typy vizuálně obrazných vyjádření (kresba, malba, plastika) – tolerance k odlišnému vnímání – prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ a zkušeností – umělci regionu – práce s uměleckým dílem – příčiny vzniku odlišných interpretací – osobní postoj k dílu – tolerance k odlišnému vnímání – prezentace vlastní tvorby	

5.10.10 Užité výtvarné činnosti

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Užité výtvarné činnosti

Vzdělávací obsah předmětu Užité výtvarné činnosti nabízí žákům zvládnutí netradičních výtvarných technik a postupů, ve kterých uplatní vlastní cítění, představivost a fantazii. Výtvarné práce s netradičními materiály budou zahrnovat práce s kartonem, drátem, textilem, přírodními a plastickými materiály. Své místo zde najdou děti manuálně zručné s citem pro materiál. Užité výtvarné činnosti prostřednictvím netradičních výtvarných činností pomáhají k výchově citlivého člověka, který si všímá okolního světa a jeho projevů. V předmětu žáci uplatňují svůj vlastní kreativní přístup.
Povinně volitelný předmět Užité výtvarné činnosti se vyučuje v **6.- 9. ročníku**. Žáci ho mohou navštěvovat podle nabídky ŘŠ a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět. Časová dotace je **1 až 2 hodiny týdně**. Je využita z disponibilní časové dotace. Předmět lze realizovat jedenkrát za 14 dnů dvouhodinovou časovou dotací. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. **Forma realizace** výuky je vyučovací hodina. **Výuka probíhá v** učebně výtvarné výchovy, část výuky probíhá i mimo školu.

Vzdělávací obsah předmětu navazuje na **vzdělávací oblast** Umění a kultura. Rozvíjí kompetence získané ve **Výtvarné výchově** a jejich průřezových tématech.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Užité výtvarné činnosti

Kompetence k učení

- učitel rozvíjí u žáků dovednosti potřebné k osvojení netradičních výtvarných technik
- vede žáky k aplikaci osvojených dovedností při vlastní tvorbě
- žák samostatně experimentuje, uvádí věci do souvislostí, posuzuje je a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- žák si své činnosti sám plánuje, hodnotí svou práci, určuje příčiny neúspěchu

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby samostatně nalézali řešení výtvarných problémů
- žák osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných problémů

Kompetence komunikativní

- žák porovnává a hodnotí svoje práce i práce ostatních
- při práci ve skupině dokáže vyjádřit svůj názor
- toleruje názor druhých

- jsme otevření ke konstruktivní kritice a sebekritice, která je hybnou silou pokroku
- využíváme sebekritiku a posilujeme zdravé sebevědomí

Kompetence sociální a personální

- učitel vede žáky k respektování individuálních výtvarných projevů
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch
- učitel v průběhu výuky zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků
- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- učitel motivuje žáky k vytrvalé práci a schopnosti vyrovnat se s nezdarem

Kompetence občanské

- žáci respektují názor druhých lidí
- žáci chrání a oceňují naše tradice
- žáci si vytvářejí pozitivní postoj k uměleckým dílům
- žáci jsou obklopeni esteticky podnětným a zdravým prostředím, na jehož tvorbě se podílejí
- učitel klade důraz na pozitivní prožitek žáků
- jednáme a spolupracujeme s rodiči žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci ovládají různé výtvarné techniky
- žáci bezpečně používají různé nástroje a materiály
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- zdůrazňujeme pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při učení a řešení problémů, vyhledávání pomocí klíčových slov

Oblast:Umění a kultura
Předmět:Užité výtvarné činnosti
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: užívá netradiční výtvarné techniky k zaznamenání zkušeností získaných ostatními smysly rozlišuje práci s různými netradičními materiály, používá adekvátní netradiční techniky při své tvorbě užívá netradiční techniky k zaznamenání vizuálních zkušeností tvoří konkrétní postavu, předmět vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobitá vyjádření,	– práce s různými materiály (papírem a kartonem, drátem, textilem, přírodními a plastickými materiály) – užití netradičních materiálů – netradiční výtvarné techniky – uspořádání objektů do celků – zaznarnenání vizuálních zkušeností a zážitků – postava statická a v pohybu – tvoření předmětů – originální tvorba, osobité vyjádření	

Oblast:Umění a kultura
Předmět:Užité výtvarné činnosti
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: porovnává a hodnotí jeho účinky s existujícími vyjádřeními vytváří osobitá řešení vizuálně obrazných vyjádření, hodnotí vytvořené práce, vyjadřuje vhodnou formou své názory, spolupracuje s ostatními rozezná umělecky hodnotnou tvorbu od kýče, pojmenuje některé netradiční výtvarné techniky rozlišuje působení netradičních výtvarných technik v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině symbolického obsahu čerpá ze svých zkušeností a představ používá vhodné prostředky využívá výrazové možnosti materiálu	– kopie a reflexe světových děl – originální tvorba – konceptuální umění – smyslové účinky – umění a kýč – typy vizuálně obrazných vyjádření – různé techniky práce s papírem, kartonem, drátem, textilem, plastickými a přírodními materiály – vizuální záznam vlastní zkušenosti – abstrakce – netradiční výtvarné techniky jako prostředek pro vyjádření emocí, nálad, pojmů a zkušeností	

Oblast:Umění a kultura
Předmět:Užité výtvarné činnosti
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: užívá různé výtvarné techniky k zaznamenání zkušeností získaných ostatními smysly rozlišuje práci s různými materiály, používá adekvátní netradiční techniky při své tvorbě užívá netradiční techniky k zaznamenání vizuálních zkušeností vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobitá vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s existujícími vyjádřeními	– smyslové účinky – prostorová tvorba – netradiční techniky – různé techniky práce s papírem, kartonem, drátem, textilem, plastickými a přírodními materiály – uspořádání objektů do celků – kombinování materiálů – originální tvorba – kopie a reflexe světových děl	

Oblast:Umění a kultura
Předmět:Užité výtvarné činnosti
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: vytváří osobitá řešení vizuálně obrazných vyjádření, hodnotí vytvořené práce, vyjadřuje vhodnou formou své názory, spolupracuje s ostatními rozezná umělecky hodnotnou tvorbu od kýče, pojmenuje některé netradiční výtvarné techniky rozlišuje působení netradičních výtvarných technik v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině symbolického obsahu čerpá ze svých zkušeností a představ používá vhodné prostředky využívá výrazové možnosti materiálu	– osobité řešení obrazu – konceptuální umění – klasická kresebná tvorba – smyslové účinky – skupinová tvorba – typy vizuálně obrazných vyjádření – umění a kýč – vizuální záznam vlastní zkušenosti – netradiční výtvarné techniky jako prostředek pro vyjádření emocí, nálad, pojmů a zkušeností	

5.10.11 Tělesná výchova volitelná

Charakteristika povinně-volitelného předmětu Tělesná výchova volitelná

Povinně-volitelný předmět **Tělesná výchova volitelná** rozvíjí u žáka tělesnou zdatnost a formuje jeho osobnost, vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Předmět navazuje na **Tělesnou výchovu**, **témata z ní rozšiřuje a prohlubuje**, dále rozvíjí průřezové téma Osobnostní a sociální výchova, které je realizováno v tělesné výchově. **Tematickými celky jsou**: *Pohybové hry, Sportovní hry* a *Gymnastika.* Hlavní náplní je nácvik a upevňování jednotlivých pohybových dovedností. Klademe důraz na týmovou spolupráci, prožitek při hře, hledání vhodných společných strategií pro hru i na zlepšení individuálního výkonu jednotlivce.

Vyučuje se jako samostatný předmět ve **3. nebo 4. ročníku**, časová dotace je **1 hodina týdně.** Je využita z disponibilní časové dotace. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. Výuka je realizována v tělocvičně, na hřišti, stadionu, v přírodním prostředí. **Základní organizační forma** je vyučovací hodina. Předmět může být vyučován i ve dvouhodinovkách jednou za 14 dní.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Tělesná výchova volitelná

Kompetence k učení

- žáky vedeme k sebehodnocení, posuzují vlastní pokroky, určí nedostatky a zhodnotí výsledky svého učení
- žáci si osvojují vhodné způsoby a metody rozvoje dovedností jednotlivých míčových her
- žáci samostatně i společně s kolektivem pozorují, experimentují a kriticky posuzují výsledky osvojovaných dovedností
- žáci operují s obecně používanými termíny sportovních a pohybových her a gymnastice

Kompetence k řešení problémů

- žáci adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka
- žáci řeší problémové situace v souvislosti s nesportovním chováním
- žáci analyzují příčiny problémů a neúspěchů v jednotlivých sportovních hrách a plánují způsoby jejich řešení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky v kolektivních hrách, naslouchají druhým a vhodně reagují na podněty
- žáci rozvíjejí své komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných pro kvalitní spolupráci se spoluhráči

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme u žáků jednání v duchu fair play, dodržování pravidel
- žáci uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí
- žáci rozvíjejí schopnost obhajovat svá rozhodnutí a uvědomují si zodpovědnost za ně vůči svým spoluhráčům
- žáci ovládají a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- žáci respektují názory a zkušenosti druhých lidí a čerpají z nich poučení

Kompetence občanské

- vedeme žáky ke kritickému myšlení, k ohleduplnosti a taktu
- umožňujeme žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci uplatňují hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě
- žáci se učí užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní
- žáky vedeme k efektivitě při organizování vlastní práce
- motivujeme žáky pochvalou

Kompetence digitální

- seznamujeme žáky s novými technologiemi a vysvětlujemem jim jejich význam
- žáci rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova volitelná
Ročník: 3.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: aplikuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech	– hygiena při Tv a bezpečnost při pohybových činnostech – komunikace v Tv - povely, signály – organizace při Tv	
provede osvojené pohybové dovednosti v rámci individuálních předpokladů a užívá jich při vybraných sportech, chová se fair play	– pohybové hry s různým zaměřením – zásady jednání a chování fair play	
užívá jednoduchá pravidla sportovních her, aplikuje zásady jednání a chování fair play, pozitivně a ohleduplně komunikuje	**Pohybové hry** – míčové a soutěživé hry – využití přírodního prostředí pro pohybové hry (bobování, sáňkování, pohyb v prostředí dětského hřiště …)	
provádí jednoduché cviky na náčiní	**Sportovní hry** – průpravné hry – utkání podle zjednodušených pravidel minisportů – herní činnosti jednotlivce – spolupráce při hře **Gymnastika** – cvičení s kruhy - seznámení s náčiním, houpání – překážková dráha	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Tělesná výchova volitelná
Ročník: 4.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: aplikuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech	– hygiena při Tv a bezpečnost při pohybových činnostech – komunikace v Tv - povely, signály – organizace při Tv	
provede osvojené pohybové dovednosti v rámci individuálních předpokladů a užívá jich při vybraných sportech, chová se fair play	– pravidla pohybových činností – pohybové hry s různým zaměřením – zásady jednání a chování fair play	
užívá jednoduchá pravidla sportovních her, aplikuje zásady jednání a chování fair play, taktně hodnotí vlastní výkony i výkony spoluhráčů, pozitivně a ohleduplně komunikuje, podílí se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků	**Pohybové hry** – míčové a soutěživé hry – využití přírodního prostředí pro pohybové hry (bobování, sáňkování, pohyb v prostředí dětského hřiště …) **Sportovní hry** – průpravné hry – utkání podle zjednodušených pravidel minisportů – herní činnosti jednotlivce – spolupráce při hře	
provádí jednoduché cviky na náčiní	**Gymnastika** – cvičení s kruhy - seznámení s náčiním, houpání – překážková dráha	

5.10.12 Sportovní výchova

Charakteristika povinně-volitelného vyučovacího předmětu Sportovní výchova

V předmětu **Sportovní výchova** rozvíjíme u žáků nadále tělesnou zdatnost a formujeme jejich osobnost. Hlavní náplní je nácvik jednotlivých dovedností, společná hra a na základě analýzy chyb z vlastní hry nácvik vylepšených variant. Klademe důraz na týmovou spolupráci, prožitek při hře, hledání vhodných společných strategií pro hru i na zlepšení individuálního výkonu jednotlivce.

Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět v některém **z 6. - 9. ročníku.** Žáci ho mohou navštěvovat podle nabídky ŘŠ a zjištěného zájmu o tento povinně-volitelný předmět. Tento povinně-volitelný předmět se vyučuje v rozsahu **1 až** 2 **vyučovací hodiny týdně.** Pokud je časová dotace 1 hodina týdně, může být předmět vyučován i ve dvouhodinových blocích jednou za 14 dní. Lze tvořit i mezitřídní skupiny. Žáci jsou zařazováni do volitelného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. **Forma realizace** výuky je vyučovací hodina, **je realizována** v tělocvičně a ve sportovním areálu ve Vodrantech. Vzdělávací obsah předmětu souvisí se **vzdělávací oblastí** Člověk a zdraví. Předmět navazuje na Tělesnou výchovu a dále rozvíjí její průřezové téma. **Tematické celky** zahrnují *Košíkovou, Odbíjenou, Kopanou (chlapci), Softball (dívky) a Florbal.* Kopaná a softbal se uskutečňují v případě dvou hodin v rozvrhu následujících po sobě.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v povinně-volitelném vyučovacím předmětu Sportovní výchova

Kompetence k učení

- žáky vedeme k sebehodnocení, posuzují vlastní pokroky, určí nedostatky a zhodnotí výsledky svého učení
- žáci se účastní sportovních soutěží
- žáci si osvojují vhodné způsoby a metody rozvoje dovedností jednotlivých míčových her
- žáci samostatně i společně s kolektivem pozorují, experimentují a kriticky posuzují výsledky osvojovaných dovedností
- žáci posuzují vlastní pokrok

Kompetence k řešení problémů

- žáci adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka
- žáci řeší problémové situace v souvislosti s nesportovním chováním
- žáci analyzují příčiny problémů a neúspěchů v jednotlivých sportovních hrách a plánují způsoby jejich řešení

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky ke vhodné komunikaci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky v kolektivních hrách, naslouchají druhým a vhodně reagují na podněty

- žáci rozvíjejí své komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných pro kvalitní spolupráci se spoluhráči
- podporujeme komunikaci s jinými školami

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme u žáků jednání v duchu fair play, dodržování pravidel
- žáci uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí
- žáci rozvíjejí schopnost obhajovat svá rozhodnutí a uvědomují si zodpovědnost za ně vůči svým spoluhráčům
- žáci ovládají a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- žáci respektují názory a zkušenosti druhých lidí a čerpají z nich poučení

Kompetence občanské

- vedeme žáky ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení, jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu
- umožňujeme žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- žáci se seznamují se svými právy a povinnostmi v rámci uskutečňovaných sportovních akcí
- nabízíme žákům aktivity pro smysluplné využití volného času (zájmové útvary, sportovní akce apod.)
- jednáme a spolupracujeme s rodiči žáků, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně. Žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci uplatňují hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě
- žáci užívají jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní
- žáky vedeme k efektivitě při organizování vlastní práce
- motivujeme žáky pochvalou

Kompetence digitální

- seznamujeme žáky s novými technologiemi a vysvětlujemem jim jejich význam
- žáci rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Sportovní výchova
Ročník: 6.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák aplikuje bezpečné chování při hodinách a sportovních akcích, respektuje zásady hygieny, ohlásí svůj úraz a upozorní na úraz spolužáka hodnotí vlastní výkony i výkony spoluhráčů provede v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a užívá jich při vybraných sportech, užívá jednoduché sportovní nářadí a náčiní, užívá jednoduchá pravidla sportovních her respektuje práva a povinnosti hráče, rozhodčího	– pravidla bezpečnosti a chování, práva a povinnosti žáka při pohybových aktivitách **Košíková** – správný postoj při přihrávce, driblink pravou, levou rukou bez očního kontaktu s balonem, driblinková abeceda (kroužení míčem okolo těla), dvojtakt, střelba na koš, driblink se slalomem, nácvik herní činnosti, obranný pohyb, pravidla, útok, obrana – osobní, zonová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče, postupný útok, rychlý protiútok, těsná osobní obrana, hra **Vybíjená, netradiční míčové a pohybové hry** – taktika, hra **Přehazovaná** – přehození míče, přihrávky, odehrání míče, hra **Softball** (softball alternativně) – dívky – pravidla, obranné dovednosti (házení, chytání), útočné dovednosti (odpal, ulejvka, běh po metách), hra **Kopaná** – chlapci – pravidla, přihrávky, zpracování a vedení míče, hra hlavou, střelba, herní kombinace, střelba nártem po přihrávce, obcházení soupeře, taktika, hra **Florbal** – pravidla, herní činnosti jednotlivce (postoj a držení hokejky, driblink, vedení míčku, krytí míčku, střelba, přihrávka, činnost brankáře), herní kombinace (útok a obrana), herní systémy, hra	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Sportovní výchova
Ročník: 7.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák aplikuje bezpečné chování při hodinách a sportovních akcích, respektuje zásady hygieny, uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť; ohlásí svůj úraz a upozorní na úraz spolužáka taktně hodnotí vlastní výkony i výkony spoluhráčů, pozitivně a ohleduplně komunikuje provede v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a užívá jich při vybraných sportech, užívá jednoduché sportovní nářadí a náčiní, užívá jednoduchá pravidla sportovních her, analyzuje příčiny neúspěchů v jednotlivých hrách respektuje práva a povinnosti hráče, rozhodčího a organizátora	– pravidla bezpečnosti a chování, práva a povinnosti žáka při pohybových aktivitách **Košíková** – správný postoj při přihrávce, driblink pravou, levou rukou bez očního kontaktu s balonem, driblinková abeceda, dvojtakt, střelba na koš, driblink se slalomem, nácvik herní činnosti, obranný pohyb, pravidla, útok, obrana – osobní, zonová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče, postupný útok, rychlý protiútok, těsná osobní obrana, hra **Míčové a pohybové hry** **Odbíjená** – nácvik přihrávek vrchem, odbíjení spodem, přihrávky vrchem i spodem přes síť, podání spodem i vrchem, nácvik útoku po přihrávce, blokování, příjem podání spodem, vrchem, nácvik smeče, hra **Kopaná** - chlapci – pravidla, přihrávky, zpracování a vedení míče, hra hlavou, střelba, herní kombinace, střelba nártem po přihrávce, obcházení soupeře, taktika, hra **Florbal** – pravidla, herní činnosti jednotlivce (postoj a držení hokejky, driblink, vedení míčku, krytí míčku, střelba, přihrávka, činnost brankáře), herní kombinace (útok a obrana), herní systémy, hra **Softball** (softball alternativně) - dívky – pravidla, obranné dovednosti, útočné dovednosti (odpal, ulejvka, běh po metách), hra	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Sportovní výchova
Ročník: 8.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák aplikuje bezpečné chování při hodinách a sportovních akcích, respektuje zásady hygieny, uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost, ohlásí svůj úraz a upozorní na úraz spolužáka taktně hodnotí vlastní výkony i výkony spoluhráčů, pozitivně a ohleduplně komunikuje, podílí se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků provede v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a užívá jich při vybraných sportech, užívá jednoduché sportovní nářadí a náčiní, užívá jednoduchá pravidla sportovních her, analyzuje příčiny neúspěchů v jednotlivých hrách, dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji respektuje práva a povinnosti hráče, rozhodčího, diváka a organizátora	– pravidla bezpečnosti a chování, práva a povinnosti žáka při pohybových aktivitách **Košíková** – správný postoj při přihrávce, driblink pravou, levou rukou bez očního kontaktu s balonem, driblinková abeceda, dvojtakt, střelba na koš, driblink se slalomem, nácvik herní činnosti, obranný pohyb, pravidla, útok, obrana – osobní, zonová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče, postupný útok, rychlý protiútok, těsná osobní obrana, hra **Míčové a pohybové hry** **Odbíjená** – nácvik přihrávek vrchem, odbíjení spodem, přihrávky vrchem i spodem přes síť, podání spodem i vrchem, nácvik útoku po přihrávce, blokování, příjem podání spodem, vrchem, nácvik smeče, hra **Kopaná** (chlapci) – pravidla, přihrávky, zpracování a vedení míče, hra hlavou, střelba, herní kombinace, střelba nártem po přihrávce, obcházení soupeře, taktika, hra **Florbal** – pravidla, herní činnosti jednotlivce (postoj a držení hokejky, driblink, vedení míčku, krytí míčku, střelba, přihrávka, činnost brankáře), herní kombinace (útok a obrana), herní systémy, hra **Softball** (softball alternativně) - dívky – pravidla, obranné dovednosti, útočné dovednosti (odpal, ulejvka, běh po metách), hra	

Oblast: Člověk a zdraví
Předmět: Sportovní výchova
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák aplikuje bezpečné chování při hodinách a sportovních akcích, respektuje zásady hygieny, uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost, ohlásí svůj úraz a upozorní na úraz spolužáka taktně hodnotí vlastní výkony i výkony spoluhráčů, pozitivně a ohleduplně komunikuje, podílí se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků provede v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a užívá jich při vybraných sportech, užívá jednoduché sportovní nářadí a náčiní užívá jednoduchá pravidla sportovních her, analyzuje příčiny neúspěchů v jednotlivých hrách, navrhne taktiku týmu, obhájí svá rozhodnutí, dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji respektuje práva a povinnosti hráče, rozhodčího, diváka a organizátora a řídí sportovní utkání	– pravidla bezpečnosti a chování, práva a povinnosti žáka při pohybových aktivitách **Košíková** – správný postoj při přihrávce, driblink pravou, levou rukou bez očního kontaktu s balonem, driblinková abeceda, dvojtakt, střelba na koš, driblink se slalomem, nácvik herní činnosti, obranný pohyb, pravidla, útok, obrana – osobní, zonová, poziční střelba, střelba z dálky, clony, uvolňování hráče s míčem, bez míče, postupný útok, protiútok, těsná osobní obrana, hra **Míčové a pohybové hry** **Odbíjená** – nácvik přihrávek vrchem, odbíjení spodem, přihrávky vrchem i spodem přes síť, podání spodem i vrchem, nácvik útoku po přihrávce, blokování, příjem podání spodem, vrchem, nácvik smeče, hra **Kopaná** - chlapci – pravidla, přihrávky, zpracování a vedení míče, hra hlavou, střelba, herní kombinace, střelba nártem po přihrávce, obcházení soupeře, taktika, hra **Florbal** – pravidla, herní činnosti jednotlivce (postoj a držení hokejky, driblink, vedení míčku, krytí míčku, střelba, přihrávka, činnost brankáře), herní kombinace (útok a obrana), herní systémy, hra **Softball** (softball alternativně) - dívky – pravidla, obranné dovednosti, útočné dovednosti (odpal, ulejvka, běh po metách), hra	

5.11 Nepovinné vyučovací předměty

5.11.1 Cvičení z matematiky

Charakteristika nepovinného předmětu Cvičení z matematiky

Nepovinný předmět Cvičení z matematiky vychází ze zkušeností a poznatků žáků, které získali v průběhu vzdělávání v matematice a fyzice. Cvičení z matematiky se vyučuje jako samostatný předmět v **9. ročníku**, časová dotace je **jedna hodina týdně**. Výuka je **realizována ve** třídě, v počítačové a multimediální učebně s využitím výukových programů. Žáci jsou zařazováni do nepovinného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. **Základní organizační formou** je vyučovací hodina či dvouhodina jedenkrát za 14 dnů. **Tematickými okruhy** jsou: *Výraz, Rovnice, Slovní úlohy, Rovinné útvary, Prostorové útvary, Procenta ve slovních úlohách, Poměr ve slovních úlohách, Trojčlenka ve slovních úlohách, Funkce.* Vzdělávací obsah předmětu vychází a rozšiřuje vzdělávací oblast Matematika a její aplikace na druhém stupni ZŠ. Cvičení si klade za cíl propojovat a využívat získané poznatky a dovednost žáků, řešit zajímavé úlohy z praxe a diskutovat o nich.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v nepovinném vyučovacím předmětu Cvičení z matematiky

Kompetence k učení

- žáci užívají matematického jazyka včetně symboliky k přesnému a stručnému vyjadřování
- rozvíjíme abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci
- žáci pracují s různými zdroji informací (učebnice matematiky, pracovní sešity, výukové programy …) potřebných pro řešení, třídí, analyzují a kriticky je zpracovávají, jsou vedeni k jejich využívání v praktickém životě
- žáci jsou vedeni k odhadům a k ověřování výsledků řešených příkladů a úloh
- při matematizaci reálných situací vidí žáci smysl a cíl učení
- postupně vytváříme systém výuky, ve kterém se snažíme smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů

Kompetence k řešení problémů

- učitel připravuje vyučování tak, aby žák rozpoznával a pochopil matematický problém, hledal různá řešení problémů, vyslovoval své úsudky a uměl je obhájit
- žák provádí rozbor matematického problému a stanoví plán řešení, odhaduje výsledek**,** ověřuje prakticky správnost řešení problému, žák je schopen se vyrovnat s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- učitel i žákovský kolektiv podporuje různé způsoby řešení problému, žáci jsou vedeni k přemýšlení nad volbou postupu při řešení slovních úloh a reálných problémů

- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní
- učitel rozvíjí komunikační dovednosti žáků užíváním matematického jazyka
- neustále vedeme žáky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu

Kompetence sociální a personální
- učitel vede žáky ke spolupráci ve třídě a vzájemné pomoci
- žáci vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních členů týmu

Kompetence občanské
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy
- využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní
- žáci jsou vedeni k používání materiálů, nástrojů a matematických pomůcek při dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- žáci využívají matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků
- je zdůrazňován pořádek na pracovním místě, schopnost dovést započatou práci do konce
- motivujeme žáky pochvalou za kvalitně odvedenou práci

Kompetence digitální
- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií (práce s výukovými programy)
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je žáci mohli zautomatizovat

Oblast: Matematika a její aplikace
Předmět: Cvičení z matematiky
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: určí hodnotu výrazu řeší rovnice a slovní úlohy z praxe s využitím rovnic, hledá různé způsoby řešení problému řeší slovní úlohy na obvod a obsah obrazce řeší slovní úlohy na objem a povrch těles řeší slovní úlohy s procenty řeší úlohy z praxe s využitím poměru řeší slovní úlohy užitím trojčlenky vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem vhodně komunikuje a hodnotí svou práci i práci spolužáků	**Výraz** – číselný – algebraický **Rovnice. Slovní úlohy** **Rovinné útvary** – obvod – obsah – slovní úlohy **Prostorové útvary** – objem – povrch – slovní úlohy **Procenta ve slovních úlohách** **Poměr ve slovních úlohách** **Trojčlenka ve slovních úlohách** **Funkce**	

5.11.2 Cvičení z českého jazyka

Charakteristika nepovinného předmětu Cvičení z českého jazyka

Vzdělávací obsah předmětu navazuje na **vzdělávací oblast** Jazyk a jazyková komunikace. **Cvičení z českého jazyka** si klade za **cíl** propojovat a využívat získané poznatky a dovednosti žáků a připravit je na přijímací zkoušky na střední školy. Nepovinný předmět Cvičení z českého jazyka vychází ze zkušeností a poznatků žáků, které získali v průběhu vzdělávání v českém jazyce. Cvičení z českého jazyka se vyučuje jako samostatný předmět **v 9. ročníku**, časová dotace je **jedna hodina týdně,** lze 2 hodiny jednou za 14 dnů. Žáci jsou zařazováni do nepovinného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. **Základní organizační formou** je vyučovací hodina. Výuka je **realizována** ve třídě, případně v počítačové a multimediální učebně s využitím výukových programů. **Tematické celky** jsou: *Jazyková výchova, Komunikace, Literární výchova*.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v nepovinném předmětu Cvičení z českého jazyka

Kompetence k učení

- rozvíjíme u žáků dovednosti k osvojování učiva
- předkládáme žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech
- vedeme žáky k aplikaci osvojených pravidel pravopisu při praktických činnostech a jejich vzájemného propojování
- žáci pracují s různými zdroji informací a využívají jich podle svých potřeb

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby samostatně nalézali pravidla k řešení problémů, třídili a vybírali vhodná mluvnická pravidla
- vedeme žáky k nalézání chyb v textu a odůvodnění správného řešení
- povzbuzujeme žáky k vytrvalé práci a schopnosti vyrovnat se s nezdarem
- motivujeme žáky k sebehodnocení a sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

Kompetence komunikativní

- rozvíjíme komunikační dovednosti žáků v českém jazyce
- žáci komunikují při kooperativním učení a skupinové práci

Kompetence sociální a personální

- vytváříme příležitost k vzájemné spolupráci mezi žáky ve skupinách nebo ve dvojicích
- podporujeme vzájemnou pomoc při řešení problémových situací a úkolů
- žáci respektují základní pravidla slušného chování a vystupování

Kompetence občanské

- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, přírodě a regionálním tradicím
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- žáci samostatně pracují se slovníky a přehledy pravidel
- vedeme žáky k dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní
- zdůrazňujeme pořádek na pracovním místě a dokončení započaté práce
- vyžadujeme plněni pracovních povinností a závazků

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií (práce s výukovými programy)
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je žáci mohli zautomatizovat

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Cvičení z českého jazyka
Ročník: 9.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: rozpozná základní gramatické jednotky ve větě jednoduché a souvětí, zdůvodní interpunkci ve větě jednoduché i v souvětí, rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí aplikuje pravopisná pravidla ve větě jednoduché a souvětí	**Jazyková výchova** – všestranný jazykový rozbor textu (tvarosloví, skladba a pravopis)	opakování, procvičování, upevňování
používá komplexně pravopisná pravidla, v písemném projevu zvládá komplexně pravopis ve větě jednoduché i souvětí	– diktáty a pravopisná cvičení (pravopis se zaměřením na jednotlivé obtížnější pravopisné jevy)	
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace aplikuje ve svých projevech znalosti jazykových norem	**Komunikace** – mluvní cvičení (rozvíjení vyjadřovacích schopností a komunikačních dovedností žáků)	
používá literární pojmy, zařadí úryvky textu k literárním žánrům, uvede některé regionální spisovatele a jejich díla	**Literární výchova** – literární výchova (opakování a shrnutí literárních pojmů, regionální literatura)	
hodnotí průběh a výsledky své práce i práce svých spolužáků, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních, dodržuje pořádek při práci, dodržuje pravidla bezpečnosti a chování, vyhledává a zpracovává informace v různých zdrojích		

5.11.3. Angličtina

Charakteristika nepovinného předmětu Angličtina

Vzdělávací obsah předmětu navazuje na **vzdělávací oblast** Jazyk a jazyková komunikace. Nepovinný předmět **Angličtina** si klade na prvním stupni ZŠ za **cíl,** probouzet v žácích zájem o studium cizího jazyka a vytvářet pozitivní vztah k tomuto předmětu.

Výuka je rozdělena do dvou základních etap. První etapa tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání, pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka. Druhá etapa věnuje pozornost zvládnutí vztahů mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka. Žáci začínají vnímat odlišnost struktur cizího a mateřského jazyka.
Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět v **1. nebo 2. ročníku**, časová dotace je **1 hodina týdně**. **Formou realizace** je vyučovací hodina. Výuka je realizována ve třídách, je využívána počítačová učebna s výukovými programy a interaktivní tabuli. Žáci jsou zařazováni do nepovinného předmětu v souladu s pravidly v ŠVP. Žáci jsou podle potřeby děleni na skupiny.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované v nepovinném předmětu Angličtina

Kompetence k učení

- žákovi zdůrazňujeme důležitost a nutnost komunikace v anglickém jazyce nejen jako prostředku dorozumívání, ale i pro další praktický život a vzdělávání
- žák pracuje s různými zdroji informací, vyhledává informace z textu a využívá je v anglické komunikaci
- žáci operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly
- různými metodami a formami práce umožňujeme žákům poznat různé způsoby, metody a strategie učení
- žáci propojují jazykové jevy s poznatky z různých vzdělávacích oblastí prostřednictvím mezipředmětových vztahů a projektového vyučování
- vytváříme pozitivní prožitek z učení všem žákům
- vytváříme optimální podmínky pro osvojování učiva žákům nadaným a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami
- vedeme žáky k sebehodnocení, určování příčin neúspěchu, plánování cesty k dosažení lepších výsledků v osvojení anglického jazyka

Kompetence k řešení problémů

- žák domýšlí obsah myšlenky u neúplného sdělení
- žák využívá všech dostupných prostředků k vyřešení překladových, gramatických a doplňovacích úkolů
- vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů

Kompetence komunikativní

- žák zformuluje jednoduché myšlenky v anglickém jazyce
- žák rozumí promluvě a přiměřeně složitému textu v anglickém jazyce
- žák využívá dovedností osvojených v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu
- žák se vyjadřuje v souladu s anglickou gramatikou

Kompetence sociální a personální

- žák si v jednoduchých situacích vyžádá v angličtině informaci
- žák v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, přispívá k diskusi, efektivně spolupracuje, je podporován k dosažení osobního maxima
- žáci ovládají a řídí své chování a jednání tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- žáci respektují názory a zkušenosti druhých lidí a čerpají z nich poučení
- žáky vedeme k sebehodnocení, posuzují vlastní pokroky

Kompetence občanské

- žák získává představu o zvycích v anglicky mluvících zemích
- žák porovnává naše zvyklosti se zvyklostmi v cizích zemích
- žák se seznámí s druhy svátků a významných dnů v anglicky mluvících zemích
- vedeme žáky k ohleduplnosti a taktu
- umožňujeme žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností
- jednáme a spolupracujeme s rodiči žáka, netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování žáků, důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy, využíváme pochvaly a opatření k posílení kázně, žáci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají (třídnické hodiny, schránka důvěry …), jsme připraveni komukoli z žáků pomoci

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k dodržování hygienických a pracovních pravidel při čtení a psaní
- učitel vyžaduje plnění pracovních povinností a závazků

Kompetence digitální

- žáci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií (práce s výukovými programy)
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je žáci mohli zautomatizovat

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Angličtina
Ročník: 1.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje	– pozdrav a rozloučení, jednoduché pokyny ve třídě, dotaz na jméno, věk, vyjádření souhlasu a nesouhlasu	
používá jednoduchou slovní zásobu z daných tématických celků	– slovní zásoba z tematických celků – rodina, zvířata, škola, domov, jídlo, tělo, oblečení, svátky a významné dny	
	– otázky a odpovědi - Kdo je to? Co je to? To je….	
napočítá do 20, spočítá do dvaceti osoby, zvířata, věci	– čísla 0-20	
používá názvy barev - ukazuje barvy na předmětech ve svém okolí, vybarví obrázek podle názvů barev	– názvy barev	
vyjmenuje abecedu, rozpozná písmeno podle názvu	– abeceda	
jednoduše zhodnotí svou práci, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních		

Oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Předmět: Angličtina
Ročník: 2.

Očekávané výstupy	Učivo	Poznámky
Žák: používá základní pravidla výslovnosti v konkrétním sdělení rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje používá jednoduchou slovní zásobu z daných tématických celků, jednoduchá slovíčka zapíše používá členy u slovíček v jednoduchých případech zapíše a přečte tel. číslo, vede jednoduchý rozhovor zapíše některé názvy barev zapíše nebo řekne písmeno podle jeho názvu, hláskuje své jméno a jednoduchá slovíčka zeptá se kolik je hodin a na otázku adekvátně reaguje jednoduše zhodnotí svou práci, spolupracuje se skupinou, respektuje názory ostatních	– základní pravidla výslovnosti v konkrétním sdělení - rytmus, větná melodie – jak se kdo má – slovní zásoba z tematických celků – rodina, zvířata, škola, domov, jídlo, tělo, oblečení, svátky a významné dny – otázky a odpovědi - Is it….? Yes, it is. No, it isn´t. – člen a/an, the – telefonní číslo – otázky a odpovědi – Jaké je tvé telefonní číslo? Mé telefonní číslo je … – názvy barev – spelling – otázky a odpovědi – Kolik je hodin? Je ….?	

5.12 Ochrana člověka za mimořádných událostí

Cíle: Seznámit žáky s úlohou státu při ochraně životů a zdraví obyvatel, majetkových hodnot a životního prostředí při vzniku mimořádných událostí. Připravit žáky na uvědomování si odpovědnosti za svoji ochranu, na efektivní jednání a vzájemnou pomoc při hrozbě nebo vzniku mimořádných událostí. Vést žáky k citlivému vnímání životního prostředí, a to nejen při vzniku mimořádných událostí.

Časově-tematický plán

Žáci 1. stupně ZŠ se zúčastní čtyřhodinového kurzu. V něm budou přiměřeně věku žáků plněny tyto tematické celky:

- zvládnout sám sebe – obstát ve svízelné situaci
- dokázat odhadnout nebezpečí a vyhnout se mu, posilovat odpovědnost za vlastní zdraví a bezpečnost
- osvojit si vyjádření jednoduchých časoprostorových vztahů
- bezpečně se pohybovat v blízkém okolí školy a bydliště, umět se orientovat ve městě podle plánu, v přírodě podle map
- vštípit si zásady prevence úrazů a základní pravidla poskytování první pomoci

Další dvě vyučovací hodiny budou probíhat formou cvičné evakuace školy a jejím zhodnocením. Náplní bude také chování při mimořádné události a činnost organizací IZS.

Žáci 2. stupně ZŠ se zúčastní pětihodinového kurzu. V něm budou přiměřeně věku žáků plněny tyto tematické celky:

- radiační havárie
- jedovaté, žíravé látky – nebezpečné látky
- působení atmosférických poruch
- první pomoc - resuscitace, nepřímá masáž srdce, stavění krvácení, fixace zlomeniny, otravy – jedovaté plody, léky, šok – protišoková opatření
- protidrogová prevence
- posilování tělesné zdatnosti

Další dvě vyučovací hodiny budou probíhat formou cvičné evakuace školy a jejím zhodnocením. Náplní bude také chování při mimořádné události a činnost organizací IZS, kontrola znalostí a prověření vědomostí získaných v rámci kurzu.

Kurzy budou probíhat ve škole i v terénu. Organizace bude po třídách.

Výstupy: od 4. ročníku testy přiměřené věku žáků pro kontrolu získaných vědomostí, řešení praktických modelových situací poskytování první pomoci, ochota žáků napomáhat ochranným opatřením, sebeochrana, kázeň

Poznámka: Během celého školního roku se žáci s tematikou Ochrana člověka za mimořádných událostí setkávají téměř ve všech vyučovacích předmětech, zvláště v hodinách Pr, Přv, Př, Z, F, Ch, Vkz, Pč, Tv, Čj. V učebních osnovách je u učiva vztahujícího se k této oblasti uvedena v poznámkách zkratka OČZMU.

5.13 Předmět speciálně pedagogické péče

Předměty speciálně pedagogické péče mohou zajistit kompenzaci obtíží žáka, přispět ke kvalitnímu vzdělání žáka s přihlédnutím k jeho speciálním potřebám.

Formou zařazení PSPP v naší škole jsou „nápravy“ (další péče o žáka ve škole) v oblastech:

- podpory při reedukace specifických poruch učení
- rozvoje grafomotorických dovedností žáka
- logopedické péče

Charakteristika Předmětu speciální pedagogické péče

PSPP je realizován mimo disponibilní hodiny nebo v disponibilní hodině v odůvodněných případech, v případě překročení maximálního počtu hodin stanoveného právními předpisy je realizován v disponibilní hodině. Personální zajištění výuky je učitelem s kvalifikací učitele žáků se SVP nebo speciálním pedagogem nebo psychologem, kteří provádějí přímou pedagogickou činnost. Hodnocení PSPP v této formě realizace není na vysvědčení prováděno.

Péče je zaměřena dle doporučení školského poradenského pracoviště na reedukaci jednotlivých specifických poruch učení (a jejich kombinací), narušené komunikační schopnosti (např. dysfázie), nápravy řeči, na rozvoj nevyvinutých funkcí (např. zrakové, sluchové vnímání, grafomotorické dovednosti). Škola realizuje předměty speciálně pedagogiké péče od 1. do 9. ročníku. Žáci jsou vzděláváni individuálně nebo v malých skupinách. Výuka je zaměřena na oblasti reedukace či kompenzace dle platných doporučení školských poradenských pracovišť.

- **Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu**

Ve vyučovacích hodinách reedukace SPU pedagog pracuje s žákem jednotlivě nebo se skupinou žáků (počet dle platných právních předpisů). Vzdělávací obsah předmětu zde není popsán, protože se jedná o předmět, který je přizpůsoben individuálním potřebám konkrétního žáka. Časová dotace předmětu se řídí doporučením školského poradenského pracoviště.

Specifické poruchy učení

- Dyslexie – porucha čtení

- Dysortografie – porucha pravopisu
- Dysgrafie – porucha grafického projevu
- Dyskalkulie – porucha počítání, matematických schopností
- Dyspraxie – porucha schopnosti vykonávat manuální, složité úkony
- Dyspinxie – porucha výtvarných schopností
- Dysmúzie – porucha hudebních schopností

Oblasti nápravy obecně u SPU

- sluchová diferenciace řeči: sluchová analýza a syntéza, rozlišování měkkých slabik di-ti-ni/dy, ty, ny, sluchová diferenciace délky samohlásky
- zraková percepce tvarů: rozlišování pozadí a figury, rozlišování inverzních obrazců
- prostorová orientace
- nácvik sekvencí, posloupnosti
- koncentrace pozornosti
- paměť
- rozvoj pohotovosti mluvidel
- rozvoj slovní zásoby
- nácvik efektivních strategií učení (2. stupeň)
- využívání kompenzační ch pomůcek (konkrétní oblasti jednotlivých specifických poruch učení uvedeny v učebních osnovách předmětu reedukace).

Hlavní zásady

- Vytvoření klidného, citově protepleného prostředí
- Stanovení jasného řádu, hranic v chování dítěte
- Důslednost
- Sjednocení přístupu k dítěti
- Soustředění na kladné stránky dítěte
- Usměrňování aktivity dítěte, přiměřené podněty
- Při výrazných formách poruchy –medikace (odborníci)
- Zásady správné výživy, pitný režim

- Využívání terapií (muzikoterapie, arteterapie, dramaterapie)
- Využívání relaxací

Specifika 2. stupeň

Při reedukaci na 2. stupni ZŠ je nutné brát kromě samotné reedukace SPU zřetel na odraz SPU ve výuce. Reedukace by měla být zaměřena i na nácvik praktického zvládání potíží v jednotlivých předmětech, osvojení strategií efektivního učení. Důležitá je volba další vzdělávací dráhy dítěte – zvýšená pozornost, poradenství, reálný náhled na schopnosti a studijní předpoklady.

Příklady aktivit

Český jazyk
Pravopis – správná aplikace gramatických pravidel, používání gramatických přehledů, tabulek, nácvik orientace v nich, nácvik ústního zdůvodňování, práce s chybou – vyhledání, oprava. Sloh – příprava slohových prací, využití kompenzačních mechanismů. Čtení – rozvoj efektivního způsobu čtení pro vlastní učení. Četba – rozvoj slovní zásoby, porozumění textu, orientace v textu, reprodukce textu (problémy se čtením odborného textu). Mluvnice – tvarosloví, aplikace gramatických pravidel do písemné podoby, větný rozbor.
Matematika
Pochopení vztahu mezi čísly a konkrétním množstvím, pochopení smyslu slovní úlohy, zadání, formulace odpovědi prostorové a plošné vztahy v geometrii, analogie, časové souvislosti, číselné řady sestupné, vzestupné, pamětné počítání včetně násobilky, dělení, matematické vzorce, jejich vštípení, výbavnost, použití.
Cizí jazyk
Čtení – rozvoj efektivního způsobu čtení pro vlastní učení, porozumění textu, zapamatování si nových tvarů písmen (azbuka), zamapatování si slov – rozvoj slovní zásoby, akustická a grafická podoba slova při stejném obsahové významu, neobvyklá výslovnost, neobvyklý pravopis.
Naukové předměty
Získávání informací čtením, samostatná práce s textem, psaní výpisků z textu, správný zápis informací do sešitu pro další učení, odborné termíny.
Přírodovědné předměty
Praktické činnosti ve spojení s teorií, aplikace naučeného, vzorců, symbolika písmen a číslic, odborné termíny.
Hudební výchova
Dodržování a pochopení rytmu, zapamatování si melodie a její reprodukce, zvládnutí not v notové osnově, osvojení znalostí z dějin hudební výchovy, nesprávné zápisy.
Pracovní, tělesná výchova - vytváření pracovních a pohybových dovedností

Obsahem předmětu speciálně pedagogické péče je zaměření na konkrétní oblasti u konkrétního žáka. Tento výčet aktivit a obsahu je otevřený a vychází z doporučení školského poradenského zařízení. Vzhledem k výrané individualizaci obsahu předmětu je obsah pro konkrétního žáka zpracován vyučujícím PSPP dle doporučení ŠPZ. Obsah předmětu vychází z individuality dítěte, aktuálního stavu a konkrétních projevů poruchy. U náprav se nejedná se o doučování. Odstraňujeme specifické obtíže, zaměřujeme se na rozvoj percepčně motorických funkcí, pouze výuku podporujeme, nenahrazujeme. Začínáme na úrovni, kterou dítě s jistotou zvládá, postupně zvyšujeme obtížnost. Respektujeme aktuální dosaženou úroveň a to i během výuky a při hodnocení. Začínáme nácvikem percepčně motorických funkcí. Postupujeme od manipulace s konkrétními předměty k jejich zobrazení, poté k abstraktním obrazcům. Využíváme multisenzoriální přístup, tedy využíváme smysly v kombinaci se slovem, pohybem, rytmizací. Připravíme **časově tematický vzdělávací plán postupu reedukace**. Reedukace je dlouhodobou záležitostí.

6 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků **stanoví** Zákon č. 561/2004 v platném znění, Vyhláška o základním vzdělávání č. 48/2005 v platném znění. V rámci školy jsou dále závazná Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, která jsou součástí školního řádu.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dokáže zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje. Při hodnocení učitel poskytuje žákovi konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil. Hodnocení není zaměřeno na srovnávání žáka s jeho spolužáky, ale soustřeďuje se na individuální pokrok každého žáka, resp. na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Nedílnou součástí hodnocení žáka ve škole je také hodnocení jeho chování a jednání. Hodnocení by mělo být pro žáky motivující. Je důležité si uvědomovat, že při hodnocení se nehodnotí osoba žáka, ale konkrétní ověřovaný problém.

6.1.1 Způsoby hodnocení

Pro celkové hodnocení používáme **klasifikaci**, pouze na žádost rodičů a doporučení PPP se u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami používá **hodnocení slovní** nebo **kombinace klasifikace a slovního hodnocení.** U průběžného hodnocení používáme různé formy, od klasifikace, přes bodové hodnocení, slovní hodnocení, až po sebehodnocení žáků.

Pedagogové vedou žáky k **sebehodnocení,** které je přiměřené jejich věku. Učí je ocenit jejich pokrok a rozpoznat jejich nedostatky. Hlavně je učí převzít za sebe odpovědnost. V rámci sebehodnocení žáci posuzují a vyhodnocují, zdali to, co se od nich očekávalo, dosáhli, nebo ne. Sebehodnocení žáků pedagogové využívají jako zpětnou vazbu. Sebehodnocení žáků je společně s pozorováním a dalšími hodnotícími technikami důležité pro posouzení pokroku žáka. Žáci mají možnost vyjadřovat své vlastní názory. Vyučující vedou žáky k základním hodnotám, jako je vzájemná úcta, poctivost, odpovědnost za to, co říkám, za vykonanou práci a hlavně odpovědnost za vlastní jednání a za vztahy, které svým chováním vytvářím. Pedagogové využívají k sebehodnocení žáků různých forem. Sebehodnocení může probíhat tak, že děti hodnotí svoji práci a chování ústně nebo využitím písemných forem. Záznamy mají podobu volných výpovědí nebo odpovědí na otázky, na které si má odpovědět každý sám za sebe.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jejich výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové...), didaktickými testy, kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i s pracovníky školských poradenských zařízení a zdravotnických služeb, zejména u žáka s trvalejšími psychickými a zdravotními potížemi a poruchami, rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.

Formy ověřování vědomostí a dovedností žáků

- písemné práce, slohové práce, testy, diktáty, cvičení…
- ústní zkoušení a mluvený projev
- zpracování referátů a prací k danému tématu
- úprava sešitů, samostatné aktivity a domácí úkoly
- modelové a problémové úkoly, kvízy, křížovky, rébusy…

- výroba pomůcek, modelů, laboratorní práce…
- projektové a skupinové práce
- soustavné diagnostické pozorování žáka
- týdenní školy v přírodě a LVZ
- vědomostní a dovednostní testy

Vyučující dodržují **zásady pedagogického taktu**, zejména

- neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nemoci delší jak jeden týden
- účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co si osvojil
- učitel klasifikuje jen probrané učivo, zadávání nové látky k samostatnému nastudování celé třídě a následné zkoušení této látky není přípustné

V případě výrazného zhoršení prospěchu je nutno písemně informovat zákonné zástupce a konzultovat s nimi daný problém. Klasifikuje se vždy jen dostatečně probrané a procvičené učivo.

Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

6.1.2 Kritéria hodnocení

Hodnocení vychází z **posouzení míry dosažení očekávaných výstupů formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu.** Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné a respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků a doporučení školského poradenského zařízení.

Při použití klasifikace se chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnotí na vysvědčení stupni:

a) 1 - velmi dobré,
b) 2 - uspokojivé,
c) 3 - neuspokojivé.

Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka; obsahuje také zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

Při hodnocení klasifikací jsou výsledky vzdělávání žáka hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Při použití klasifikace se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

d) 1 - výborný,
e) 2 - chvalitebný,
f) 3 - dobrý,
g) 4 - dostatečný,
h) 5 - nedostatečný.

Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák dodržuje pravidla školního řádu. Vnímá nejrůznější problémové situace ve škole, rozpozná problém, činí uvážlivá rozhodnutí. Uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí. Využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla. Chrání své zdraví a zdraví druhých, ochraňuje životní prostředí i kulturní a společenské hodnoty. Chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole. Rozhoduje a chová se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc. Aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit školy. Jeho docházka do školy je pravidelná, nepřítomnost řádně omluvená. Stupněm velmi dobré lze klasifikovat i žáka s drobnými projevy nekázně, pokud na napomenutí nebo důtku reaguje zlepšeným chováním a projeví snahu o nápravu.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žák pravidla školního řádu v podstatě dodržuje, občas selhává při řešení problémových situací. Neuvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí. Mívá problémy v soužití s ostatními žáky a učiteli. Ojediněle nedodržuje bezpečnostní pravidla, nemá vhodný vztah k životnímu prostředí, ke kulturním a společenským hodnotám. Chápe základní principy a pravidla, ale občas je nedodržuje, dopouští se závažných přestupků proti školnímu řádu. Dostal se do závažnějších problémů, ale svých nedostatků si je vědom a řeší je s pomocí dospělých. Předchozí opatření k posílení kázně nevedla k nápravě drobnějších přestupků. Důvodem pro druhý stupeň je také neomluvená absence.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Žák opakovaně porušuje pravidla školního řádu, nemá pozitivní vztah k učení, často narušuje vyučování svou nepozorností a úmyslnou nekázní, není kritický ke svým

výsledkům. Činí neuvážlivá rozhodnutí a neuvědomuje si zodpovědnost za své činy. Jeho soužití s ostatními spolužáky je opakovaně problémové. Svým chováním a jednáním narušuje atmosféru ve třídě. Porušuje zásady ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi. Své jednání a chování nedokáže ovládat. Vůči spolužákům používá fyzické a psychické násilí, jeho chování je nebezpečné jemu samému i okolí. Chápe základní principy, na nichž spočívají zákony, ale vědomě je porušuje a dopouští se trestné činnosti. Způsobil závažnou škodu na majetku školy. Nechrání své zdraví a zdraví druhých, ničí vědomě životní prostředí, kulturní a společenské hodnoty. Neomluvená absence je opakovaná a má dlouhodobější charakter. V jeho chování se objevují projevy rasismu, sklony k šikanování a jiné sociálně patologické jevy.

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád). Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Hodnocení všeobecně vzdělávacích předmětů

Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace ve vyučovacích předmětech:

Stupeň 1 (výborný)

Žák má pozitivní vztah k učení. Formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, logicky správně, výstižně se vyjadřuje, má souvislý a kultivovaný ústní i písemný projev. Rozumí různým typům textů a záznamů, operuje s obecně užívanými termíny, znaky, symboly. Uvádí věci do souvislosti, vyhledává informace a třídí je, zapojuje se do diskuse. Pracuje aktivně, tvořivě, plně využívá své schopnosti. Aktivně s ostatními komunikuje a spolupracuje s cílem vyřešit zadaný úkol. Navazuje na získané vědomosti a dovednosti z předešlých ročníků, sám posuzuje a hodnotí úroveň svých vědomostí a dovedností. Je schopen a ochoten věnovat se samostatnému studiu. Se zájmem řeší problémové situace, problém ho aktivizuje. Má snahu objektivně hodnotit sebe i ostatní.

Žák je v činnostech velmi aktivní, pracuje tvořivě, plně využívá své osobní předpoklady. Menší schopnosti dovede kompenzovat snahou. Jeho projev je estetický, působivý, procítěný. Zapojuje se do činností a efektivně spolupracuje ve skupině. Váží si výsledků práce druhých, kulturních a společenských hodnot, zdraví, chrání životní prostředí, kulturní a historické dědictví. Aktivně se zapojuje do kulturních a společenských akcí. Je schopen objektivního hodnocení i sebehodnocení.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák jeví většinou o práci v hodinách zájem. Ve formulaci svých myšlenek má nepodstatné nedostatky. Jeho myšlenky a názory v logickém sledu jsou nepřesné. Ovládá požadované očekávané výstupy v podstatě uceleně. Ve vyjadřování má menší mezery, požadované intelektuální a motorické činnosti vykonává samostatně nebo podle menších podnětů učitele, na doplňující otázky vcelku správně reaguje, drobné chyby sám opraví. Je schopen dosáhnout dobrých výsledků a zlepšovat se. Písemný i ústní projev je méně kultivovaný. Vyhledává informace a používá je k řešení úkolu. Aktivně s ostatními komunikuje a spolupracuje s cílem vyřešit zadaný úkol. Má snahu řešit problémové úlohy a objektivně hodnotit své pracovní výsledky.

Žák pracuje svědomitě a se zájmem. Získané dovednosti dokáže dobře používat. Projevuje snahu a za pomoci učitele je schopen dosáhnout velice pěkných výsledků

a zlepšení. Do práce se zapojuje a ve skupině dokáže spolupracovat. Občas se dopustí méně závažných chyb eventuálně porušení pravidel bezpečnosti a hygieny pro práci. Má zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Je schopen s určitou korekcí učitele hodnocení a sebehodnocení.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v osvojení požadovaných očekávaných výstupů závažnější mezery. Pracuje s výkyvy, spíše mechanicky, bez většího zájmu a nasazení. Není schopen uvažovat systematicky, i na doplňující otázky reaguje s výraznějšími chybami. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, výsledky svého učení nehodnotí vždy objektivně a kriticky. Jeho grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Projevuje malou snahu řešit problémové úlohy. Vyhledá informace, s pomocí je utřídí a využije. Výsledky svého učení nehodnotí vždy objektivně a kriticky.

Žák pracuje s výkyvy, nesoustavně, s menším zájmem, dopouští se závažnějších chyb. Při práci se většinou neobejde bez pomoci učitele a jeho snaha je malá a nesoustavná. Výsledky jeho práce nejsou příliš kvalitní. Ve skupině je schopen pracovat spíše jen mechanicky podle pokynů ostatních. V oblasti sportu, kultury nemá větší přehled. Dopouští se porušování pravidel bezpečnosti, hygieny.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má ve formulaci, vyjadřování svých myšlenek a úplnosti osvojení požadovaných výstupů závažné mezery. Myšlenkový sled je chaotický, je málo pohotový, úkoly řeší s chybami. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Jeho ústní projev je nevýrazný, nesouvislý, vyjadřuje se s obtížemi. Písemný projev je chaotický, neucelený. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném myšlení má velké těžkosti. S obtížemi vyhledává informace a není schopen je samostatně utřídit. Zřídka se zapojuje se do diskuse a řešení problémových úloh. Není při práci aktivní a tvořivý, plně nevyužívá své schopnosti.

V kolektivu působí negativně. Neváží si práce druhých. V předmětech výchovného zaměření a povinně-volitelných předmětech udělujeme ve výjimečných případech, kdy žák ani po upozornění pedagoga a poskytnutí návodů k práci není schopen přiměřeně úkoly splnit.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované očekávané výstupy neosvojil uceleně, přesně a úplně. Má v nich závažné a značné mezery. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností, při řešení teoretických i praktických úkolů velmi chybuje. Své vědomosti a dovednosti není schopen uplatnit ani s pomocí a s podněty učitele. Chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Nedovede samostatně vyhledat informace a využít je k řešení úkolu, neprojevuje zájem o práci. Pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné.

V kolektivu působí negativně. Neváží si práce druhých, svou činností poškozuje výsledky práce druhých. V předmětech výchovného zaměření a povinně-volitelných předmětech udělujeme ve výjimečných případech, kdy žák ani po upozornění pedagoga a poskytnutí návodů k práci není schopen přiměřeně úkoly splnit.

Při hodnocení klasifikací jsou výsledky vzdělávání žáka hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Zásady pro používání slovního hodnocení včetně předem stanovených kritérií

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě **použití slovního hodnocení** popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Širší slovní hodnocení se píše na zvláštní tiskopis vysvědčení. **Kriteria** jsou shodná s výše uvedenými kritérii.

6.1.3 Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Způsob hodnocení a klasifikace žáka vychází ze znalosti příznaků postižení a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se projevuje postižení žáka.

Při způsobu hodnocení a klasifikaci žáků je třeba zvýraznit motivační složku hodnocení, hodnotit jevy, které žák zvládl. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení, např. bodové ohodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb apod.

Podrobněji viz **Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků**, která jsou přílohou školního řádu.

Poznámka:

Tento Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola - základ života“ Základní školy Čáslav, Masarykova 357 je považován za otevřený dokument, který se bude dotvářet praxí. Při zavádění do praxe bude upravován podle aktuálních zkušeností a potřeb.

7 Přílohy

Příloha č. 1

7.1 Materiálně-technické zabezpečení pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pracovní listy, soubory cvičení a literární texty :
Bassyová, I. *Pracovní listy pro děti se specifickými poruchami učení*
Blažková: *Matematická cvičení pro dyskalkuliky*
Emmerungová*: Když dětem nejde čtení*
Čítanka pro dyslektiky (Tobias)
Čítanka pro 1. stupeň školy praktické
Čítanka pro 2. stupeň školy praktické
Grafomotorika a čtení SPU
Jirušková: *Zábavné čtení (nejen pro dyslektiky)*
Kubická: *Metody práce při nápravě poruch učení u dětí 2. r. ZŠ*
Kuchařová: *Příklady pro samostatnou práci žáků….3.r.*
Když dětem nejde učení 1,2,3
Logopedické omalovánky (Eucalypt)
Matematická cvičení pro dyskalkuliky
Matematika a pozornost SPU
Michalová: *Čítanka pro dyslektiky I.-II., II.- III., IV.- V., VI.-VII., VIII.- IX.*
Michalová: *Shody a rozdíly*
Michalová: *Sluchové vnímání*
Michalová: *Pozornost*
Motanice **(**slovní zásoba angličtiny)
Nováková: *Zábavný pravopis*
Pokorná: *Cvičení pro děti s SPU*
*Pracovní sešit pro nápravu vývojových poruch učení v českém jazyce (*Tobias)
Rezková, V., Zelinková, O.: *Koncentrace pozornosti*
Siwek: *Jak si poradit s pravopisem*
Sluchové vnímání, analýza a syntéza
Sluchové vnímání, rozlišování měkkých a tvrdých slabik
Sluchové vnímání, sluchová analýza a syntéza řeči
Svoboda: *Cvičení pro rozvoj čtení*
Synek, F. *Říkáme si s dětmi – logopedické hříčky*
Synek, F. *Hlasky a hlásk*
Šimonovy pracovní listy 2 – 12
Školák s ADHD
Štěrbová, Zelinková: *Čtení mě baví I., II.*
Vandasová, Mišutková: *Pro hbité jazýčky, pro bystré hlavičky (c, č, l, r, s, š, z, ž)*
Zelinková, O. *Cvičení pro dyslektiky I. - VI. díl*
Zelinková, O. *Cvičení pravo-levé orientace*
Zelinková, O. *Rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek*
Zelinková :*Rozlišování slabik*
Zelinková, O. *Rozlišování b-p-d*

Zelinková: *Rozlišování sykavek*
Zelinková: *Angličtina pro dyslektiky*
Zrakové vnímání I., II.

Pomůcky:
Bzučák - opticko-akustická pomůcka k rozlišování délky slabik
Psací písmo - nástěnný obraz
Barevná abeceda s magnetem - kartičky
Slabiky a písmena k Živé abecedě - soubor obrázků
Textilní abeceda
Soubor pěnových písmen s magnetem
Hrou s písmeny k lepšímu učení - pomůcka na procvičení čtení
Krychličky s písmeny
Kartotéka slov
Kvarteta vyjmenovaných slov
Přehled vyjmenovaných slov pro žáky
Vyjmenovaná slova - hra
Cvičení z pravopisu
Magnetická tabulka s aplikacemi
Tabule součtů a rozdílů
Tabule součinů a podílů
Karty součtů a rozdílů
Karty součinů a podílů
Mističkové počitadlo
Žákovská počitadla dvacítková a stovková
Kapesní kalkulátor
Tablet s výukovým programem na logopedii
Výukové programy Kaminet
Logopedie
Včelka
Hra Rozhýbej svůj jazýček
Vyjmenovaná slova v kostce
kartičky Oskola – vyjmenovaná slova, tvrdé a měkké souhlásky, předložky, podstatná jména, přídavná jména
magnetické barevné kuličky
magnetické kroužky
Smart lžíce
míčky s trny
žonglérské míčky měkké

Odborné publikace, metodické příručky a pomůcky jsou uloženy ve školní knihovně (ve sborovně) a v kabinetech I. a II. stupně. Podle uvážení učitele lze využít i jiné pomůcky z fondu kabinetů.

Příloha č. 2

7.2 Školní vzdělávací program pro školní družinu ZŠ Čáslav, Masarykova 357, okres Kutná Hora

1 Charakteristika školského zařízení

1. 1 Historie ŠD

Školní družina ZŠ Čáslav, Masarykova 357 byla založena v listopadu 1950 jako jedna z prvních na okrese. Byla umístěna do soukromého bytu v domě čp. 331. Do družiny docházelo 20 dětí. Vzhledem k tomu, že podmínky byly nevyhovující, městský národní výbor hledal vhodný dům, který by účelům družiny vyhovoval. Takový dům se našel v blízkosti školy, čp. 288. Do družiny se hlásilo stále více dětí, jejich počet se pohyboval kolem stovky. V roce 1960 vrcholí vývoj družin a školní družina **se stává součástí školy**.

V roce 1989 se rozšiřuje prostor školní jídelny na úkor družiny, a proto je rekonstruován sousedící dům a vznikají zde prostory pro dvě oddělení, která byla využívána do roku 2015. Do roku 2003 družina pracovala v průměru se 110 účastníky ve čtyřech odděleních. Od roku 2003, kdy byla v Čáslavi postavena třetí základní škola, došlo i k organizačním změnám, školní družina se zmenšila na dvě oddělení.
Od roku 2015 je školní družina umístěna na adrese Čáslav, Husova ulice č. 526. Vznikly zde zcela nově rekonstruované prostory vybavené novým nábytkem, účastníci ŠD mají k dispozici počítače s připojením k intenetu, knihy, hračky a didaktické pomůcky. Byly zakoupeny nové hry a další didaktické pomůcky

1.2 Materiální, ekonomické a personální zabezpečení školní družiny

ŠD má své samostatné prostory. Zároveň může využívat i prostory ve škole – třídy, tělocvičnu. Je využíváno dětské hřiště v blízkosti družiny. Každé oddělení má své audiovizuální pomůcky, nechybějí ani počítače, které slouží k rozvoji počítačové gramotnosti účastníků, jsou využívány výukové programy. Účastníci docházejí na obědy do školní jídelny při ZŠ Čáslav, Žižkovo náměstí.

Provoz školní družiny je hrazen z příspěvku MěÚ. Zákonní zástupci účastníků poskytují úplatu škole za školské služby. Mzdy, zákonné odvody a vzdělávání vychovatelek je hrazeno z příspěvku KÚ.

Provoz školní družiny zajišťují dvě vychovatelky s plnou kvalifikací.

1.3 Tradiční projekty školní družiny

Poznej své město - Čáslaváček
Vánoční tradice - besídka
Rej masek - karneval
Význam vody pro život - Otvírání studánek
Pohádkové bytosti - Mezinárodní den dětí

1.4 Spolupráce se zákonnými zástupci

Spolupráce se zákonnými zástupci je uskutečňována formou každodenního styku se zákonným zástupcem při odchodu účastníka ze školní družiny. Probíhá jak formou osobního jednání, tak i písemnými informacemi o činnosti družiny, které jsou umístěné na nástěnce. Výchovně-vzdělávací činnost a akce družiny jsou prezentovány i na webových stránkách naší školy.

1.5 Délka, formy vzdělávání

Do školní družiny docházejí především žáci 1. stupně, lze zapsat i žáky 2. stupně ZŠ. Docházka účastníků je pravidelná. ŠD vykonává činnost ve dnech školního vyučování a v případě zájmu zákonných zástupců ve dnech ředitelského volna nebo o školních prázdninách. Po projednání se zřizovatelem může ředitel přerušit činnost ŠD v době školních prázdnin. Činností vykonávaných družinou se mohou účastnit i účastníci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny.

1.6 Podmínky přijímání účastníků, průběh a ukončování vzdělávání

Zákonní zástupci přihlašují své dítě do ŠD vyplněním zápisního lístku, v kterém stanoví rozsah docházky účastníka a způsob odchodu, buď samostatně, nebo v doprovodu. Způsob přihlášení, odhlášení účastníka projednává vychovatel se zákonnými zástupci dítěte.

Docházka přihlášených účastníků do ŠD je povinná. Příchod a odchod účastníka je zaznamenán v docházkovém sešitě při ranní činnosti.. Za pravidelnou kontrolu účasti ve školní družině odpovídá vychovatelka. Každou neomluvenou neúčast oznamuje vychovatelka neprodleně zákonným zástupcům. Omluvu nepřítomnosti účastníka v družině, odchylky od docházky účastníka nebo způsobu odchodu sdělí zákonní zástupci družině písemně. Předem známou nepřítomnost účastníka ve ŠD oznámí zákonný zástupce písemně. Družina může vykonávat činnost pro účastníky nebo účastníky a jejich zákonné zástupce i ve dnech pracovního volna. Účast na těchto aktivitách není vázána na zápis do ŠD. Tyto činnosti by měly být realizovány na náklady nebo za finanční spoluúčasti účastníků.

Případné vyloučení/podmínečné vyloučení účastníka ze ŠD je projednáváno s vedením ZŠ za přítomnosti zákonných zástupců, účastníka a vychovatele. Ředitel může rozhodnout o vyloučení účastníka ze ŠD, pokud tento účastník soustavně nebo nějakým významným projevem porušil kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě svévolně nenavštěvuje ŠD nebo z jiných zvláště závažných důvodů. Umístění do ŠD není nárokové.

Úplatu za pobyt účastníka ve ŠD a její snížení nebo prominutí upravuje směrnice ŘŠ.

1.7 Bezpečnost a ochrana zdraví

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků ve ŠD, přechod účastníků ze školy do ŠD a odpovědnost za účastníky v této době vychází z pravidel BOZP uvedených v právních předpisech a ve směrnici ŘŠ k BOZP, která je přílohou školního řádu. Za bezpečnost účastníků ve ŠD odpovídají pedagogičtí pracovníci ŠD, a to od příchodu účastníků až do odchodu účastníků ze ŠD. Oddělení se naplňují nejvýše do počtu 30 účastníků.

Ředitel stanoví nejvyšší počet účastníků na 1 pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti účastníků, zejména s ohledem na jejich bezpečnost.

Opouštět místnost bez svolení vychovatelky není dovoleno. Za hry, knihy, hračky a jiné pomůcky odpovídá vychovatelka.

2 Výchovně-vzdělávací činnost ŠD

Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování. Pedagogická práce má svá specifika, účasntíkům zabezpečuje odpočinek, rekreaci, ale i zajímavé využití volného času. Činnost ve ŠD rozvíjí u účastníků dovednosti, vědomosti i postoje. Účastníci se učí žít s ostatními, formuje se zde osobnost každého jedince. Činnost a výchovné působení vychovatelek vychází z požadavků pedagogiky volného času: ovlivňování volného času, nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek, her. Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, požadavek seberealizace.

Realizuje se zde plné vyžití účastníků v jejich volném čase, a to jak ve spontánní činnosti, tak v zájmových aktivitách. V návaznosti na zaměření školy je u účastníků rozvíjen zájem o matematiku a přírodovědné předměty. Účastníci jsou důsledně vedeni ke správným návykům společenského chování. Jsou rozvíjeny a upevňovány vědomosti, dovednosti a návyky ve všech oblastech výchovně-vzdělávací činnosti.

2.1 Formy zájmových činností

- pravidelné - činnost zájmových útvarů
- příležitostné - exkurze, besedy, vycházky, soutěže

Je zde využíváno spontánní i organizované zájmové činnosti, didaktických a tvořivých her, četby, vycházek, pozorování. Výchovným úkolem je utvářet zájem o sebevzdělávání. Sebevzdělávání zasahuje do všech oblastí výchovně vzdělávací práce podle individuálního zaměření zájmu účastníků.

2.2 Druhy a obsah činností ve ŠD

- činnosti odpočinkové - klidné hry, četba, vyprávění, individuální volba účastníků
- činnosti rekreační - mají většinou formu pohybových aktivit
- činnosti zájmové - pomáhají uspokojovat, kultivovat a rozvíjet potřeby a zájmy účastníků
- činnosti sebeobslužné - upevňování hygienických a kulturních návyků, péče o osobní majetek
- činnosti veřejně prospěšné - dobrovolná práce ve prospěch druhých, tvorba a ochrana životního prostředí - účastníci se podílejí na úpravě místností družiny, pomáhají menším účastníkům
- příprava na vyučování - formou hry upevňování a rozvíjení získaných vědomostí ze školní výuky, využití didaktických her, upevňováním a rozšiřováním poznatků i při jiných činnostech, např. vycházkách, exkurzích apod.

2.3 Cíle vzdělávání

Základním cílem je rozvoj klíčových kompetencí, které utvářejí všestranně rozvinutou osobnost účastníka.
Tento cíl se realizuje v jednotlivých výchovně-vzdělávacích činnostech.

Konkrétní způsoby rozvoje klíčových kompetencí

Klíčové kompetence (vymezení v RVP ZV)	Co to například znamená ve ŠD ZŠ Čáslav, Masarykova 357 ve školním vzdělávacím programu
KOMPETENCE K UČENÍ Na konci základního vzdělávání žák: vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich	• vychovatelka procvičuje, opakuje, prohlubuje a tím i upevňuje poznatky z vyučování a zájmových oblastí • rozšiřuje získané dovednosti a návyky, které konkretizuje a aplikuje v praxi na základě chápání nových vztahů a souvislostí • účastník formuje svoji osobnost při výchovně-vzdělávacích činnostech • utváříme zájem o sebevzdělávání i návyky pravidelného a systematického plnění školních povinností i péči o školní potřeby • vychovatelka využívá spontánní i organizované zájmové činnosti, didaktické a tvořivé hry, četbu, vycházky i pozorování
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ Na konci základního vzdělávání žák: vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a	• vychovatelka připravuje výchovně-vzdělávací činnost tak, aby účastník rozpoznával a pochopil problém, hledal různá řešení problémů, vyslovoval své úsudky a obhájil je

pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností

vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému

samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

- účastníci vyhledávají informace k řešení problémů v různých zdrojích (internet, encyklopedie, dětské časopisy…)
- účastník ověřuje prakticky správnost řešení problému, je schopen vyrovnat se s nezdarem, je povzbuzován k vytrvalé práci
- vychovatelka i účastníci podporují různé způsoby řešení problému, společně vybírají ten nejvhodnější v závislosti na podmínkách
- účastník sleduje vlastní pokrok při zdolávání problému prostřednictvím sebehodnocení
- vychovatelka vede účastníky k vnímání nejrůznějších problémových situací ve školní družině i mimo ni
- účastníci se zapojují do soutěží
- účastníci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy
- vedeme účastníky k tomu, aby se nebáli problémů, problém není hrozba, ale výzva

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu

naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje

rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje

- vychovatelka klade důraz na adekvátní verbální i neverbální komunikaci, zdůrazňuje význam naslouchání
- vychovatelka rozvíjí komunikační dovednosti účastníků v mateřském jazyce i v cizím jazyce
- neustále vedeme účastníky ke spisovnému vyjadřování a souvislému vyjadřování v logickém sledu
- účastníci si osvojují vhodnou komunikaci formami verbálními (ústní, písemná), neverbálními
- netolerujeme agresivní a hrubé projevy chování všech účastníků komunikace
- jsme otevření ke konstruktivní kritice a sebekritice, která je hybnou silou pokroku

na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění

využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

- využíváme sebekritiku a posilujeme zdravé sebevědomí
- účastníci publikují své názory a myšlenky (školní rozhlas, školní družinový časopis, webové stránky apod.)
- připravujeme účastníky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- v modelových situacích ukazujeme a objasňujeme účastníkům způsob asertivního chování
- podporujeme přátelské vztahy v oddělení i mezi odděleními

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce

- vychovatelka se orientuje na skupinovou práci, spolupráci v oddělení, vzájemnou pomoc při činnostech

podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

- účastník v rámci skupinové práce a kooperativního vyučování zastává různé role v týmu, je podporován k dosažení osobního maxima
- podporujeme vzájemnou pomoc účastníků

přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

- účastníci vhodně hodnotí svoji práci i práci ostatních členů týmu
- průběžně monitorujeme sociální vztahy v oddělení, skupině, včas přijímáme opatření ke zlepšení stavu
- vychovatelky vedou účastníky k respektování individuálních rozdílů, kulturních a náboženských odlišností ostatních lidí

vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

- využíváme aktuálních situací k pozitivní motivaci účastníků, aby dosáhli pocitu sebeúcty
- organizujeme výlety a exkurze, při kterých se účastníci učí vhodnému chování a vzájemnému respektu

KOMPETENCE

OBČANSKÉ

Na konci základního vzdělávání žák:

respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu

rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu a jakoukoliv jejich podporu
- při projevech sociálně patologických jevů postupujeme v souladu s odbornými doporučeními a řídíme se metodickými pokyny MŠMT a pokyny zpracovanými na úrovni školy
- využíváme pomoci výchovného poradce, metodika školní prevence, třídního učitele, PEER aktivistů
- jednáme a spolupracujeme se zákonnými zástupci účastníka
- netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy v chování účastníků, zaměstnanců školy i zákonných zástupců
- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve školní družině, stanovených ve vnitřním řádu ŠD
- umožňujeme účastníkům podílet se na sestavování pravidel chování
- objasňujeme účastníkům v konkrétních situacích jejich práva a povinnosti ve ŠD i mimo ŠD
- na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- v rámci své působnosti seznamujeme účastníky s obsahem některých oblastí právních norem a jejich aplikací v životě
- účastníci jsou seznamováni se základními právy a povinnostmi dítěte
- účastníci mají možnost dle svého uvážení kdykoli upozornit na fyzické i psychické násilí, se kterým se setkávají
- jsme připraveni komukoli z účastníků pomoci
- účastníci znají důležitá telefonní čísla, jsou seznamováni s chováním a jednáním při mimořádných událostech
- vychovatelka klade důraz na pozitivní prožitek účastníků
- vytváříme u účastníků potřebu projevovat pozitivní city, vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí, přírodě a národním tradicím, kultuře jiných národů
- účastníci jsou obklopeni esteticky podnětným a zdravým prostředím, na jehož tvorbě se podílejí

KOMPETENCE DiGITÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák:

ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít

získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

- účastníci jsou vedeni k ovládání digitálních technologií a k jejich využívání při zájmové činnosti
- vychovatel vede účastníky k samostatnému rozhodování o postupu práce při práci s technologiemi
- je zdůrazňováno vyhledávání informací pomocí vhodných klíčových slov, posouzení informací a jejich vhodný výběr pro řešení problému
- motivujeme účastníky k vyjádření se za pomoci digitálních technologií
- chválíme za kvalitně odvedenou práci
- vytváříme takové situace, ve kterých účastníci mají možnost vytvářet svoje postupy , vedeme je k hledání postupů. které jim zefektivní práci
- často opakujeme rutinní činnosti s technologiemi, aby si je účastníci mohli zautomatizovat

vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků

využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi,

kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání

předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

- seznamujeme účastníky s novými technologiemi a vysvětlujemem jim jejich význam
- vedeme účastníky k bezpečné práci s technologiemi, ochraně dat, k předcházení rizikům spojeným s prací s technologiemi
- účastníci jednají v digitálním prostředí eticky, rozpoznají nebezpečí a projevy kyberšikany a jsou při využívání technologií obezřetní

2.4 Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami

V práci s účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami využívají vychovatelky odbornou literaturu ze školní knihovny a pomůcky[6] z kabinetu I. stupně. Poskytují individuální péči účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami.

2.5 Obsah a časový plán vzdělávání

Oblast pracovnětechnická – rukodělná

Prohloubení znalostí o poznaném materiálu – papíru a seznámení s novým materiálem – tkaninou i s přírodním materiálem. Osvojení správných pracovních návyků, získávání základních dovedností, které budou v dalších ročnících rozvíjeny. Získávání a zdokonalování zručnosti při zacházení s jednoduchými nástroji při opracování materiálů. Pěstování a upevňování návyků pracovat samostatně i v kolektivu. Udržování pořádku a čistoty v prostředí školní družiny.

I. období - září, říjen, listopad
Náměty:
práce z přírodních materiálů
práce s papírem – skládání, vystřihování, nalepování
práce se stavebnicemi – montáž, demontáž
II. období - prosinec, leden, únor
Náměty:
práce s látkou – stříhání, přišívání knoflíků, ozdobné stehy
práce s papírem – výroba vánočních přání, ozdob, masek, loutek
modelování postaviček

[6] Viz příloha č.1 ŠVP

III. období – březen, duben, květen, červen
Náměty:
práce s plastickou modelínou, moduritem, pískem
modelování z představy i podle vzoru
tvořivé hry na písku
papírové skládanky, práce se šablonou, nalepování, slepování
práce s papírem
zdobení kraslic
modely domácích technických zařízení
drobné opravy her, hraček

Oblast přírodovědná

Ujasňování, upřesňování a v přiměřené míře i rozšiřování představ účastníků o jevech a událostech v přírodě i ve společnosti. Vytváření spojů mezi vjemem, představou a slovem. Uplatnění systému ročních dob – pozorování přírody a změn, které v ní nastávají. Získávání zkušeností – poznávání přírodních a společenských jevů v nejbližším okolí. Rozvoj výstižného vyjadřování o pozorovaných přírodních jevech. Získávání a prohlubování citlivého vztahu k přírodě.

I. období – září, říjen, listopad
Náměty:
změny v přírodě, odlet ptactva do teplých krajin
podzimní květiny, listnaté a jehličnaté stromy, sklizeň zemědělských plodin
uchování ovoce přes zimu
ošetřování květin v koutku přírody
uspořádání výstavek
ochrana přírody
II. období – prosinec, leden, únor
Náměty:
změny v přírodě, zimní spánek některých zvířat, péče o zvířata v zimě, chování v lese (rozhovor o ptácích, kteří u nás zůstali přes zimu, vycházky do zimní přírody, pozorování stop ve sněhu)
základní zdravotní požadavky (čistota, péče o zuby, ochrana před nakažlivými nemocemi, ochrana před úrazy)
ošetřování pokojových květin
III. období – březen, duben, květen, červen
Náměty:
změny v jarní přírodě, význam léčivých bylin, poznávání jarních květin (sněženky, bledule, sedmikrásky…)
srovnání rostlin, jež vyrostly ve stínu, s rostlinami, které rostly na slunci, traviny
koloběh vody
péče o pokojové květiny, význam přesazování
jedovaté rostliny, hadi, nemocná zvířata

Oblast společenskovědní

Poznávání aktuálního společenského dění a historických souvislostí. Vytváření vztahu k vlasti, k mateřskému jazyku, k tradicím našeho národa.

I. období – září, říjen, listopad
Náměty:
naše město, významné objekty v místě bydliště, školy, historické objekty a památná místa, zdravotnická zařízení, veřejné instituce
orientace v okolí školy, školní družiny, školní jídelny, orientace v našem městě
ochrana společného majetku (vybavení družiny a jiné)
II. období – prosinec, leden, únor
Náměty:
informace o životě a díle významných osobností regionu
společné akce účastníků /vánoční besídky, karneval/
oslavy státních svátků, významných dnů, výročí, událostí
lidové tradice
spojení našeho města s okolním světem - vlak, autobus, nádraží
III. období – březen, duben, květen, červen
Náměty:
vydávání vlastního periodika
individuální sběratelství
MDD
státní symboly a jejich význam

Oblast estetickovýchovná

Utváření a formování estetických vztahů účastníků k přírodě, společnosti a materiálním a kulturním hodnotám. Rozvíjení esteticko-výtvarného vyjadřování a projevů ve formě recitace, zpěvu, kreslení, malování, dramatizace.

I. období – září, říjen, listopad
Náměty:
dramatizace zážitků a pohádek
ilustrace pohádek
poslech lidových písní, poslech hudby podle výběru dětí
hudební hry
besedy o význačných hudebních skladatelích (B. Smetana,A. Dvořák)
výtvarné dotváření přírodnin
besedy o vhodném způsobu oblékání a úpravě zevnějšku
II. období – prosinec, leden, únor
Náměty:
kreslení, malování a modelování na náměty Vánoc, malování na sněhu
písně se zimní tématikou, zpěv a poslech koled
vánoční zvyky, výroba vánočních ozdob a dekorací, vánoční besídka
hudební hádanky
recitace básní
význam zdravení, chování a vhodné oblečení při společenských událostech
III. období – březen, duben, květen, červen
Náměty:
kresby na jarní náměty (jarní květiny, mláďata zvířat)
různé koláže (textil, papír, přírodní materiály)
drobné výrobky z různých materiálů (dárečky pro učitele a maminky)
velikonoční výzdoba
kreslení v přírodě, zobrazování skutečnosti

vkusné letní oblékání, čistota těla i oděvu
hra na improvizované hudební nástroje
taneční a hudebně pohybové hry
malování podle sluchových vjemů

Oblast dopravní výchovy

Upevňování pravidel chování na komunikacích (chůze na chodníku, přecházení vozovky, jízda na kole, koloběžce). Prohlubování znalosti základních dopravních značek. Seznámení se způsobem první pomoci při lehkých úrazech.

I. období – září, říjen, listopad
Náměty:
vycházky s pozorováním situací v silničním a železničním provozu
chůze v organizované skupině
řešení jednoduchých dopravních situací (křižovatky)
nácvik rychlého a ukázněného přesunu do jídelny a do ŠD
II. období – prosinec, leden, únor
Náměty:
malování dopravních značek
význam semaforů
didaktické hry s dopravní tematikou
výroba dopravního prostředku z krabiček
hry na dopravním koberci
poskytnutí první pomoci
III. období – březen, duben, květen, červen
Náměty:
první pomoc při drobných úrazech na silnicích
tematické hry
dopravní prostředky, chování v dopravních prostředcích
dopravní soutěže

Příprava na vyučování

Vedení k pracovní morálce, k pravidelnosti v přípravě na vyučování, k samostatnosti a k odpovědnosti za kvalitu práce. Upevňování a rozvíjení získaných vědomostí, dovedností a návyků.

I. období – září, říjen, listopad
Náměty:
péče o pořádek ve školních potřebách, učebnicích a pomůckách
didaktické hry k procvičování probírané látky
prohlížení a četba dětských časopisů
vlastní dětská tvorba textů
sledování a využití televizních programů pro děti
ověřování získaných poznatků v praxi (vycházky po městě, do přírody)
II. období – prosinec, leden, únor
Náměty:
péče o školní pomůcky a školní batoh, tašku
výběr hlavních myšlenek z textu, ilustrace k určenému textu

vzájemná kontrola při práci a vzájemná pomoc
smyslové a tvořivé hry
křížovky, hádanky, doplňovačky
prohlubování přírodovědných a vlastivědných poznatků při vycházkách
III. období – březen, duben, květen, červen
Náměty:
práce s knihou (tiché i hlasité čtení, prohlížení)
prohlížení dětských encyklopedií, atlasů zvířat, ptáků, rostlin, vyhledávání nejzajímavějších článků z předem určeného oboru
matematické hříčky, jazykolamy
vedení účastníků k samostatnému vypracování úkolů
kontrola, sebekontrola, vzájemná pomoc

Odpočinková činnost (celoroční, prolíná obdobím celého školního roku)

Odstraňování únavy účastníků z vyučování, kompenzace jednostranného zatížení účastníků školní činností formou velmi klidné, pohybově i duševně nenáročné činnosti.

Náměty:
odpočinek na koberci
klidné hry: tvořivé (námětové, konstruktivní), stolní s pravidly
prohlížení sbírek, alb, četba časopisů, knih – individuálně i ve skupině
poslech rozhlasu, gramofonových desek, magnetofonových záznamů, DVD
rozhovory o přečtených knihách, časopisech, o zhlédnutých představeních
individuální rozhovory s účastníky podle jejich potřeb

Rekreační činnost (celoroční, prolíná obdobím celého školního roku)

Aktivní vyžití účastníků převážně náročnější pohybovou formou tělovýchovnou a sportovní.

Náměty:
tělovýchovné chvilky v průběhu různých zaměstnání
pohybové hry na hřišti, ve volné přírodě s obsahem základní lokomoce (chůze, běh, skok, házení, chytání), závodivé hry, hry v kruhu, štafety
hry v místnosti, pohybové hry, hry tematické, konstruktivní, dramatizující
kvízy, soutěže, hádanky
spontánní hry dětí venku
sezonní hry a zábavy dětí
vycházky spojené s činností přírodovědnou i estetickovýchovnou

Veškerá zájmová činnost v průběhu celého školního roku je zaměřena na co nejčastější pobyt účastníků v terénu v závislosti na aktuálním stavu počasí. Některé náměty mohou být realizovány formou projektů.

Poznámka:
Tento ŠVP pro ŠD je považován za otevřený dokument, který se bude dotvářet praxí. Při zavádění do praxe bude upravován podle aktuálních zkušeností a potřeb.

7.3 Použité zkratky

Český jazyk a literatura **Čj**
Anglický jazyk **Aj**
Matematika **M**
Informatika **Inf**
Prvouka **Pr**
Přírodověda **Přv**
Vlastivěda **Vl**
Dějepis **D**
Občanská výchova **Ov**
Fyzika **F**
Chemie **Ch**
Zeměpis **Z**
Přírodopis **Př**
Hudební výchova **Hv**
Výtvarná výchova **Vv**
Výchova ke zdraví **Vkz**
Tělesná výchova **Tv**
Praktické činnosti **Pč**
Zdravotní tělesná výchova **ZTv**
Ochrana člověka za mimořádných událostí **OČZMU**
Volitelný předmět **VP**
Lyžařský výcvikový zájezd **LVZ**
Škola v přírodě **ŠvP**
Školní vzdělávací program **ŠVP**
Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta **EVVO**
průřezové téma Osobnostní a sociální výchova **OSV**
průřezové téma Výchova demokratického občana **VDO**
průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech **EGS**
informační a komunikační technologie **- ICT**
průřezové téma Multikulturní výchova **MKV**
průřezové téma Environmentální výchova **EV**
průřezové téma Mediální výchova **MV**
Rozšířené vyučování matematiky **RVM**
english speaking countries, anglicky mluvící země **ESC**
pedagogicko-psychologická poradna **PPP**
pedagogická intervence **PI**
předmět speciálně.pedagogické péče **PSPP**
školní družina **ŠD**